

Republica Moldova

GUVERNUL

HOTĂRÂRE Nr. HG91/2024
din 07.02.2024

**cu privire la aprobarea Regulamentului
privind stabilirea cerințelor și procedurilor
administrative de certificare pentru navigabilitate
și mediu sau declarația de conformitate a
aeronevelor și a produselor, pieselor și
echipamentelor aferente, precum și cerințele
referitoare la capacitatea organizațiilor de
proiectare și producție**

Publicat : 27.03.2024 în MONITORUL OFICIAL Nr. 118-121 art. 272 Data intrării în vigoare

MODIFICAT

[HG722 din 12.11.25, MO605-607/09.12.25 art.769; în vigoare 09.12.26](#)

UE

În temeiul art.20 alin. (5) din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 95-104, art. 189), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronevelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție (se anexează).

2. Se abrogă Hotărârea Guvernului nr. 468/2019 cu privire la aprobarea Regulamentului privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu a aeronevelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și certificarea organizațiilor de proiectare și producție (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr. 329-336, art. 755).

3. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

4. Prezenta hotărâre intră în vigoare la expirarea a 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PRIM-MINISTRU Dorin RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul infrastructurii

și dezvoltării regionale Andrei Spînu

Nr. 91. Chișinău, 7 februarie 2024.

Aprobat

prin Hotărârea Guvernului nr.91/2024

REGULAMENT

**privind stabilirea cerințelor și procedurilor
administrative de certificare pentru navigabilitate
și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor
și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente,
precum și cerințele referitoare la capacitatea
organizațiilor de proiectare și producție**

Prezentul Regulament transpune parțial Regulamentul (UE) nr. 748/2012 al Comisiei din 3 august 2012 de stabilire a normelor de punere în aplicare privind certificarea pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și certificarea organizațiilor de proiectare și producție (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE, CELEX: 32012R0748), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L nr. 224/1 din 21 august 2012, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul delegat (UE) 2023/1028 al Comisiei din 20 martie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 748/2012 în ceea ce privește definiția aeronavelor motorizate complexe și de rectificare a regulamentului respectiv.

Capitolul I

DOMENIUL DE APLICARE ȘI DEFINIȚII

1. Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și de producție (în continuare – *Regulament*) stabilește cerințele tehnice și procedurile administrative privind certificarea în materie de navigabilitate și de mediu a produselor, pieselor și echipamentelor, specificând condițiile cu privire la:

1) eliberarea certificatelor de tip, a certificatelor de tip restrictive, a certificatelor de tip suplimentare și modificările aduse acestor certificate;

2) eliberarea certificatelor de navigabilitate, a certificatelor de navigabilitate restrictive, a permiselor de zbor și a certificatelor de autorizare a dării în exploatare;

3) eliberarea autorizațiilor pentru proiectele de reparații;

4) demonstrarea conformității cu cerințele de protecție a mediului;

5) eliberarea certificatelor de zgomot și a certificatelor de zgomot restrictive;

6) identificarea produselor, pieselor și echipamentelor;

7) certificarea anumitor piese și echipamente;

8) certificarea organizațiilor de proiectare și de producție;

9) emiterea dispozițiilor în materie de navigabilitate;

10) întocmirea declarațiilor de conformitate a proiectului și modificările aduse acestor declarații;

11) întocmirea declarațiilor privind capacitatea de proiectare și de producție.

2. În sensul prezentului regulament, se aplică următoarele noțiuni:

JAA – autoritățile aeronautice comune (Joint Aviation Authorities);

JAR – cerințele aeronautice comune (Joint Aviation Requirements);

partea 21 – cerințele și procedurile pentru certificarea aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și a organizațiilor de proiectare și de producție prevăzute în anexa nr. 1 (partea 21);

partea 21 Light – cerințele și procedurile pentru certificarea sau declarația de conformitate a proiectului aeronavelor destinate în principal activităților sportive și utilizării în scopuri recreative și produselor și pieselor aferente, precum și pentru declarația privind capacitatea de proiectare și de producție a organizațiilor prevăzute în anexa nr. 1b (partea 21 Light);

sediul principal de activitate – sediul principal al organizației, unde se exercită principalele funcții financiare și controlul operațional al activităților menționate în prezentul Regulament;

articol – orice piesă și echipament ce urmează a fi utilizate pentru o aeronavă civilă;

PA (Part Approval) – aprobare națională a piesei, prin care se confirmă că articolul a fost fabricat în conformitate cu datele de proiect aprobate, care nu aparțin deținătorului certificatului de tip a produsului în cauză;

aeronavă complexă motorizată – înseamnă:

a) un avion:

- cu o masă maximă certificată la decolare de peste 5700 kg; sau
- care a fost certificat pentru o configurație maximă a locurilor pentru călători de peste nouăsprezece; sau
- certificat pentru a fi operat cu un echipaj minim format din cel puțin doi piloți; sau
- echipat cu unul sau mai multe turboreactoare sau cu mai mult de un motor turbopropulsor; sau

b) un elicopter certificat:

- pentru o masă maximă la decolare ce depășește 3175 kg; sau
- pentru o configurație maximă a locurilor pentru călători de peste nouă; sau
- pentru a fi operat cu un echipaj minim format din cel puțin doi piloți; sau

c) o aeronavă cu rotor basculant.

aeronavă ELA1 – aeronavă ușoară pilotată, după cum urmează:

a) un avion cu masa maximă la decolare (MTOM) mai mică sau egală cu 1200 kg, care nu este clasificat drept aeronavă motorizată complexă;

b) un planor sau un motoplanor cu MTOM mai mică sau egală cu 1200 kg;

c) un balon cu un volum maxim proiectat de gaz portant sau de aer cald de cel mult 3400 m³ pentru baloanele cu aer cald, 1050 m³ pentru baloanele cu gaz, 300 m³ pentru baloanele cu gaz captive;

d) un dirijabil proiectat pentru cel mult 4 ocupanți și cu un volum maxim proiectat de gaz portant sau de aer cald de cel mult 3400 m³ pentru dirijabilele cu aer cald și 1000 m³ pentru dirijabilele cu gaz;

aeronavă ELA2 – aeronavă ușoară pilotată, după cum urmează:

a) un avion cu MTOM mai mică sau egală cu 2000 kg, care nu este clasificat drept aeronavă motorizată complexă;

b) un planor sau un planor motorizat cu MTOM mai mică sau egală cu 2000 kg;

c) un balon;

d) un dirijabil cu aer cald;

e) un dirijabil cu gaz, care respectă toate caracteristicile de mai jos:

- 3% greutatea statică maximă;
- tracțiune nevectorizată (cu excepția tracțiunii inverse);
- proiectare simplă și convențională a structurii, a sistemului de comandă și a sistemului de balonete;
- comenzi neasistate electric;

f) un giravion cu MTOM de maximum 600 kg, de concepție simplă, proiectat să transporte cel mult doi ocupanți, care nu este acționat de un turbomotor și/sau de un motor-rachetă, limitat la operațiuni realizate conform regulilor de zbor la vedere (VFR) pe timp de zi;

date privind conformitatea operațională – date care fac parte din certificatul de tip, certificatul de tip restrictiv sau certificatul de tip suplimentar al unei aeronave și care constau în toate elementele următoare:

- a) programa minimă de pregătire pentru calificarea de tip a piloților, inclusiv determinarea calificării de tip;
- b) definirea sferei de cuprindere a datelor sursă de validare ale aeronavelor pentru a susține calificarea obiectivă a simulatoarelor sau a datelor provizorii pentru a susține calificarea intermediară a acestora;
- c) programa minimă de pregătire pentru calificarea de tip a personalului de certificare a întreținerii, inclusiv determinarea calificării de tip;
- d) determinarea tipului sau a variantei pentru echipajul de cabină și a datelor specifice tipului pentru echipajul de cabină;
- e) lista master a echipamentului minim.

Capitolul II

CERTIFICAREA PRODUSELOR, A PIESELOR

ȘI A ECHIPAMENTELOR

3. Pentru produse, piese și echipamente se emit certificate, în conformitate cu dispozițiile din anexa nr. 1 (partea 21).

4. Prin derogare de la punctul 3, certificatele pot fi eliberate alternativ, în conformitate cu anexa nr. 1b (partea 21 Light) pentru următoarele produse:

- (a) un avion cu MTOM mai mică sau egală cu 2000 kg și cu o configurație maximă operațională a locurilor pentru pasageri de patru locuri;
- (b) un planor sau un motoplanor cu MTOM mai mică sau egală cu 2000 kg;
- (c) un balon;

(d) un dirijabil cu aer cald;

(e) un dirijabil cu gaz pentru pasageri proiectat pentru cel mult patru persoane;

(f) un giravion cu MTOM mai mică sau egală cu 1200 kg și cu o configurație maximă operațională a locurilor pentru pasageri de patru locuri;

(g) un motor cu piston sau o elice cu pas fix destinată instalării pe o aeronavă menționată la literele (a)-(f); sau

(h) un autogir.

5. Prin derogare de la punctele 3 și 4, se poate întocmi, alternativ, o declarație de conformitate a proiectului, în conformitate cu anexa nr. 1b (partea 21 Light), pentru următoarele produse:

(a) un avion cu MTOM mai mică sau egală cu 1200 kg care nu este acționat prin propulsie cu reacție și cu o configurație maximă operațională a locurilor pentru pasageri de două locuri;

(b) un planor sau un motoplanor cu MTOM mai mică sau egală cu 1200 kg;

(c) un balon proiectat pentru cel mult patru persoane;

(d) un dirijabil cu aer cald proiectat pentru cel mult patru persoane.

Capitolul III

DATE PRIVIND ADECVAREA OPERAȚIONALĂ

6. Deținătorul unui certificat de tip pentru o aeronavă emis înainte de intrarea în vigoare a prezentului regulament, care intenționează să livreze o nouă aeronavă unui operator aerian național obține aprobarea în conformitate cu punctul 21.B.82, exceptându-se de la aprobarea programei minime de pregătire pentru calificarea pe tip de aeronavă a personalului de certificare a întreținerii, precum și datele sursă de validare ale aeronavelor pentru a susține calificarea obiectivă a simulatorului (simulatoarelor). Aprobarea se obține înainte ca aeronava să fie operată de un operator aerian național. Datele privind adecvarea operațională se pot limita la modelul care este livrat.

7. Datele privind adecvarea operațională, aprobate în conformitate cu punctul 21.B.82, se consideră a fi constituite din rapoarte și listele master ale echipamentului minim emise în conformitate cu procedurile JAA sau de către Agenția Europeană de Siguranță a Aviației (EASA) înainte de intrarea în vigoare a prezentului regulament, și care sunt incluse în certificatul de tip relevant.

Capitolul IV

ORGANIZAȚII DE PROIECTARE

8. O organizație responsabilă de proiectarea produselor, pieselor și echipamentelor

sau care efectuează modificări sau reparații trebuie să-și demonstreze capacitatea în conformitate cu anexa nr. 1 (partea 21).

9. Prin derogare de la punctul 8, o persoană fizică sau juridică responsabilă de proiectarea produselor, al cărei sediu principal de activitate se află în Republica Moldova și care solicită sau deține un certificat pentru proiectarea produselor sau pentru modificările sau reparațiile aduse acestora, în conformitate cu punctul 4, își poate demonstra, în mod alternativ, capacitatea în conformitate cu anexa nr. 1b (partea 21 Light).

10. Demonstrarea capacității persoanelor fizice sau juridice implicate în proiectarea aeronavelor care fac obiectul unei declarații de conformitate a proiectului menționate la punctul 5 nu este necesară.

11. Prin derogare de la punctul 8, o organizație de proiectare al cărei sediu principal de activitate se află într-un alt stat își poate demonstra capacitatea prin deținerea unui certificat eliberat de către statul respectiv pentru produsul, piesa și echipamentul pentru care formulează o cerere, în conformitate cu anexa nr. 1 (partea 21), în următoarele condiții:

1) atunci când statul respectiv este statul în care se realizează proiectarea; și

2) atunci când Autoritatea Aeronautică Civilă (în continuare – AAC) stabilește că sistemul statului respectiv prevede același nivel independent de control al conformității cu cel prevăzut de prezentul regulament, fie printr-un sistem echivalent de autorizare a organizațiilor, fie prin intervenția directă a autorității competente din acel stat.

Capitolul V

ORGANIZAȚII DE PRODUCȚIE

12. O organizație responsabilă de fabricarea produselor, pieselor și echipamentelor trebuie să își demonstreze capacitatea în conformitate cu anexa nr. 1 (partea 21). Nu este necesar să se demonstreze capacitatea în cazul pieselor sau al echipamentelor care sunt fabricate de o organizație care, în conformitate cu anexa nr. 1 (partea 21), sunt eligibile pentru a fi instalate pe un produs certificat de tip fără obligația de a fi însoțite de un certificat de autorizare a punerii în serviciu (formularul 1 AAC).

13. Prin derogare de la punctul 12, o organizație de producție cu sediul principal de activitate în alt stat își poate demonstra capacitatea prin deținerea unui certificat eliberat de către statul respectiv pentru produsul, piesa și echipamentul pentru care prezintă o cerere, în următoarele condiții:

1) atunci când statul respectiv este statul în care se realizează producția; și

2) atunci când AAC stabilește că sistemul statului respectiv prevede același nivel independent de control al conformității cu cel prevăzut de prezentul regulament, fie printr-un sistem echivalent de autorizare a organizațiilor, fie prin intervenția directă a autorității competente din acel stat.

14. Organizația de producție poate solicita de la AAC derogări de la cerințele de protecție a mediului în conformitate cu prevederile Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017.

15. Prin derogare de la punctul 12, o persoană fizică sau juridică al cărei sediu principal de activitate se află în Republica Moldova și care este responsabilă de fabricarea produselor, a pieselor și a echipamentelor acestora în conformitate cu punctul 4 își poate demonstra, în mod alternativ, capacitatea în conformitate cu anexa nr. 1b (partea 21 Light).

16. Demonstrarea capacității, în temeiul punctului 12 sau al punctului 13, nu este necesară în cazul în care organizația de producție sau persoana fizică sau juridică este implicată în următoarele activități de producție:

1) fabricarea de piese sau echipamente care sunt eligibile, în conformitate cu anexa nr. 1 (partea 21), în vederea instalării pe un produs certificat de tip, fără a fi necesar să fie însoțite de un certificat de autorizare a dării în exploatare (și anume, formularul 1 AAC);

2) fabricarea de piese care sunt eligibile, în conformitate cu anexa nr. 1b (partea 21 Light), în vederea instalării pe o aeronavă care a făcut obiectul unei declarații de conformitate a proiectului, fără a fi necesar să fie însoțite de un certificat de autorizare a dării în exploatare (și anume, formularul 1 AAC);

3) fabricarea unei aeronave care a făcut obiectul unei declarații de conformitate a proiectului menționată la punctul 5 și a pieselor care sunt eligibile în vederea instalării pe o astfel de aeronavă. În acest caz, activitățile de producție se desfășoară în conformitate cu anexa nr. 1b (partea 21 Light) secțiunea A capitolul R de către o organizație de producție sau de către o persoană fizică sau juridică al cărei sediu principal de activitate se află în Republica Moldova.

Capitolul VI

ASIGURAREA CONFORMITĂȚII

17. Autoritatea Aeronautică Civilă emite mijloace acceptabile de punere în conformitate (în continuare – AMC), care sunt folosite de întreprinderi și de personalul competent pentru a demonstra conformitatea cu prevederile anexei nr. 1 (partea 21) și ale anexei nr. 1b (partea 21 Light).

18. AMC publicate de AAC nu introduc cerințe noi și nu atenuază cerințele din anexa nr. 1 (partea 21) și din anexa nr. 1b (partea 21 Light).

19. Certificatele de navigabilitate, eliberate de AAC, care atestă conformitatea cu un certificat de tip stabilit în corespundere cu dispozițiile prezentului regulament se consideră conforme cu acesta.

20. Condițiile existente până la intrarea în vigoare a prezentului regulament, aplicabile permiselor de zbor sau certificatelor de navigabilitate pentru aeronave care nu dețineau un certificat de navigabilitate ori un certificat de navigabilitate restrictiv emis în conformitate cu prezentul regulament, se consideră a fi fost emise în conformitate cu

acesta, cu excepția cazurilor în care AAC decide că respectivele condiții nu garantează un nivel de siguranță echivalent cu cel prevăzut de prezentul regulament.

Capitolul VII

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

21. Pentru certificatele eliberate anterior în temeiul anexei nr. 1 (partea 21), deținătorul unui certificat de tip valabil sau al unui certificat de tip suplimentar eliberat de AAC poate, până la 25 august 2025, să solicite menținerea, de la o anumită dată, a proiectului de tip aprobat în temeiul certificatului respectiv în conformitate cu anexa nr. 1b (partea 21 Light), cu condiția ca produsul care face obiectul certificatului respectiv să se încadreze în domeniul de aplicare de la punctul 4.

22. În cazul în care se face o cerere în temeiul punctului 21, certificatul de tip sau certificatul de tip suplimentar în cauză este reglementat, începând cu data prevăzută la punctul 21, de dispozițiile anexei nr. 1b (partea 21 Light) privind certificatele de tip sau certificatele de tip suplimentare, după caz. AAC modifică în consecință fișa de date a certificatului de tip sau fișa de date a certificatului de tip suplimentar.

Anexa nr. 1

la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și
procedurilor administrative de certificare
pentru navigabilitate și mediu sau declarația
de conformitate a aeronavelor și a produselor,
pieselor și echipamentelor aferente, precum și
cerințele referitoare la capacitatea
organizațiilor de proiectare și de producție

PARTEA 21

**Certificarea aeronavelor și a produselor,
pieselor și echipamentelor aferente, precum
și a organizațiilor de proiectare și de producție**

Secțiunea A

CERINȚE TEHNICE

21.2 Domeniul de aplicare

Secțiunea A din prezenta anexă prevede dispozițiile care stabilesc drepturile și obligațiile solicitantului și ale deținătorului certificatului eliberat sau care urmează a fi eliberat în conformitate cu prezenta anexă.

Secțiunea B din prezenta anexă stabilește condițiile pentru îndeplinirea sarcinilor de supraveghere și de executare în materie de certificare, precum și cerințele administrative și sistemul de management care trebuie respectate de către Autoritatea Aeronautică Civilă (în continuare – AAC), responsabilă de punerea în aplicare a secțiunii A din prezenta anexă.

Capitolul A

DISPOZIȚII GENERALE

21.A.1 Domeniul de aplicare

Prezentul capitol stabilește drepturile și obligațiile generale ale solicitantului și ale deținătorului oricărui certificat eliberat sau care urmează a fi eliberat în conformitate cu prezenta anexă.

21.A.2 Angajamentul din partea unei alte persoane decât solicitantul sau deținătorul unui certificat

Acțiunile care trebuie întreprinse și obligațiile care trebuie asumate de către deținătorul sau solicitantul unui certificat pentru un produs, o piesă sau un echipament în temeiul prezentei secțiuni pot fi întreprinse și asumate în numele său de altă persoană fizică sau juridică, cu condiția ca deținătorul sau solicitantul certificatului respectiv să demonstreze că a încheiat un acord cu cealaltă persoană, astfel încât obligațiile deținătorului să fie transferate în mod corespunzător.

21.A.3 A Sistemul de raportare

(a) Fără a aduce atingere prevederilor reglementării aeronautice civile „Regulamentul privind raportarea, analiza și acțiunile subsecvente cu privire la evenimentele de aviație civilă” (în continuare – RAC-RAASEAC), toate persoanele fizice sau juridice care au solicitat sau dețin un certificat de tip, un certificat de tip restrictiv, un certificat de tip suplimentar, o aprobare de proiect pentru reparații majore sau orice altă aprobare relevantă considerată a fi fost eliberată în temeiul prezentului regulament au următoarele obligații:

1. instituie și mențin un sistem pentru colectarea, investigarea și analizarea rapoartelor evenimentelor de aviație civilă în vederea identificării tendințelor adverse sau a soluționării deficiențelor și a extragerii evenimentelor a căror raportare este obligatorie și a celor care sunt raportate în mod voluntar. Atunci când sediul principal de activitate se află în Republica Moldova, se poate institui un sistem unic de raportare, astfel încât să satisfacă cerințele RAC-RAASEAC, și care include:

(i) rapoarte și informații referitoare la avarii, funcționare defectuoasă, defecte sau alte evenimente care cauzează sau ar putea cauza efecte adverse asupra continuității navigabilității produsului, piesei sau echipamentului care face obiectul certificatului de tip,

al certificatului de tip restrictiv, al certificatului de tip suplimentar, al aprobării proiectului de reparații majore sau al oricărei alte aprobări relevante considerate a fi fost emise în temeiul prezentului regulament;

(ii) erori, incidente evitate la limită și pericole care nu se încadrează la punctul (i);

2. pun la dispoziția operatorilor aerieni cunoscuți ai produsului, piesei sau echipamentului și, la cerere, la dispoziția oricărei persoane autorizate în conformitate cu prevederile RAC-RAASEAC, informațiile cu privire la sistemul instituit și la modul de furnizare a rapoartelor și a informațiilor referitoare la avarii, funcționare defectuoasă, defecte sau alte evenimente de aviație civilă;

3. raportează către AAC orice avarie, funcționare defectuoasă, defect sau alt eveniment depistat în materie de un produs, o piesă sau un echipament care face obiectul certificatului de tip, al certificatului de tip restrictiv, al certificatului de tip suplimentar, al aprobării proiectului de reparații majore sau al oricărei alte aprobări relevante considerate a fi fost emise în temeiul prezentului regulament și care a avut sau poate avea ca rezultat o situație care afectează siguranța.

(b) Fără a aduce atingere RAC-RAASEAC, orice persoană fizică sau juridică care deține sau a solicitat o aprobare de organizație de producție în conformitate cu capitolul G din prezenta secțiune sau care produce un produs, o piesă sau un echipament în temeiul capitolului F din prezenta secțiune are următoarele obligații:

1. instituie și menține un sistem pentru colectarea, investigarea și analizarea rapoartelor evenimentelor de aviație civilă, inclusiv a rapoartelor privind erorile, incidentele evitate la limită și pericolele, pentru a identifica tendințele adverse sau pentru a remedia deficiențele și a extrage evenimentele a căror raportare este obligatorie și a celor care sunt raportate în mod voluntar. Pentru organizațiile care își au sediul principal de activitate în alt stat, se poate institui un sistem unic de raportare care să satisfacă cerințele RAC-RAASEAC;

2. raportează deținătorului aprobării de proiect responsabil toate cazurile în care au fost puse la dispoziție de către organizația de producție produse, piese sau echipamente, în cazul cărora au fost identificate ulterior posibile abateri de la datele de proiectare aplicabile și examinează împreună cu deținătorul aprobării de proiect care ar fi abaterile ce ar putea duce la o situație care afectează siguranța;

3. raportează către AAC abaterile care au fost identificate în conformitate cu punctul 21.A.3A litera (b) subpunctul 2 și care ar putea duce la o situație care afectează siguranța;

4. în cazul în care organizația de producție acționează ca furnizor pentru o altă organizație de producție, raportează celelalte organizații de producție toate cazurile în care a pus la dispoziția organizației respective produse, piese sau echipamente în cazul cărora au fost identificate ulterior posibile abateri de la datele de proiectare aplicabile.

(c) Fără a aduce atingere prevederilor RAC-RAASEAC, orice persoană fizică sau juridică, atunci când raportează în conformitate cu litera (a) subpunctul 3 și cu litera (b) subpunctele 2-4, protejează în mod corespunzător confidențialitatea persoanei care raportează și a persoanei sau a persoanelor menționate în raportare.

(d) Fără a aduce atingere prevederilor RAC-RAASEAC, orice persoană fizică sau juridică întocmește rapoartele menționate la litera (a) subpunctul 3 și la litera (b) subpunctul 3 în forma și modul stabilite și le transmite AAC cât mai curând posibil, nu mai târziu de 72 de ore după ce persoana fizică sau juridică a constatat că evenimentul poate duce la o posibilă situație care afectează siguranța, cu excepția cazului în care circumstanțe excepționale împiedică acest lucru.

(e) Fără a aduce atingere prevederilor RAC-RAASEAC, în cazul în care un eveniment de aviație civilă raportat în temeiul literei (a) subpunctul 3 sau al literei (b) subpunctul 3 este rezultatul unei deficiențe de proiectare sau al unei deficiențe de producție, deținătorul certificatului de tip, al certificatului de tip restrictiv, al certificatului de tip suplimentar, al aprobării proiectului de reparații majore sau al oricărei alte aprobări relevante considerate a fi fost eliberate în temeiul prezentului regulament sau organizația de producție, după caz, investighează motivele deficienței și informează în consecință AAC cu privire la rezultatele investigației efectuate și la acțiunile pe care intenționează să le întreprindă sau pe care le propune a fi întreprinse în vederea remedierii deficienței respective.

(f) În cazul în care AAC consideră că este necesară o acțiune de remediere a deficienței, deținătorul unui certificat de tip, al unui certificat de tip restrictiv, al unui certificat de tip suplimentar, al aprobării proiectului de reparație majoră sau al oricărei alte aprobări relevante considerate a fi fost eliberate în temeiul prezentului regulament sau organizația de producție, după caz, transmite AAC datele relevante, la cererea acesteia.

21.A.3B Dispoziții privind navigabilitatea

(a) Dispozițiile privind navigabilitatea reprezintă documente emise de AAC în care se prevăd acțiunile ce urmează a fi întreprinse în legătură cu o aeronavă pentru a se reface nivelul acceptabil de siguranță, în cazul în care sunt probe care pun în evidență faptul că nivelul de siguranță al aeronavei poate fi compromis în cazul în care nu se întreprind acțiunile respective.

(b) AAC emite dispoziții privind navigabilitatea atunci când:

1. AAC a stabilit existența unor condiții care afectează siguranța la bordul unei aeronave din cauza unei deficiențe a aeronavei în sine ori la un motor, o elice, o piesă sau un echipament instalat la bord; și

2. există posibilitatea ca acele condiții să existe ori să apară la alte aeronave.

(c) În cazul în care AAC trebuie să emită dispoziții privind navigabilitatea pentru a remedia condițiile care afectează siguranța menționate la litera (b) sau pentru a cere efectuarea unei inspecții, deținătorul certificatului de tip, al certificatului de tip restrictiv, al certificatului de tip suplimentar, al aprobării proiectului de reparație majoră sau al oricărei alte aprobări în domeniu, considerate a fi fost eliberate în temeiul prezentului regulament:

1. propune acțiuni de remediere sau inspecții, ori ambele, și prezintă AAC propuneri detaliate, în vederea aprobării;

2. după aprobarea de către AAC a propunerilor menționate la subpunctul 1, aduce la

cunoștința tuturor operatorilor aerieni sau proprietarilor identificați ai produsului, piesei sau echipamentului și, la cerere, oricărei persoane care trebuie să se conformeze dispozițiilor privind navigabilitatea datele descriptive corespunzătoare și instrucțiunile pentru îndeplinirea acestor propuneri.

(d) Dispozițiile privind navigabilitatea trebuie să conțină cel puțin următoarele informații:

1. identificarea condițiilor care afectează siguranța;
2. identificarea aeronavei afectate;
3. acțiunea sau acțiunile de remediere necesare;
4. termenul de punere în aplicare a acțiunilor de remediere;
5. data intrării în vigoare.

21.A.4 Coordonarea între proiectare și producție

Fiecare deținător al unui certificat de tip, al unui certificat de tip restrictiv, al unui certificat de tip suplimentar, al unei aprobări de modificare a certificatului de tip sau al aprobării proiectului de reparație colaborează cu organizația de producție, pentru a asigura:

(a) coordonarea satisfăcătoare dintre proiectare și producție, conform dispozițiilor de la punctul 21.A.122, punctul 21.A.130 litera (b) punctele 3 și 4, punctul 21.A.133 și punctul 21.A.165 litera (c) punctele 2 și 3, după caz; și

(b) suportul corespunzător în vederea continuității navigabilității produsului, piesei sau echipamentului.

21.A.5 Evidența documentelor

Toate persoanele fizice sau juridice care dețin sau care au solicitat un certificat de tip, un certificat de tip restrictiv, un certificat de tip suplimentar, o aprobare de proiect sau de reparații, un permis de zbor, o aprobare de organizație de producție sau o scrisoare de aprobare în temeiul prezentului regulament au următoarele obligații:

(a) atunci când proiectează un produs, o piesă sau un echipament, ori modifică sau repară un astfel de produs, instituie un sistem de păstrare a documentelor, păstrează informațiile/datele de proiectare relevante și le pun la dispoziția AAC pentru a asigura continuitatea navigabilității produsului, piesei sau echipamentului, valabilitatea continuă a datelor privind conformitatea operațională și conformitatea cu cerințele aplicabile privind protecția mediului;

(b) atunci când produc un produs, o piesă sau un echipament, înregistrează detaliile procesului de producție relevante pentru conformitatea produsului, a piesei sau a echipamentelor cu datele de proiectare aplicabile și cerințele impuse partenerilor și furnizorilor lor și pun aceste date la dispoziția AAC ca să asigure continuitatea navigabilității produsului, piesei sau echipamentului;

(c) în ceea ce privește permisele de zbor:

1. păstrează documentele întocmite pentru a stabili și a justifica condițiile de zbor și le pun la dispoziția AAC ca să asigure continuitatea navigabilității aeronavei;

2. atunci când eliberează un permis de zbor în temeiul prerogativelor organizațiilor aprobate, păstrează documentele aferente, inclusiv înscrisurile realizate după efectuarea inspecțiilor și documentele care susțin aprobarea condițiilor de zbor și eliberarea permisului de zbor, și le pun la dispoziția AAC ca să asigure continuitatea navigabilității aeronavei;

(d) păstrează evidența competenței și calificărilor menționate la punctele 21.A.139 litera (c), 21.A.145 litera (b), 21.A.145 litera (c), 21.A.239 litera (c), 21.A.245 litera (a) sau 21.A.245 litera (e) subpunctul 1 ale personalului care este implicat în următoarele activități:

1. proiectare sau producție;

2. monitorizarea independentă a conformității organizației cu cerințele relevante;

3. managementul siguranței;

(e) păstrează evidența autorizării personalului, atunci când angajează personal care:

1. exercită prerogativele organizației aprobate, în conformitate cu punctele 21.A.163 și/sau 21.A.263, după caz;

2. îndeplinește funcția independentă de monitorizare a conformității organizației cu cerințele relevante în temeiul punctelor 21.A.139 litera (e) și/sau 21.A.239 litera (e), după caz;

3. îndeplinește funcția de verificare independentă a demonstrării conformității în temeiul punctului 21.A.239 litera (d) subpunctul 2.

21.A.6 Manuale

Deținătorul unui certificat de tip, al unui certificat de tip restrictiv sau al unui certificat de tip suplimentar întocmește, păstrează și actualizează originalele tuturor manualelor sau ale variantelor de manuale prevăzute de baza de certificare de tip aplicabilă, de baza de certificare aplicabilă pentru datele privind conformitatea operațională și de cerințele de protecție a mediului aplicabile produsului sau articolului respectiv și, la cerere, furnizează copii către AAC.

21.A.7 Instrucțiuni pentru continuitatea navigabilității

(a) Deținătorul unui certificat de tip, al unui certificat de tip restrictiv, al unui certificat de tip suplimentar, al unei aprobări de modificare de proiect sau al unei aprobări de proiect de reparație elaborează sau face trimitere la instrucțiunile necesare pentru a se asigura că se menține standardul de navigabilitate corespunzător tipului de aeronavă și oricărei piese asociate acesteia pe întregul ciclu de exploatare a aeronavei, atunci când demonstrează conformitatea cu baza aplicabilă de certificare de tip stabilită și notificată de AAC în conformitate cu punctul 21.B.80.

(b) Cel puțin un set de instrucțiuni complete pentru continuitatea navigabilității este pus, de către deținătorul:

1. unui certificat de tip sau al unui certificat de tip restrictiv, la dispoziția fiecărui proprietar cunoscut al unui sau mai multor produse, la livrarea acestora sau la eliberarea primului certificat de navigabilitate sau a primului certificat de navigabilitate restrictiv pentru aeronava afectată, reținându-se momentul care survine mai târziu;

2. unui certificat de tip suplimentar sau a unei aprobări de modificare de proiect, la dispoziția tuturor operatorilor aerieni cunoscuți ai produsului afectat de modificare, la punerea în serviciu a produsului modificat;

3. unei aprobări de proiect de reparație, la dispoziția tuturor operatorilor aerieni cunoscuți ai produsului afectat de reparație, la punerea în serviciu a produsului care face obiectul proiectului de reparație. Produsul, piesa sau echipamentul reparat poate fi repus în serviciu înainte de finalizarea instrucțiunilor corespunzătoare pentru continuitatea navigabilității, însă numai pe o perioadă de exploatare limitată și cu acordul AAC.

Ulterior, deținătorii de aprobări de proiect în cauză trebuie să pună instrucțiunile respective, la cerere, la dispoziția oricărei alte persoane care are obligația de a le respecta.

(c) Prin derogare de la litera (b), deținătorul certificatului de tip sau deținătorul certificatului de tip restrictiv poate amâna punerea la dispoziție a unei părți din instrucțiunile pentru continuitatea navigabilității, legate de sarcini planificate care trebuie îndeplinite în termen mai lung, până după punerea în serviciu a produsului sau a produsului modificat, cu condiția să pună la dispoziție respectivele instrucțiuni înainte de a fi necesară utilizarea acestor date pentru produs sau pentru produsul modificat.

(d) Deținătorul aprobării de proiect căruia i se solicită să pună la dispoziție instrucțiuni pentru continuitatea navigabilității în conformitate cu litera (b) pune și modificările respectivelor instrucțiuni la dispoziția tuturor operatorilor aerieni cunoscuți ai produsului afectat de modificare și, la cerere, la dispoziția oricărei alte persoane care are obligația de a le respecta. Respectivul deținător de aprobare de proiect demonstrează AAC, la cerere, caracterul adecvat al procesului de punere la dispoziție a modificărilor instrucțiunilor pentru continuitatea navigabilității în conformitate cu prezenta literă.

21.A.9 Acces și investigații

Orice persoană fizică sau juridică care deține sau a solicitat un certificat de tip, un certificat de tip restrictiv, un certificat de tip suplimentar, o aprobare de modificare a proiectului sau de reparație, un certificat de navigabilitate, un certificat de zgomot, un permis de zbor, o aprobare de organizație de proiectare, o aprobare de organizație de producție sau o scrisoare de aprobare a organizației de producție în temeiul prezentului regulament are următoarele obligații:

(a) acordă AAC acces la orice infrastructură, produs, piesă și echipament, document, înscris, date, proces, procedură sau la orice alt material în scopul de a analiza orice raport, de a efectua orice inspecție, de a efectua sau de a asista la orice încercare în zbor și la sol, după caz, pentru a verifica conformitatea inițială și continuă a organizației cu cerințele

aplicabile din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și normele sale de aplicare;

(b) ia măsurile necesare pentru a se asigura că AAC are acces, astfel cum se prevede la litera (a), și în ceea ce privește partenerii, furnizorii și subcontractanții persoanei fizice sau juridice.

Capitolul B

CERTIFICATE DE TIP ȘI CERTIFICATE

DE TIP RESTRICTIVE

21.A.11 Domeniul de aplicare

Prezentul capitol stabilește procedura pentru eliberarea certificatelor de tip pentru produse și a certificatelor de tip restrictive pentru aeronave și, de asemenea, stabilește drepturile și obligațiile solicitanților și deținătorilor respectivelor certificate.

21.A.13 Eligibilitate

Orice persoană fizică sau juridică care demonstrează capacitatea sa de funcționare în conformitate cu punctul 21.A.14 poate prezenta o cerere pentru un certificat de tip sau certificat de tip restrictiv, în condițiile stabilite în prezentul capitol.

21.A.14 Demonstrarea capacității

(a) Un solicitant al unui certificat de tip sau al unui certificat de tip restrictiv își demonstrează capacitatea prin deținerea unei aprobări de organizație de proiectare, eliberată de AAC în conformitate cu capitolul J.

(b) Prin derogare de la litera (a) și ca procedură alternativă pentru demonstrarea capacității, solicitantul poate cere acordul AAC pentru aplicarea procedurilor care stabilesc practici de proiectare specifice, resursele și succesiunea activităților necesare pentru a se conforma prezentei anexe, atunci când produsul este unul dintre următoarele:

1. o aeronavă ELA2;
2. un motor sau o elice instalată într-o aeronavă ELA2;
3. un motor cu piston;
4. o elice cu pas fix sau reglabil.

(c) Prin derogare de la litera (a), un solicitant își poate demonstra capacitatea furnizând AAC programul de certificare, stabilit de punctul 21.A.20 litera (b), atunci când produsul care urmează să fie certificat este:

1. o aeronavă ELA1; sau
2. un motor sau o elice instalată pe o aeronavă ELA1.

21.A.15 Cerere

(a) Cererea pentru eliberarea unui certificat de tip sau a unui certificat de tip restrictiv se redactează în forma și modul stabilite de AAC.

(b) Cererea de certificat de tip sau de certificat de tip restrictiv include, ca cerință minimă, date descriptive preliminare privind produsul, utilizarea prevăzută a produsului și tipul de operațiuni pentru care se solicită certificarea. Suplimentar, va include un program de certificare pentru demonstrarea conformității potrivit punctului 21.A.20 sau va fi suplimentată ulterior depunerii cererii inițiale cu un astfel de program, compus din:

1. descrierea detaliată a proiectului de tip, care să conțină toate configurațiile ce urmează să fie certificate;

2. caracteristicile și limitările de operare propuse;

3. utilizarea prevăzută a produsului și tipul de operațiuni pentru care se solicită certificarea;

4. propunerea privind baza certificării de tip, baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională și cerințele de protecție a mediului inițiale, pregătită în conformitate cu cerințele și opțiunile specificate la punctele 21.B.80, 21.B.82 și 21.B.85;

5. propunerea privind o defalcare a programului de certificare pe grupe semnificative de activități și date de demonstrare a conformității, inclusiv o propunere privind mijloacele de demonstrare a conformității și documentele de conformitate aferente;

6. propunerea de evaluare a grupelor semnificative de activități și date de demonstrare a conformității care abordează probabilitatea existenței unei neconformități neidentificate cu baza certificării de tip, cu baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională și cu cerințele de protecție a mediului și impactul potențial al respectivei neconformități asupra siguranței produsului sau asupra protecției mediului. Evaluarea propusă se bazează cel puțin pe elementele prevăzute la punctul 21.B.100 litera (a) subpunctele 1-4. Pe baza acestei evaluări, cererea include o propunere privind implicarea AAC în verificarea activităților și datelor de demonstrare a conformității; precum și

7. un calendar al proiectului, inclusiv obiectivele de etapă majore.

(c) După depunerea inițială la AAC, programul de certificare este actualizat de către solicitant atunci când există modificări ale proiectului de certificare care afectează oricare dintre punctele 1-7 de la litera (b).

(d) Cererea de certificat de tip sau de certificat de tip restrictiv pentru o aeronavă include sau se suplimentează, ulterior depunerii cererii inițiale, cu cererea de aprobare a datelor privind conformitatea operațională.

(e) Cererea de certificat de tip sau de certificat de tip restrictiv pentru un avion de mare capacitate sau pentru un giravion de mare capacitate este valabilă timp de cinci ani,

iar cererea de orice alt certificat de tip sau certificat de tip restrictiv este valabilă timp de trei ani, cu excepția cazului în care solicitantul demonstrează, la data cererii, că produsul său necesită o perioadă de timp prelungită pentru demonstrarea conformității, aprobată de AAC.

(f) În cazul în care un certificat de tip sau un certificat de tip restrictiv nu a fost eliberat sau este evident că nu va fi eliberat în termenul stabilit la litera (e), solicitantul:

1. depune o cerere nouă și se conformează bazei certificării de tip, bazei de certificare a datelor privind conformitatea operațională și cerințelor de protecție a mediului, conform celor stabilite și notificate de AAC în conformitate cu punctele 21.B.80, 21.B.82 și 21.B.85 pentru data noii cereri; sau

2. solicită o prelungire a termenului prevăzut la litera (e) și propune o nouă dată pentru eliberarea certificatului de tip sau a certificatului de tip restrictiv. În acest caz, solicitantul se conformează bazei certificării de tip, bazei de certificare a datelor privind conformitatea operațională și cerințelor de protecție a mediului, conform celor stabilite și notificate de AAC în conformitate cu punctele 21.B.80, 21.B.82 și 21.B.85 pentru o dată care urmează să fie aleasă de solicitant. Data respectivă nu poate preceda noua dată propusă de solicitant pentru eliberarea certificatului de tip sau a certificatului de tip restrictiv cu mai mult de cinci ani în cazul unei cereri de certificat de tip sau de certificat de tip restrictiv pentru un avion de mare capacitate sau pentru un giravion de mare capacitate și cu mai mult de trei ani în cazul unei cereri de orice alt certificat de tip sau certificat de tip restrictiv.

21.A.19 Modificările care necesită un nou certificat de tip

Orice persoană fizică sau juridică care propune modificarea unui produs solicită un nou certificat de tip, atunci când AAC consideră că importanța modificării proiectului, puterii, tracțiunii sau masei impune o investigație completă a conformității cu baza aplicabilă a certificării de tip.

21.A.20 Demonstrarea conformității cu baza certificării de tip, cu baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională și cu cerințele de protecție a mediului

(a) Ca urmare a acceptării de către AAC a programului de certificare, solicitantul demonstrează conformitatea cu baza certificării de tip, cu baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională și cu cerințele de protecție a mediului, conform celor stabilite și notificate de AAC solicitantului, în conformitate cu punctele 21.B.80, 21.B.82 și 21.B.85, și prezintă la AAC mijloacele prin care a fost demonstrată această conformitate.

(b) Solicitantul raportează AAC orice dificultate sau eveniment care au fost identificate pe parcursul procesului de demonstrare a conformității și care ar putea avea un efect semnificativ asupra evaluării riscurilor în conformitate cu punctul 21.A.15 litera (b) subpunctul 6 sau asupra programului de certificare sau care ar putea necesita orice fel de modificare a gradului de implicare a AAC notificat în prealabil solicitantului în conformitate cu punctul 21.B.100 litera (c).

(c) Solicitantul înscrie justificările conformității în documentele de conformitate, potrivit celor menționate în programul de certificare.

(d) După finalizarea demonstrării conformității potrivit programului de certificare, inclusiv a oricăror inspecții și încercări în conformitate cu punctul 21.A.33, și după finalizarea încercărilor în zbor în conformitate cu punctul 21.A.35, solicitantul declară că:

1. a demonstrat conformitatea cu baza certificării de tip, cu baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională și cu cerințele de protecție a mediului, conform celor stabilite și notificate de AAC, respectând programul de certificare acceptat de AAC, precum și

2. nu a fost identificată nicio particularitate sau caracteristică ce ar putea afecta siguranța produsului pentru utilizările pentru care se solicită certificarea.

(e) Solicitantul depune la AAC declarația de conformitate prevăzută la litera (d). În cazul în care solicitantul deține o aprobare corespunzătoare de organizație de proiectare, declarația de conformitate se efectuează în conformitate cu capitolul J și se depune la AAC.

21.A.21 Cerințe pentru emiterea unui certificat de tip sau a unui certificat de tip restrictiv

(a) Pentru a i se elibera un certificat de tip al produsului sau, în cazul în care aeronava nu îndeplinește cerințele esențiale de navigabilitate prevăzute de Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017, un certificat de tip restrictiv al aeronavei, solicitantul:

1. își demonstrează capacitatea în conformitate cu punctul 21.A.14;

2. se conformează punctului 21.A.20;

3. demonstrează că în ceea ce privește motorul și elicea, dacă sunt instalate pe aeronavă:

(A) există un certificat de tip eliberat sau stabilit în conformitate cu prezentul regulament; sau

(B) s-a demonstrat că acestea sunt conforme cu baza stabilită a certificării de tip a aeronavei și cu cerințele de protecție a mediului indicate și notificate de AAC ca fiind necesare pentru a garanta siguranța în zbor a aeronavei.

(b) Prin derogare de la litera (a) subpunctul 2, la cererea solicitantului inclusă în declarația menționată la punctul 21.A.20 litera (d), solicitantul are dreptul de a i se elibera certificatul de tip sau certificatul de tip restrictiv al aeronavei înainte de a fi demonstrat conformitatea cu baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională, sub rezerva demonstrării de către solicitant a acestei conformități înainte de termenul la care datele respective urmează să fie efectiv utilizate.

21.A.31 Proiectul de tip

(a) Proiectul de tip constă în:

1. desenele, specificațiile și lista acestor desene și specificații, necesare pentru a se defini configurația și caracteristicile de construcție ale produsului în legătură cu care s-a demonstrat conformitatea cu baza aplicabilă a certificării de tip și cu cerințele privind protecția mediului;

2. informații cu privire la materiale și procese, precum și cu privire la metodele de fabricație și montaj ale produsului, necesare pentru garantarea conformității produsului;

3. o secțiune privind limitările de navigabilitate aprobate care să fie inclusă în instrucțiunile privind continuitatea navigabilității, conform definiției din specificațiile de certificare aplicabile; și

4. orice alte date care permit, prin comparație, determinarea navigabilității și, dacă este relevant, a caracteristicilor de mediu ale unor produse ulterioare de același tip.

(b) Orice proiect de tip trebuie identificat în mod corespunzător.

21.A.33 Inspectii și încercări

(a) rezervat

(b) Înainte de efectuarea fiecărei probe în cadrul demonstrării conformității impuse la punctul 21.A.20, solicitantul trebuie să fi verificat:

1. pentru specimenul de încercare, că:

(i) materialele și procesele sunt conforme cu specificațiile pentru proiectul de tip propus;

(ii) piesele produselor sunt conforme cu desenele din proiectul de tip propus; și

(iii) procesele de fabricație, construcție și montaj sunt conforme cu cele specificate în proiectul de tip propus, precum și

2. pentru echipamentele de încercare și de măsurare care urmează a fi utilizate pentru încercare, că respectivele echipamente sunt adecvate pentru încercare și calibrate în modul corespunzător.

(c) Pe baza verificărilor efectuate în conformitate cu litera (a), solicitantul emite o declarație de conformitate enumerând orice eventuală neconformitate, împreună cu o justificare a faptului că aceasta nu va afecta rezultatele încercărilor, și permite AAC să efectueze o inspecție pe care aceasta o consideră necesară pentru a verifica valabilitatea declarației respective.

(d) Solicitantul permite AAC:

1. să examineze orice fel de date și informații referitoare la demonstrarea conformității, precum și

2. să efectueze sau să asiste la orice încercare sau inspecție desfășurată în scopul

demonstrării conformității.

(e) Pentru toate încercările sau inspecțiile efectuate de AAC în conformitate cu litera (c) subpunctul 2:

1. solicitantul prezintă AAC declarația de conformitate prevăzută la litera (b); precum și

2. în ceea ce privește specimenul de încercare sau echipamentele de încercare și de măsurare, între momentul în care a fost emisă declarația de conformitate prevăzută la litera (b) și momentul în care specimenul de încercare este prezentat la AAC pentru încercare nu se efectuează nici o modificare care să afecteze valabilitatea declarației de conformitate.

21.A.35 Încercările în zbor

(a) Probele în zbor efectuate în scopul obținerii unui certificat de tip se pun în practică în conformitate cu condițiile de testare specificate de către AAC.

(b) Solicitantul execută toate probele în zbor pe care AAC le consideră necesare:

1. pentru a determina conformitatea cu baza aplicabilă a certificării de tip și cu cerințele privind protecția mediului; și

2. pentru a stabili dacă există asigurarea că aeronava, piesele și echipamentele acestora sunt fiabile și funcționează corespunzător pentru certificarea aeronavei în temeiul prezentei anexe, cu excepția:

(i) planoarelor și motoplanoarelor;

(ii) baloanelor și dirijabilelor din categoria ELA1 sau ELA2;

(iii) avioanelor cu MTOM de cel mult 2722 kg.

(f) Probele în zbor prevăzute la litera (b) punctul 2 includ:

1. pentru aeronavele echipate cu motoare cu turbină dintr-o categorie neutilizată anterior pe o aeronavă certificată de tip, cel puțin 300 de ore de funcționare cu toate motoarele pornite, conform certificatului de tip; și

2. pentru toate celelalte aeronave, cel puțin 150 de ore de funcționare.

21.A.41 Certificatul de tip

Se consideră că atât certificatul de tip, cât și certificatul de tip restrictiv includ proiectul de tip, limitările de operare, instrucțiunile pentru continuitatea navigabilității, fișa de date a certificatului de tip pentru navigabilitate și emisii, baza de certificare de tip aplicabilă și cerințele de protecție a mediului pe baza cărora AAC înregistrează conformitatea, precum și orice alte condiții sau limitări prevăzute pentru produs în specificațiile de certificare și în cerințele de protecție a mediului aplicabile. Atât certificatul de tip, cât și certificatul de tip restrictiv al unei aeronave trebuie să includă, în plus, baza

aplicabilă de certificare a datelor privind conformitatea operațională, datele privind conformitatea operațională și fișa de date a certificatului de tip pentru zgomot. Fișa de date a certificatului de tip al aeronavei și a certificatului de tip restrictiv al aeronavei trebuie să includă înregistrarea conformității în materie de emisii de dioxid de carbon (CO₂), iar fișa de date a certificatului de tip al motorului trebuie să includă înregistrarea conformității în materie de emisii de evacuare.

21.A.44 Obligațiile deținătorului

Fiecare deținător al unui certificat de tip sau certificat de tip restrictiv:

(a) își asumă obligațiile stabilite la punctele 21.A.3A, 21.A.3B, 21.A.4, 21.A.5, 21.A.6, 21.A.7, 21.A.9, 21.A.62 și 21.A.65 și, în acest scop, continuă să îndeplinească cerințele de calificare pentru eligibilitate în temeiul punctului 21.A.13; și

(b) specifică marcajul în conformitate cu capitolul Q.

21.A.47 Transferabilitate

Transferul unui certificat de tip sau al unui certificat de tip restrictiv poate fi efectuat numai către o persoană fizică sau juridică care este în măsură să își asume obligațiile prevăzute la punctul 21.A.44 și care, în acest scop, și-a demonstrat capacitatea în conformitate cu punctul 21.A.14.

21.A.51 Durata și menținerea valabilității

(a) Certificatul de tip și certificatul de tip restrictiv se eliberează pe durată nelimitată. Acestea rămân valabile, cu condiția că:

1. deținătorul rămâne conform cu cerințele prezentei anexe; și

2. certificatul nu este retras sau să nu se fi renunțat la el în cadrul procedurilor administrative în vigoare stabilite de către AAC.

(b) În caz de renunțare sau retragere, certificatul de tip și certificatul de tip restrictiv se restituie AAC.

21.A.62 Disponibilitatea datelor privind conformitatea operațională

Deținătorul unui certificat de tip sau al unui certificat de tip restrictiv transmite:

(a) cel puțin un set complet de date privind adecvarea operațională elaborate în conformitate cu baza aplicabilă la certificare privind adecvarea operațională, tuturor operatorilor aerieni cunoscuți aeronavei, înainte de a fi necesar ca datele privind adecvarea operațională să fie utilizate de către o organizație de instruire sau un operator aerian; și

(b) orice modificare asupra datelor privind adecvarea operațională tuturor operatorilor aerieni ai aeronavei; și

(c) la cerere, datele relevante menționate la literele (a) și (b) de mai sus:

1. către AAC cu verificarea conformității cu unul sau mai multe elemente ale setului menționat de date privind adecvarea operațională; și

2. persoanelor care au obligația de a asigura conformitatea cu unul sau mai multe elemente din setul menționat de date privind adecvarea operațională.

21.A.65 Continuitatea integrității structurale pentru structurile de aeronave

Deținătorul certificatului de tip sau al certificatului de tip restrictiv pentru un avion de mare capacitate se asigură că programul privind continuitatea integrității structurale rămâne valabil pe întreg ciclul de exploatare al avionului, ținând seama de experiența în exploatare și de operațiunile curente.

(Capitolul C - NU SE APLICĂ)

Capitolul D

MODIFICĂRI ALE CERTIFICATELOR DE TIP ȘI

ALE CERTIFICATELOR DE TIP RESTRICTIVE

21.A.90A Domeniul de aplicare

Prezentul capitol prevede procedura pentru aprobarea modificărilor certificatelor de tip, precum și drepturile și obligațiile solicitanților și deținătorilor aprobărilor respective. Prezentul capitol definește, de asemenea, modificările standard care nu se supun procesului de aprobare în temeiul prezentului capitol. În prezentul capitol, referirile la certificatele de tip includ certificatul de tip și certificatul de tip restrictiv.

21A.90B Modificările standard

(a) Modificările standard sunt modificări ale unui certificat de tip:

1. în legătură cu:

(i) aeronave cu MTOM de cel mult 5700 kg;

(ii) aeronave cu aripă rotativă cu MTOM de cel mult 3175 kg;

(iii) planoare, motoplanoare, baloane și dirijabile din categoria ELA1 sau ELA2;

2. care respectă datele de proiectare incluse în specificațiile de certificare emise de AAC, care conțin metode, tehnici și practici acceptabile pentru efectuarea și identificarea modificărilor standard, inclusiv instrucțiunile aferente pentru continuitatea navigabilității; și

3. care nu intră în conflict cu datele deținătorilor certificatului de tip.

(b) Punctele 21A.91-21A.109 nu sunt aplicabile modificărilor standard.

21.A.90C Modificările de sine stătătoare ale instrucțiunilor pentru continuitatea navigabilității

(a) Modificările de sine stătătoare ale instrucțiunilor pentru continuitatea navigabilității sunt modificările care nu sunt pregătite direct în urma unei modificări a proiectului de tip sau a proiectului de reparație.

(b) Modificările de sine stătătoare ale instrucțiunilor pentru continuitatea navigabilității pot fi efectuate numai de către deținătorul aprobării de proiect pentru care au fost întocmite respectivele instrucțiuni.

(c) Punctele 21.A.91-21.A.109 nu se aplică modificărilor de sine stătătoare ale instrucțiunilor pentru continuitatea navigabilității care:

1. nu modifică secțiunea referitoare la limitările de navigabilitate din cadrul instrucțiunilor pentru continuitatea navigabilității; și

2. nu impun deținătorului aprobării de proiect să efectueze nicio demonstrație suplimentară a conformității cu baza de certificare.

(d) Modificările de sine stătătoare ale instrucțiunilor pentru continuitatea navigabilității menționate la litera (c) trebuie aprobate de deținătorul aprobării de proiect în conformitate cu procedurile convenite cu AAC.

21.A.91 Clasificarea modificărilor certificatului de tip

Modificările certificatului de tip sunt clasificate ca minore și majore. O „modificare minoră” nu are un efect apreciabil asupra masei, centrului, rezistenței structurale, fiabilității, caracteristicilor operaționale, datelor privind conformitatea operațională sau altor parametri care afectează navigabilitatea produsului sau caracteristicile sale de mediu. Fără a aduce atingere punctului 21.A.19, toate celelalte modificări sunt „modificări majore”, în temeiul prezentului capitol. Modificările majore și modificările minore se aprobă în conformitate cu punctul 21.A.95 sau 21.A.97, după caz, și se identifică în mod corespunzător.

21.A.92 Eligibilitate

(a) Numai deținătorul certificatului de tip poate solicita aprobarea unei modificări majore a certificatului de tip, în temeiul prezentului capitol, toți ceilalți solicitanți ai unei modificări majore a unui certificat de tip depun cerere în conformitate cu capitolul E.

(b) Orice persoană fizică sau juridică poate solicita aprobarea unei modificări minore a unui certificat de tip, în conformitate cu prezentul capitol.

21.A.93 Solicitarea unui certificat

(a) Cererea de aprobare a unei modificări a unui certificat de tip se întocmește în forma și modul stabilite de AAC.

(b) Cererea include un program de certificare pentru demonstrarea conformității potrivit punctului 21.A.20 sau să fie suplimentată ulterior depunerii cererii inițiale cu un astfel de program, compus din:

1. descrierea modificării, în care se identifică:

(i) configurația sau configurațiile produsului în certificatul de tip care urmează să facă obiectul modificării;

(ii) toate aspectele produsului, inclusiv manualele aprobate, care se regăsesc în certificatul de tip și care sunt modificate sau vizate de modificare, precum și

(iii) orice modificări necesare ale datelor privind conformitatea operațională, atunci când modificarea vizează datele privind conformitatea operațională;

2. identificarea investigațiilor necesare pentru a demonstra conformitatea modificării și a aspectelor vizate de modificare cu baza certificării de tip, cu baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională și cu cerințele de protecție a mediului; precum și

3. pentru o modificare majoră a unui certificat de tip:

(i) propunerea privind baza certificării de tip, baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională și cerințele de protecție a mediului inițiale, pregătită în conformitate cu cerințele și opțiunile specificate la punctul 21.A.101;

(ii) propunerea privind o defalcare a programului de certificare pe grupuri semnificative de activități și date de demonstrare a conformității, inclusiv o propunere privind mijloacele de demonstrare a conformității și documentele de conformitate aferente;

(iii) o propunere de evaluare a grupurilor semnificative de activități și date de demonstrare a conformității care abordează probabilitatea existenței unei neconformități neidentificate cu baza certificării de tip, cu baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională și cu cerințele de protecție a mediului și impactul potențial al respectivei neconformități asupra siguranței produsului sau asupra protecției mediului. Evaluarea propusă ia în considerare cel puțin elementele prevăzute la punctul 21.B.100 litera (a) subpunctele 1-4. Pe baza acestei evaluări, cererea include o propunere privind implicarea AAC în verificarea activităților și datelor de demonstrare a conformității; precum și

(iv) un calendar al proiectului, inclusiv obiectivele de etapă majore.

(c) Cererea de modificare a unui certificat de tip sau a unui certificat de tip restrictiv pentru un avion de mare capacitate sau pentru un giravion de mare capacitate este valabilă timp de cinci ani, iar o cerere de modificare a oricărui alt certificat de tip este valabilă timp de trei ani. În cazul în care modificarea nu a fost aprobată sau este evident că nu va fi aprobată în termenul stabilit la prezentul punct, solicitantul:

1. depune o nouă cerere de modificare a certificatului de tip și se conformează bazei certificării de tip, bazei de certificare a datelor privind conformitatea operațională și cerințelor de protecție a mediului, conform celor stabilite de AAC în conformitate cu punctul 21.A.101 și notificate în conformitate cu punctul 21.B.105 pentru data noii cereri; sau

2. cere o prelungire a termenului prevăzut la litera (c) prima teză pentru cererea

inițială și propune o nouă dată pentru eliberarea aprobării. În acest caz, solicitantul se conformează bazei de certificare de tip, bazei de certificare a datelor privind conformitatea operațională și cerințelor de protecție a mediului, stabilite de AAC în conformitate cu punctul 21.A.101 și notificate în conformitate cu punctul 21.B.105, până la o dată care urmează să fie aleasă de solicitant. Cu toate acestea, data respectivă nu va preceda noua dată propusă de solicitant pentru eliberarea aprobării cu mai mult de cinci ani în cazul unei cereri de modificare a certificatului de tip sau a certificatului de tip restrictiv pentru un avion de mare capacitate sau pentru un giravion de mare capacitate și cu mai mult de trei ani în cazul unei cereri privind orice altă modificare a certificatului de tip sau a certificatului de tip restrictiv.

21.A.95 Cerințe pentru aprobarea unei modificări minore

(a) Modificările minore ale unui certificat de tip sunt clasificate și aprobate de:

1. AAC; sau

2. o organizație de proiectare autorizată, în limita prerogativelor sale prevăzute la 21.A.263 litera (c) subpunctele 1 și 2, în condițiile convenite cu AAC.

(b) Modificarea minoră a unui certificat de tip este aprobată numai:

1. atunci când s-a demonstrat că modificarea și aspectele vizate de modificare sunt conforme cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului incluse ca referință în certificatul de tip;

2. în cazul unei modificări care vizează datele privind conformitatea operațională, atunci când s-a demonstrat că modificările necesare ale datelor privind conformitatea operațională sunt conforme cu baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională inclusă ca referință în certificatul de tip;

3. atunci când conformitatea cu baza certificării de tip care se aplică în conformitate cu subpunctul 1 a fost declarată, iar justificările conformității au fost înregistrate în documentele de conformitate; precum și

4. atunci când nu a fost identificată nicio particularitate sau caracteristică care ar putea afecta siguranța produsului pentru utilizările pentru care se solicită certificarea.

(c) Prin derogare de la litera (b) subpunctul 1, specificațiile de certificare care au devenit aplicabile ulterior celor incluse ca referință în certificatul de tip pot fi utilizate pentru aprobarea unei modificări minore, cu condiția ca ele să nu afecteze demonstrarea conformității.

(d) Prin derogare de la litera (a), la cererea solicitantului inclusă în declarația menționată la punctul 21.A.20 litera (d), o modificare minoră a certificatului de tip al unei aeronave poate fi aprobată înainte de demonstrarea conformității cu baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională, cu condiția ca solicitantul să demonstreze această conformitate înaintea datei la care datele respective sunt efectiv utilizate.

(e) Solicitantul furnizează AAC datele justificative pentru modificare și declarația din care să rezulte că conformitatea a fost demonstrată în conformitate cu litera (b).

(f) Aprobarea unei modificări minore a unui certificat de tip se limitează la configurația sau configurațiile specifice din certificatul de tip care fac obiectul modificării.

21.A.97 Cerințe pentru aprobarea unei modificări majore

(a) Modificările majore ale unui certificat de tip sunt clasificate și aprobate de:

1. AAC; sau

2. o organizație de proiectare autorizată, în limita prerogativelor sale prevăzute la 21.A.263 litera (c) subpunctele 1 și 8, în condițiile convenite cu AAC.

(b) Modificarea majoră a unui certificat de tip este aprobată numai:

1. atunci când s-a demonstrat că modificarea și aspectele vizate de modificare sunt conforme cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului stabilite de AAC în conformitate cu punctul 21.A.101;

2. în cazul unei modificări care vizează datele privind conformitatea operațională, atunci când s-a demonstrat că modificările necesare ale datelor privind conformitatea operațională sunt conforme cu baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională stabilită de AAC în conformitate cu punctul 21.A.101; precum și

3. atunci când conformitatea cu punctele 1 și 2 a fost demonstrată în conformitate cu punctul 21.A.20, astfel cum se aplică modificării.

(c) Prin derogare de la litera (b) subpunctele 2 și 3, la cererea solicitantului inclusă în declarația menționată la punctul 21.A.20 litera (d), o modificare majoră a certificatului de tip al unei aeronave poate fi aprobată înainte de demonstrarea conformității cu baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională, cu condiția ca solicitantul să demonstreze această conformitate înaintea datei la care datele respective sunt efectiv utilizate.

(d) Aprobarea unei modificări majore a unui certificat de tip se limitează la configurația sau configurațiile specifice din certificatul de tip care fac obiectul modificării.

21.A.101 Baza certificării de tip, baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională și cerințele de protecție a mediului pentru o modificare majoră a unui certificat de tip

(a) Modificarea majoră a unui certificat de tip și aspectele vizate de modificare sunt conforme ori cu specificațiile de certificare aplicabile produsului modificat la data cererii de modificare, ori cu specificațiile de certificare ce devin aplicabile după acea dată în conformitate cu litera (f) de mai jos. Valabilitatea aplicării se stabilește în conformitate cu punctul 21.A.93 litera (c). Suplimentar, produsul modificat este conform cu cerințele de protecție a mediului indicate de AAC în conformitate cu punctul 21.B.85.

(b) Cu excepția dispozițiilor de la litera (h), prin derogare de la litera (a), o modificare anterioară a unei specificații de certificare menționată la litera (a) și a oricărei alte specificații de certificare direct legate de aceasta poate fi utilizată în oricare dintre situațiile următoare, cu excepția cazului în care modificarea anterioară a devenit aplicabilă înaintea datei la care au devenit aplicabile specificațiile de certificare corespunzătoare incluse ca referință în certificatul de tip:

1. modificarea considerată de AAC ca ne semnificativă. Pentru a stabili dacă o modificare este semnificativă, AAC analizează modificarea în contextul tuturor modificărilor anterioare relevante ale proiectului și al tuturor revizuirilor aferente ale specificațiilor de certificare aplicabile incluse ca referință în certificatul de tip al produsului. Se consideră, în mod automat, semnificative modificările care îndeplinesc unul dintre următoarele criterii:

(i) nu se păstrează configurația generală sau principiile de construcție;

(ii) nu mai sunt valabile ipotezele utilizate pentru certificarea produsului ce urmează a fi modificat;

2. fiecare aspect, sistem, piesă sau echipament pe care AAC nu îl consideră vizat de modificare;

3. fiecare aspect, sistem, piesă sau echipament vizat de modificare, pentru care AAC consideră că conformitatea cu specificațiile de certificare menționate la litera (a) nu contribuie în mod semnificativ la nivelul de siguranță al produsului modificat sau este nerealizabilă.

(c) Prin derogare de la litera (a), în cazul modificării unei aeronave, alta decât un giravion cu o masă maximă de 2722 kg (6000 lb), sau a unui giravion fără turbină cu o masă maximă de 1361 kg (3000 lb), modificarea și aspectele vizate de modificare trebuie să fie conforme cu baza certificării de tip inclusă ca referință în certificatul de tip. Cu toate acestea, dacă consideră că modificarea este semnificativă în privința unui aspect, AAC poate solicita ca modificarea și aspectele vizate de modificare să fie conforme cu o revizuire a unei specificații de certificare a bazei certificării de tip incluse ca referință în certificatul de tip și cu orice altă specificație de certificare direct legată de aceasta, cu excepția cazului în care AAC constată că conformitatea cu revizuirea respectivă nu contribuie în mod semnificativ la nivelul de siguranță al produsului modificat sau este nerealizabilă.

(d) Dacă AAC constată că specificațiile de certificare aplicabile la data cererii de modificare nu prevăd standarde corespunzătoare cu privire la modificarea propusă, modificarea și aspectele vizate de modificare sunt conforme cu orice condiții speciale, precum și cu revizuirile acelor condiții speciale, prevăzute de AAC în conformitate cu punctul 21.B.75, pentru a oferi un nivel de siguranță echivalent cu cel stabilit de specificațiile de certificare aplicabile la data cererii de modificare.

(e) Prin derogare de la literele (a), (b) și (c), modificarea și aspectele vizate de modificare pot fi conforme cu o alternativă la o specificație de certificare indicată de AAC, dacă solicitantul propune acest lucru, cu condiția ca AAC să constate că alternativa prevede un nivel de siguranță care este:

1. în cazul unui certificat de tip:

(i) echivalent cu cel al specificațiilor de certificare indicate de AAC în temeiul literelor (a), (b) sau (c) de mai sus; sau

(ii) conform cu cerințele esențiale de navigabilitate prevăzute de Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017;

2. în cazul unui certificat de tip restrictiv, adecvat din punctul de vedere al utilizării prevăzute.

(f) Dacă un solicitant decide să se conformeze unei specificații de certificare prevăzute într-un amendament al specificațiilor de certificare care intră în vigoare după depunerea cererii de modificare a unui certificat de tip, modificarea și aspectele vizate de modificare trebuie să fie conforme oricărei alte specificații de certificare relevante.

(g) Atunci când cererea de modificare a certificatului de tip al unei aeronave include sau este suplimentată după cererea inițială pentru a include modificări ale datelor privind conformitatea operațională, baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională se stabilește în conformitate cu literele (a)-(f).

(h) Pentru aeronavele de mare capacitate care cad sub incidența specificațiilor de navigabilitate suplimentare pentru operațiuni, precum și a programului privind continuitatea integrității structurale pentru structurile de aeronave în curs de îmbătrânire, solicitantul trebuie să respecte specificațiile de certificare care asigură un nivel de siguranță cel puțin echivalent cu cerințele generale ale programului menționat sau cu limita de valabilitate, cu excepția solicitanților de certificate de tip suplimentare care nu au obligația de a lua în considerare cerințele respective.

21.A.108 Disponibilitatea datelor privind adecvarea operațională

În cazul unei modificări care afectează datele privind conformitatea, adecvarea operațională, deținătorul aprobării pentru o modificare minoră pune la dispoziție:

(a) cel puțin un set de modificări ale datelor privind adecvarea operațională, elaborate în conformitate cu baza aplicabilă de certificare privind adecvarea operațională, tuturor operatorilor aerieni cunoscuți ai aeronavei modificate, înainte de a fi necesar ca datele privind adecvarea operațională să fie utilizate de către o organizație de instruire sau un operator aerian; și

(b) orice altă modificare asupra datelor afectate privind adecvarea operațională, tuturor operatorilor aerieni cunoscuți ai aeronavei modificate; și

(c) la cerere, părțile relevante ale modificărilor menționate la literele (a) și (b) de mai sus:

1. AAC responsabilă de verificarea conformității cu unul sau mai multe elemente ale datelor privind conformitatea operațională afectate; și

2. persoanelor care au obligația de a asigura conformitatea cu unul sau mai multe

elemente din setul menționat de date privind adecvarea operațională.

21.A.109 Obligații și marcaj PA

Deținătorul aprobării pentru o modificare minoră a unui certificat de tip:

(a) își asumă obligațiile stabilite la punctele 21.A.4, 21.A.5, 21.A.6, 21.A.7, 21.A.9 și 21.A.108; și

(b) specifică marcajul, inclusiv literele PA (Part Approval), în conformitate cu punctul 21.A.804 litera (a).

Capitolul E

CERTIFICATE DE TIP SUPLIMENTARE

21.A.111 Domeniul de aplicare

Prezentul capitol stabilește atât procedura de aprobare a modificărilor majore ale certificatelor de tip în conformitate cu procedurile privind certificatele de tip suplimentare, cât și drepturile și obligațiile solicitanților și ale deținătorilor respectivelor certificate. În prezentul capitol, trimiterile la certificatele de tip includ certificatele de tip și certificatele de tip restrictive.

21.A.112A Eligibilitate

Orice persoană fizică sau juridică care și-a demonstrat sau este în curs de a-și demonstra capacitatea în conformitate cu punctul 21.A.112B poate prezenta o cerere de certificat de tip suplimentar, în conformitate cu condițiile stabilite în prezentul capitol.

21.A.112B Demonstrarea capacității

(a) Un solicitant al unui certificat de tip suplimentar își demonstrează capacitatea prin deținerea unei aprobări de organizație de proiectare, eliberată de AAC în conformitate cu capitolul J.

(b) Prin derogare de la litera (a), ca procedură alternativă pentru a-și demonstra capacitatea, un solicitant poate cere acordul AAC pentru utilizarea de proceduri care stabilesc practicile specifice de proiectare, resursele specifice și succesiunea specifică de activități necesare pentru a se conforma prezentului capitol.

(c) Prin derogare de la litera (a), în cazul produselor menționate la punctul 21.A.14 litera (c), un solicitant își poate demonstra capacitatea obținând acceptarea AAC a programului de certificare al solicitantului, stabilit în conformitate cu punctul 21.A.93 litera (b).

21.A.113 Solicitarea unui certificat de tip suplimentar

(a) Solicitarea unui certificat de tip suplimentar se efectuează în forma și modul stabilite de AAC.

(b) Atunci când depune o cerere de certificat de tip suplimentar, solicitantul:

(i) include în cerere informațiile solicitate la punctul 21.A.93 litera (b);

(ii) specifică dacă datele de certificare au fost sau vor fi pregătite în întregime de către solicitant sau pe baza unei înțelegeri cu proprietarul datelor de certificare de tip.

(c) Punctul 21.A.93 litera (c) se aplică cerințelor referitoare la termenele de aplicabilitate efectivă, precum și cerințelor legate de necesitatea de a actualiza baza certificării de tip, baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională și cerințele de protecție a mediului, atunci când modificarea nu a fost aprobată sau este evident că nu va fi aprobată în termenul stabilit.

21.A.115 Cerințe pentru aprobarea unor modificări majore în ceea ce privește forma unui certificat de tip suplimentar

(a) Certificatele de tip suplimentare sunt eliberate de:

1. AAC; sau

2. o organizație de proiectare autorizată, în limita prerogativelor sale prevăzute la 21.A.263 litera (c) subpunctele 1 și 9, astfel cum sunt stabilite în condițiile de aprobare.

(b) Un certificat de tip suplimentar se eliberează numai atunci când:

1. solicitantul și-a demonstrat capacitatea în conformitate cu punctul 21.A.112B;

2. s-a demonstrat că modificarea unui certificat de tip și aspectele vizate de modificare sunt conforme cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului stabilite de AAC în conformitate cu punctul 21.A.101;

3. în cazul unui certificat de tip suplimentar care vizează datele privind conformitatea operațională, s-a demonstrat că modificările necesare ale datelor privind conformitatea operațională sunt conforme cu baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională stabilită de AAC potrivit punctului 21.A.101;

4. conformitatea cu punctele 2 și 3 a fost demonstrată în corespundere cu punctul 21.A.20, astfel cum se aplică modificării; precum și

5. în cazul în care solicitantul a specificat că a furnizat date de certificare pe baza unei înțelegeri cu proprietarul datelor de certificare de tip în conformitate cu punctul 21.A.113 litera (b):

(i) deținătorul certificatului de tip a indicat că nu are nicio obiecție tehnică referitoare la informațiile prezentate în temeiul punctului 21.A.93, precum și

(ii) deținătorul certificatului de tip a convenit să colaboreze cu deținătorul certificatului de tip suplimentar, pentru a asigura îndeplinirea tuturor obligațiilor privind continuitatea navigabilității produsului modificat, prin conformitatea cu dispozițiile de la punctele 21.A.44 și 21.A.118A.

(c) Prin derogare de la litera (b) subpunctele 3 și 4, la cererea solicitantului inclusă în declarația menționată la punctul 21.A.20 litera (d), solicitantul are dreptul de a i se elibera certificatul de tip suplimentar al unei aeronave înainte de a fi demonstrat conformitatea cu baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională, sub rezerva demonstrării de către solicitant a acestei conformități înainte de data la care datele respective urmează să fie efectiv utilizate.

(d) Un certificat de tip suplimentar se limitează la configurația sau configurațiile specifice din certificatul de tip care fac obiectul modificării majore aferente.

21.A.116 Transferabilitate

Un certificat de tip suplimentar poate fi transferat numai unei persoane fizice sau juridice capabile să-și asume obligațiile menționate la punctul 21.A.118A și care, în acest scop, și-a demonstrat capacitatea de a îndeplini criteriile de la punctul 21.A.112B, cu excepția aeronavelor ELA1 în cazul cărora persoana fizică sau juridică a solicitat acordul AAC pentru utilizarea procedurilor de stabilire a activităților în scopul asumării acestor obligații.

21.A.117 Modificarea părții din produs care face obiectul certificatului de tip suplimentar

(a) Modificarea minoră a părții din produs care face obiectul certificatului de tip suplimentar se clasifică și se aprobă în conformitate cu capitolul D.

(b) Orice modificare majoră a părții produsului care face obiectul certificatului de tip suplimentar se aprobă ca un alt certificat de tip suplimentar, în conformitate cu prezentul capitol.

(c) Prin derogare de la litera (b), o modificare majoră la acea parte a unui produs care face obiectul unui certificat de tip suplimentar, prezentată de deținătorul certificatului de tip suplimentar, poate fi aprobată ca modificare a certificatului de tip suplimentar existent.

21.A.118A Obligații și marcaj PA

Fiecare deținător al unui certificat de tip suplimentar:

(a) își asumă obligațiile:

1. stabilite la punctele 21.A.3A, 21.A.3B, 21.A.4, 21.A.5, 21.A.6, 21.A.7, 21.A.9 și 21.A.120B;

2. implicite, pe care le presupune colaborarea cu deținătorul certificatului de tip în conformitate cu punctul 21.A.115 litera (d) punctul 2;

și, în acest scop, continuă să îndeplinească criteriile de la punctul 21.A.112B;

(b) specifică marca, inclusiv literele PA, în conformitate cu punctul 21.A.804 litera (a).

21.A.118B Durata și menținerea valabilității

(a) Un certificat de tip suplimentar se eliberează pentru o durată nelimitată. Acesta rămâne valabil în următoarele condiții:

1. deținătorul se conformează în continuare prezentei anexe; și

2. certificatul nu este retras sau să nu se fi renunțat la el, în cadrul procedurilor administrative aplicabile stabilite de către AAC.

(b) În caz de renunțare sau retragere, certificatul de tip suplimentar se restituie AAC.

21.A.120B Disponibilitatea datelor privind adecvarea operațională

În cazul unei modificări care afectează datele privind adecvarea operațională, deținătorul certificatului de tip suplimentar pune la dispoziție:

(a) cel puțin un set de modificări ale datelor privind adecvarea operațională elaborate în conformitate cu baza aplicabilă de certificare privind adecvarea operațională, tuturor operatorilor aerieni cunoscuți ai aeronavei modificate, înainte de a fi necesar ca datele privind adecvarea operațională să fie utilizate de către o organizație de pregătire sau un operator aerian; și

(b) orice altă modificare asupra datelor afectate privind adecvarea operațională, tuturor operatorilor aerieni cunoscuți ai aeronavei modificate; și

(c) la cerere, părțile relevante ale modificărilor menționate la literele (a) și (b) de mai sus:

1. AAC responsabile de verificarea conformității cu unul sau mai multe elemente ale datelor privind adecvarea operațională afectate; și

2. oricărei persoane care are obligația de a asigura conformitatea cu unul sau mai multe elemente din setul menționat de date privind adecvarea operațională.

Capitolul F

FABRICAȚIE FĂRĂ APROBAREA

ORGANIZAȚIEI DE PRODUCȚIE

21.A.121 Domeniul de aplicare

(a) Prezentul capitol stabilește procedura pentru demonstrarea conformității produsului, piesei sau echipamentului cu datele de proiectare aplicabile, atunci când sunt fabricate de o organizație care nu este autorizată în conformitate cu dispozițiile capitolului G.

(b) Prezentul capitol stabilește normele care reglementează obligațiile fabricantului unui produs, al unei piese sau al unui echipament executat conform prezentului capitol.

21.A.122 Eligibilitate

Orice persoană fizică sau juridică poate cere să demonstreze conformitatea unui produs, a unei piese sau a unui echipament în conformitate cu prezentul capitol, în cazul în care:

(a) deține sau a solicitat o aprobare privind proiectul unui produs, al unei piese sau al unui echipament; sau

(b) a asigurat coordonarea corespunzătoare între producție și proiectare, în temeiul unui acord cu solicitantul sau cu deținătorul unei aprobări a proiectului.

21.A.124 Cerere

(a) Cererea privind demonstrarea conformității unui produs, a unei piese sau a unui echipament, în conformitate cu acest capitol, se efectuează în forma și modul stabilite de AAC.

(b) Cererea cuprinde:

1. în funcție de caz, probe care arată că:

(i) nu ar fi oportună eliberarea unei aprobări de organizație de producție în conformitate cu capitolul G; sau

(ii) certificarea sau aprobarea produsului, piesei sau echipamentului în conformitate cu acest capitol este necesară înainte de eliberarea aprobării de organizație de producție, în temeiul capitolului G;

2. rezumatul informațiilor solicitate la punctul 21.A.125.A litera (b).

21.A.124A Mijloacele acceptabile de punere în conformitate

(a) Organizația poate utiliza orice mijloace alternative de punere în conformitate (în continuare – *AltMoC*) pentru a stabili conformitatea cu prezentul regulament.

(b) În cazul în care organizația dorește să utilizeze un mijloc alternativ de punere în conformitate, furnizează AAC o descriere completă a acestuia, înainte de a-l utiliza. Descrierea include orice revizuri ale manualelor sau procedurilor care ar putea fi relevante, precum și o explicație care indică modul în care se asigură conformitatea cu prezentul regulament.

Organizația poate utiliza aceste *AltMoC* sub rezerva aprobării prealabile din partea AAC.

21.A.125A Emiterea unei scrisori de aprobare

Solicitantul este îndreptățit să i se elibereze de către AAC o scrisoare de aprobare prin care se atestă că s-a demonstrat conformitatea produsului, piesei sau echipamentului în conformitate cu prezentul capitol, după ce solicitantul:

(a) a stabilit un sistem de control al producției care să garanteze că fiecare produs,

piesă sau echipament este conform cu datele de proiectare aplicabile și poate funcționa în condiții de siguranță;

(b) a prezentat un manual care cuprinde:

1. descrierea sistemului de control al producției necesar în temeiul literei (a);
2. descrierea mijloacelor de stabilire a sistemului de control al producției;
3. descrierea probelor prevăzute la punctele 21.A.127 și 21.A.128, precum și numele persoanelor autorizate în sensul punctului 21.A.130 litera (a);

(c) a demonstrat că poate oferi asistență în conformitate cu punctele 21.A.3A și 21.A.129 litera (d).

21.A.125B Constatări și observații

(a) După primirea notificării constatărilor în conformitate cu punctul 21.B.125, deținătorul unei scrisori de aprobare are următoarele obligații:

1. identifică atât cauza (cauzele) apariției neconformității, cât și factorul (factorii) care contribuie la aceasta;
2. definește un plan de acțiuni corective;
3. demonstrează, într-un mod considerat satisfăcător de AAC, că au fost aplicate acțiunile corective.

(b) Acțiunile menționate la litera (a) se realizează în termenul stabilit de comun acord cu AAC, în conformitate cu punctul 21.B.125.

(c) Observațiile primite în conformitate cu punctul 21.B.125 litera (e) sunt luate în considerare în mod corespunzător de către deținătorul scrisorii de aprobare. Organizația de producție ține evidența deciziilor luate cu privire la aceste observații.

21.A.125C Durata și continuitatea valabilității

(a) Scrisoarea de aprobare se emite pentru o perioadă limitată care nu poate depăși un an. Aceasta rămâne valabilă sub rezerva respectării de către organizație a următoarelor condiții:

1. organizația de producție respectă în continuare cerințele aplicabile din prezenta anexă;
2. organizația de producție sau oricare dintre partenerii, furnizorii sau subcontractanții săi confirmă că AAC poate efectua investigații în conformitate cu punctul 21.A.9;
3. organizația de producție poate furniza AAC dovezi care să arate că menține un control satisfăcător al fabricării de produse, piese și echipamente în temeiul scrisorii de aprobare; sau

4. scrisoarea de aprobare nu a fost revocată de AAC în temeiul punctului 21.B.65, nu a făcut obiectul unei renunțări din partea organizației de producție, iar durata acesteia nu a expirat.

(b) În caz de renunțare, retragere sau expirare, scrisoarea de aprobare se returnează la AAC.

21.A.126 Sistemul de control al producției

(a) Sistemul de control al producției, impus în temeiul punctului 21.A.125A litera (a), oferă un mijloc de a determina dacă:

1. materialele achiziționate și piesele cumpărate sau subcontractate utilizate la fabricarea produselor finite sunt specificate în datele de proiectare aplicabile;

2. materialele achiziționate și piesele cumpărate sau subcontractate sunt identificate în mod corespunzător;

3. procesele, tehnicile de producție și metodele de asamblare care afectează calitatea și siguranța produsului finit sunt realizate conform specificațiilor acceptate de către AAC;

4. modificările de proiect, inclusiv înlocuirile de materiale, au fost aprobate în temeiul capitolelor D sau E și controlate înainte de a fi integrate în produsul finit.

(b) Sistemul de control al producției impus în temeiul punctului 21.A.125A litera (a) trebuie să fie conceput astfel încât să garanteze că:

1. piesele în curs de prelucrare sunt verificate pentru constatarea conformității cu datele aplicabile privind proiectul, în punctele de producție în care se pot efectua determinări precise;

2. materialele supuse deteriorării și defectării sunt depozitate și protejate corespunzător;

3. schițele de proiect curente sunt puse cu promptitudine la dispoziția personalului de producție și verificare și sunt utilizate atunci când este necesar;

4. materialele și piesele respinse sunt separate și identificate pentru a împiedica montarea lor pe produsul finit;

5. materialele și piesele date la o parte din cauza abaterii de la proiectul de tip sau de la specificațiile de producție și care sunt destinate montării pe produsul finit sunt supuse unei proceduri aprobate de analiză tehnică și de fabricație.

21.A.127 Probe: aeronave

(a) Fiecare producător al unei aeronave produse în temeiul prezentului capitol stabilește o procedură aprobată de testare a producției la sol și probe în zbor, precum și formulare de verificare și, în conformitate cu aceste formulare, testează fiecare aeronavă fabricată, ca mijloc de stabilire a aspectelor relevante privind conformitatea cu punctul

21.A.125A litera (a).

(b) Fiecare procedură de testare a producției include cel puțin următoarele:

1. verificarea calităților de manevrare;
2. verificarea performanței de zbor (utilizând instrumentele normale ale aeronavei);
3. verificarea funcționării corecte a tuturor echipamentelor și sistemelor aeronavei;
4. verificarea faptului că toate instrumentele sunt corect marcate și că toate plachetele și manualele de zbor necesare sunt corect amplasate după testul în zbor;
5. verificarea caracteristicilor de funcționare a aeronavei la sol;
6. verificarea oricărui alt element specific aeronavei supuse testării.

21.A.128 Probe: motoare și elice

Fiecare producător al motoarelor sau al elicelor fabricate în temeiul prezentului capitol supune fiecare motor sau fiecare elice cu pas variabil unui test de funcționare acceptabilă, conform specificației din documentația deținătorului certificatului de tip, pentru a stabili dacă funcționează corect pe întregul interval de exploatare pentru care este certificat de tip, ca mijloc de stabilire a aspectelor relevante privind conformitatea cu punctul 21.A.125A litera (a).

21.A.129 Obligațiile organizației de producție

Fiecare producător al unui produs, al unei piese sau al unui echipament fabricat în temeiul prezentului capitol:

- (a) pune la dispoziția AAC, pentru verificare, fiecare produs, piesă sau echipament;
- (b) păstrează, la locul de producție, datele tehnice și desenele necesare pentru a determina dacă produsul este conform cu datele de proiectare aplicabile;
- (c) menține sistemul de control al producției, care asigură faptul că fiecare produs este conform cu datele de proiectare aplicabile și poate fi exploatat în siguranță;
- (d) asigură asistență deținătorului certificatului de tip, certificatului de tip restrictiv sau aprobării de proiect, în tratarea oricăror acțiuni de continuitate a navigabilității, ce au legătură cu produsele, piesele sau echipamentele produse;
- (e) respectă capitolul A din prezenta secțiune.

21.A.130 Declarația de conformitate

(a) Fiecare producător al unui produs, al unei piese sau al unui echipament în temeiul prezentului capitol prezintă o declarație de conformitate, formularul 52 AAC pentru aeronava finită sau formularul 1 AAC pentru alte produse, piese sau echipamente. Această declarație este semnată de o persoană autorizată, care deține o poziție de răspundere în

organizația de producție.

(b) Declarație de conformitate include:

1. pentru fiecare produs, piesă sau echipament, o declarație prin care se atestă faptul că produsul, piesa sau echipamentul sunt conforme cu datele de proiectare aprobate și pot fi exploatate în siguranță;

2. pentru fiecare aeronavă, o declarație prin care se garantează faptul că respectiva aeronavă a fost testată la sol și în zbor, conform dispozițiilor de la punctul 21.A.127 litera (a);

3. pentru fiecare motor sau elice cu pas variabil, o declarație care să ateste că producătorul a supus motorul sau elicea cu pas variabil unui test de funcționare final, în conformitate cu punctul 21.A.128;

4. în cazul cerințelor de protecție a mediului:

(i) o declarație conform căreia motorul finalizat se află în conformitate cu cerințele aplicabile privind emisiile de evacuare ale motorului la data de fabricație a motorului; și

(ii) o declarație din care să reiasă că avionul finit se află în conformitate cu cerințele aplicabile privind emisiile de CO² la data eliberării primului certificat de navigabilitate.

(c) Fiecare producător al unui produs, al unei piese sau al unui echipament:

1. la transferul inițial al proprietății unui astfel de produs, piesă sau echipament; sau

2. la solicitarea emiterii inițiale a unui certificat de navigabilitate pentru aeronavă; sau

3. la solicitarea emiterii inițiale a unui document privind navigabilitatea pentru un motor, o elice, o piesă sau un echipament, prezintă declarația de conformitate actuală, în vederea validării sale de către AAC.

(d) AAC validează declarația de conformitate prin contrasemnătură în cazul în care, după verificare, constată că produsul, piesa sau echipamentul este în conformitate cu datele de proiectare aplicabile și poate fi exploatat în siguranță.

Capitolul G

APROBAREA ORGANIZAȚIEI DE PRODUCȚIE

21.A.131 Domeniul de aplicare

Acest capitol stabilește:

(a) procedura de eliberare a unei aprobări de organizație de producție pentru o organizație de producție care demonstrează conformitatea produselor, pieselor și echipamentelor cu datele de proiectare aplicabile;

(b) normele care reglementează drepturile și obligațiile solicitantului și ale deținătorilor unei astfel de aprobări.

21.A.133 Eligibilitate

Orice persoană fizică sau juridică poate solicita o aprobare în temeiul prezentului capitol. Solicitantul:

(a) justifică faptul că, pentru un domeniu de activitate definit, eliberarea unei aprobări în temeiul prezentului capitol corespunde scopului de a demonstra conformitatea cu un proiect specific; și

(b) deține sau a solicitat o aprobare pentru respectivul proiect specific; sau

(c) a declarat sau intenționează să declare conformitatea respectivului proiect specific în acord cu anexa nr. 1b secțiunea A capitolul C (partea 21 Light); sau

d) a asigurat, într-o manieră satisfăcătoare, coordonarea proiectării și producției, prin intermediul unui acord corespunzător cu:

1. solicitantul sau cu deținătorul unei aprobări a respectivului proiect specific, eliberată în conformitate cu prezentul regulament; sau

2. persoana fizică sau juridică, care a făcut o declarație de conformitate a respectivului proiect specific, în acord cu anexa nr. 1b secțiunea A capitolul C (partea 21 Light).

21.A.134 Cerere

Fiecare cerere de aprobare a organizației de producție se depune la AAC în forma și modul stabilite și cuprinde o prezentare generală a informațiilor necesare în temeiul punctului 21.A.143, precum și condițiile de eliberare a aprobării solicitate în temeiul punctului 21.A.151.

21.A.134A Mijloacele acceptabile de punere în conformitate

(a) O organizație poate utiliza orice AltMoC pentru a stabili conformitatea cu prezentul regulament.

(b) Dacă utilizează un mijloc alternativ de punere în conformitate, organizația furnizează AAC o descriere completă a acestuia, înainte de a-l utiliza. Descrierea include orice revizuri ale manualelor sau ale procedurilor care ar putea fi relevante, precum și o explicație care indică modul în care se asigură conformitatea cu prezentul regulament.

Organizația poate utiliza aceste AltMoC sub rezerva aprobării prealabile de către AAC.

21.A.135 Emiterea aprobării organizației de producție

O organizație este îndreptățită să primească aprobare de organizație de producție,

eliberată de AAC, atunci când a demonstrat conformitatea cu cerințele aplicabile menționate în temeiul prezentului capitol.

21.A.139 Sistemul de management al producției

(a) Organizația de producție instituie, pune în aplicare și menține un sistem de management al producției care include un element de management al siguranței și un element de management al calității, cu responsabilități și linii ierarhice de răspundere clar definite în întreaga organizație.

(b) Sistemul de management al producției:

1. corespunde dimensiunii organizației, precum și naturii și complexității activităților sale, ținându-se seama de pericolele și riscurile asociate, inerente respectivelor activități;

2. este stabilit, implementat și menținut sub răspunderea directă a unui singur director, numit în conformitate cu punctul 21.A.145 litera (c) subpunctul 1.

(c) Ca parte a elementului de management al siguranței al sistemului de management al producției, organizația de producție:

1. stabilește, implementează și menține o politică de siguranță și obiectivele de siguranță aferente;

2. numește personalul-cheie din domeniul siguranței în conformitate cu punctul 21.A.145 litera (c) subpunctul 2;

3. stabilește, implementează și menține un proces de management al riscurilor în materie de siguranță pentru a identifica pericolele în materie de siguranță generate de activitățile aeronautice, pentru a le evalua și pentru a gestiona riscurile asociate, inclusiv prin luarea de măsuri pentru a atenua riscurile și a verifica eficacitatea acestora;

4. instituie, implementează și menține un proces de asigurare a siguranței care include:

(i) măsurarea și monitorizarea performanței organizației în materie de siguranță;

(ii) gestionarea modificărilor în conformitate cu punctul 21.A.147;

(iii) principiile pentru îmbunătățirea continuă a elementului de management al siguranței;

5. promovează siguranța în cadrul organizației prin:

(i) formare și educație;

(ii) comunicare;

6. instituie un sistem de raportare a evenimentelor în conformitate cu punctul 21.A.3A pentru a contribui la îmbunătățirea continuă a siguranței.

(d) Ca parte a elementului de management al calității al sistemului de management al producției, organizația de producție are următoarele obligații:

1. asigură că fiecare produs, piesă sau echipament produs de către organizație sau de către partenerii acesteia sau furnizat de terți ori subcontractat acestora este conform cu datele de proiectare aplicabile și poate fi exploatat în siguranță, astfel încât organizația poate beneficia de prerogativele menționate la punctul 21.A.163;

2. stabilește, implementează și menține, după caz, în domeniul de aplicare al aprobării, proceduri de control pentru:

(i) eliberarea, aprobarea sau modificarea documentelor;

(ii) auditul de evaluare și controlul vânzătorului și al subcontractantului;

(iii) verificarea faptului că produsele, piesele, materialele și echipamentele achiziționate, inclusiv articolele noi sau uzate furnizate de către cei care cumpără produsele, sunt conforme cu datele de proiectare aplicabile;

(iv) identificare și trasabilitate;

(v) procesele de fabricație;

(vi) controlul și probele, inclusiv încercările de zbor în etapa de producție;

(vii) calibrarea uneltelor, dispozitivelor de montaj și a instrumentelor pentru probă;

(viii) controlarea elementelor neconforme;

(ix) coordonarea din punct de vedere al navigabilității cu:

A. solicitantul sau cu deținătorul aprobării de proiect;

B. persoana fizică sau juridică, care a făcut o declarație de conformitate a proiectului, în conformitate cu anexa nr. 1b secțiunea A capitolul C (partea 21 Light);

(x) completarea și ținerea evidențelor și a registrelor;

(xi) competența și calificarea personalului;

(xii) eliberarea certificatelor de navigabilitate;

(xiii) manevrarea, depozitarea și ambalarea;

(xiv) auditul intern de calitate și acțiunile corective ulterioare;

(xv) lucrări care se înscriu în condițiile de aprobare, efectuate în amplasamente externe celor aprobate;

(xvi) lucrări realizate după încheierea producției, dar înainte de livrare, în vederea menținerii aeronavei în starea de funcționare în siguranță;

(xvii) emiterea permisului de zbor și aprobarea condițiilor de zbor asociate;

3. include dispoziții specifice în procedurile de control pentru orice piesă componentă critică.

(e) Organizația de producție instituie, ca parte a sistemului de management al producției, o funcție independentă de monitorizare pentru a verifica respectarea de către organizație a cerințelor relevante din prezenta anexă, precum și respectarea sistemului de management al producției și caracterul adecvat al acestuia. Monitorizarea include un sistem de feedback către persoana sau grupul de persoane prevăzute la punctul 21.A.145 litera (c) subpunctul 2 și către directorul menționat la punctul 21.A.145 litera (c) subpunctul 1, astfel încât să se garanteze, pe cât posibil, implementarea acțiunilor corective.

(f) În cazul în care organizația de producție deține unul sau mai multe certificate de organizație suplimentare care intră sub incidența prevederilor Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017, sistemul de management al producției poate fi integrat în cel impus de respectivul certificat sau respectivele certificate suplimentare deținute.

21.A.139A Sistemul de management al securității informațiilor

Pe lângă sistemul de management al producției prevăzut la pct. 21.A.139, organizația de producție instituie, implementează și menține un sistem de management al securității informațiilor în conformitate cu Regulamentul privind stabilirea cerințelor referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 722/2025, pentru a asigura managementul corespunzător al riscurilor în materie de securitate a informațiilor care pot avea impact asupra siguranței aviației.

[Pct.21.A.139A introdus prin HG722 din 12.11.25, MO605-607/09.12.25 art.769; în vigoare 09.12.26]

21.A.143 Prezentarea organizației de producție

(a) Organizația de producție elaborează un manual de prezentare a organizației de producție (POE) care cuprinde, direct sau prin referințe încrucișate, următoarele informații referitoare la sistemul de management al producției, astfel cum este descris la punctul 21.A.139:

1. o declarație semnată de directorul responsabil, care atestă că manualul de prezentare a organizației de producție și orice manuale aferente care definesc conformitatea organizației autorizate cu prezentul capitol vor fi respectate în permanență;

2. titlul (titlurile) și numele directorilor aprobate de AAC conform punctului 21.A.145 litera (c) subpunctul 2;

3. atribuțiile și responsabilitățile directorului (directorilor) prevăzute la punctul 21.A.145 litera (c) subpunctul 2, inclusiv situațiile pe care le pot soluționa direct cu AAC, în numele organizației;

4. organigrama cu ierarhia responsabilităților ce revin directorilor, conform punctelor 21.A.145 litera (c) subpunctele 1 și 2;
5. lista personalului autorizat pentru certificare, conform celor menționate la punctul 21.A.145 litera (d);
6. descrierea generală a resurselor umane;
7. descrierea generală a infrastructurilor plasate în fiecare sediu menționat în certificatul de aprobare a organizației de producție;
8. descrierea generală a domeniului de activitate al organizației de producție, relevantă din punct de vedere al condițiilor de aprobare;
9. procedura de notificare a modificărilor organizatorice către AAC;
10. procedura de modificare a manualului de prezentare a organizației de producție;
11. descrierea sistemului de management al producției, a politicii, a proceselor și a procedurilor prevăzute la punctul 21.A.139 litera (c);
12. lista terților menționați la punctul 21.A.139 litera (d) subpunctul 1;
13. dacă urmează să se efectueze probe în zbor, manualul operațional privind probele în zbor care să definească politicile și procedurile organizației cu privire la probele în zbor. Manualul operațional privind probele în zbor cuprinde:
 - (i) descrierea procedurilor organizației cu privire la probele în zbor, inclusiv implicarea organizației responsabile cu efectuarea probelor în zbor în procesul de eliberare a autorizației de zbor;
 - (ii) politica privind constituirea echipajelor, inclusiv compoziția, competența, moneda și limitările timpului de zbor;
 - (iii) procedurile pentru transportul de persoane, altele decât membrii echipajului, și pentru cursurile de instruire pentru probe în zbor, dacă este cazul;
 - (iv) politica privind managementul riscurilor și al siguranței, precum și metodologii conexe;
 - (v) proceduri de identificare a instrumentelor și a echipamentelor care urmează să fie transportate;
 - (vi) o listă a documentelor care trebuie prezentate pentru proba în zbor.
- (b) Versiunea inițială a POE necesită aprobarea AAC.
- (c) POE se modifică ori de câte ori este necesar pentru a păstra o descriere actualizată a organizației. Căpții ale oricăror modificări se transmit AAC.

21.A.145 Resurse

Organizația de producție demonstrează că:

(a) infrastructura, condițiile de lucru, echipamentele și uneltele, procesele și materialele, numărul și competența personalului și organizarea generală sunt adecvate pentru îndeplinirea obligațiilor sale menționate la punctul 21.A.165;

(b) în ceea ce privește toate datele necesare referitoare la navigabilitate și la protecția mediului:

1. organizației de producție i s-au transmis aceste date de către AAC și de către deținătorul sau solicitantul certificatului de tip, certificatului de tip restrictiv sau aprobării de proiect, eliberate în conformitate cu prezentul regulament sau de către o persoană fizică sau juridică care a făcut o declarație de conformitate a proiectului în temeiul anexei nr. 1b secțiunea A capitolul C (partea 21 Light), inclusiv orice exceptare acordată de la cerințele de protecție a mediului, pentru a determina conformitatea cu datele de proiectare aplicabile;

2. organizația de producție a stabilit o procedură prin care se asigură încorporarea corectă în datele sale de producție a datelor referitoare la navigabilitate și la protecția mediului;

3. aceste date sunt actualizate și puse la dispoziția întregului personal care trebuie să aibă acces la astfel de date pentru a-și îndeplini obligațiile profesionale;

(c) în ceea ce privește managementul și personalul:

1. organizația de producție a desemnat un manager responsabil care se asigură că, în cadrul organizației, întreaga producție este efectuată în conformitate cu standardele impuse și că organizația de producție respectă în permanență cerințele sistemului de management al producției menționat la punctul 21.A.139, precum și datele și procedurile identificate în POE menționate la punctul 21.A.143;

2. persoana sau grupul de persoane răspund în fața managerului responsabil și au acces direct la acesta. Persoana sau persoanele desemnate dețin pregătirea, cunoștințele și experiența necesară îndeplinirii responsabilităților lor;

3. personalului de toate nivelurile i se permite să-și îndeplinească responsabilitățile atribuite;

(d) în ceea ce privește personalul de certificare, autorizat de către organizația de producție să semneze documentele emise în temeiul punctului 21.A.163, cu respectarea condițiilor aprobării:

1. deține cunoștințele necesare, parcursul profesional (inclusiv alte funcții în cadrul organizației) și experiența necesară pentru a-și îndeplini responsabilitățile care îi revin;

2. primește un document care atestă domeniul de aplicare al autorizării sale.

21.A.147 Modificări ale sistemului de management al producției

După eliberarea unei aprobări de organizație de producție, orice modificare a sistemului de management al producției, semnificativă pentru demonstrarea conformității sau a caracteristicilor de navigabilitate și de protecție a mediului ale produsului, ale piesei sau ale echipamentului, se aprobă de către AAC înainte de a fi implementată. Organizația de producție depune o cerere de aprobare la AAC, prin care demonstrează faptul că va continua să respecte prezenta anexă.

21.A.148 Schimbarea sediului

O modificare a locației spațiilor de producție ale organizației de producție aprobată este considerată semnificativă și, prin urmare, se supune dispozițiilor de la punctul 21.A.147.

21.A.149 Transferabilitate

Cu excepția cazului în care este vorba despre rezultatul unei modificări de proprietate, considerată semnificativă în sensul dispozițiilor de la punctul 21.A.147, o aprobare de organizație de producție nu poate fi transferată.

21.A.151 Condițiile privind aprobarea

Condițiile de aprobare identifică domeniul de aplicare a lucrărilor, produsele sau categoriile de piese și echipamente sau ambele, pentru care deținătorul este îndreptățit să exercite prerogativele prevăzute la punctul 21.A.163.

Aceste condiții sunt emise ca parte a unei aprobări de organizație de producție.

21.A.153 Modificarea condițiilor de aprobare

Fiecare modificare a condițiilor de aprobare este autorizată de AAC. O cerere de modificare a condițiilor de aprobare se efectuează în forma și modul stabilite de AAC. Solicitantul trebuie să îndeplinească cerințele aplicabile ale prezentului capitol.

21.A.158 Constatări și observații

(a) După primirea unei notificări referitoare la constatări în conformitate cu punctul 21.B.225, deținătorul aprobării de organizație de producție are următoarele obligații:

1. identifică atât cauza (cauzele) apariției neconformității, cât și factorul (factorii) care contribuie la aceasta;

2. definește un plan de acțiuni corective;

3. demonstrează, într-un mod considerat satisfăcător de AAC, că au fost aplicate acțiunile corective.

(b) Acțiunile menționate la litera (a) se realizează în termenul stabilit de comun acord cu AAC, în conformitate cu punctul 21.B.225.

(c) Deținătorul aprobării de organizație de producție ține seama în mod

corespunzător de observațiile primite în conformitate cu punctul 21.B.225 litera (e). Organizația de producție ține evidența deciziilor luate cu privire la aceste observații.

21.A.159 Durata și continuitatea valabilității

(a) O aprobare de organizație de producție se eliberează pe o perioadă nelimitată. Aceasta rămâne valabilă cu condiția ca organizația de producție să respecte următoarele condiții:

1. continuă să respecte cerințele aplicabile din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și normele sale de punere în aplicare;

2. AAC i se permite, de către organizația de producție sau de către oricare dintre partenerii, furnizorii sau subcontractanții acesteia, să efectueze investigațiile în conformitate cu punctul 21.A.9;

3. este în măsură să furnizeze AAC dovezi care să demonstreze că menține un control satisfăcător al fabricării produselor, pieselor și echipamentelor care fac obiectul aprobării;

4. aprobarea de organizație de producție nu a fost revocată de AAC în temeiul punctului 21.B.65 și nici nu a făcut obiectul unei renunțări din partea organizației de producție.

(b) În caz de renunțare sau retragere, aprobarea de organizație de producție se returnează la AAC.

21.A.163 Prerogative

Conform condițiilor de aprobare emise în temeiul punctului 21.A.135, deținătorul unei aprobări de organizație de producție:

(a) poate să desfășoare activități de producție care cad sub incidența prezentei anexe sau anexe nr. 1b (partea 21 Light);

(b) în cazul unei aeronave complete certificate de tip și sub rezerva prezentării unei declarații de conformitate (formular 52 AAC) în temeiul punctului 21.A.174 și 21.A.204 din prezenta anexă sau în temeiul punctului 21L.A.143 litera (c) și al punctului 21L.A.163 din anexa nr. 1b (partea 21 Light), poate obține un certificat de navigabilitate și un certificat de zgomot pentru aeronavă, fără obligația unei demonstrații ulterioare;

(c) în cazul altor produse, piese sau echipamente, poate emite certificate de autorizare a dării în exploatare (formular 1 AAC), în temeiul prezentei anexe sau în temeiul anexe nr. 1b (partea 21 Light), fără obligația unei demonstrații ulterioare;

(d) în cazul unei aeronave care face obiectul unei declarații de conformitate a proiectului în temeiul punctului 21L.A.43 din anexa nr. 1b (partea 21 Light) și sub rezerva prezentării unei declarații de conformitate (formularul 52B AAC) în temeiul punctului 21L.A.143 litera (d) și al punctului 21L.A.163 din anexa nr. 1b (partea 21 Light), poate obține un certificat de navigabilitate restrictiv și un certificat de zgomot restrictiv pentru aeronavă, fără obligația unei demonstrații ulterioare;

(e) în cazul produselor sau al pieselor care urmează să fie instalate pe o aeronavă care face obiectul unei declarații de conformitate a proiectului în temeiul punctului 21L.A.43 din anexa nr. 1b (partea 21 Light), poate elibera certificate de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 AAC) în temeiul anexei nr. 1b (partea 21 Light), fără obligația unei demonstrații ulterioare;

f) poate întreține o aeronavă nouă pe care a fabricat-o și poate elibera un certificat de repunere în exploatare (formularul 53 AAC), cu privire la respectiva întreținere;

g) în conformitate cu procedurile convenite cu AAC și când organizația de producție însuși controlează, conform aprobării de organizație de producție, configurația aeronavei și atestă conformitatea cu condițiile de proiectare aprobate pentru zbor, poate să elibereze, pentru o aeronavă pe care a produs-o, un permis de zbor în conformitate cu punctul 21.A.711 litera (c) care să includă aprobarea condițiilor de zbor în conformitate cu punctul 21.A.710 litera (b).

21.A.165 Obligațiile deținătorului

Conform condițiilor de aprobare emise în temeiul punctului 21.A.135, deținătorul unei aprobări de organizație de producție:

(a) asigură faptul că prezentarea organizației de producție furnizată în conformitate cu punctul 21.A.143 și documentele la care face referire sunt utilizate ca documente de lucru de bază în cadrul organizației;

(b) menține organizația de producție în conformitate cu datele și procedurile aprobate pentru autorizația de organizație de producție;

(c) 1. stabilește dacă fiecare aeronavă completă este conformă cu proiectul de tip și poate fi exploatată în siguranță, înaintea prezentării declarațiilor de conformitate în fața AAC; sau

2. stabilește dacă alte produse, piese sau echipamente sunt complete și conforme cu datele de proiect aprobate sau cu datele de proiect declarate și pot fi exploatate în siguranță înainte de a emite Formularul 1 AAC pentru a certifica faptul că acestea sunt conforme cu datele de proiectare aprobate și că pot fi exploatate în siguranță;

3. stabilește, suplimentar, în cazul cerințelor de protecție a mediului:

(i) faptul că motorul finalizat este în conformitate cu cerințele aplicabile privind emisiile de evacuare ale motorului la data de fabricație a motorului și

(ii) faptul că avionul finalizat este în conformitate cu cerințele aplicabile privind emisiile de CO₂ la data eliberării primului său certificat de navigabilitate;

4. stabilește că celelalte produse, piese sau echipamente sunt conforme cu datele aplicabile înainte de a elibera formularul 1 AAC cu titlu de certificat de conformitate;

(d) furnizează asistență deținătorului certificatului de tip sau al altei aprobări de proiect ori unei persoane fizice sau juridice care a făcut o declarație de conformitate a

proiectului în temeiul anexei nr 1b (partea 21 Light) secțiunea A capitolul C, în tratarea oricăror acțiuni privind continuitatea navigabilității care au legătură cu produsele, piesele sau echipamentele produse;

(e) în cazul în care, în conformitate cu condițiile aprobării, deținătorul unei aprobări de organizație de producție intenționează să emită un certificat de repunere în exploatare, acesta stabilește, înaintea emiterii certificatului, că fiecare aeronavă completă a făcut obiectul lucrărilor de întreținere necesare și poate fi exploatată în siguranță înaintea eliberării certificatului;

(f) dacă este cazul, în temeiul prerogativei stabilite la punctul 21.A.163 litera (e), stabilește condițiile în care poate fi emis un permis de zbor;

(g) dacă este cazul, în temeiul prerogativei stabilite la punctul 21.A.163 litera (e), stabilește conformitatea cu punctul 21.A.711 literele (c) și (e) înainte de a emite un permis de zbor pentru o aeronavă;

(h) respectă capitolul A din prezenta secțiune.

Capitolul H

CERTIFICATE DE NAVIGABILITATE ȘI CERTIFICATE

DE NAVIGABILITATE RESTRICTIVE

21.A.171 Domeniul de aplicare

Prezentul capitol stabilește procedura de eliberare a certificatelor de navigabilitate pentru aeronavele care sunt conforme cu un certificat de tip eliberat în conformitate cu prezenta anexă.

21.A.172 Eligibilitate

Orice persoană fizică sau juridică pe numele căreia este sau va fi înmatriculată o aeronavă sau reprezentantul său este considerată eligibilă ca solicitant al unui certificat de navigabilitate pentru respectiva aeronavă, în temeiul prezentului capitol.

21.A.173 Clasificare

Certificatele de navigabilitate se clasifică după cum urmează:

(a) certificatele de navigabilitate se emit pentru aeronava care este conformă cu un certificat de tip eliberat în conformitate cu prezenta anexă;

(b) certificatele de navigabilitate restrictive se emit pentru aeronava:

1. care este conformă cu un certificat de tip restrictiv eliberat în conformitate cu prezenta anexă; sau

2. care a demonstrat în fața AAC că se află în conformitate cu specificațiile de

navigabilitate specifice, asigurând un nivel optim de siguranță.

21.A.174 Cerere

(a) Conform punctului 21.A.172, o cerere pentru un certificat de navigabilitate se efectuează în forma și modul stabilite de AAC.

(b) Fiecare cerere pentru un certificat de navigabilitate sau certificat de navigabilitate restrictiv include:

1. clasa certificatului de navigabilitate pentru care se face cererea;

2. în ceea ce privește o aeronavă nouă, următoarele:

(i) declarația de conformitate:

- eliberată în temeiul punctului 21.A.163 litera (b); sau

- eliberată în temeiul punctului 21.A.130 și validată de AAC; sau

- pentru o aeronavă importată, o declarație de conformitate emisă în temeiul punctului 21.A.163 litera (b) sau, în cazul unei aeronave importate în conformitate cu punctul 14 din prezentul regulament, o declarație, semnată de autoritatea exportatoare, care certifică faptul că aeronava este conformă cu un proiect aprobat de AAC;

(ii) o fișă de masă și centraj, însoțită de instrucțiunile de încărcare; și

(iii) manualul de zbor, atunci când existența sa este impusă de specificațiile de certificare aplicabile pentru aeronava respectivă;

3. în ceea ce privește o aeronavă exploatată provenind din:

(i) un stat membru al UE, un certificat de examinare a navigabilității eliberat în conformitate cu partea M sau cu partea ML din Regulamentul privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu;

(ii) un stat care nu este membru al UE:

- o declarație din partea autorității competente a statului în care este sau a fost înmatriculată aeronava, care să reflecte starea de navigabilitate a aeronavei în registrul său, în momentul transferului;

- o fișă de masă și centraj, însoțită de instrucțiunile de încărcare;

- manualul de zbor, atunci când existența sa este impusă de codul de navigabilitate aplicabil pentru aeronava respectivă;

- înregistrări istorice, pentru a stabili standardul de producție, de modificare și de întreținere a aeronavei, inclusiv toate limitele asociate unui certificat de navigabilitate restrictiv eliberat în conformitate cu punctul 21.B.327;

- o recomandare de eliberare a unui certificat de navigabilitate sau a unui certificat de navigabilitate restrictiv și a unui certificat de evaluare a navigabilității în urma unei evaluări a navigabilității în conformitate cu partea M sau cu partea ML din Regulamentul privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu;

- data la care a fost eliberat primul certificat de navigabilitate și, dacă se aplică standardele din volumul III al anexei 16 la Convenția de la Chicago, datele privind valorile metrice ale CO₂.

(c) În afara cazului în care s-a convenit altfel, declarațiile menționate la litera (b) subpunctul 2 punctul (i) și litera (b) subpunctul 3 punctul (ii) se emit într-un termen de cel mult 60 de zile înainte de prezentarea aeronavei la autoritatea competentă a statului membru în care s-a efectuat înmatricularea.

21.A.175 Limbă

Manualele, plachetele, listele și marcajele instrumentelor și alte informații necesare impuse de specificațiile de certificare aplicabile sunt prezentate într-una sau mai multe dintre limbile oficiale acceptabile de către AAC.

21.A.177 Revizuirile sau modificările

Un certificat de navigabilitate poate fi revizuit sau modificat numai de către AAC.

21.A.179 Transferul și reemiterea

(a) În cazul în care deținătorul dreptului de proprietate asupra unei aeronave s-a schimbat:

1. în cazul în care rămâne înmatriculată în registrul aerian, certificatul de navigabilitate sau certificatul de navigabilitate restrictiv conform numai cu un certificat de tip restrictiv, se transferă împreună cu aeronava;

2. în cazul în care aeronava este înmatriculată într-un stat membru al UE, certificatul de navigabilitate sau certificatul de navigabilitate restrictiv, conform numai cu un certificat de tip restrictiv, se emite:

(i) la prezentarea certificatului de navigabilitate anterior și a unui certificat de examinare a navigabilității valabil eliberat în conformitate cu partea M sau cu partea ML din Regulamentul privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu;

(ii) la îndeplinirea dispozițiilor de la punctul 21.A.175.

(b) În cazul în care deținătorul dreptului de proprietate asupra aeronavei se schimbă și aeronava deține un certificat de navigabilitate restrictiv care nu este conform cu un certificat de tip restrictiv, certificatul de navigabilitate poate fi transferat odată cu aeronava, cu condiția ca aceasta să rămână înscrisă în același registru aerian, sau poate fi

emis numai cu acordul formal al autorității competente din statul membru al UE în registrul aerian căruia aeronava este transferată.

21.A.181 Durata și menținerea valabilității

(a) Un certificat de navigabilitate se eliberează pe o perioadă nelimitată. Acesta rămâne valabil sub rezerva îndeplinirii următoarelor condiții:

1. aeronava continuă să respecte cerințele aplicabile privind proiectul de tip și continuitatea navigabilității; și

2. aeronava să rămână înmatriculată în același registru; și

3. certificatul de tip sau certificatul de tip restrictiv, în baza căruia este eliberat, să nu fi fost invalidat anterior în condițiile prevăzute la punctul 21.A.51;

4. certificatul să nu fie revocat de AAC în temeiul punctului 21.B.65 sau să nu facă obiectul unei renunțări din partea deținătorului certificatului.

(b) În caz de renunțare sau retragere, certificatul se restituie AAC.

21.A.182 Identificarea aeronavei

Fiecare solicitant al unui certificat de navigabilitate în temeiul prezentului capitol trebuie să demonstreze că aeronava sa este identificată în conformitate cu capitolul Q.

Capitolul I

CERTIFICATE DE ZGOMOT

21.A.201 Domeniul de aplicare

Prezentul capitol stabilește procedura de eliberare a certificatelor de zgomot pentru aeronavele care sunt conforme cu un certificat de tip eliberat în conformitate cu prezenta anexă.

21.A.203 Eligibilitate

Orice persoană fizică sau juridică pe numele căreia este sau va fi înmatriculată o aeronavă sau reprezentantul acestuia este considerată eligibilă în calitate de solicitant al unui certificat de zgomot pentru respectiva aeronavă în temeiul prezentului capitol.

21.A.204 Cerere

(a) Conform punctului 21.A.203, cererea pentru un certificat de zgomot se face în forma și modul stabilite de AAC.

(b) Fiecare cerere include:

1. în ceea ce privește o aeronavă nouă, următoarele:

(i) o declarație de conformitate:

- eliberată fie în temeiul punctului 21.A.163 litera (b); sau

- eliberată în temeiul punctului 21.A.130 și validată de AAC; sau

- pentru o aeronavă importată, o declarație de conformitate emisă în temeiul punctului 21.A.163 litera (b) sau, în cazul unei aeronave importate în conformitate cu punctul 14 din prezentul regulament, o declarație semnată de autoritatea exportatoare, care certifică faptul că aeronava este conformă cu un proiect aprobat de AAC; și

(ii) informațiile privind zgomotul, determinate în conformitate cu cerințele de zgomot aplicabile;

2. în ceea ce privește o aeronavă exploatată:

(i) informațiile privind zgomotul, determinate în conformitate cu cerințele de zgomot aplicabile; și

(ii) înregistrări istorice pentru a stabili standardul de producție, modificare și întreținere a aeronavei.

(c) În afara cazului în care s-a convenit altfel, declarațiile menționate la litera (b) subpunctul 1 se emit într-un termen care nu trebuie să depășească 60 de zile înainte de prezentarea aeronavei la AAC.

21.A.207 Revizuiți sau modificări

Un certificat de zgomot poate fi revizuit sau modificat numai de către AAC.

21.A.209 Transfer și reemitere

În cazul în care deținătorul dreptului de proprietate asupra unei aeronave s-a schimbat:

(a) în cazul în care aeronava rămâne înmatriculată în registrul aerian, certificatul de zgomot se transferă împreună cu aeronava; sau

(b) în cazul în care aeronava a fost înregistrată într-un stat membru al UE și urmează a fi înregistrată în Republica Moldova, certificatul de zgomot se emite la prezentarea certificatului de zgomot anterior.

21.A.211 Durata și menținerea valabilității

(a) Un certificat de zgomot se eliberează pe o perioadă nelimitată. Acesta rămâne valabil sub rezerva îndeplinirii următoarelor condiții:

1. aeronava continuă să respecte cerințele aplicabile privind proiectul de tip și continuitatea navigabilității; și

2. aeronava să rămână înmatriculată în același registru aerian; și

3. certificatul de tip sau certificatul de tip restrictiv, în baza căruia este eliberat, să nu fi fost invalidat anterior în condițiile prevăzute la punctul 21.A.51;

4. certificatul să nu fie revocat de AAC în temeiul punctului 21.B.65 sau să nu facă obiectul unei renunțări din partea deținătorului certificatului.

(b) În caz de renunțare sau retragere, certificatul se restituie AAC.

Capitolul J

APROBAREA ORGANIZAȚIEI DE PROIECTARE

21.A.231 Domeniul de aplicare

Prezentul capitol stabilește procedura pentru aprobarea organizațiilor de proiectare, precum și normele care reglementează drepturile și obligațiile solicitanților și deținătorilor unor astfel de aprobări. În prezentul capitol, trimiterile la certificatele de tip includ certificatele de tip și certificatele de tip restrictive.

21.A.233 Eligibilitate

Orice persoană fizică sau juridică este considerată eligibilă ca solicitant de aprobare, în condițiile prevăzute la prezentul capitol:

(a) pentru a demonstra conformitatea cu punctele 21.A.14, 21.A.112B, 21.A.432B sau 21.A.602B; sau

(b) pentru a demonstra conformitatea cu punctele 21L.A.23, 21L.A.83 sau 21L.A.204 din anexa nr. 1b (partea 21 Light); sau

(c) pentru a obține prerogative în temeiul punctului 21.A.263 în ceea ce privește aprobarea de proiecte pentru modificări sau reparații minore sau de a emite declarații de conformitate cu privire la proiectele pentru modificări sau reparații minore ale aeronavelor pentru care s-a declarat conformitatea proiectului în conformitate cu anexa nr. 1b secțiunea A capitolul C (partea 21 Light).

21.A.234 Cerere

Fiecare cerere pentru o aprobare de organizație de proiectare se redactează în forma și modul stabilite de AAC și cuprinde o prezentare în linii generale a informațiilor solicitate la punctul 21.A.243, precum și condițiile de aprobare impuse pentru eliberare în condițiile prevăzute la punctul 21.A.251.

21.A.235 Emiterea aprobării organizației de proiectare

O organizație are dreptul să primească o aprobare de organizație de proiectare din partea AAC, atunci când a dovedit conformitatea cu cerințele aplicabile în condițiile stabilite în prezentul capitol.

21.A.239 Sistemul de management al proiectării

(a) Organizația de proiectare instituie, pune în aplicare și menține un sistem de management al proiectării care include un element de management al siguranței și un element de asigurare a proiectării, cu responsabilități și linii ierarhice de răspundere clar definite în întreaga organizație.

(b) Sistemul de management al proiectării:

1. corespunde dimensiunii organizației, precum și naturii și complexității activităților sale, ținându-se seama de pericolele și riscurile asociate, inerente respectivelor activități;

2. este stabilit, implementat și menținut sub responsabilitatea unui singur manager desemnat în conformitate cu punctul 21.A.245 litera (a).

(c) Ca parte a elementului de management al siguranței al sistemului de management al proiectării, organizația de proiectare:

1. stabilește, implementează și menține o politică de siguranță și obiectivele de siguranță aferente;

2. desemnează personalul-cheie din domeniul siguranței în conformitate cu punctul 21.A.245 litera (b);

3. stabilește, implementează și menține un proces de management al riscurilor în materie de siguranță care include identificarea pericolelor în materie de siguranță generate de activitățile sale, evaluarea acestora și gestionarea riscurilor asociate, inclusiv prin luarea de măsuri pentru a atenua riscurile și verificarea eficacității acestora;

4. instituie, implementează și menține un proces de asigurare a siguranței care include:

(i) măsurarea și monitorizarea performanței organizației în materie de siguranță;

(ii) gestionarea modificărilor în conformitate cu punctul 21.A.243 litera (c) și cu punctul 21.A.247;

(iii) principiile pentru îmbunătățirea continuă a elementului de management al siguranței;

5. promovează siguranța în cadrul organizației prin:

(i) formare și educație; și

(ii) comunicare;

6. instituie un sistem de raportare a evenimentelor în conformitate cu punctul 21.A.3A pentru a contribui la îmbunătățirea continuă a siguranței.

(d) Ca parte a elementului de asigurare a proiectării al sistemului de management al proiectării, organizația de proiectare:

1. instituie, implementează și menține un sistem de control și supraveghere a

proiectării, a modificărilor de proiectare și a reparațiilor produselor, pieselor și echipamentelor care fac obiectul aprobării. Sistemul respectiv:

(i) include o funcție de navigabilitate responsabilă să asigure că proiectul produselor, pieselor și echipamentelor sau modificările de proiectare și reparațiile acestora se conformează cu baza aplicabilă a certificării de tip, cu specificațiile tehnice privind întocmirea declarațiilor, cu baza aplicabilă de certificare a datelor privind adecvarea operațională și cu cerințele de protecție a mediului;

(ii) asigură că organizația de proiectare își îndeplinește în mod corespunzător responsabilitățile care îi revin în conformitate cu prezenta anexă și cu condițiile de aprobare emise în temeiul punctului 21.A.251;

2. instituie, implementează și menține o funcție independentă de verificare a demonstrării conformității, pe baza căreia organizația declară conformitatea cu cerințele aplicabile privind navigabilitatea, cu datele privind conformitatea operațională și cu cerințele aplicabile privind protecția mediului; și

3. specifică modalitatea în care sistemul de management al proiectării determină posibilitatea de acceptare a pieselor sau echipamentelor care sunt proiectate sau a lucrărilor care sunt efectuate de parteneri sau subcontractanți, prin intermediul unor metode care fac obiectul unor proceduri scrise.

(e) Organizația de proiectare instituie, ca parte a sistemului de management al proiectării, o funcție independentă de monitorizare pentru a verifica respectarea de către organizație a cerințelor relevante din prezenta anexă, precum și respectarea sistemului de management al proiectării și caracterul adecvat al acestuia. Monitorizarea include un sistem de feedback către persoana sau grupul de persoane menționate la punctul 21.A.245 litera (b) și, în cele din urmă, către managerul menționat la punctul 21.A.245 litera (a), astfel încât să se garanteze, atunci când este necesar, implementarea acțiunilor corective.

(f) În cazul în care organizația de proiectare deține una sau mai multe aprobări de organizație suplimentare care cad sub incidența prevederilor Codului aerian al Republicii Moldova nr.301/2017 și a normelor sale de punere în aplicare, sistemul de management al proiectării poate fi integrat în cel impus de respectivul certificat sau respectivele certificate suplimentare.

21.A.239A Sistemul de management al securității informațiilor

Pe lângă sistemul de management al proiectării prevăzut la pct. 21.A.239, organizația de proiectare instituie, implementează și menține un sistem de management al securității informațiilor în conformitate cu Regulamentul privind stabilirea cerințelor referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.722/2025, pentru a asigura managementul corespunzător al riscurilor în materie de securitate a informațiilor care pot avea un impact asupra siguranței aviației.

[Pct.21.A.239A introdus prin HG722 din 12.11.25, MO605-607/09.12.25 art.769; în vigoare 09.12.26]

21.A.243 Manual

(a) Ca parte a sistemului de management al proiectării, organizația de proiectare elaborează și furnizează AAC un manual care descrie, direct sau prin referințe încrucișate, organizația, politicile, procesele și procedurile sale relevante, tipul de lucrări de proiectare și categoriile de produse, piese și echipamente pentru care organizația de proiectare deține o aprobare de organizație de proiectare, astfel cum sunt identificate în condițiile aprobării emise în conformitate cu punctul 21.A.251 și, după caz, interfețele cu partenerii sau subcontractanții săi și controlul acestora.

În cazul în care urmează să se efectueze încercări în zbor, trebuie elaborat și furnizat AAC un manual de operațiuni pentru încercările în zbor care să definească politicile și procedurile organizației cu privire la încercările în zbor. Manualul de operațiuni pentru încercările în zbor cuprinde:

1. o descriere a proceselor organizației pentru încercările în zbor, inclusiv implicarea acestuia în procesul de emitere a unui permis de zbor;
2. o descriere a politicilor privind constituirea echipajelor, inclusiv componența, competența, experiența curentă și limitările timpului de zbor;
3. proceduri pentru transportul de persoane, altele decât membrii echipajului, și pentru cursurile de instruire pentru încercări în zbor, dacă este cazul;
4. o descriere a politicilor privind managementul riscurilor și al siguranței, precum și metodologii conexe;
5. proceduri de identificare a instrumentelor și a echipamentelor care urmează să fie transportate la bord;
6. o listă a documentelor care trebuie prezentate pentru încercarea în zbor.

(b) În cazul în care unele piese sau echipamente sau unele modificări aduse produselor sunt proiectate de organizații partenere sau de subcontractanți, manualul va cuprinde declarația cu privire la modul în care organizația de proiectare poate demonstra, pentru toate piesele și echipamentele, conformitatea solicitată la punctul 21.A.239 litera (d) subpunctul 2 și cuprinde, direct sau prin trimiteri încrucișate, descrieri și informații cu privire la activitățile de proiectare și organizarea acelor parteneri sau subcontractanți, care sunt necesare pentru întocmirea acestei declarații.

(c) Manualul trebuie să fie modificat, în funcție de necesități, pentru a reprezenta o descriere actualizată a organizației, iar AAC trebuie să i se furnizeze copii ale modificărilor.

(d) Organizația de proiectare întocmește și menține o declarație referitoare la calificările și experiența personalului de conducere și a altor persoane din cadrul organizației responsabile de luarea deciziilor care afectează navigabilitatea, la datele privind conformitatea operațională și aspectele legate de protecția mediului. Aceasta transmite declarația respectivă AAC.

21.A.245 Resurse

(a) Organizația de proiectare numește un șef al organizației de proiectare care se asigură că toate activitățile de proiectare sunt efectuate la standardele necesare și că organizația de proiectare respectă în permanență cerințele sistemului de management al proiectării menționat la punctul 21.A.239 și procedurile specificate în manualul menționat la punctul 21.A.243.

(b) Șeful organizației de proiectare desemnează următoarele persoane, specificându-le sfera de competență:

1. un șef al funcției de navigabilitate;
2. un șef al funcției independente de monitorizare;

3. în funcție de dimensiunea organizației, de natura și complexitatea activităților sale, orice altă persoană sau grup de persoane care trebuie să se asigure că organizația respectă cerințele din prezenta anexă.

(c) Prin derogare de la punctul 21.A.245 litera (b) subpunctul 1, funcția de navigabilitate menționată la punctul 21.A.239 litera (d) subpunctul 1 punctul (i) poate fi îndeplinită sub supravegherea directă a șefului organizației de proiectare în oricare dintre următoarele cazuri:

1. dacă domeniul de activitate al organizației de proiectare, astfel cum este identificat în condițiile aprobării emise în temeiul punctului 21.A.251, este limitat la modificări minore și/sau reparații minore;

2. pentru o perioadă limitată, atunci când organizația de proiectare nu are un șef desemnat al funcției de navigabilitate, iar exercitarea acestei funcții sub supravegherea directă a șefului organizației de proiectare este proporțională cu domeniul de aplicare și cu nivelul activităților organizației.

(d) Persoana sau grupul de persoane desemnate în temeiul literei (b):

1. răspunde în fața șefului organizației de proiectare și are acces direct la acesta;
2. deține cunoștințele, parcursul profesional și pregătirea necesare pentru a-și îndeplini responsabilitățile.

(e) Organizația de proiectare se asigură că:

1. personalul din toate departamentele tehnice este în număr suficient, are o experiență corespunzătoare și este în măsură să asigure îndeplinirea responsabilităților atribuite și acestea, împreună cu birourile, echipamentele, instalațiile și dispozitivele, sunt adecvate și permit personalului să realizeze cerințele de navigabilitate, privind datele de adecvare operațională și de protecție a mediului pentru produsul respectiv;

2. există o coordonare deplină și eficientă între departamente și în interiorul departamentelor în ceea ce privește problemele de navigabilitate, de datele de adecvare

operațională și de protecție a mediului.

21.A.247 Modificări ale sistemului de management al proiectării

După emiterea unei aprobări de organizație de proiectare, orice modificare adusă sistemului de management al proiectării, considerată semnificativă pentru a demonstra conformitatea sau pentru navigabilitate, pentru adecvarea operațională și protecția mediului referitoare la produs, piesă sau echipament, se aprobă de către AAC înainte de a fi implementată. Organizația de proiectare prezintă AAC cererea de aprobare care demonstrează, pe baza modificărilor propuse ale manualului, că va continua să respecte prezenta anexă.

21.A.249 Transferabilitate

Cu excepția unei situații de schimbare a deținătorului dreptului de proprietate, care este considerată semnificativă în sensul punctului 21.A.247, aprobarea de organizație de proiectare nu poate fi transferată.

21.A.251 Condițiile de aprobare

Termenii autorizării trebuie să identifice tipurile de lucrări de proiectare, categoriile de produse, piese și echipamente pentru care organizația de proiectare deține o aprobare de organizație de proiectare, precum și funcțiile și sarcinile pe care organizația este autorizată să le îndeplinească în ceea ce privește navigabilitatea, adecvarea operațională și caracteristicile de mediu ale produselor. Cu privire la aprobările de organizație de proiectare care acoperă certificarea de tip, condițiile de aprobare trebuie să conțină, suplimentar, lista de produse sau de unități auxiliare de alimentare. Aceste condiții fac parte integrantă din aprobarea de organizație de proiectare.

21.A.253 Modificarea condițiilor de aprobare

Fiecare modificare a condițiilor de aprobare se aprobă de către AAC. Cererea de modificare a condițiilor de aprobare se elaborează în forma și modul stabilite de către AAC. Organizația de proiectare trebuie să respecte cerințele aplicabile din prezentul capitol.

21.A.258 Constatări și observații

(a) După primirea unei notificări referitoare la constatări în conformitate cu punctul 21.B.433, deținătorul aprobării de organizație de proiectare are următoarele obligații:

1. identifică atât cauza (cauzele) apariției neconformității, cât și factorul (factorii) care contribuie la aceasta;
2. stabilește un plan de acțiuni corective;
3. demonstrează, într-un mod considerat satisfăcător de către AAC, că au fost aplicate acțiunile corective.

(b) Acțiunile menționate la litera (a) se realizează în termenul stabilit de comun acord cu AAC, în conformitate cu punctul 21.B.433.

(c) Deținătorul aprobării de organizație de proiectare ia în considerație în mod corespunzător observațiile primite în conformitate cu punctul 21.B.433 litera (e). Organizația de proiectare ține evidența deciziilor luate cu privire la aceste observații.

21.A.259 Durata și menținerea valabilității

(a) Aprobarea de organizație de proiectare se eliberează pe o perioadă nelimitată. Aceasta rămâne valabilă sub rezerva respectării de către organizația de proiectare a următoarelor condiții:

1. continuă să respecte prevederile Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și normele sale de punere în aplicare, luând în considerație dispozițiile de la punctul 21.B.433 din prezenta anexă referitoare la tratarea constatărilor;

2. deținătorul aprobării de organizație de proiectare sau oricare dintre partenerii sau subcontractanții acestuia confirmă că AAC poate efectua investigații în conformitate cu punctul 21.A.9;

3. organizația de proiectare este în măsură să furnizeze AAC dovezi care să arate că sistemul de management al proiectării al organizației menține un control și o supraveghere satisfăcătoare asupra proiectării produselor, a reparațiilor și a modificărilor aduse acestora în temeiul aprobării;

4. certificatul nu a fost revocat de către AAC în temeiul punctului 21.B.65 și nici nu a făcut obiectul unei renunțări din partea organizației de proiectare.

(b) În caz de renunțare sau revocare, certificatul se restituie AAC.

21.A.263 Prerogative

(c) Deținătorul unei aprobări de organizație de proiectare are dreptul, în limita condițiilor aprobării emise în temeiul punctului 21.A.251, și în cadrul procedurilor relevante ale sistemului de management al proiectării:

1. să clasifice modificările unui certificat de tip sau ale unui certificat de tip suplimentar, precum și proiectele de reparații ca „majore” sau „minore”;

2. să aprobe modificările minore ale unui certificat de tip sau ale unui certificat de tip suplimentar, precum și proiectele de reparații minore în temeiul prezentei anexe sau al anexei nr. 1b (partea 21 Light);

3. să declare conformitatea unei modificări minore sau a unei reparații minore cu proiectul unei aeronave pentru care declarantul a declarat conformitatea proiectului în temeiul punctului 21L.A.43 din anexa nr. 1b (partea 21 Light) secțiunea A capitolul C;

4. să declare conformitatea unui proiect de aeronavă modificat, în conformitate cu punctul 21L.A.43 din anexa nr. 1b (partea 21 Light), în cazul în care persoana fizică sau juridică ce a făcut inițial o declarație de conformitate a proiectului pentru aeronava respectivă în temeiul punctului 21L.A.43 din anexa nr. 1b (partea 21 Light) și-a încetat activitatea sau nu mai răspunde cererilor de declarare a conformității modificărilor de

proiectare;

5. să aprobe anumite proiecte de reparații majore în temeiul capitolului M, care vizează produse sau unități de alimentare auxiliare (APU);

6. să aprobe, pentru anumite aeronave, condițiile de zbor în care permisele de zbor pot fi eliberate în conformitate cu punctul 21.A.710 litera (a) subpunctul 2, cu excepția permiselor de zbor eliberate în scopul prevăzut la punctul 21.A.701 litera (a) subpunctul 15;

7. să elibereze un permis de zbor în conformitate cu punctul 21.A.711 litera (b) pentru o aeronavă pe care a proiectat-o sau a modificat-o sau pentru care a aprobat, în conformitate cu punctul 21.A.263 litera (c) subpunctul 6, condițiile de zbor în care poate fi eliberat permisul de zbor și atunci când însuși deținătorul unei aprobări de organizație de proiectare:

(i) controlează configurația aeronavei; și

(ii) atestă conformitatea cu condițiile de proiectare aprobate pentru zborul respectiv;

8. să aprobe anumite modificări majore ale unui certificat de tip în temeiul capitolului D sau în temeiul anexei nr. 1b (partea 21 Light) secțiunea A capitolul D; și

9. să elibereze anumite certificate de tip suplimentare în temeiul capitolului E din prezenta anexă sau în temeiul anexei nr. 1b (partea 21 Light) secțiunea A capitolul E și să aprobe anumite modificări majore ale respectivelor certificate.

21.A.265 Obligațiile deținătorului

În limita condițiilor sale de aprobare stabilite de AAC, deținătorul unei aprobări de organizație de proiectare trebuie:

(a) să păstreze manualul prevăzut la punctul 21.A.243 în conformitate cu sistemul de asigurare a calității proiectului;

(b) să se asigure că prezentul manual sau procedurile relevante incluse prin referințe încrucișate sunt utilizate ca document de lucru de bază în cadrul organizației;

(c) să stabilească faptul că proiectarea produselor sau modificările ori reparațiile acestora respectă baza aplicabilă a certificării de tip, specificațiile tehnice privind întocmirea declarațiilor, baza de certificare a datelor privind adecvarea operațională și cerințele de protecție a mediului și nu prezintă caracteristici care afectează siguranța;

(d) să furnizeze AAC declarații și documentația aferentă care să confirme conformitatea cu litera (c), cu excepția proceselor de aprobare desfășurate în conformitate cu punctul 21.A.263 litera (c);

(e) să furnizeze AAC date și informații referitoare la acțiunile necesare în temeiul punctului 21.A.3B;

(f) să determine, în conformitate cu punctul 21.A.263 litera (c) subpunctul 6,

condițiile de zbor în care poate fi eliberat un permis de zbor;

(g) să stabilească, în temeiul prerogativelor acordate de punctul 21.A.263 litera (c) subpunctul 7, conformitatea cu punctul 21.A.711 literele (b) și (e) înainte de a elibera un permis de zbor pentru o aeronavă;

(h) să indice, pentru datele și informațiile emise sub autoritatea organizației de proiectare aprobate, în limita condițiilor sale de aprobare stabilite de AAC, următoarea mențiune: „Conținutul tehnic al prezentului document este aprobat sub autoritatea DOA ref. AAC. 21J. [XXXX]”;

(i) să respecte capitolul A din prezenta secțiune.

Capitolul K

PIESE ȘI ECHIPAMENTE

21.A.301 Domeniul de aplicare

Prezentul capitol stabilește procedurile pentru aprobarea pieselor și echipamentelor.

21.A.303 Conformitatea cu cerințele aplicabile

Dovada de conformitate a pieselor și echipamentelor care urmează a fi instalate într-un produs cu certificat de tip se prezintă:

(a) în cadrul procedurilor de certificare de tip din capitolul B, D sau E pentru produsul în care trebuie instalat; sau

(b) în cazul pieselor standard, în conformitate cu standardele recunoscute în mod oficial.

21.A.305 Aprobarea pieselor și echipamentelor

În toate cazurile în care aprobarea unei piese sau a unui echipament este explicit impusă de standardele internaționale în domeniul aviației civile sau de măsurile adoptate de AAC, piesa sau echipamentul trebuie să se conformeze specificațiilor recunoscute de AAC ca fiind echivalente în cazul dat.

21.A.307 Eligibilitatea pentru instalare a pieselor și a echipamentelor

(a) O piesă sau un echipament îndeplinește condițiile pentru instalarea pe un produs certificat de tip, atunci când poate fi exploatat(ă) în siguranță, este marcat(ă) în conformitate cu capitolul Q și este însoțit(ă) de un certificat de autorizare a punerii în serviciu (formularul 1 AAC), prin care se atestă că produsul a fost fabricat în conformitate cu datele de proiectare aprobate.

(b) Prin derogare de la litera (a) și dacă sunt îndeplinite condițiile de la litera (c), următoarele piese sau echipamente nu necesită un formular 1 AAC pentru a fi eligibile pentru instalarea pe un produs certificat de tip:

1. o piesă standard;

2. în cazul ELA1 sau ELA2, o piesă sau un echipament care:

(i) nu are o durată limitată de viață, nu face parte din structura primară și nici din comenzile de zbor;

(ii) este identificat(ă) pentru instalarea pe respectiva aeronavă;

(iii) urmează a fi instalat(ă) pe o aeronavă al cărei proprietar a verificat conformarea cu condițiile aplicabile de la subpunctele (i) și (ii) și a acceptat să își asume răspunderea pentru respectiva conformare;

3. o piesă sau un echipament pentru care consecințele unei neconformități cu datele sale de proiectare aprobate au un efect neglijabil asupra siguranței produsului și care este identificat(ă) ca atare de către deținătorul aprobării de proiect în instrucțiunile pentru continuitatea navigabilității. Pentru a determina efectele asupra siguranței ale unei piese neconforme sau ale unui echipament neconform, deținătorul aprobării de proiect poate prevedea în instrucțiunile pentru continuitatea navigabilității activități de verificare specifice care să fie desfășurate de persoana care instalează piesa sau echipamentul respectiv pe produs;

4. în cazul încorporării unei modificări standard în conformitate cu punctul 21.A.90B sau al unei reparații standard în conformitate cu punctul 21.A.431B, o piesă sau un echipament pentru care consecințele neconformității cu datele sale de proiectare au un efect neglijabil asupra siguranței produsului și care este identificat(ă) ca atare în specificațiile de certificare pentru modificările standard și reparațiile standard emise în conformitate cu punctul 21.A.90B litera (a) punctul 2 și cu punctul 21.A.431B litera (a) punctul 2. Pentru a determina efectele asupra siguranței ale unei piese neconforme sau ale unui echipament neconform, în specificațiile de certificare menționate anterior pot fi prevăzute activități specifice de verificare care să fie efectuate de persoana care instalează piesa sau echipamentul pe produs;

5. o piesă sau un echipament care este exceptat(ă) de la aprobarea navigabilității în conformitate cu prevederile Regulamentului de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene aprobat prin HG 612/2022; și

6. o piesă sau un echipament care este o componentă a unui ansamblu superior identificat la litera (b) punctele 1-5;

7. o piesă sau un echipament fabricat de o persoană sau de o organizație menționată la punctul 14 din prezentul regulament.

(c) Piesele și echipamentele enumerate la litera (b) sunt eligibile pentru instalarea pe un produs certificat de tip fără a fi însoțite de formularul 1 AAC, cu condiția ca instalatorul să dețină un document eliberat de persoana sau de organizația care a fabricat piesa sau echipamentul, în care se declară denumirea piesei sau a echipamentului, numărul piesei și conformitatea piesei sau a echipamentului cu datele sale de proiectare și care conține data eliberării.

(Capitolul L - NU SE APLICĂ)

Capitolul M

REPARAȚII

21.A.431A Domeniul de aplicare

(a) Prezentul capitol stabilește procedura pentru aprobarea unui proiect de reparații al unui produs, al unei piese sau al unui echipament, precum și drepturile și obligațiile solicitanților și ale deținătorilor respectivelor aprobări.

(b) Prezentul capitol definește reparațiile standard care nu se supun unui proces de aprobare în temeiul prezentului capitol.

(c) O „reparație” înseamnă eliminarea defecțiunilor și/sau revenirea la o stare de navigabilitate corespunzătoare, după punerea inițială în serviciu de către producător a oricărui produs, piesă sau echipament.

(d) Eliminarea defecțiunilor prin înlocuirea pieselor sau echipamentelor, fără a necesita o activitate de proiectare, este considerată lucrare de întreținere și, prin urmare, nu necesită nicio aprobare în temeiul prezentei anexe.

(e) În prezentul capitol, trimiterile la certificatele de tip includ certificatele de tip și certificatele de tip restrictive.

21A.431B Reparațiile standard

(a) Reparațiile standard sunt reparații:

1. în legătură cu:

(i) avioane cu MTOM mai mică sau egală cu 5700 kg;

(ii) giravioane cu MTOM mai mică sau egală cu 3175 kg;

(iii) planoare și motoplanoare, baloane și dirijabile din categoria ELA1 sau ELA2;

2. care respectă datele de proiectare incluse în specificațiile de certificare emise de AAC care conțin metode, tehnici și practici admisibile pentru efectuarea și identificarea reparațiilor standard, inclusiv instrucțiunile aferente pentru continuitatea navigabilității; și

3. care nu intră în conflict cu datele deținătorilor certificatului de tip.

(b) Punctele 21A.432A-21A.451 nu se aplică reparațiilor standard.

21.A.432A Eligibilitate

(a) Orice persoană fizică sau juridică care și-a demonstrat sau este în curs de a-și demonstra capacitatea în conformitate cu punctul 21.A.432B este eligibilă ca solicitant de aprobare de proiect pentru o reparație majoră, în condițiile stabilite în prezentul capitol.

(b) Orice persoană fizică sau juridică este eligibilă ca solicitant al unei aprobări de proiect pentru o reparație minoră.

21.A.432B Demonstrarea capacității

(a) Un solicitant de aprobare de proiect pentru reparații majore își demonstrează capacitatea prin deținerea unei aprobări de organizație de proiectare, eliberată de AAC în conformitate cu capitolul J.

(b) Prin derogare de la litera (a), ca procedură alternativă pentru a-și demonstra capacitatea, un solicitant poate solicita acordul AAC pentru utilizarea de proceduri care stabilesc practicile specifice de proiectare, resursele specifice și succesiunea specifică de activități necesare pentru a se conforma prezentului capitol.

(c) Prin derogare de la litera (a), în cazul produselor menționate la punctul 21.A.14 litera (c), un solicitant își poate demonstra capacitatea prin aprobarea de către AAC a programului de certificare al solicitantului, stabilit în conformitate cu punctul 21.A.432C litera (b).

21.A.432C Cererea de aprobare a unui proiect de reparații

(a) Cererea de aprobare a unui proiect de reparații se efectuează în forma și modul stabilite de AAC.

(b) Cererea de aprobare a unui proiect de reparații majore include un program de certificare sau este suplimentată ulterior depunerii cererii inițiale cu un astfel de program, care cuprinde:

1. descrierea defecțiunilor și proiectul de reparații, cu identificarea configurației proiectului de tip conform căruia se efectuează reparația;

2. identificarea aspectelor proiectului de tip și ale manualelor aprobate, care sunt modificate sau vizate de proiectul de reparații;

3. identificarea investigațiilor necesare pentru a demonstra conformitatea proiectul de reparații și a aspectelor vizate de proiectul de reparații cu baza certificării de tip inclusă ca referință fie în certificatul de tip, fie în certificatul de tip suplimentar;

4. orice revizuirii propuse ale bazei certificării de tip incluse ca referință fie în certificatul de tip, fie în certificatul de tip suplimentar;

5. propunerea privind o defalcare a programului de certificare pe grupe semnificative de activități și date de demonstrare a conformității, inclusiv mijloacele și procesul propuse pentru a fi urmate pentru a demonstra conformitatea cu punctul 21.A.433 litera (a) subpunctul 1, precum și trimiteri la documentele de conformitate aferente;

6. propunerea de evaluare a grupelor semnificative de activități și date de demonstrare a conformității care abordează probabilitatea existenței unei neconformități neidentificate cu baza certificării de tip și impactul potențial al respectivei neconformități asupra siguranței produsului. Evaluarea propusă ia în considerație cel puțin elementele

prevăzute la punctul 21.B.100 litera (a) subpunctele 1-4. Pe baza acestei evaluări, cererea include propunerea privind implicarea AAC în verificarea activităților și datelor de demonstrare a conformității; precum și

7. specificația din care să rezulte dacă datele de certificare au fost sau vor fi pregătite în întregime de către solicitant sau pe baza unei înțelegeri cu proprietarul datelor de certificare de tip.

21.A.433 Cerințe pentru aprobarea unui proiect de reparații

(a) Un proiect de reparații se aprobă numai:

1. atunci când s-a dovedit, respectând programul de certificare menționat la punctul 21.A.432C litera (b), că proiectul de reparații respectă baza certificării de tip inclusă ca referință fie în certificatul de tip, fie în certificatul de tip suplimentar, precum și orice modificări stabilite și notificate de către AAC în conformitate cu punctul 21.B.450;

2. atunci când a fost declarată conformitatea cu baza certificării de tip care se aplică în conformitate cu litera (a) subpunctul 1, iar justificările conformității au fost înregistrate în documentele de conformitate;

3. atunci când nu a fost identificată nicio particularitate sau caracteristică ce ar putea afecta siguranța produsului pentru utilizările pentru care se solicită certificarea;

4. atunci când solicitantul a specificat că a furnizat date de certificare pe baza unei înțelegeri cu proprietarul datelor de certificare de tip în conformitate cu punctul 21.A.432C litera (b) subpunctul 7:

(i) atunci când deținătorul a indicat că nu are nicio obiecție tehnică referitoare la informațiile prezentate în temeiul literei (a) subpunctul 2; precum și

(ii) atunci când deținătorul a convenit să colaboreze cu deținătorul aprobării unui proiect de reparații, pentru a asigura îndeplinirea tuturor obligațiilor privind continuitatea navigabilității produsului modificat prin respectarea dispozițiilor de la punctul 21.A.451;

5. atunci când, pentru o reparație a unui avion de mare capacitate care face obiectul unei evaluări a oboselii și a toleranței la degradare, s-a demonstrat că integritatea structurală a reparației și a structurii afectate este cel puțin echivalentă cu nivelul de integritate structurală stabilit pentru structura de bază a oboselii și a toleranței la degradare.

(b) Solicitantul prezintă AAC declarația menționată la litera (a) subpunctul 2 și, la cererea AAC, toate datele doveditoare necesare.

21.A.435 Clasificarea și aprobarea proiectelor de reparații

(a) Un proiect de reparații este clasificat ca fiind „major” sau „minor” în conformitate cu criteriile prevăzute la punctul 21.A.91 pentru o modificare a certificatului de tip.

(b) Un proiect de reparații se clasifică și se aprobă numai de către:

1. AAC; sau

2. o organizație de proiectare aprobată, în limita prerogativelor sale prevăzute la 21.A.263 litera (c) subpunctele 1, 2 și 5, astfel cum sunt consemnate în condițiile de aprobare.

21.A.439 Fabricarea pieselor de schimb

Piesele și echipamentele care urmează a fi utilizate pentru reparații sunt fabricate în conformitate cu datele de producție, pe baza tuturor datelor de proiectare necesare furnizate de către deținătorul aprobării de proiect pentru reparație:

(a) în condițiile dispozițiilor din capitolul F; sau

(b) de către o organizație autorizată în mod corespunzător în conformitate cu capitolul G; sau

(c) de către o organizație de întreținere aprobată în mod corespunzător.

21.A.441 Executarea reparației

(a) Reparația trebuie să fie executată în conformitate cu partea M sau cu partea ML din Regulamentul privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu sau de o organizație de producție aprobată în conformitate cu capitolul G din prezenta anexă, în condițiile prevăzute de prerogativa de la punctul 21.A.163 litera (d);

(b) Organizația de proiectare transmite organizației care realizează reparația toate instrucțiunile de instalare necesare.

21.A.443 Limitări

Un proiect pentru o reparație poate fi aprobat sub rezerva limitărilor, situație în care aprobarea proiectului de reparație majoră se transmite operatorului aerian de către deținătorul aprobării de proiect pentru reparație, în conformitate cu procedura convenită cu AAC.

21.A.445 Defecțiuni neremediate

(a) În cazul în care un produs defect, o piesă defectă sau un echipament defect rămâne neremediat și nu este acoperit de datele aprobate anterior, evaluarea daunei din punct de vedere al consecințelor sale de navigabilitate poate fi realizată doar:

1. de către AAC; sau

2. de către o organizație de proiectare aprobată, în mod corespunzător în condițiile unei proceduri convenite cu AAC.

Toate limitările necesare sunt prelucrate în conformitate cu procedurile de la punctul 21.A.443.

(b) În cazul în care organizația care evaluează dauna în condițiile prevăzute la litera (a) nu este nici AAC, nici deținătorul certificatului de tip sau al certificatului de tip suplimentar, această organizație trebuie să justifice faptul că informațiile pe care se bazează evaluarea sunt adecvate, fie din resursele proprii ale organizației, fie printr-un acord cu deținătorul certificatului de tip sau certificatului de tip suplimentar sau cu producătorul, după caz.

21.A.451 Obligații și marcaj PA

(a) Fiecare deținător de aprobare de proiect pentru reparații majore:

1. își asumă obligațiile:

(i) prevăzute la punctele 21.A.3A, 21.A.3B, 21.A.4, 21.A.5, 21.A.6, 21.A.7, 21.A.9, 21.A.439, 21.A.441 și 21.A.443;

(ii) implicate în cadrul colaborării cu deținătorul certificatului de tip sau certificatului de tip suplimentar, în condițiile prevăzute la punctul 21.A.433 litera (b), după caz;

2. specifică marcajul, inclusiv literele PA, în conformitate cu punctul 21.A.804 litera (a).

(b) Cu excepția deținătorilor certificatului de tip, pentru care se aplică punctul 21.A.44, deținătorul unei aprobări de proiect pentru reparații minore:

1. își asumă obligațiile menționate la punctele 21.A.4, 21.A.5 și 21.A.7;

2. specifică marcajul, inclusiv literele PA, în conformitate cu punctul 21.A.804 litera (a).

(Capitolul N - NU SE APLICĂ)

Capitolul P

PERMISUL DE ZBOR

21.A.701 Domeniul de aplicare

(a) Permisele de zbor se vor emite în conformitate cu prezentul capitol pentru aeronave care nu îndeplinesc sau pentru care nu s-a demonstrat că îndeplinesc cerințele de navigabilitate aplicabile, dar care pot zbura în siguranță în condiții definite și în următoarele scopuri:

1. dezvoltare;

2. demonstrarea conformității cu normele sau specificațiile de certificare;

3. instruirea personalului organizațiilor de proiectare sau al organizațiilor de producție;

4. încercările în zbor după fabricație pentru aeronavele nou fabricate;

5. pilotarea aeronavelor aflate în fabricație între unitățile de producție;
6. pilotarea aeronavei pentru acceptarea de către beneficiar;
7. livrarea sau exportul aeronavei;
8. pilotarea aeronavei pentru acceptarea de către AAC;
9. studii de piață, inclusiv formarea echipajului beneficiarului;
10. expoziții și spectacole aeriene;
11. pilotarea aeronavei către o locație unde ar urma să aibă loc întreținerea sau revizia de navigabilitate sau către un loc de conservare;
12. pilotarea aeronavei cu o greutate care depășește greutatea maximă de decolare certificată pentru zbor dincolo de distanța normală de zbor deasupra apei sau deasupra zonelor terestre unde nu sunt disponibile condiții de aterizare adecvate sau unde combustibilul adecvat nu este disponibil;
13. doborârea de recorduri, curse aeriene sau competiții similare;
14. pilotarea aeronavei care îndeplinește cerințele de navigabilitate înainte de a fi constatată conformitatea cu cerințele de mediu;
15. pentru activități de zbor în scop recreativ cu aeronave simple sau cu tipuri de aeronave pentru care un certificat de navigabilitate sau un certificat de navigabilitate restrictiv nu este necesar;
16. pilotarea unei aeronave în scop de diagnosticare sau pentru verificarea funcționării unui sau mai multor sisteme, piese sau echipamente după întreținere.

(b) Prezentul capitol stabilește procedura de emitere a permiselor de zbor și de aprobare a condițiilor de zbor aferente, precum și drepturile și obligațiile solicitanților și deținătorilor acestor permise și aprobări ale condițiilor de zbor.

21.A.703 Eligibilitate

(a) Orice persoană fizică sau juridică este eligibilă ca solicitant pentru un permis de zbor, exceptând permisul de zbor emis în sensul dispozițiilor de la punctul 21.A.701 litera (a) subpunctul 15, în cazul căreia solicitantul trebuie să fie proprietarul aeronavei.

(b) Orice persoană fizică sau juridică este eligibilă ca solicitant al unei aprobări a condițiilor de zbor.

21.A.707 Solicitarea unui permis de zbor

(a) În conformitate cu punctul 21.A.703 și când solicitantului nu i s-a acordat prerogativa emiterii unui permis de zbor, solicitările de permise de zbor se adresează AAC în forma și modul stabilite de aceasta.

(b) Solicitățile de permise de zbor vor cuprinde:

1. scopul (scopurile) zborului (zborurilor), în conformitate cu punctul 21.A.701;
2. modurile în care aeronava nu corespunde cerințelor de navigabilitate aplicabile;
3. condițiile de zbor aprobate în conformitate cu punctul 21.A.710.

(c) În cazul în care condițiile de zbor nu sunt aprobate la momentul solicitării permisului de zbor, se va face o solicitare pentru aprobarea condițiilor de zbor în conformitate cu punctul 21.A.709.

21.A.708 Condițiile de zbor

Condițiile de zbor includ:

(a) configurația (configurațiile) pentru care se solicită permisul de zbor;

(b) orice condiție sau restricție necesară pentru exploatarea în siguranță a aeronavei, incluzând:

1. condițiile sau restricțiile puse pe itinerarii sau pe spațiul aerian, sau ambele, impuse pentru zbor (zboruri);
2. orice condiții și restricții impuse echipajului de zbor care exploatează aeronava;
3. restricțiile cu privire la transportul de persoane, altele decât echipajul de zbor;
4. limitările de utilizare, proceduri specifice sau condiții tehnice care trebuie îndeplinite;
5. programul specific de încercări în zbor (dacă este cazul);
6. aranjamentele specifice pentru continuitatea navigabilității, inclusiv instrucțiunile de întreținere și regimul în care vor fi efectuate;

(c) demonstrarea faptului că avionul este capabil să zboare în siguranță în condițiile sau restricțiile menționate la litera (b);

(d) metoda utilizată pentru controlul configurației aeronavei pentru a rămâne în condițiile stabilite.

21.A.709 Solicitarea pentru aprobarea condițiilor de zbor

(a) În conformitate cu punctul 21.A.707 litera (c) și când solicitantului nu i s-a acordat prerogativa aprobării condițiilor de zbor, se va face o solicitare pentru aprobarea condițiilor de zbor:

1. atunci când aprobarea condițiilor de zbor are legătură cu siguranța în ceea ce privește proiectarea, către AAC, în forma și în modul stabilite; sau

2. atunci când aprobarea condițiilor de zbor nu are legătură cu siguranța proiectului, către AAC, în forma și modul stabilite.

(b) Fiecare solicitare pentru aprobarea condițiilor de zbor va include:

1. condițiile de zbor propuse;

2. documentația pe care se bazează aceste condiții; și

3. o declarație că aeronava este capabilă de zbor în siguranță în condițiile sau restricțiile de la punctul 21.A.708 litera (b).

21.A.710 Aprobarea condițiilor de zbor

(a) În cazul în care aprobarea condițiilor de zbor are legătură cu siguranța proiectului, aprobarea va fi făcută de către:

1. AAC; sau

2. o organizație de proiectare aprobată corespunzător, în temeiul prerogativei acordate de punctul 21.A.263 litera (c) subpunctul 6.

(b) În cazul în care aprobarea condițiilor de zbor nu are legătură cu siguranța proiectului, aprobarea se va face de către AAC sau de către organizația aprobată corespunzător, care va emite și permisul de zbor.

(c) Înaintea aprobării condițiilor de zbor, AAC, organizația aprobată trebuie să aibă certitudinea că aeronava este capabilă de zbor în siguranță în condițiile și cu restricțiile specificate. AAC și organizația autorizată poate efectua sau poate cere solicitantului să efectueze orice inspecții sau teste necesare în acest scop.

21.A.711 Emiterea unui permis de zbor

(a) Permisul de zbor (formularul 20a AAC) poate fi emis de AAC în condițiile prevăzute la punctul 21.B.525.

(b) O organizație de proiectare aprobată corespunzător poate emite un permis de zbor (formularul 20b AAC), în temeiul prerogativei acordate de punctul 21.A.263 litera (c) subpunctul 7, atunci când condițiile de zbor menționate la punctul 21.A.708 au fost aprobate în conformitate cu punctul 21.A.710.

(c) O organizație de producție aprobată corespunzător poate emite un permis de zbor (formularul 20b AAC), în temeiul prerogativei acordate de punctul 21.A.163 litera (e), atunci când condițiile de zbor menționate la punctul 21.A.708 au fost aprobate în conformitate cu punctul 21.A.710.

(d) O organizație aprobată poate elibera un permis de zbor (formularul 20b AAC) în temeiul prerogativei acordate de punctul M.A. 711 din partea M, de punctul CAMO.A.125 din partea CAMO sau de punctul CAO.A.095 din partea CAO din Regulamentul privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor

aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu, atunci când condițiile de zbor menționate la punctul 21.A.708 din prezenta anexă au fost aprobate în conformitate cu punctul 21.A.710 din prezenta anexă.

(e) Permisul de zbor va preciza scopul (scopurile) și orice condiții sau restricții care au fost aprobate în conformitate cu punctul 21.A.710.

(f) Pentru permisele emise în temeiul literelor (b), (c) sau (d), va fi prezentată AAC, cu prima ocazie, dar în termen de cel mult 3 zile, o copie a permisului de zbor și a condițiilor aferente de zbor.

(g) În cazul în care există dovezi că oricare dintre condițiile specificate la punctul 21.A.723 litera (a) nu este îndeplinită în ceea ce privește un permis de zbor emis de o organizație în temeiul literei (b), (c) sau (d), respectiva organizație revocă de îndată permisul de zbor și informează fără întârziere AAC.

21.A.713 Modificări

(a) Orice modificare care invalidează condițiile de zbor sau documentația justificativă asociată stabilite pentru permisul de zbor se aprobă în conformitate cu punctul 21.A.710. Când această modificare este importantă, se va face o solicitare în conformitate cu punctul 21.A.709.

(b) O modificare care afectează conținutul permisului de zbor necesită emiterea unui nou permis de zbor în conformitate cu punctul 21.A.711.

21.A.715 Limbă

Manualele, plachetele, listele și marcajele instrumentelor și alte informații necesare solicitate de specificațiile de certificare aplicabile vor fi prezentate în una sau mai multe dintre limbile de circulație internațională acceptate de către AAC.

21.A.719 Transferabilitate

(a) Permisele de zbor nu sunt transferabile.

(b) Fără a aduce atingere dispozițiilor de la litera (a), pentru un permis de zbor emis în scopul stipulat la punctul 21.A.701 litera (a) subpunctul 15, în cazul în care proprietatea asupra unei aeronave s-a schimbat, permisul de zbor se transferă împreună cu aeronava, cu condiția ca aeronava să rămână înmatriculată în același registru sau ca respectivul permis să fie emis doar cu acordul AAC.

21.A.723 Durata și menținerea valabilității

(a) Permisul de zbor se emite pentru o perioadă de maximum 12 luni și rămâne valabil sub rezerva respectării următoarelor condiții:

1. organizația respectă condițiile și restricțiile asociate permisului de zbor, astfel cum se prevede la punctul 21.A.711 litera (e);

2. deținătorul sau oricare dintre partenerii, furnizorii sau subcontractanții acestuia confirmă că AAC poate efectua investigații în conformitate cu punctul 21.A.9;

3. permisul de zbor nu a fost revocat de către AAC în temeiul punctului 21.B.65 și nici nu a făcut obiectul unei renunțări din partea deținătorului său;

4. aeronava rămâne înmatriculată în același registru aerian.

(b) Fără a aduce atingere dispozițiilor literei (a), permisul de zbor emis în scopul menționat la punctul 21.A.701 litera (a) subpunctul 15 poate fi emis pentru o durată nelimitată.

(c) La renunțarea la permis sau în cazul în care acesta este retras, permisul de zbor se înapoiază AAC.

21.A.725 Reînnoirea unui permis de zbor

Reînnoirea permisului de zbor va fi prelucrată ca o modificare în conformitate cu punctul 21.A.713.

21.A.727 Obligațiile deținătorului unui permis de zbor

Deținătorul unui permis de zbor trebuie să se asigure că condițiile și restricțiile asociate cu permisul de zbor sunt satisfăcute și menținute.

Capitolul Q

IDENTIFICAREA PRODUSELOR, PIESELOR

ȘI ECHIPAMENTELOR

21.A.801 Identificarea produselor

(a) Identificarea produselor trebuie să includă următoarele informații:

1. numele producătorului;

2. denumirea produsului;

3. numărul de serie dat de producător;

4. marca „EXEMPT” (EXCEPTAT) în cazul unui motor, atunci când AAC a acordat o exceptare de la cerințele de protecție a mediului;

5. orice alte informații pe care AAC le consideră necesare.

(b) Orice constructor de aeronavă sau motor, persoană fizică sau juridică, în condițiile prevăzute la capitolul G sau capitolul F, trebuie să identifice aeronava sau motorul printr-o placă ignifugă, pe care se aplică datele menționate la litera (a) prin gravare, ștanțare sau orice altă metodă de marcare ignifugă aprobată. Placa de identificare se fixează astfel încât să fie accesibilă și lizibilă și să nu poată fi demontată sau ștearsă în condiții de exploatare

normală, nici să se piardă ori să se distrugă în caz de accident.

(c) Orice fabricant de elice, pală de elice sau butuc de elice, persoană fizică sau juridică, în condițiile prevăzute în capitolul G sau capitolul F, trebuie să le identifice prin aplicarea unei plăci, ștanțare, gravare sau altă metodă de identificare ignifugă aprobată, pe o suprafață adecvată, astfel încât să se ofere datele menționate la litera (a); marcajul nu trebuie să poată fi șters ori înlăturat în condiții de funcționare normală, nici să se piardă ori să se distrugă în caz de accident.

(d) Pentru baloanele cu echipaj, placa de identificare recomandată la litera (b) se fixează pe învelișul balonului și se aplică, dacă este posibil, într-un loc în care să fie lizibilă pentru operator, atunci când balonul este umplut cu aer. În plus, nacela, cadrul de încărcare și orice sistem de încălzire se marchează permanent și lizibil cu numele producătorului, numărul piesei (sau echivalent), precum și cu numărul de serie (sau echivalent).

21.A.803 Tratarea datelor de identificare

(a) Nicio persoană nu poate înlătura, modifica sau aplica datele de identificare menționate la punctul 21.A.801 litera (a) pe nicio aeronavă, elice, pală de elice sau motor sau butuc de elice sau la punctul 21.A.807 litera (a) pe un bloc de alimentare auxiliar (APU), fără aprobarea AAC.

(b) Nicio persoană nu poate înlătura sau instala o placă de identificare prevăzută la punctele 21.A.801 sau 21.A.807, pentru un APU, fără aprobarea AAC.

(c) Prin derogare de la literele (a) și (b), orice persoană fizică sau juridică care efectuează lucrări de întreținere, în condițiile prevăzute de normele de aplicare asociate în vigoare, poate, în conformitate cu metodele, tehnicile și practicile stabilite de AAC:

1. să înlătore, să modifice sau să aplice datele de identificare menționate la punctul 21.A.801 litera (a) pe orice aeronavă, motor, elice, pală de elice sau butuc de elice sau la punctul 21.A.807 litera (a) pe un bloc de alimentare auxiliar (APU); sau

2. să înlătore o placă de identificare menționată la punctul 21.A.801 sau la 21.A.807 pentru blocul de alimentare auxiliar, atunci când acest lucru este necesar în timpul operațiunilor de întreținere.

(d) Nicio persoană nu poate instala o placă de identificare, înlăturată în conformitate cu litera (c) subpunctul 2, pe o aeronavă, un motor, o elice, pală de elice sau un butuc de elice, în afara celor de pe care a fost înlăturată.

21.A.804 Identificarea pieselor și echipamentelor

(a) Fiecare piesă sau echipament care este eligibil(ă) pentru instalarea pe un produs certificat de tip se marchează permanent și lizibil cu:

1. o denumire, o marcă comercială sau un simbol care să identifice producătorul într-o manieră identificată de datele de proiectare aplicabile;

2. numărul piesei, prevăzut în datele de proiect aplicabile; și

3. literele PA pentru piesele sau echipamentele fabricate în conformitate cu datele de proiectare aprobate care nu aparțin deținătorului certificatului de tip al produsului în cauză și pentru piesele și echipamentele care fac obiectul punctului 21.A.307 litera (b).

(b) Prin derogare de la litera (a), în cazul în care AAC este de acord că o piesă sau un echipament are dimensiuni prea mici sau că, din alt motiv, informațiile prevăzute la litera (a) nu pot fi marcate pe o piesă sau pe un echipament, documentul de autorizare a punerii în serviciu care însoțește piesa sau echipamentul ori ambalajul lor trebuie să cuprindă informațiile care nu au putut fi marcate pe piesă sau pe echipament.

21.A.805 Identificarea pieselor esențiale

Pe lângă cerința de la punctul 21.A.804, fiecare producător al unei piese care urmează a fi montată pe un produs cu certificat de tip, care a fost identificată ca fiind o piesă cu un caracter critic, trebuie să marcheze acea piesă, permanent și lizibil, cu un număr de piesă și un număr de serie.

SECȚIUNEA B

PROCEDURI PENTRU AUTORITATEA

AERONAUTICĂ CIVILĂ

Capitolul A

DISPOZIȚII GENERALE

21.B.10 Documentația de supraveghere

Autoritatea Aeronautică Civilă pune la dispoziția personalului relevant toate actele normative, standardele, normele, cerințele tehnice și documentele conexe în vederea exercitării sarcinilor.

21.B.15 Informarea AAC

(a) Autoritatea responsabilă de investigațiile privind siguranța va informa, în termen de 30 de zile, AAC în cazul oricăror probleme semnificative legate de punerea în aplicare a prevederilor Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și a normelor sale de punere în aplicare în termen.

(b) Fără a aduce atingere RAC-RAASEAC, autoritatea responsabilă de investigațiile privind siguranța va furniza AAC cât mai curând posibil informațiile semnificative din punctul de vedere al siguranței, reieșind din rapoartele cu privire la evenimente stocate în baza de date națională.

(c) AAC furnizează Agenției pentru Securitate Cibernetică, nu mai târziu de 24 de ore din momentul în care a luat cunoștință de informațiile semnificative din punctul de vedere al siguranței provenite din rapoartele de securitate a informațiilor pe care le-a primit în temeiul pct. IS.D.OR.230 din anexa nr. 2 (partea IS.D.OR) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu

impact potențial asupra siguranței aviației, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.722/2025, pentru a asigura managementul corespunzător al riscurilor în materie de securitate a informațiilor care pot avea un impact asupra siguranței aviației.

[Pct.21.B.15, lit.c) introdusă prin HG722 din 12.11.25, MO605-607/09.12.25 art.769; în vigoare 09.12.26]

21.B.20 Reacția imediată la o problemă de siguranță

(a) Fără a aduce atingere RAC-RAASEAC, autoritatea responsabilă de investigațiile privind siguranța analizează și difuzează în mod corespunzător informațiile privind siguranța.

(b) AAC implementează un sistem care să permită o analiză corespunzătoare a oricărei informații relevante privind siguranța, inclusiv recomandările sau acțiunile corective care trebuie realizate, necesare pentru reacționarea în timp util la o problemă de siguranță ce implică produse, piese, echipamente, persoane sau organizații care fac obiectul prevederilor Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și a normelor sale de punere în aplicare.

(c) La primirea informațiilor menționate la literele (a) și (b), autoritatea responsabilă de investigațiile privind siguranța ia măsuri adecvate pentru soluționarea problemei de siguranță.

(d) Autoritatea responsabilă de investigațiile privind siguranța notifică imediat măsurile luate în temeiul literei (c) tuturor persoanelor sau organizațiilor care trebuie să le respecte. Autoritatea responsabilă de investigațiile privind siguranța notifică aceste măsuri în egală măsură AAC.

21.B.20A Reacția imediată la un incident sau o vulnerabilitate în materie de securitate a informațiilor cu impact asupra siguranței aviației

(a) AAC implementează un sistem de colectare, analizare și difuzare corespunzătoare a informațiilor referitoare la incidentele și vulnerabilitățile în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, raportate de organizații. Aceste activități se desfășoară în coordonare cu orice altă autoritate națională relevantă, responsabilă de securitatea informațiilor sau securitatea cibernetică, pentru a se spori coordonarea și compatibilitatea sistemelor de raportare.

(b) AAC implementează un sistem pentru analizarea corespunzătoare a oricăror informații relevante semnificative din punctul de vedere al siguranței, primite în conformitate cu pct. 21.B.15 lit. (c), precum și pentru furnizarea, fără întârzieri nejustificate, către Agenția pentru Securitate Cibernetică a informațiilor, inclusiv a recomandărilor sau a măsurilor corective care trebuie întreprinse, necesare pentru ca Agenția pentru Securitate Cibernetică să reacționeze în timp util la un incident sau la o vulnerabilitate în materie de securitate a informațiilor, cu impact potențial asupra siguranței aviației, care implică produse, piese, echipamente neinstalate, persoane sau organizații supuse dispozițiilor Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și ale actelor sale de punere în aplicare.

(c) La primirea informațiilor menționate la lit. (a) și (b), AAC ia măsuri adecvate pentru abordarea impactului potențial al incidentului sau vulnerabilității în materie de securitate a informațiilor asupra siguranței aviației.

(d) Măsurile luate în conformitate cu lit. (c) se notifică imediat tuturor persoanelor sau organizațiilor care trebuie să le respecte, în temeiul Codului aerian al Republicii Moldova nr.301/2017 și al actelor sale de punere în aplicare. AAC notifică aceste măsuri în egală măsură Agenției pentru Securitate Cibernetică și, atunci când sunt necesare acțiuni combinate, autorităților competente ale celorlalte state vizate.

[Pct.21.B.20A introdus prin HG722 din 12.11.25, MO605-607/09.12.25 art.769; în vigoare 09.12.26]

21.B.25 Sistemul de management

(a) AAC instituie și întreține un sistem de management care include cel puțin următoarele elemente:

1. politici și proceduri documentate în vederea descrierii organizării sale, a mijloacelor și metodelor de stabilire a conformării cu prevederile Codului aerian al Republicii Moldova nr.301/2017 și cu normele sale de punere în aplicare. Procedurile se actualizează în permanență și servesc drept documente de lucru de bază, pentru toate sarcinile aferente;

2. un număr suficient de membri ai personalului pentru a-și exercita sarcinile și a-și îndeplini responsabilitățile. Se instituie un sistem de planificare a disponibilității personalului, pentru a asigura îndeplinirea corespunzătoare a tuturor sarcinilor aferente;

3. personal calificat pentru executarea sarcinilor care îi sunt atribuite, care deține experiența și cunoștințele necesare și care beneficiază de formare inițială și de formări periodice care îi asigură competența continuă;

4. dotări și spații de birouri adecvate pentru executarea sarcinilor atribuite;

5. o funcție de monitorizare a conformității sistemului de management cu cerințele relevante și a gradului de adecvare al procedurilor, inclusiv instituirea unui proces de audit intern și a unui proces de management al riscurilor în materie de siguranță. Monitorizarea conformității trebuie să includă un sistem de transmitere a constatărilor de audit către cadrele superioare de conducere ale autorității competente, în vederea asigurării implementării unor acțiuni corective, după caz;

6. o persoană sau un grup de persoane care să fie răspunzătoare în fața cadrelor superioare de conducere pentru funcția de monitorizare a conformității.

(b) Pentru fiecare domeniu de activitate inclus în sistemul de management, se atribuie unei sau mai multor persoane răspunderea generală pentru managementul sarcinii (sarcinilor) relevante.

(c) AAC stabilește proceduri pentru participarea sa la un schimb reciproc al tuturor

informațiilor și asistenței necesare cu orice alte autorități competente vizate, inclusiv privind:

1. toate constatările semnalate și acțiunile subsecvente întreprinse ca urmare a supravegherii persoanelor și organizațiilor care desfășoară activități;

2. informații care rezultă din raportarea obligatorie și voluntară a evenimentelor, astfel cum se prevede la punctul 21.A.3A.

(d) O copie a procedurilor legate de sistemul de management al autorității responsabile de investigațiile privind siguranța și modificările aduse acestora se pune la dispoziția AAC în scopul standardizării.

(e) În plus față de cerințele de la lit. (a), sistemul de management instituit și menținut de AAC trebuie să respecte anexa nr. 1 (partea IS.AR) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 722/2025, pentru a asigura managementul corespunzător al riscurilor în materie de securitate a informațiilor care pot avea impact asupra siguranței aviației.

[Pct.21.B.25 lit.e) introdusă prin HG722 din 12.11.25, MO605-607/09.12.25 art.769; în vigoare 09.12.26]

21.B.30 Atribuirea de sarcini

[Pct.21.B.30 denumirea în redacția HG722 din 12.11.25, MO605-607/09.12.25 art.769; în vigoare 09.12.26]

(a) AAC poate atribui entităților calificate sarcini legate de certificarea inițială sau de supravegherea continuă a produselor și a pieselor, precum și a persoanelor fizice sau juridice care fac obiectul prevederilor Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și ale normelor sale de punere în aplicare. Atunci când atribuie sarcini, AAC se asigură că:

1. dispune de un sistem pentru evaluarea inițială și continuă a conformității entității calificate. Respectivul sistem și rezultatele evaluării se documentează;

2. a încheiat un acord scris cu entitatea calificată, aprobat de ambele părți la nivel de conducere, care stipulează:

(i) sarcinile care trebuie executate;

(ii) declarațiile, rapoartele și înscrisurile care trebuie furnizate;

(iii) condițiile tehnice care trebuie îndeplinite la executarea unor astfel de sarcini;

(iv) acoperirea răspunderii asociate;

(v) protecția acordată informațiilor obținute în cursul executării unor astfel de sarcini.

(b) AAC se asigură că procesul de audit intern și procesul de management al

riscurilor la adresa siguranței instituite în temeiul punctului 21.B.25 litera (a) subpunctul (5) acoperă toate sarcinile de certificare și de supraveghere continuă îndeplinite de entitatea calificată în numele său.

(c) Pentru certificarea și supravegherea conformității organizației cu pct. 21.A.139A și 21.A.239A, AAC poate atribui sarcini entităților calificate în conformitate cu lit. (a) sau oricărei autorități naționale relevante, responsabile de securitatea informațiilor sau securitatea cibernetică. Atunci când atribuie sarcini, AAC se asigură că:

1. toate aspectele legate de siguranța aviației sunt coordonate și luate în considerare de entitatea calificată sau de autoritatea relevantă;

2. rezultatele activităților de certificare și de supraveghere desfășurate de entitatea calificată sau de autoritatea relevantă sunt integrate în dosarele generale de certificare și de supraveghere ale organizației;

3. propriul sistem de management al securității informațiilor, instituit în conformitate cu pct. 21.B.25 lit. (e), acoperă toate sarcinile de certificare și de supraveghere continuă efectuate în numele său.

[Pct.21.B.30 lit.c) introdusă prin HG722 din 12.11.25, MO605-607/09.12.25 art.769; în vigoare 09.12.26]

21.B.35 Schimbări ale sistemului de management

(a) AAC dispune de un sistem pentru identificarea schimbărilor care îi afectează capacitatea de a-și executa sarcinile și de a se achita de responsabilitățile prevăzute în Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și în normele sale de punere în aplicare. Acest sistem permite AAC să ia măsurile necesare pentru garanta faptul că sistemul său de management rămâne adecvat și eficient.

(b) AAC își actualizează în timp util sistemul de management, astfel încât să asigure o implementare eficace a acestuia.

21.B.55 Evidența documentelor

(a) AAC instituie și să întrețină un sistem de evidență a documentelor care să permită stocarea adecvată, accesibilitatea și trasabilitatea fiabilă a:

1. politicilor și procedurilor documentate ale sistemului de management;

2. pregătirii, calificării și autorizării personalului său;

3. atribuirii sarcinilor, cuprinzând elementele prevăzute la punctul 21.B.30, precum și a detaliilor sarcinilor atribuite;

4. proceselor de certificare și de supraveghere continuă a organizațiilor certificate, inclusiv:

(i) cererile de certificat, de aprobare, de autorizare și în vederea scrisorilor de

aprobare;

(ii) programul de supraveghere continuă, incluzând toate evidențele evaluărilor, auditurilor și inspecțiilor;

(iii) certificatele, aprobările, autorizațiile și scrisorile de aprobare emise, inclusiv orice modificări ale acestora;

(iv) o copie a programului de supraveghere, care să conțină datele la care trebuie efectuate și datele la care au fost efectuate auditurile;

(v) copii ale întregii corespondențe oficiale;

(vi) recomandări pentru eliberarea sau menținerea unui certificat, a unei aprobări, autorizații sau scrisori de aprobare, detalii privind constatările și acțiunile întreprinse de organizații pentru a închide respectivele constatări, inclusiv data închiderii, măsuri de executare și observații;

(vii) orice raport de evaluare, de audit și de inspecție întocmit de o altă autoritate competentă în temeiul punctului 21.B.120 litera (d), al punctului 21.B.221 litera (c) sau al punctului 21.B.431 litera (c);

(viii) copii ale tuturor manualelor de prezentare, instrucțiunilor sau altor manuale ale organizației și ale modificărilor acestora;

(ix) copii ale oricăror altor documente aprobate de AAC.

5. Declarații de conformitate (formularul 52 AAC) și certificate de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 AAC) pe care le-a validat pentru organizațiile care fabrică produse, piese sau echipamente fără o aprobare de organizație de producție în conformitate cu secțiunea A capitolul F din prezenta anexă.

(b) AAC include în evidențe:

1. documente care justifică utilizarea unor AltMoC;

2. informații privind siguranța în conformitate cu punctul 21.B.15 și măsuri subsecvente;

3. utilizarea dispozițiilor privind salvagardarea și flexibilitatea în conformitate cu prevederile Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017.

(c) AAC păstrează o listă a tuturor certificatelor, aprobărilor, autorizațiilor și scrisorilor de aprobare pe care le-a eliberat.

(d) Toate evidențele menționate la literele (a)-(c) se păstrează timp de minimum cinci ani, sub rezerva respectării legislației naționale cu privire la protecția datelor.

(e) Toate evidențele menționate la literele (a)-(c) se pun, la cerere, la dispoziția autorității competente a unui alt stat.

21.B.65 Suspendare, limitare și revocare

AAC:

(a) suspendă un certificat, o aprobare, un permis de zbor, o autorizație sau o scrisoare de aprobare atunci când consideră că există motive întemeiate pentru o astfel de măsură, necesară pentru a preveni o amenințare credibilă la adresa siguranței aeronavelor;

(b) suspendă, revocă sau limitează un certificat, o aprobare, un permis de zbor, o autorizație sau o scrisoare de aprobare atunci când o astfel de măsură este necesară în temeiul punctelor 21.B.125, 21.B.225 sau 21.B.433;

(c) suspendă sau revocă un certificat de navigabilitate sau un certificat de zgomot pe baza dovezii că nu sunt îndeplinite unele dintre condițiile specificate la punctul 21.A.181 litera (a) sau la punctul 21.A.211 litera (a);

(d) suspendă sau limitează, integral sau parțial, un certificat, o aprobare, un permis de zbor, o autorizație sau o scrisoare de aprobare în cazul în care circumstanțe neprevăzute, aflate în afara controlului AAC, îi împiedică pe inspectorii săi să își îndeplinească responsabilitățile de supraveghere în cursul ciclului de planificare a supravegherii.

Capitolul B

CERTIFICATE DE TIP ȘI CERTIFICATE

DE TIP RESTRICTIVE

21.B.70 Specificațiile de certificare

În conformitate cu prevederile Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017, AAC emite specificații de certificare și alte specificații detaliate, inclusiv specificații de certificare pentru navigabilitate, pentru datele privind conformitatea operațională și pentru protecția mediului, pe care organizațiile și personalul competent le pot utiliza pentru a demonstra conformitatea produselor, pieselor și echipamentelor cu cerințele esențiale aplicabile, precum și cu cerințele de protecția mediului. Specificațiile trebuie să fie suficient de detaliate și specifice pentru a indica solicitanților condițiile în care se eliberează, se modifică sau se suplimentează certificatele.

21.B.75 Condiții speciale

(a) AAC prevede specificații tehnice speciale detaliate, denumite „condiții speciale”, pentru un produs, în cazul în care specificațiile de certificare aferente nu cuprind standarde de siguranță adecvate sau corespunzătoare pentru produs, deoarece:

1. produsul are caracteristici de proiectare noi sau inedite în raport cu practicile de proiectare pe care se bazează specificațiile de certificare aplicabile;

2. utilizarea prevăzută a produsului este neconvențională; sau

3. experiența acumulată în privința unor produse similare aflate în exploatare sau a

unor produse care prezintă caracteristici similare de proiectare sau riscuri nou identificate a arătat că pot apărea situații de risc pentru siguranță.

(b) Condițiile speciale cuprind standardele de siguranță pe care AAC le consideră necesare pentru a stabili un nivel de siguranță echivalent cu cel stabilit prin specificațiile de certificare aplicabile.

21.B.80 Baza certificării de tip pentru un certificat de tip sau un certificat de tip restrictiv AAC stabilește și notifică solicitantului unui certificat de tip sau al unui certificat de tip restrictiv baza certificării de tip. Baza certificării de tip constă în:

(a) specificațiile de certificare pentru navigabilitate indicate de AAC din rândul celor aplicabile produsului la data depunerii cererii pentru respectivul certificat, cu excepția cazului în care:

1. solicitantul alege să se conformeze sau are obligația să se conformeze, în temeiul punctului 21.A.15 litera (f), specificațiilor de certificare care au devenit aplicabile după data depunerii cererii. Dacă un solicitant decide să se conformeze unei anumite specificații de certificare care a devenit aplicabilă după data depunerii cererii, AAC include în baza certificării de tip orice alte specificații de certificare direct legate de aceasta; sau

2. AAC acceptă orice alternativă la o specificație de certificare indicată care nu poate fi respectată, pentru care s-au găsit factori compensatori care oferă un nivel de siguranță echivalent; sau

3. AAC acceptă sau prevede alte mijloace care:

(i) în cazul unui certificat de tip, demonstrează îndeplinirea cerințelor esențiale conform Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017; sau

(ii) în cazul unui certificat de tip restrictiv, oferă un nivel de siguranță adecvat din punct de vedere al utilizării prevăzute; precum și

(b) orice condiție specială prevăzută de AAC în conformitate cu punctul 21.B.75 litera (a).

21.B.82 Baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională pentru un certificat de tip sau un certificat de tip restrictiv al unei aeronave

AAC stabilește baza certificării pentru datele privind conformitatea operațională și o notifică solicitantului unui certificat de tip sau al unui certificat de tip restrictiv pentru o aeronavă. Baza certificării pentru datele privind conformitatea operațională constă în:

(a) specificațiile de certificare pentru datele privind conformitatea operațională indicate de AAC dintre cele aplicabile aeronavei la data depunerii cererii sau la data depunerii suplimentului de cerere pentru datele privind conformitatea operațională, în funcție de care este mai recentă, cu excepția cazului în care:

1. solicitantul alege să se conformeze sau are obligația să se conformeze, în temeiul

punctului 21.A.15 litera (f), specificațiilor de certificare care au devenit aplicabile după data depunerii cererii. Dacă un solicitant decide să se conformeze unei anumite specificații de certificare care a devenit aplicabilă după data depunerii cererii, AAC include în baza certificării de tip orice alte specificații de certificare direct legate de aceasta; sau

2. AAC acceptă sau prevede mijloace alternative pentru a demonstra conformarea cu cerințele esențiale privind navigabilitatea, privind compatibilitatea cu mediul referitoare la produse, aplicabile personalului aeronautic navigant și aplicabile operațiunilor aeriene în conformitate cu prevederile Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017;

(b) orice condiție specială prevăzută de AAC în conformitate cu punctul 21.B.75 litera (a).

21.B.85 Indicarea cerințelor de protecție a mediului aplicabile în cazul unui certificat tip sau al unui certificat de tip restrictiv

(a) AAC indică și notifică solicitantului cerințele de protecție a mediului aplicabile în cazul unui certificat de tip sau al unui certificat de tip restrictiv pentru o aeronavă sau în cazul unui certificat de tip pentru un motor. Indicarea și notificarea trebuie să conțină:

1. cerințele privind nivelul de zgomot aplicabile stabilite în:

(i) volumul I partea II capitolul 1 din anexa 16 la Convenția de la Chicago; și

(A) pentru avioane cu reacție subsonice, în capitolele 2, 3, 4 și 14;

(B) pentru avioane cu elice, în capitolele 3, 4, 5, 6, 10 și 14;

(C) pentru elicoptere, în capitolele 8 și 11;

(D) pentru avioane supersonice, în capitolul 12; și

(E) pentru avioane cu rotor basculant, în capitolul 13;

(ii) volumul I al anexei 16 la Convenția de la Chicago:

(A) apendicele 1 pentru avioanele, cărora li se aplică capitolele 2 și 12 din anexa 16 la Convenția de la Chicago, volumul I, partea II;

(B) apendicele 2 pentru avioanele, cărora li se aplică capitolele 3, 4, 5, 8, 13 și 14 din anexa 16 la Convenția de la Chicago, volumul I, partea II;

(C) apendicele 3 pentru avioanele, cărora li se aplică capitolul 6 din anexa 16 la Convenția de la Chicago, volumul I, partea II;

(D) apendicele 4 pentru avioanele, cărora li se aplică capitolul 11 din anexa 16 la Convenția de la Chicago, volumul I, partea II; și

(E) apendicele 6 pentru avioanele, cărora li se aplică volumul I partea II capitolul 10 din anexa 16 la Convenția de la Chicago;

2. cerințele aplicabile privind emisiile pentru prevenirea emisiilor intenționate de combustibil nears în cazul aeronavelor, stabilite în volumul II partea II capitolele 1 și 2 din anexa 16 la Convenția de la Chicago;

3. cerințele aplicabile privind emisiile de fum, de gaze și de particule în suspensie provenite de la motoare, stabilite în:

(i) volumul II partea III capitolul 1 din anexa 16 la Convenția de la Chicago; și:

(A) pentru emisiile de fum și de gaze provenite de la motoarele turboreactoare și turboventilatoare destinate propulsiei numai la viteze subsonice, din capitolul 2;

(B) pentru emisiile de fum și gaze provenite de la motoarele turboreactoare și turboventilatoare destinate propulsiei la viteze supersonice, din capitolul 3; și

(C) pentru emisiile de particule în suspensie provenite de la motoarele turboreactoare și turboventilatoare destinate propulsiei numai la viteze subsonice, din capitolul 4;

(ii) volumul II al anexei 16 la Convenția de la Chicago:

(A) apendicele 1 pentru măsurarea raportului presiunii de referință;

(B) apendicele 2 pentru evaluarea emisiilor de fum;

(C) apendicele 3 pentru instrumentele de măsură și tehnicile de măsurare a emisiilor de gaze;

(D) apendicele 4 pentru specificațiile combustibilului care trebuie utilizat la testarea emisiilor motoarelor cu turbină ale aeronavelor;

(E) apendicele 5 pentru instrumentele de măsură și tehnicile de măsurare a emisiilor de gaze ale motoarelor cu turbină cu gaz cu post-arzător;

(F) apendicele 6 pentru procedura de conformare pentru emisiile de fum, de gaze și de particule în suspensie; și

(G) apendicele 7 pentru instrumentele de măsură și tehnicile de măsurare a particulelor în suspensie nevolatile;

4. cerințele aplicabile emisiilor de CO₂ ale avioanelor, stabilite în:

(i) volumul III partea II capitolul 1 din anexa 16 la Convenția de la Chicago; și:

(A) pentru avioane cu reacție subsonice, în capitolul 2; și

(B) pentru avioane cu elice subsonice, în capitolul 2;

(ii) volumul III din anexa 16 la Convenția de la Chicago apendicele 1 și 2 pentru avioanele cărora li se aplică volumul III partea II capitolul 2 din anexa 16 la Convenția de la Chicago;

5. pentru motoare, cerințele aplicabile din volumul II partea IV din anexa 16 la Convenția de la Chicago și din appendicele 8 la anexa menționată referitoare la evaluarea particulelor în suspensie nevolatile în scopul inventarierii și al modelării.

21.B.100 Nivelul de implicare

(a) AAC stabilește implicarea sa în verificarea activităților și datelor de demonstrare a conformității în ceea ce privește cererea de certificat de tip, de certificat de tip restrictiv, de aprobare a unei modificări majore, de certificat de tip suplimentar, de aprobare a unui proiect de reparații majore. AAC procedează în acest sens pe baza unei evaluări a grupelor semnificative de activități de demonstrare a conformității din cadrul programului de certificare. Evaluarea respectivă trebuie să abordeze:

- probabilitatea unei neconformități neidentificate cu baza certificării de tip, cu baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională sau cu cerințele de protecție a mediului; precum și

- impactul potențial al respectivei neconformități asupra siguranței produsului sau asupra protecției mediului

și examinează cel puțin următoarele elemente:

1. caracteristicile noi sau inedite ale proiectului de certificare, inclusiv aspectele legate de managementul operațional, organizațional și al cunoștințelor;

2. complexitatea proiectului și/sau a demonstrării conformității;

3. caracterul critic al proiectului sau al tehnologiei și riscurile în materie de siguranță și de mediu aferente, inclusiv cele identificate în proiecte similare; precum și

4. performanța și experiența organizației de proiectare a solicitantului în domeniul în cauză.

(b) Pentru aprobarea unui proiect de reparații minore, pentru o modificare minoră, AAC stabilește implicarea sa la nivelul întregului proiect de certificare, ținând seama de orice caracteristici noi sau inedite, de complexitatea proiectului și/sau a demonstrării conformității, de caracterul critic al proiectului sau al tehnologiei, precum și de performanța și experiența organizației de proiectare a solicitantului.

(c) AAC notifică solicitantului care este gradul său de implicare și își actualizează gradul de implicare atunci când acest lucru este justificat de informații care au un impact semnificativ asupra riscurilor evaluate anterior în conformitate cu litera (a) sau (b). AAC notifică solicitantului modificarea gradului său de implicare.

21.B.103 Eliberarea unui certificat de tip sau a unui certificat de tip restrictiv

(a) AAC eliberează un certificat de tip sau un certificat de tip restrictiv pentru o aeronavă, un motor sau o elice, dacă:

1. solicitantul a respectat punctul 21.A.21;

2. AAC, prin verificările demonstrării conformității efectuate în conformitate cu implicarea sa stabilită în temeiul punctului 21.B.100, nu a constatat nicio neconformitate cu baza certificării de tip, cu baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională atunci când este aplicabilă conform punctului 21.B.82 și cu cerințele de protecție a mediului; precum și

3. nu a fost identificată nicio particularitate sau caracteristică ce ar putea afecta siguranța produsului pentru utilizările pentru care se solicită certificarea.

(b) Prin derogare de la litera (a), la cererea solicitantului inclusă în declarația menționată la punctul 21.A.20 litera (d), AAC poate elibera un certificat de tip al unei aeronave înainte de demonstrarea conformității cu baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională, cu condiția ca solicitantul să demonstreze această conformitate înaintea termenului la care datele respective vor fi efectiv utilizate.

(Capitolul C - NU SE APLICĂ)

Capitolul D

MODIFICĂRI ALE CERTIFICATELOR DE TIP

ȘI ALE CERTIFICATELOR DE TIP RESTRICTIVE

21.B.105 Baza certificării de tip, cerințele de protecție a mediului și baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională pentru o modificare majoră a unui certificat de tip

AAC stabilește baza certificării de tip aplicabile, cerințele de protecție a mediului și, în cazul unei modificări care afectează datele privind conformitatea operațională, baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională stabilită în conformitate cu punctul 21.A.101 și le notifică solicitantului unei modificări majore a unui certificat de tip.

21.B.107 Eliberarea unei aprobări pentru o modificare a unui certificat de tip

(a) AAC eliberează o aprobare pentru o modificare a unui certificat de tip dacă:

1. solicitantul unei aprobări a respectat:

(i) punctul 21.A.95, pentru o modificare minoră; sau

(ii) punctul 21.A.97, pentru o modificare majoră;

2. AAC, prin verificarea demonstrării conformității efectuate în conformitate cu nivelul său de implicare stabilit în temeiul literelor (a) sau (b) de la punctul 21.B.100, nu a constatat nicio neconformitate cu baza certificării de tip, cu baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională atunci când este aplicabilă conform punctului 21.B.82 și cu cerințele de protecție a mediului, precum și

3. nu a fost identificată nicio particularitate sau caracteristică ce ar putea afecta siguranța produsului pentru utilizările pentru care se solicită certificarea.

(b) În cazul unei modificări care afectează datele privind conformitatea operațională, prin derogare de la litera (a) subpunctele 1 și 2, la cererea solicitantului inclusă în declarația menționată la punctul 21.A.20 litera (d), AAC poate aproba o modificare a unui certificat de tip al unei aeronave înainte de demonstrarea conformității cu baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională, cu condiția ca solicitantul să demonstreze această conformitate înaintea termenului la care datele respective vor fi efectiv utilizate.

(c) Aprobarea modificărilor datelor privind conformitatea operațională este inclusă în aprobarea modificării certificatului de tip.

(d) Aprobarea unei modificări a unui certificat de tip se limitează la configurația sau configurațiile specifice din certificatul de tip care fac obiectul modificării.

Capitolul E

CERTIFICATE DE TIP SUPLIMENTARE

În prezentul capitol, trimiterile la certificatele de tip includ certificatele de tip și certificatele de tip restrictive.

21.B.109 Baza certificării de tip, cerințele de protecție a mediului și baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională pentru un certificat de tip suplimentar

AAC stabilește baza certificării de tip aplicabile, cerințele de protecție a mediului și, în cazul unei modificări care afectează datele privind conformitatea operațională, baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională stabilită în conformitate cu punctul 21.A.101 și le notifică solicitantului unui certificat de tip suplimentar.

21.B.111 Eliberarea unui certificat de tip suplimentar

(a) AAC eliberează un certificat de tip suplimentar dacă:

1. solicitantul a respectat punctul 21.A.115 litera (b);

2. AAC, prin verificarea demonstrării conformității efectuate în conformitate cu nivelul de implicare stabilit în temeiul literei (a) de la punctul 21.B.100, nu a constatat nicio neconformitate cu baza certificării de tip, cu baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională atunci când este aplicabilă conform punctului 21.B.82 și cu cerințele de protecție a mediului; precum și

3. nu a fost identificată nicio particularitate sau caracteristică ce ar putea afecta siguranța produsului pentru utilizările pentru care se solicită certificarea.

(b) În cazul unui certificat de tip suplimentar care afectează datele privind conformitatea operațională, prin derogare de la litera (a) subpunctele 1 și 2, la cererea solicitantului inclusă în declarația menționată la punctul 21.A.20 litera (d), AAC poate elibera un certificat de tip suplimentar înainte de demonstrarea conformității cu baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională, cu condiția ca solicitantul să

demonstreze această conformitate înaintea datei la care datele respective vor fi efectiv utilizate.

(c) Aprobarea modificărilor datelor privind conformitatea operațională este inclusă în certificatul de tip suplimentar.

(d) Certificatul de tip suplimentar se limitează la configurația sau configurațiile specifice din certificatul de tip care fac obiectul modificării majore aferente.

21.B.115 Mijloace acceptabile de punere în conformitate

(a) AAC elaborează AMC, care pot fi utilizate pentru a stabili conformitatea cu prevederile Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și cu normele sale de punere în aplicare.

(b) Se pot utiliza AltMoC pentru a stabili conformitatea cu prezentul regulament.

Capitolul F

FABRICAȚIE FĂRĂ APROBAREA

ORGANIZAȚIEI DE PRODUCȚIE

21.B.120 Procedura de certificare inițială

(a) La primirea unei cereri de emitere a unei scrisori de aprobare în scopul demonstrării conformității produselor, pieselor și echipamentelor individuale, AAC verifică respectarea de către solicitant a cerințelor aplicabile.

(b) AAC înregistrează toate constatările emise, acțiunile de încheiere, precum și recomandările pentru emiterea scrisorii de aprobare.

(c) AAC confirmă în scris solicitantului toate constatările făcute în cursul verificării. Pentru certificarea inițială, trebuie efectuate, într-un mod considerat satisfăcător de AAC, toate acțiunile corective care se impun în urma constatărilor, pentru ca scrisoarea de aprobare să poată fi emisă.

(d) Atunci când consideră că solicitantul îndeplinește toate cerințele aplicabile, AAC emite scrisoarea de aprobare (formularul 65 AAC).

(e) Scrisoarea de aprobare conține sfera aprobării, data de expirare și, după caz, limitările corespunzătoare.

(f) Perioada de valabilitate a scrisorii de aprobare nu depășește un an.

21.B.125 Constatări și acțiuni corective; observații

(a) AAC dispune de un sistem de analiză a constatărilor pentru a stabili semnificația acestora din punctul de vedere al siguranței.

(b) O constatare de nivelul unu este emisă de către AAC atunci când se depistează

orice neconformitate semnificativă cu cerințele aplicabile din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și din normele sale de punere în aplicare, cu procedurile și manualele organizației sau cu condițiile scrisorii de aprobare, care reduce nivelul de siguranță sau periclitează grav siguranța zborului.

Constatările de nivelul unu includ:

1. neacordarea accesului AAC la infrastructura organizației, astfel cum se prevede la punctul 21.A.9, în timpul programului normal de lucru și după două solicitări scrise;

2. obținerea scrisorii de aprobare sau menținerea valabilității acesteia prin falsificarea documentelor justificative prezentate; și

3. orice dovadă a unor practici incorecte sau a utilizării frauduloase a scrisorii de aprobare.

(c) O constatare de nivelul doi este emisă de către AAC atunci când se constată orice neconformitate cu cerințele aplicabile din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și normele sale de punere în aplicare, cu procedurile și manualele organizației sau cu condițiile unei scrisori de aprobare, care nu este clasificată drept constatare de nivelul unu.

(d) Atunci când se face o constatare în cursul supravegherii sau prin orice alte mijloace, AAC, fără a aduce atingere niciunei acțiuni suplimentare impuse de prevederile Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și de normele sale de punere în aplicare, comunică respectiva constatare în scris organizației și solicită acțiuni corective pentru soluționarea neconformității sau neconformităților identificate.

1. În cazul în care există constatări de nivelul unu, AAC ia măsuri imediate și adecvate pentru a interzice sau a limita activitățile organizației implicate și, dacă este cazul, pentru a limita, suspenda sau revoca, integral sau parțial, scrisoarea de aprobare, în funcție de amploarea constatării de nivelul unu, până când organizația finalizează cu succes acțiunile corective.

2. În cazul constatărilor de nivelul doi, AAC ia următoarele măsuri:

(i) acordă organizației un termen pentru implementarea acțiunilor corective corespunzătoare naturii constatării, care nu poate depăși trei luni. Termenul curge de la data comunicării în scris a constatării către organizație, cu solicitarea executării unor acțiuni corective pentru soluționarea neconformității identificate. La finalul acestei perioade și în funcție de natura constatării, AAC poate prelungi perioada de trei luni sub rezerva stabilirii unui plan satisfăcător de acțiuni corective de comun acord cu autoritatea competentă;

(ii) evaluează planul de acțiuni corective și planul de implementare a acestora propuse de organizație, acceptându-le dacă evaluarea concluzionează că acestea sunt suficiente pentru a soluționa neconformitatea;

(iii) în cazul în care organizația nu depune un plan de acțiuni corective acceptabil sau nu execută acțiunile corective în termenul acceptat sau prelungit de autoritatea

competentă, constatarea se transformă în constatare de nivelul unu și se iau măsurile prevăzute la litera (f) punctul 1 subpunctul (i).

(e) AAC poate emite observații pentru oricare dintre următoarele cazuri care nu necesită constatări de nivelul unu sau doi:

1. pentru orice element a cărui performanță a fost evaluată ca fiind ineficace;
2. atunci când s-a constatat că un element are potențialul de a cauza o neconformitate în temeiul literei (b) sau (c);
3. atunci când sugestiile sau îmbunătățirile prezintă interes pentru performanța generală în materie de siguranță a organizației.

Observațiile emise în temeiul prezentei litere se comunică în scris organizației și se înregistrează de către AAC.

21.B.135 Menținerea scrisorii de aprobare

AAC menține scrisoarea de aprobare atâta vreme cât:

(a) fabricantul aplică în mod corespunzător formularul 52 AAC ca declarație de conformitate pentru aeronava completă și formularul 1 AAC pentru alte produse decât aeronava completă, piesele și echipamentele; și

(b) verificările au fost efectuate de către AAC înaintea validării formularului 52 AAC sau a formularului 1 AAC, în conformitate cu punctul 21.A.130 litera (c) și nu au revelat neconformități față de cerințele sau procedurile cuprinse în manualul furnizat de fabricant sau în ceea ce privește conformitatea produselor, pieselor și echipamentelor respective. Aceste verificări trebuie să controleze cel puțin dacă:

1. acordul se referă la produsul, piesa sau echipamentul care a fost validat și rămâne valabil;

2. manualul descris la punctul 21.A.125A litera (b) și starea sa de modificare menționată în scrisoarea de aprobare reprezintă document de lucru de bază pentru fabricant. În caz contrar, verificarea nu trebuie să continue și, în consecință, certificatele de dare în exploatare nu sunt validate;

3. producția a fost realizată în conformitate cu condițiile prevăzute în scrisoarea de aprobare și s-a efectuat în mod satisfăcător;

4. verificările și probele (inclusiv probele de zbor, dacă este cazul), în conformitate cu punctul 21.A.130 litera (b) subpunctul 2 și /sau litera (b) subpunctul 3, au fost realizate în conformitate cu condiția prevăzută în scrisoarea de aprobare și s-au efectuat în mod satisfăcător;

5. verificările efectuate de AAC, descrise sau abordate în scrisoarea de aprobare, au fost efectuate și s-a constatat că rezultatele sunt acceptabile;

6. declarația de conformitate este conformă cu punctul 21.A.130 și informațiile conținute de aceasta nu împiedică validarea sa; și

(c) nu s-a ajuns la data de reziliere pentru scrisoarea de aprobare.

21.B.140 Modificarea scrisorii de aprobare

(a) AAC examinează, după caz, în conformitate cu punctul 21.B.120, orice modificare a scrisorii de aprobare.

(b) În cazul în care AAC s-a convins că cerințele din secțiunea A capitolul F continuă să fie respectate, modifică scrisoarea de aprobare în mod corespunzător.

Capitolul G

APROBAREA ORGANIZAȚIEI DE PRODUCȚIE

21.B.215 Mijloace acceptabile de punere în conformitate

(a) AAC elaborează AMC, care pot fi utilizate pentru a stabili conformitatea cu prevederile Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și cu normele sale de punere în aplicare.

(b) Se pot utiliza AltMoC pentru a stabili conformitatea cu prezentul regulament.

21.B.220 Procedura de certificare inițială

(a) La primirea unei cereri de eliberare inițială a unei aprobări de organizație de producție, AAC verifică dacă organizația respectă cerințele aplicabile.

(b) Cel puțin o dată în timpul investigației pentru certificarea inițială se convoacă o reuniune cu managerul responsabil al solicitantului, pentru a se asigura că persoana respectivă își înțelege rolul și responsabilitatea.

(c) AAC înregistrează toate constatările emise, acțiunile de încheiere, precum și recomandările pentru eliberarea certificatului de aprobare a organizației de producție.

(d) AAC confirmă în scris solicitantului toate constatările făcute în cursul verificării. Pentru certificarea inițială, trebuie efectuate, într-un mod considerat satisfăcător de AAC, toate acțiunile corective care se impun în urma constatărilor, pentru ca certificatul să poată fi eliberat.

(e) Atunci când consideră că solicitantul respectă cerințele aplicabile, AAC eliberează certificatul de aprobare a organizației de producție (Formularul 55 AAC).

(f) Numărul de referință al certificatului se include în formularul 55 AAC, în modul stabilit de AAC.

(g) Certificatul se eliberează pe o durată nelimitată. Privilegiile și sfera activităților pe care organizația este autorizată să le desfășoare, inclusiv orice limitări aplicabile, sunt

indicate în condițiile de aprobare anexate la certificat.

21.B.221 Principiile de supraveghere

(a) AAC verifică:

1. respectarea cerințelor aplicabile organizațiilor, înainte de eliberarea certificatului de aprobare a organizației de producție;

2. conformitatea continuă cu cerințele aplicabile a organizațiilor pe care le- a certificat;

3. implementarea măsurilor de siguranță adecvate dispuse de AAC în conformitate cu punctul 21.B.20 literele (c) și (d).

(b) Această verificare trebuie:

1. să fie susținută de o documentație concepută anume pentru a furniza personalului responsabil de supraveghere îndrumări privind exercitarea funcțiilor sale;

2. să furnizeze organizațiilor în cauză rezultatele activității de supraveghere;

3. să se bazeze pe evaluări, audituri și inspecții, precum și, dacă se dovedește necesar, pe inspecții inopinate;

4. să furnizeze AAC dovezile necesare în cazul în care trebuie luate măsuri suplimentare, inclusiv măsurile prevăzute la punctul 21.B.225.

(c) AAC stabilește sfera supravegherii definită la literele (a) și (b), ținând seama de rezultatele activităților de supraveghere anterioare și de prioritățile în materie de siguranță.

(d) AAC colectează și prelucrează toate informațiile considerate necesare pentru desfășurarea activităților de supraveghere.

(g) În ceea ce privește certificarea și supravegherea conformității organizației cu pct. 21.A.139A, în plus față de respectarea dispozițiilor de la lit. (a)-(f), AAC examinează orice aprobare acordată în temeiul pct. IS.I.OR.200 lit. (e) din anexa nr. 2 la Regulamentul privind stabilirea cerințelor referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 722/2025, pentru a asigura managementul corespunzător al riscurilor în materie de securitate a informațiilor care pot avea un impact asupra siguranței aviației, în urma ciclului de audit de supraveghere aplicabil, precum și ori de câte ori sunt implementate modificări ale domeniului de activitate al organizației.

[Pct.21.B.221 lit.g) introdusă prin HG722 din 12.11.25, MO605-607/09.12.25 art.769; în vigoare 09.12.26]

21.B.222 Programul de supraveghere

(a) AAC instituie și menține un program de supraveghere care cuprinde activitățile de

supraveghere prevăzute la punctul 21.B.221 litera (a).

(b) Programul de supraveghere se elaborează ținând cont de natura specifică a organizației, de complexitatea activităților sale, de rezultatele activităților anterioare de certificare și/sau de supraveghere și se bazează pe evaluarea riscurilor asociate. Acesta include, în cadrul fiecărui ciclu de planificare a supravegherii, următoarele elemente:

1. evaluări, audituri și inspecții, inclusiv, după caz:

(i) evaluări ale sistemului de management și audituri ale proceselor;

(ii) audituri ale produselor pentru un eșantion relevant de produse, piese și echipamente care intră în sfera organizației;

(iii) eșantionarea lucrărilor efectuate; și

(iv) inspecții inopinate;

2. întâlniri stabilite între managerul responsabil și AAC, pentru a se asigura că ambele părți rămân informate cu privire la toate aspectele importante.

(c) Ciclul de planificare a supravegherii nu trebuie să depășească 24 de luni.

(d) În pofida dispozițiilor de la litera (c), ciclul de planificare a supravegherii poate fi prelungit până la 36 de luni dacă AAC a constatat că, în decursul celor 24 de luni anterioare:

1. organizația a demonstrat că poate identifica în mod eficace pericolele în materie de siguranță și poate gestiona riscurile asociate;

2. organizația a demonstrat în mod continuu conformitatea cu punctele 21.A.147 și 21.A.148 și deține controlul deplin asupra tuturor modificărilor aduse sistemului de management al producției;

3. nu s-au emis constatări de nivelul unu;

4. toate acțiunile corective au fost implementate în termenul acceptat sau prelungit de AAC, după cum se prevede la punctul 21.B.225.

În pofida dispozițiilor de la litera (c), ciclul de planificare a supravegherii poate fi prelungit până la maximum 48 de luni dacă, pe lângă condițiile prevăzute la punctele 1-4 de mai sus, organizația a instituit, iar AAC a aprobat, un sistem eficace de raportare continuă cu privire la performanța în materie de siguranță și la conformarea cu reglementările organizației.

(e) Ciclul de planificare a supravegherii poate fi redus dacă există dovezi că performanța în materie de siguranță a organizației a scăzut.

(f) Programul de supraveghere include evidențe ale datelor la care trebuie să aibă loc evaluări, audituri, inspecții și reuniuni și ale datelor la care s-au derulat efectiv respectivele

evaluări, audituri, inspecții și reuniuni.

(g) La finalizarea fiecărui ciclu de planificare a supravegherii, AAC întocmește un raport de recomandare referitor la menținerea aprobării, care reflectă rezultatele supravegherii.

21.B.225 Constatări și acțiuni corective; observații

(a) AAC dispune de un sistem de analiză a constatărilor pentru a stabili semnificația acestora din punctul de vedere al siguranței.

(b) O constatare de nivelul unu este emisă de către AAC atunci când se depistează orice neconformitate semnificativă cu cerințele aplicabile din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și din normele sale de punere în aplicare, cu procedurile și manualele organizației sau cu certificatul, inclusiv cu condițiile aprobării, care reduce nivelul de siguranță sau periclitează grav siguranța zborului.

Constatările de nivelul unu includ și:

1. neacordarea accesului AAC la infrastructura organizației, astfel cum se prevede la punctul 21.A.9, în timpul programului normal de lucru și după două solicitări scrise;
2. obținerea certificatului de aprobare a organizației de producție sau menținerea valabilității acestuia prin falsificarea documentelor justificative prezentate;
3. dovada unor practici incorecte sau a utilizării frauduloase a certificatului de aprobare a organizației de producție; și
4. nedesemnarea unui manager responsabil în temeiul punctului 21.A.245 litera (a).

(c) O constatare de nivelul doi este emisă de către AAC atunci când se constată orice neconformitate cu cerințele aplicabile din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și normele sale de punere în aplicare, cu procedurile și manualele organizației sau cu certificatul, inclusiv cu condițiile aprobării, care nu este clasificată drept constatare de nivelul unu.

(d) Atunci când se face o constatare în cursul supravegherii sau prin orice alte mijloace, AAC, fără a aduce atingere niciunei măsuri suplimentare impuse de Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și de normele sale de punere în aplicare, comunică respectiva constatare în scris organizației și solicită acțiuni corective pentru soluționarea neconformității sau neconformităților identificate.

1. În cazul constatărilor de nivelul unu, AAC ia măsuri imediate și adecvate pentru a interzice sau pentru a limita activitățile organizației implicate și, dacă este cazul, pentru a revoca, limita sau suspenda, integral sau parțial, certificatul de aprobare a organizației de producție, în funcție de amploarea constatării de nivelul unu, până când organizația finalizează cu succes acțiuni corective.

2. În cazul constatărilor de nivelul doi, AAC ia următoarele măsuri:

(i) acordă organizației un termen pentru implementarea acțiunilor corective corespunzătoare naturii constatării, care nu poate depăși trei luni. Termenul curge de la data comunicării în scris a constatării către organizație, cu solicitarea executării unor acțiuni corective pentru soluționarea neconformității identificate. La finalul acestui termen și în funcție de natura constatării, AAC poate prelungi termenul de trei luni, cu condiția prezentării unui plan de acțiuni corective satisfăcător, convenit cu AAC;

(ii) evaluează acțiunile corective și planul de implementare a acestora propuse de organizație și, dacă evaluarea concluzionează că acestea sunt suficiente pentru a soluționa neconformitatea, le acceptă;

(iii) în cazul în care o organizație nu prezintă un plan de acțiuni corective satisfăcător sau nu execută acțiunile corective în termenul acceptat sau prelungit de AAC, constatarea trece în constatare de nivelul unu și se iau măsurile prevăzute la litera (d) punctul 1.

(e) AAC poate emite observații pentru oricare dintre următoarele cazuri care nu necesită constatări de nivelul unu sau doi

1. pentru orice element a cărui performanță a fost evaluată ca fiind ineficace; sau

2. atunci când s-a constatat că un element are potențialul de a cauza o neconformitate în temeiul literei (b) sau (c); sau

3. atunci când sugestiile sau îmbunătățirile prezintă interes pentru performanța generală în materie de siguranță a organizației.

Observațiile emise în temeiul prezentei litere se comunică în scris organizației și se înregistrează de către AAC.

21.B.240 Schimbări ale sistemului de management al producției

(a) La primirea unei cereri de efectuare a unei schimbări importante a sistemului de management al producției, AAC verifică dacă organizația respectă cerințele aplicabile din prezenta anexă înainte de a emite aprobarea.

(b) AAC stabilește condițiile în care organizația își poate desfășura activitatea pe durata evaluării schimbării, cu excepția cazului în care AAC constată că certificatul de aprobare a organizației de producție trebuie suspendat.

(c) Dacă a constatat că organizația respectă cerințele aplicabile, AAC aprobă schimbarea.

(d) Fără a aduce atingere niciunei măsuri suplimentare de executare, în cazul în care organizația pune în aplicare o modificare semnificativă a sistemului de management al producției fără a fi primit aprobarea AAC în temeiul literei (c), AAC analizează necesitatea de a suspenda, limita sau revoca certificatul organizației.

(e) În ceea ce privește modificările nesemnificative aduse sistemului de management al producției, AAC include revizuirea acestor modificări în supravegherea sa continuă în conformitate cu principiile enunțate la punctul 21.B.221. În cazul în care se constată o

neconformitate, AAC notifică organizația, solicită modificări suplimentare și acționează în conformitate cu punctul 21.B.225.

21.B.240A Modificări ale sistemului de management al securității informațiilor

(a) Pentru modificările gestionate și notificate AAC în conformitate cu procedura prevăzută la pct. IS.D.OR.255 lit. (a) din anexa nr. 2 (partea IS.D.OR) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 722/2025, AAC include examinarea acestor modificări în supravegherea sa continuă, în conformitate cu principiile stabilite la pct. 21.B.221. În cazul în care se constată o neconformitate, AAC notifică acest lucru organizației, solicită modificări suplimentare și acționează în conformitate cu pct. 21.B.225.

(b) Pentru alte modificări care necesită o cerere de aprobare în conformitate cu pct. IS.D.OR.255 lit. (b) din anexa nr. 2 (partea IS.D.OR) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 722/2025:

1. la primirea cererii de efectuare a modificării, AAC verifică dacă organizația îndeplinește cerințele aplicabile înainte de a da respectiva aprobare;

2. AAC stabilește condițiile în care organizația își poate desfășura activitatea pe durata implementării modificării;

3. dacă a constatat că organizația îndeplinește cerințele aplicabile, AAC aprobă modificarea.

[Pct.21.B.240A introdus prin HG722 din 12.11.25, MO605-607/09.12.25 art.769; în vigoare 09.12.26]

Capitolul H

CERTIFICATE DE NAVIGABILITATE ȘI CERTIFICATE

DE NAVIGABILITATE RESTRICTIVE

21.B.320 Investigații

(a) AAC desfășoară suficiente activități de investigație pentru solicitantul sau deținătorul unui certificat de navigabilitate, pentru a justifica eliberarea, menținerea, modificarea, suspendarea sau retragerea certificatului ori a permisului.

(b) AAC întocmește procedurile de evaluare care se referă cel puțin la următoarele elemente:

1. evaluarea eligibilității solicitantului;

2. evaluarea eligibilității cererii;

3. clasificarea certificatelor de navigabilitate;
4. evaluarea documentației primite împreună cu cererea;
5. inspectarea aeronavei;
6. determinarea condițiilor, restricțiilor sau limitărilor necesare pentru certificatele de navigabilitate.

21.B.325 Eliberarea certificatelor de navigabilitate

(a) AAC emite sau modifică certificatele de navigabilitate (formularul 25 AAC) fără întârzieri nejustificate, atunci când constată că cerințele de la punctul 21.B.326 și cerințele aplicabile din secțiunea A capitolul H din prezenta anexă sunt îndeplinite.

(b) AAC emite sau modifică un certificat de navigabilitate restrictiv (formularul 24 AAC) fără întârzieri nejustificate, atunci când constată că cerințele de la punctul 21.B.327 și cerințele aplicabile din secțiunea A capitolul H din prezenta anexă sunt îndeplinite.

(c) Pe lângă certificatul de navigabilitate menționat la litera (a) sau (b), pentru o aeronavă nouă sau exploatată, provenită dintr-un stat care nu este membru al UE, AAC eliberează:

1. în cazul aeronavelor care intră sub incidența părții M din Regulamentul privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu, un certificat inițial de evaluare a navigabilității (formularul 15a AAC);

2. în cazul aeronavelor noi care intră sub incidența părții ML din Regulamentul privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu, un certificat inițial de evaluare a navigabilității (formularul 15c AAC);

3. în cazul aeronavelor exploatate care provin dintr-un stat care nu este membru al UE și care intră sub incidența părții ML din Regulamentul privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu, un certificat inițial de evaluare a navigabilității (formularul 15c AAC), atunci când AAC a efectuat evaluarea navigabilității.

21.B.326 Certificate de navigabilitate AAC emite un certificat de navigabilitate pentru:

(a) o aeronavă nouă:

1. la prezentarea documentației prevăzute la punctul 21.A.174 litera (b) subpunctul 2;

2. în cazul în care AAC a stabilit că aeronava este conformă cu proiectul aprobat și poate fi exploatată în siguranță. Condițiile de exploatare pot implica inspecții efectuate de către AAC; precum și

3. în cazul în care AAC s-a asigurat că aeronava este în conformitate cu cerințele aplicabile privind emisiile de CO₂ la data la care a fost emis pentru prima dată certificatul de navigabilitate;

(b) o aeronavă exploatată:

1. la prezentarea documentației prevăzute la punctul 21.A.174 litera (b) subpunctul 3, demonstrând următoarele:

(i) aeronava este conformă cu un proiect de tip aprobat în baza unui certificat de tip și a oricărui certificat de tip suplimentar, schimbare sau reparație aprobată conform prezentei anexe; și

(ii) au fost respectate dispozițiile aplicabile privind navigabilitatea; și

(iii) aeronava a fost inspectată în conformitate cu partea M sau cu partea ML din Regulamentul privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu, după caz;

(iv) aeronava se afla în conformitate cu cerințele aplicabile privind emisiile de CO₂ la data la care a fost emis pentru prima dată certificatul de navigabilitate;

2. în cazul în care AAC a stabilit că aeronava este conformă cu proiectul aprobat și poate fi exploatată în siguranță. Condițiile de exploatare pot implica inspecții efectuate de către AAC, și

3. în cazul în care AAC s-a asigurat că aeronava este în conformitate cu cerințele aplicabile privind emisiile de CO₂ la data la care a fost emis pentru prima dată certificatul de navigabilitate.

21.B.327 Certificate de navigabilitate restrictive

(a) AAC emite un certificat de navigabilitate restrictiv pentru:

1. o aeronavă nouă:

(i) la prezentarea documentației solicitate în temeiul punctului 21.A.174 litera (b) subpunctul 2;

(ii) atunci când AAC constată că aeronava este conformă cu un proiect aprobat în baza unui certificat de tip restrictiv sau în conformitate cu specificații de certificare specifice și că poate fi exploatată în siguranță. Condițiile de exploatare în siguranță pot implica inspecții efectuate de către AAC;

2. o aeronavă exploatată:

(i) la prezentarea documentației necesare în temeiul punctului 21.A.174 litera (b) subpunctul 3, demonstrând următoarele:

A. aeronava este conformă cu un proiect de tip aprobat în baza unui certificat de tip restrictiv sau în conformitate cu specificații de navigabilitate specifice și a oricărui certificat de tip suplimentar, schimbare sau reparație aprobată conform prezentei anexe; și

B. au fost respectate dispozițiile aplicabile privind navigabilitatea; precum și

C. aeronava a fost inspectată în conformitate cu partea M sau cu partea ML din Regulamentul privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu;

(ii) atunci când AAC a stabilit că aeronava este conformă cu proiectul aprobat și poate fi exploatată în siguranță. Condițiile de exploatare în siguranță pot implica inspecții efectuate de AAC.

(b) Pentru o aeronavă care nu se poate conforma cerințelor esențiale prevăzute de Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și care nu este eligibilă pentru un certificat de tip restrictiv, AAC, pentru a lua în considerare, după caz, abaterile de la respectivele cerințe esențiale:

1. emite și verifică conformitatea cu specificațiile de navigabilitate speciale, asigurând siguranța optimă cu privire la utilizarea preconizată; și

2. specifică limitările de utilizare pentru respectiva aeronavă.

(c) Limitările de utilizare vor fi asociate cu certificatele de navigabilitate restrictive, inclusiv restricții de spațiu aerian, după caz, prevăzute în Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017.

Capitolul I

CERTIFICATE DE ZGOMOT

21.B.420 Investigații

(a) AAC întreprinde suficiente activități de investigație pentru un solicitant sau deținător al unui certificat de zgomot, pentru a justifica eliberarea, menținerea, modificarea, suspendarea sau retragerea certificatului.

(b) AAC pregătește proceduri de evaluare ca parte a procedurilor documentate care acoperă cel puțin următoarele elemente:

1. evaluarea eligibilității;

2. evaluarea documentației primite împreună cu cererea;

3. inspectarea aeronavei.

21.B.425 Emiterea certificatelor de zgomot

AAC emite sau modifică, după caz, certificatele de zgomot (formular 45 AAC) fără întârziere nejustificată, dacă este satisfăcută de îndeplinirea cerințelor aplicabile din secțiunea A capitolul I.

Capitolul J

APROBAREA ORGANIZAȚIEI DE PROIECTARE

21.B.430 Procedura de certificare inițială

(a) La primirea unei cereri de eliberare inițială a unei aprobări de organizație de proiectare, AAC verifică dacă solicitantul îndeplinește cerințele aplicabile.

(b) Cel puțin o dată în timpul examinării pentru certificarea inițială se convoacă o sedință cu șeful organizației de proiectare, pentru a se asigura faptul că persoana respectivă își înțelege rolul și responsabilitatea.

(c) AAC înregistrează toate constatările emise, acțiunile de încheiere, precum și recomandările pentru eliberarea aprobării de organizație de proiectare.

(d) AAC confirmă în scris solicitantului toate constatările făcute în cursul verificării. Pentru certificarea inițială, trebuie efectuate, într-un mod considerat acceptabil de către AAC, toate acțiunile corective care se impun în urma constatărilor, pentru ca aprobarea de organizație de proiectare să poată fi eliberată.

(e) Dacă a constatat că solicitantul respectă cerințele aplicabile, AAC eliberează aprobarea de organizație de proiectare.

(f) Numărul de referință al certificatului se include în aprobarea de organizație de proiectare, în modul prevăzut de AAC.

(g) Certificatul se eliberează pe o perioadă nelimitată. Prerogativele și sfera activităților pe care organizația de proiectare este autorizată să le desfășoare, inclusiv orice limitări aplicabile, se precizează în condițiile aprobării anexate la aprobarea de organizație de proiectare.

21.B.431 Principiile de supraveghere

AAC verifică dacă organizațiile certificate continuă să respecte cerințele aplicabile.

(a) Este necesar ca verificarea:

1. să fie susținută de o documentație concepută în mod specific pentru a furniza personalului responsabil de supraveghere îndrumări privind exercitarea funcțiilor sale;

2. să furnizeze organizațiilor în cauză rezultatele activităților de supraveghere;

3. să se bazeze pe evaluări, audituri, inspecții, inclusiv inspecții inopinate, dacă este necesar.

(b) AAC stabilește domeniul supravegherii definit la litera (a) ținând seama de rezultatele activităților de supraveghere anterioare și de prioritățile în materie de siguranță.

(c) AAC colectează și prelucrează toate informațiile considerate necesare pentru desfășurarea activităților de supraveghere.

(d) Pentru certificarea și supravegherea conformității organizației cu pct. 21.A.239A, în plus față de respectarea dispozițiilor de la lit. (a)-(c), AAC respectă următoarele principii:

1. examinează interfețele și riscurile asociate identificate de către fiecare organizație care face obiectul supravegherii sale, în conformitate cu pct. IS.D.OR.205 din anexa nr. 2 (partea IS.D.OR) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 722/2025;

2. dacă se constată discrepanțe în interfețele reciproce și riscurile asociate identificate de diferite organizații, AAC le examinează împreună cu organizațiile vizate și, dacă este necesar, formulează constatări corespunzătoare pentru a asigura implementarea de măsuri corective;

3. dacă, în urma examinării documentației, efectuate în temeiul subpct. 2, se constată că există riscuri semnificative asociate interfețelor cu organizații supravegheate de o altă autoritate competentă, aceste informații se comunică autorității naționale relevante, responsabile de securitatea informațiilor sau securitatea cibernetică.

[Pct.21.B.431 lit.d) introdusă prin HG722 din 12.11.25, MO605-607/09.12.25 art.769; în vigoare 09.12.26]

21.B.432 Programul de supraveghere

(a) AAC instituie și menține un program de supraveghere care cuprinde activitățile de supraveghere necesare pentru conformitatea cu punctul 21.B.431 litera (a).

(b) Programul de supraveghere se elaborează ținând cont de natura specifică a organizației, de complexitatea activităților sale, de rezultatele activităților anterioare de certificare sau de supraveghere, sau ambele, și se bazează pe evaluarea riscurilor asociate. Acesta va include în cadrul fiecărui ciclu de planificare a supravegherii:

1. evaluări, audituri și inspecții, inclusiv, după caz:

(i) evaluări ale sistemului de management și audituri ale proceselor;

(ii) audituri de produse dintr-un eșantion relevant de proiectare și certificare a produselor, pieselor și echipamentelor care se încadrează în domeniul de activitate al organizației;

(iii) eșantionarea lucrărilor efectuate;

(iv) inspecții inopinate;

2. întâlniri stabilite între șeful organizației de proiectare și AAC, pentru a se asigura că ambele părți rămân informate cu privire la aspectele importante.

(c) Ciclul de planificare a supravegherii nu trebuie să depășească 24 de luni.

(d) În pofida dispozițiilor literei (c), ciclul de planificare a supravegherii poate fi prelungit până la 36 de luni dacă AAC a constatat că, în decursul celor 24 de luni anterioare:

1. organizația a demonstrat că poate identifica în mod eficace pericolele la adresa siguranței și poate gestiona riscurile asociate;

2. organizația a demonstrat permanent conformarea cu punctul 21.A.247 și ține complet sub control toate modificările aduse sistemului de management al proiectării;

3. nu s-au emis constatări de nivelul unu;

4. toate acțiunile corective au fost puse în aplicare în termenul acceptat sau prelungit de AAC, prevăzut la punctul 21.B.433 litera (d).

În pofida dispozițiilor literei (c), ciclul de planificare a supravegherii poate fi prelungit până la maximum 48 de luni dacă, pe lângă condițiile prevăzute la litera (d) subpunctele 1-4, organizația a instituit, iar AAC a aprobat, un sistem eficace de raportare continuă cu privire la performanța în materie de siguranță și la conformarea cu reglementările a întreprinderii însăși.

(e) Ciclul de planificare a supravegherii poate fi redus dacă există dovezi că performanța în materie de siguranță a organizației a scăzut.

(f) Programul de supraveghere include evidențe ale datelor la care trebuie să aibă loc evaluări, audituri, inspecții și întâlniri și ale datelor la care s-au efectuat respectivele evaluări, audituri, inspecții și întâlniri.

(g) La finalizarea fiecărui ciclu de planificare a supravegherii, AAC întocmește un raport de recomandare referitor la menținerea aprobării care reflectă rezultatele supravegherii.

21.B.433 Constatări și acțiuni corective; observații

(a) AAC dispune de un sistem de analiză a constatărilor pentru a stabili semnificația acestora din punctul de vedere al siguranței.

(b) O constatare de nivelul unu este emisă de către AAC atunci când se constată o neconformitate cu cerințele aplicabile din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și normele sale de punere în aplicare, cu procedurile și manualele organizației sau cu certificatul organizației de proiectare, inclusiv cu condițiile aprobării, care poate duce la neconformități necontrolate și la o situație care ar putea periclita siguranța.

Constatările de nivelul unu includ:

1. orice situație de neacordare a accesului AAC la baza materială a întreprinderii, astfel cum se prevede la punctul 21.A.9, în timpul programului normal de lucru și după două solicitări scrise;

2. obținerea aprobării de organizație de proiectare sau menținerea valabilității acesteia prin falsificarea documentelor justificative prezentate;

3. orice dovadă a unor practici neregulamentare sau a utilizării frauduloase a aprobării de organizație de proiectare;

4. nedesemnarea unui șef al organizației de proiectare în conformitate cu punctul 21.A.245 litera (a).

(c) O constatare de nivelul doi este emisă de către AAC atunci când se constată orice neconformitate cu cerințele aplicabile din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și normele sale de punere în aplicare, cu procedurile și manualele organizației sau cu certificatul, inclusiv cu condițiile de aprobare, care nu este clasificată drept constatare de nivelul unu.

(d) Atunci când se face o constatare în cursul supravegherii sau prin orice alte mijloace, AAC, fără a aduce atingere niciunei măsuri suplimentare impuse de Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și normele sale punere în aplicare, comunică respectiva constatare în scris întreprinderii și solicită acțiuni corective pentru soluționarea neconformității sau neconformităților identificate.

1. În cazul în care există constatări de nivelul unu, AAC:

(i) acordă organizației un termen pentru implementarea acțiunilor corective corespunzător naturii constatării, și care, în niciun caz, nu depășește 21 de zile lucrătoare. Termenul curge de la data comunicării în scris a constatării către organizație, cu solicitarea executării unor acțiuni corective pentru soluționarea neconformității sau neconformităților identificate.

(ii) evaluează planul de acțiuni corective și planul de implementare a acestora propuse de organizație și, dacă evaluarea concluzionează că acestea sunt suficiente pentru a soluționa neconformitatea sau neconformitățile, le acceptă;

(iii) în cazul în care organizația nu prezintă un plan de acțiuni corective acceptabil sau nu efectuează acțiunea corectivă în termenul acceptat de AAC, ia măsuri imediate și adecvate pentru a interzice sau a limita activitățile organizației implicate și, dacă este cazul, poate lua măsuri pentru a revoca aprobarea de organizație de proiectare sau pentru a o limita sau suspenda, integral sau parțial, în funcție de amploarea constatării de nivelul unu, până când organizația va fi întreprins acțiuni corective reușite.

2. În cazul în care există constatări de nivelul doi, AAC:

(i) acordă întreprinderii un termen pentru implementarea acțiunilor corective corespunzător naturii constatării, și care, în niciun caz, nu depășește inițial trei luni. Termenul curge de la data comunicării scrise a constatării prin care se solicită luarea de

măsuri corective. La finalul acestei perioade și în funcție de natura constatării, AAC poate prelungi perioada de trei luni sub rezerva aprobării unui plan de acțiuni corective de către AAC;

(ii) evaluează planul de acțiuni corective și planul de implementare a acestora propuse de organizație și, dacă evaluarea concluzionează că acestea sunt suficiente pentru a soluționa neconformitatea sau neconformitățile, le acceptă;

(iii) în cazul în care organizația nu prezintă un plan de acțiuni corective acceptabil sau nu execută acțiunile corective în termenul acceptat sau prelungit de AAC, constatarea trece în constatare de nivelul unu și se iau măsurile prevăzute la litera (d) subpunctul 1.

(e) AAC poate emite observații pentru oricare dintre următoarele cazuri care nu necesită constatări de nivelul unu sau doi:

1. pentru orice element a cărui performanță a fost evaluată ca fiind ineficace;
2. atunci când s-a constatat că un element are potențialul de a cauza o neconformitate în temeiul literei (b) sau (c);
3. atunci când sugestiile sau îmbunătățirile sunt de interes pentru performanța generală în materie de siguranță a organizației.

Observațiile emise în temeiul prezentei litere sunt comunicate în scris organizației și înregistrate în evidențele AAC.

21.B.435 Modificări aduse sistemului de management al proiectării

(a) La primirea unei cereri de modificare semnificativă a sistemului de management al proiectării, AAC verifică respectarea de către organizație a cerințelor aplicabile din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și normele sale de punere în aplicare înainte de a emite aprobarea.

(b) AAC stabilește condițiile în care organizația își poate desfășura activitatea pe durata efectuării acestei modificări, cu excepția cazului în care AAC constată că aprobarea organizației de proiectare trebuie suspendată.

(c) În cazul în care consideră că organizația respectă cerințele aplicabile din Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017 și normele sale de punere în aplicare, AAC aprobă modificarea.

(d) Fără a aduce atingere niciunei măsuri de executare suplimentare, dacă organizația implementează o modificare importantă a sistemului de management al proiectării fără să fi primit aprobarea din partea AAC în temeiul literei (c), AAC ia în considerare necesitatea de a suspenda, limita sau revoca certificatul organizației.

(e) Pentru modificările nesemnificative ale sistemului de management al proiectării, AAC include evaluarea acestor modificări în cadrul supravegherii continue pe care o efectuează în conformitate cu principiile stabilite la punctul 21.B.431. În cazul în care se constată o neconformitate, AAC informează organizația în acest sens, solicită modificări

suplimentare și acționează în conformitate cu punctul 21.B.433.

21.B.435A Modificări ale sistemului de management al securității informațiilor

(a) Pentru modificările gestionate și notificate AAC în conformitate cu procedura prevăzută la pct. IS.D.OR.255 lit. (a) din anexa nr. 2 (partea IS.D.OR) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 722/2025, AAC include examinarea acestor modificări în supravegherea sa continuă, în conformitate cu principiile stabilite la pct. 21.B.431. În cazul în care se constată o neconformitate, AAC notifică acest lucru organizației, solicită modificări suplimentare și acționează în conformitate cu pct. 21.B.433.

(b) Pentru alte modificări care necesită o cerere de aprobare în conformitate cu pct. IS.D.OR.255 lit. (b) din anexa nr. 2 (partea IS.D.OR) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 722/2025:

1. la primirea cererii de efectuare a modificării, AAC verifică dacă organizația îndeplinește cerințele aplicabile, înainte de a da respectiva aprobare;

2. AAC stabilește condițiile în care organizația își poate desfășura activitatea pe durata implementării modificării;

3. dacă a constatat că organizația îndeplinește cerințele aplicabile, AAC aprobă modificarea.

[Pct.21.B.435A introdus prin HG722 din 12.11.25, MO605-607/09.12.25 art.769; în vigoare 09.12.26]

Capitolul K

PIESE ȘI ECHIPAMENTE

Se aplică procedurile administrative stabilite de AAC.

(Capitolul L - NU SE APLICĂ)

Capitolul M

REPARAȚII

21.B.450 Baza certificării de tip și cerințele de protecție a mediului pentru o aprobare a unui proiect de reparații

AAC indică orice modificări ale bazei certificării de tip incluse ca referință fie în certificatul de tip, fie în certificatul de tip suplimentar pe care AAC le consideră necesare pentru a menține un nivel de siguranță egal cu cel stabilit anterior și le notifică solicitantului unui proiect de reparații.

21.B.453 Eliberarea aprobării unui proiect de reparații

(a) AAC eliberează o aprobare a unui proiect de reparații majore dacă:

1. solicitantul și-a demonstrat capacitatea în conformitate cu punctul 21.A.432B;
2. solicitantul a respectat punctul 21.A.433;

3. AAC, prin verificarea demonstrării conformității efectuate în conformitate cu nivelul de implicare stabilit în temeiul literei (a) de la punctul 21.B.100, nu a constatat nicio neconformitate cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului; precum și

4. nu a fost identificată nicio particularitate sau caracteristică ce ar putea afecta siguranța produsului pentru utilizările pentru care se solicită certificarea.

(b) AAC eliberează o aprobare a unui proiect de reparații minore, dacă solicitantul a respectat litera (a) subpunctele 2 și 4 și dacă AAC, prin inspecții în ceea ce privește demonstrarea conformității, efectuate în conformitate cu nivelul de implicare prevăzut la punctul 21.B.100 litera (b), nu a constatat nicio neconformitate cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului.

(Capitolul N - NU SE APLICĂ)

Capitolul P

PERMISUL DE ZBOR

21.B.520 Investigații

(a) AAC efectuează suficiente activități de investigare pentru a justifica emiterea sau retragerea permisului de zbor.

(b) AAC pregătește proceduri de evaluare care să acopere cel puțin următoarele elemente:

1. evaluarea eligibilității solicitantului;
2. evaluarea eligibilității cererii;
3. evaluarea documentației primite împreună cu cererea;
4. inspecția aeronavei;
5. aprobarea condițiilor de zbor în conformitate cu punctul 21.A.710 litera (b).

21.B.525 Eliberarea permiselor de zbor

AAC emite un permis de zbor (Formularul 20a AAC) fără întârzieri nejustificate:

(a) la prezentarea informațiilor necesare în temeiul punctului 21.A.707; și

(b) atunci când condițiile de zbor menționate la punctul 21.A.708 au fost aprobate în conformitate cu punctul 21.A.710; și

(c) atunci când AAC, prin investigațiile proprii, care pot include inspecții, sau prin proceduri convenite cu solicitantul, a stabilit că aeronava este în conformitate cu proiectul definit în temeiul punctului 21.A.708 înainte de zbor.

Capitolul Q

IDENTIFICAREA PRODUSELOR, PIESELOR

ȘI ECHIPAMENTELOR

Se aplică procedurile administrative stabilite de AAC.

Anexa nr. 1b

la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și
procedurilor administrative de certificare
pentru navigabilitate și mediu sau declarația
de conformitate a aeronavelor și a produselor,
pieselor și echipamentelor aferente, precum și
cerințele referitoare la capacitatea
organizațiilor de proiectare și de producție

PARTEA 21 Light

21L.1 Domeniul de aplicare

(a) Secțiunea A din prezenta anexă (partea 21 Light) stabilește dispozițiile care reglementează drepturile și obligațiile următoarelor persoane care își au sediul principal de activitate în Republica Moldova:

1. solicitantul și deținătorul oricărui certificat eliberat sau care urmează să fie eliberat în conformitate cu prezenta anexă;

2. persoanele fizice și juridice care fac o declarație, în conformitate cu prezenta anexă, privind conformitatea proiectului, capacitățile de proiectare sau capacitățile de producție sau care intenționează să facă o astfel de declarație;

3. semnatarul unei declarații de conformitate pentru o aeronavă sau al unui certificat de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 AAC) pentru un motor, o elice sau o piesă produsă în conformitate cu prezenta anexă.

(b) Secțiunea B din prezenta anexă stabilește dispozițiile care reglementează certificarea, supravegherea și asigurarea respectării normelor de către Autoritatea Aeriană Civilă (în continuare – AAC) în conformitate cu prezenta anexă și stabilește cerințele pentru sistemele de administrare și de management legate de executarea acestor sarcini.

SECȚIUNEA A

CERINȚE TEHNICE

Capitolul A

DISPOZIȚII GENERALE

21L.A.1 Domeniul de aplicare

Prezenta secțiune stabilește drepturile și obligațiile generale aplicabile:

(a) solicitantului și deținătorului oricărui certificat eliberat sau care urmează să fie eliberat în conformitate cu prezenta anexă;

(b) declarantului capacității de proiectare sau de producție sau al conformității proiectului; și

(c) persoanei fizice sau juridice care emite o declarație de conformitate pentru o aeronavă sau un certificat de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 AAC) pentru un motor, o elice sau o piesă produsă.

21L.A.2 Obligațiile asumate și acțiunile întreprinse de o altă persoană decât solicitantul sau deținătorul unui certificat sau declarantul unei declarații de conformitate a proiectului

Acțiunile care trebuie întreprinse și obligațiile care trebuie asumate de către solicitantul sau deținătorul unui certificat pentru un produs sau o piesă sau de către declarantul unei declarații de conformitate a proiectului în temeiul prezentei secțiuni pot fi întreprinse și asumate, în numele său, de o altă persoană fizică sau juridică, cu condiția ca obligațiile solicitantului, ale deținătorului sau ale declarantului să fie îndeplinite în mod corespunzător.

21L.A.3 Sistemul de raportare

(a) Fără a aduce atingere RAC-RAASEAC, orice persoană fizică sau juridică care deține sau a solicitat un certificat de tip, un certificat de tip suplimentar, aprobarea unui proiect de reparații majore sau orice alt certificat relevant considerat a fi fost eliberat în temeiul prezentei anexe sau care a declarat conformitatea unui proiect de aeronavă sau a unui proiect de modificare ori de reparații în temeiul prezentei anexe are următoarele obligații:

1. instituie și menține un sistem pentru colectarea, investigarea și analizarea rapoartelor evenimentelor de aviație civilă, în vederea identificării tendințelor adverse sau a soluționării deficiențelor și a extragerii evenimentelor a căror raportare este obligatorie în

conformitate cu subpunctul 3 și a celor care sunt raportate în mod voluntar. Sistemul de raportare include:

(i) rapoarte și informații referitoare la avarii, funcționare defectuoasă, defecte sau alte evenimente care cauzează sau ar putea cauza efecte adverse asupra continuității navigabilității produsului sau piesei care face obiectul certificatului de tip, al certificatului de tip suplimentar, al aprobării proiectului de reparații majore sau al oricărui alt certificat relevant considerat a fi fost eliberat în temeiul prezentei anexe, sau al declarației de conformitate a proiectului emise în temeiul prezentei anexe;

(ii) rapoarte de erori, incidente evitate la limită și pericole care nu se încadrează la punctul (i);

2. pune la dispoziția operatorilor cunoscuți ai produsului sau piesei și, la cerere, la dispoziția oricărei persoane autorizate în temeiul altor acte de punere în aplicare conexe informațiile cu privire la sistemul instituit în conformitate cu litera (a) subpunctul 1 și la modul de furnizare a rapoartelor și a informațiilor referitoare la avarii, funcționare defectuoasă, defecte sau alte evenimente menționate la litera (a) subpunctul 1 punctul (i);

3. raportează AAC orice avarie, funcționare defectuoasă, defect sau alt eveniment de care are cunoștință și este legat de un produs sau o piesă care face obiectul certificatului de tip, al certificatului de tip suplimentar, al aprobării proiectului de reparații majore sau al oricărui alt certificat relevant considerat a fi fost eliberat în temeiul prezentei anexe sau care face obiectul unei declarații de conformitate a proiectului emise în temeiul prezentei anexe și care a avut sau poate avea ca rezultat o situație care afectează siguranța.

(b) Fără a aduce atingere RAC-RAASEAC, orice persoană fizică sau juridică care și-a declarat capacitatea de producție în conformitate cu capitolul G din prezenta anexă sau care produce un produs sau o piesă în temeiul capitolului R din prezenta anexă are următoarele obligații:

1. instituie și menține un sistem pentru colectarea și analizarea rapoartelor de eveniment la nivel intern, inclusiv a rapoartelor privind erorile, incidentele evitate la limită și pericolele la nivel intern, pentru a identifica tendințele adverse sau pentru a remedia deficiențele și a extrage evenimentele a căror raportare este obligatorie în conformitate cu subpunctele 2 și 3 și a celor care sunt raportate în mod voluntar;

2. raportează deținătorului aprobării de proiect responsabil sau declarantului responsabil al unei declarații de conformitate a proiectului toate cazurile în care au fost puse la dispoziție de către aceștia produse sau piese în cazul cărora au fost identificate ulterior posibile abateri de la datele de proiectare aplicabile și examinează împreună cu deținătorul aprobării de proiect sau cu declarantul unei declarații de conformitate a proiectului care ar fi abaterile care ar putea duce la o situație care afectează siguranța;

3. raportează AAC, dacă există, abaterile care ar putea duce la o situație care afectează siguranța și care au fost identificate în conformitate cu punctul 21L.A.3 litera (b) subpunctul 2;

4. în cazul în care acționează ca furnizor pentru o altă organizație de producție,

raportează celelalte organizații de producție toate cazurile în care a pus la dispoziția organizației respective produse sau piese în cazul cărora au fost identificate ulterior posibile abateri de la datele de proiectare aplicabile.

Obligațiile de raportare prevăzute la punctul 21.A.3A litera (b) din anexa nr. 1 (partea 21), ce revin persoanelor fizice și juridice care dețin sau au solicitat o aprobare de organizație de producție, includ evenimente legate de produse și piese produse în conformitate cu datele de proiectare aprobate sau declarate în conformitate cu prezenta anexă și, în cazul în care a fost declarată conformitatea proiectului, se prezintă rapoarte persoanei care a declarat conformitatea proiectului.

(c) Fără a aduce atingere RAC-RAASEAC, orice persoană fizică sau juridică menționată la literele (a) și (b), atunci când raportează în conformitate cu litera (a) subpunctul 3 și cu litera (b) subpunctele 2-4, este obligată să protejeze în mod corespunzător confidențialitatea persoanei care raportează și a persoanelor menționate în raport.

(d) Fără a aduce atingere RAC-RAASEAC, orice persoană fizică sau juridică menționată la literele (a) și (b) întocmește rapoartele menționate la litera (a) subpunctul 3 și la litera (b) subpunctul 3 în forma și în modul stabilite de AAC și le transmite cât mai curând posibil, dar nu mai târziu de 72 de ore după ce persoana fizică sau juridică menționată la literele (a) și (b) a constatat o posibilă situație care afectează siguranța, cu excepția cazului în care circumstanțe excepționale împiedică acest lucru.

(e) Fără a aduce atingere RAC-RAASEAC, în cazul în care un eveniment raportat în temeiul literei (a) subpunctul 3 sau al literei (b) subpunctul 3 este rezultatul unei deficiențe de proiectare sau al unei deficiențe de producție, deținătorul certificatului de tip, al certificatului de tip suplimentar, al aprobării proiectului de reparații majore sau al oricărui alt certificat relevant considerat a fi fost eliberat în temeiul prezentei anexe, declarantul unei declarații de conformitate a proiectului sau organizația de producție menționată la litera (b), după caz, investighează motivele deficienței și informează AAC, dacă este cazul, cu privire la rezultatele investigației efectuate și la acțiunile pe care le întreprinde sau pe care le propune a fi întreprinse în vederea remedierii deficienței respective.

(f) În cazul în care AAC consideră că este necesară o acțiune de remediere a deficienței, deținătorul unui certificat de tip, al unui certificat de tip suplimentar, al aprobării proiectului de reparație majoră sau al oricărui alt certificat relevant considerat a fi fost eliberat în temeiul prezentei anexe, declarantul unei declarații de conformitate a proiectului sau organizația de producție menționată la litera (b), după caz, transmite AAC datele relevante, la cererea acesteia.

21L.A.4 Dispoziții privind navigabilitatea

În cazul în care AAC trebuie să emită dispoziții privind navigabilitatea în conformitate cu punctul 21L.B.23 pentru a remedia situațiile care afectează siguranța sau pentru a solicita efectuarea unui control, deținătorul certificatului de tip, al certificatului de tip suplimentar, al aprobării proiectului de reparații majore sau al oricărui alt certificat relevant considerat a fi fost eliberat în temeiul prezentei anexe, precum și declarantul unei

declarații de conformitate a proiectului, după caz, are următoarele obligații:

(a) propune acțiunile de remediere sau controalele necesare ori ambele și prezintă AAC propuneri detaliate, în vederea aprobării acestora;

(b) după aprobarea de către AAC a propunerilor menționate la litera (a), aduce la cunoștința tuturor operatorilor sau proprietarilor identificați ai produsului sau ai piesei și, la cerere, oricărei persoane care trebuie să se conformeze dispozițiilor privind navigabilitatea datele descriptive corespunzătoare și instrucțiunile pentru îndeplinirea acestor propuneri.

21L.A.5 Colaborarea între proiectare și producție

Deținătorul unui certificat de tip, al unui certificat de tip suplimentar, al aprobării unei modificări a certificatului de tip sau al aprobării unui proiect de reparații, declarantul unei declarații de conformitate a proiectului și organizația sau persoana fizică sau juridică care fabrică produse sau piese ale respectivului proiect specific colaborează pentru a se asigura că produsul sau piesa este în conformitate cu proiectul respectiv, precum și pentru a asigura continuitatea navigabilității produsului sau a piesei.

21L.A.6 Marcaj

(a) Deținătorul unui certificat de tip, al unui certificat de tip suplimentar, al aprobării unei modificări a certificatului de tip sau al aprobării unui proiect de reparații ori declarantul unei declarații de conformitate a proiectului specifică marcajul pentru produse sau piese în conformitate cu capitolul Q din prezenta anexă.

(b) Organizația sau persoana fizică sau juridică care produce produse sau piese marchează aceste produse și piese în conformitate cu capitolul Q din prezenta anexă.

21L.A.7 Evidența documentelor

Toate persoanele fizice sau juridice care dețin sau care au solicitat un certificat de tip, un certificat de tip suplimentar, aprobarea unui proiect de reparații sau un permis de zbor, care au declarat conformitatea proiectului, care au emis o declarație privind capacitatea de proiectare sau de producție sau care produc produse sau piese în temeiul prezentului regulament au următoarele obligații:

(a) atunci când proiectează un produs sau o piesă ori modifică sau repară un astfel de produs sau piesă, instituie un sistem de păstrare a documentelor care încorporează cerințele impuse partenerilor și subcontractanților lor și păstrează informațiile/datele de proiectare relevante, punându-le la dispoziția AAC pentru a furniza informațiile necesare asigurării continuității navigabilității acestora și a conformității cu cerințele aplicabile privind protecția mediului;

(b) atunci când produc un produs sau o piesă, instituie un sistem de păstrare a documentelor și înregistrează detaliile activității relevante pentru conformitatea produselor sau a pieselor, precum și cerințele impuse partenerilor și furnizorilor lor și pun aceste date la dispoziția AAC pentru a furniza informațiile necesare asigurării continuității navigabilității produsului și a piesei;

(c) în ceea ce privește permisele de zbor, în plus față de cerințele de păstrare a documentelor prevăzute la punctul 21.A.5 litera (c) din anexa nr. 1 (partea 21), înregistrează toate documentele prezentate pentru a demonstra conformitatea cu cerințele suplimentare prevăzute la punctul 21L.A.241 litera (b) și le pune la dispoziția AAC;

(d) păstrează evidența competenței și calificărilor personalului implicat în proiectare sau producție, precum și în funcția independentă de monitorizare a conformității, dacă se prevede astfel la punctul 21L.A.125 litera (c), la punctul 21L.A.175 litera (b) sau la punctul 21L.A.175 litera (e).

21L.A.8 Manuale

Deținătorul unui certificat de tip sau al unui certificat de tip suplimentar sau declarantul unei declarații de conformitate a proiectului întocmește, păstrează și actualizează originalele tuturor manualelor sau ale variantelor de manuale prevăzute de baza de certificare de tip aplicabilă, de specificațiile tehnice detaliate aplicabile și de cerințele de protecție a mediului aplicabile produsului sau piesei și, la cerere, furnizează copii AAC.

21L.A.9 Instrucțiuni privind continuitatea navigabilității

(a) Deținătorul unui certificat de tip, al unui certificat de tip suplimentar, al aprobării unui proiect de modificare sau de reparații sau declarantul unei declarații de conformitate a proiectului stabilește informațiile necesare pentru a se asigura că navigabilitatea tipului de aeronavă și a oricărei piese asociate, conforme cu proiectul respectiv, este menținută pe întreaga durată de exploatare.

(b) Deținătorul unui certificat de tip, al unui certificat de tip suplimentar, al aprobării unui proiect de modificare sau de reparații sau declarantul unei declarații de conformitate a proiectului furnizează informațiile prevăzute la litera (a) înainte ca proiectul respectiv să fie repus în exploatare.

(c) Instrucțiunile privind continuitatea navigabilității sunt furnizate:

1. de către deținătorul unui certificat de tip sau de către declarantul unei declarații de conformitate a proiectului, fiecărui proprietar cunoscut al unui sau mai multor produse la livrarea acestuia sau la eliberarea primului certificat de navigabilitate sau a primului certificat de navigabilitate restrictiv, după caz, pentru aeronava afectată, oricare dintre acestea are loc ultima;

2. de către deținătorul unui certificat de tip, al unui certificat de tip suplimentar sau al aprobării unei modificări minore sau de către declarantul unei declarații de conformitate a proiectului pentru o modificare de proiect, tuturor operatorilor cunoscuți ai produsului afectat de modificare la repunerea în exploatare a produsului modificat;

3. de către deținătorul aprobării unui proiect de reparații sau de către declarantul unei declarații de conformitate a proiectului pentru un proiect de reparații, tuturor operatorilor cunoscuți ai produsului afectat de reparații la repunerea în exploatare a produsului în care este încorporat proiectul de reparații. Produsul sau piesa care face

obiectul reparațiilor poate fi repus(ă) în exploatare înainte de finalizarea instrucțiunilor corespunzătoare pentru continuitatea navigabilității, însă numai pentru o perioadă de exploatare limitată și cu acordul AAC.

Ulterior, deținătorii de certificate sau declaranții în cauză pun aceste informații, la cerere, la dispoziția oricărei alte persoane care trebuie să respecte instrucțiunile respective pentru continuitatea navigabilității.

(d) Prin derogare de la litera (b), deținătorul certificatului de tip sau declarantul unei declarații de conformitate a proiectului poate amâna punerea la dispoziție a unei părți din instrucțiunile privind continuitatea navigabilității, legate de instrucțiuni planificate care necesită un termen îndelungat de îndeplinire, până după darea în exploatare a produsului sau a produsului modificat, însă trebuie să pună la dispoziție respectivele instrucțiuni înainte de a fi necesară utilizarea acestor date pentru produs sau pentru produsul modificat.

(e) Deținătorul aprobării unui proiect sau declarantul unei declarații de conformitate a proiectului care trebuie să furnizeze instrucțiuni privind continuitatea navigabilității în conformitate cu litera (b) pune toate modificările aduse acestor instrucțiuni la dispoziția tuturor operatorilor cunoscuți ai produsului afectat de modificare și, la cerere, oricărei alte persoane care trebuie să respecte modificările respective.

21L.A.10 Acces și investigații

Toate persoanele fizice sau juridice care dețin sau care au solicitat un certificat de tip, un certificat de tip suplimentar, aprobarea unui proiect de reparații majore, un permis de zbor, un certificat de navigabilitate, un certificat de navigabilitate restrictiv, un certificat de zgomot sau un certificat de zgomot restrictiv, care au declarat conformitatea proiectului, care și-au declarat capacitatea de proiectare sau de producție sau care produc aeronave, motoare, elice sau piese în temeiul capitolului R din prezenta anexă trebuie:

(a) să acorde AAC acces la orice infrastructură, produs, piesă, document, înscris, date, proces, procedură sau la orice alt material și să permită AAC revizuirea oricărui raport, efectuarea oricărei inspecții, desfășurarea sau asistarea la orice încercare necesară pentru a verifica conformitatea și conformitatea continuă cu cerințele aplicabile din prezenta secțiune;

(b) în cazul în care persoana fizică sau juridică utilizează parteneri, furnizori sau subcontractanți, să încheie acorduri cu aceștia pentru a se asigura că AAC are acces la aceștia și poate efectua investigații astfel cum se prevede la litera (a).

21L.A.11 Constatări și observații

(a) După primirea notificării constatărilor, persoana fizică sau juridică care deține sau care a solicitat un certificat de tip, un certificat de tip suplimentar, aprobarea unui proiect de reparații majore, un permis de zbor, un certificat de navigabilitate, un certificat de navigabilitate restrictiv, un certificat de zgomot sau un certificat de zgomot restrictiv, care a declarat conformitatea proiectului, care și-a declarat capacitatea de proiectare sau de producție sau care produce aeronave, motoare, elice sau piese în temeiul capitolului R din prezenta anexă, ia următoarele măsuri în termenul stabilit de AAC în conformitate cu

punctul 21L.B.21 litera (d) sau (e):

1. identifică atât cauza (cauzele) apariției neconformității, cât și factorul (factorii) care contribuie la aceasta;

2. întocmește un plan de acțiuni corective și îl propune AAC;

3. demonstrează, într-un mod considerat satisfăcător de AAC, că au fost aplicate acțiunile corective.

(b) O observație notificată de AAC în conformitate cu punctul 21L.B.21 litera (f) este luată în considerare în mod corespunzător. Persoana fizică sau juridică ține evidența deciziilor luate cu privire la aceste observații.

21L.A.12 Mijloace de conformare

(a) O persoană fizică sau juridică poate utiliza AMC pentru a stabili conformitatea cu prezentul regulament.

(b) Dacă dorește să utilizeze un AltMoC, o persoană fizică sau juridică furnizează AAC o descriere completă a acestuia, înainte de a-l utiliza. Descrierea include orice revizuri ale manualelor sau procedurilor care ar putea fi relevante, precum și o explicație care indică modul în care se asigură conformitatea cu prezentul regulament.

(c) Persoana fizică sau juridică poate utiliza aceste AltMoC sub rezerva aprobării prealabile din partea AAC.

Capitolul B

CERTIFICATE DE TIP

21L.A.21 Domeniul de aplicare

Prezentul capitol stabilește procedura de solicitare a certificatelor de tip, precum și drepturile și obligațiile solicitanților și deținătorilor respectivelor certificate pentru produse, atunci când produsul este unul dintre următoarele:

(a) un avion cu masa maximă la decolare (MTOM) mai mică sau egală cu 2000 kg și cu o configurație a locurilor pentru pasageri de maximum patru locuri;

(b) un planor sau un planor motorizat cu MTOM mai mică sau egală cu 2000 kg;

(c) un balon;

(d) un dirijabil cu aer cald;

(e) un dirijabil cu gaz pentru pasageri proiectat pentru cel mult patru persoane;

(f) un giravion cu MTOM mai mică sau egală cu 1200 kg și cu o configurație a locurilor pentru pasageri de maximum patru locuri;

(g) un motor cu piston și o elice cu pas fix destinate instalării pe o aeronavă menționată la literele (a)-(f). În astfel de cazuri, fișa de date a certificatului de tip trebuie adnotată în mod corespunzător numai pentru a permite instalarea motorului sau a elicei pe o astfel de aeronavă;

(h) autogire.

21L.A.22 Eligibilitate

Orice persoană fizică sau juridică care și-a demonstrat sau este în curs de a-și demonstra capacitatea de proiectare în conformitate cu punctul 21L.A.23 poate solicita emiterea unui certificat de tip, în conformitate cu condițiile stabilite în prezentul capitol.

21L.A.23 Demonstrarea capacității de proiectare

Un solicitant al unui certificat de tip își demonstrează capacitatea de proiectare prin:

(a) deținerea unei aprobări de organizație de proiectare cu condiții de aprobare care vizează categoria respectivă a produsului, emisă de AAC în conformitate cu secțiunea A capitolul J din anexa nr. 1 (partea 21); sau

(b) declararea capacității sale de proiectare pentru tipul de activitate de proiectare și categoria produsului în conformitate cu capitolul J din prezenta anexă.

21L.A.24 Cererea de certificat de tip

(a) Cererea de certificat de tip se întocmește în forma și modul stabilite de AAC.

(b) O cerere de certificat de tip trebuie să includă cel puțin următoarele elemente:

1. o justificare a faptului că cererea se încadrează în domeniul de aplicare prevăzut la punctul 21L.A.21;

2. date descriptive preliminare privind produsul, utilizarea prevăzută a acestuia și tipul de operațiuni pentru care se solicită certificarea;

3. o propunere privind baza de certificare de tip și cerințele de protecție a mediului aplicabile, elaborată în conformitate cu cerințele și opțiunile specificate la punctele 21L.B.43 și 21L.B.45;

4. un plan de demonstrare a conformității care detaliază mijloacele și metodele de conformare, care trebuie să fie actualizat de către solicitant atunci când survin modificări ale proiectului de certificare care afectează subpunctele 1- 3 sau orice modificări ale mijloacelor și metodelor de conformare.

(c) Cererea de certificat de tip rămâne valabilă timp de 3 ani. În cazul în care nu s-a eliberat un certificat de tip în acest termen, se depune o nouă cerere în conformitate cu literele (a) și (b).

21L.A.25 Demonstrarea conformității

(a) În urma acceptării de către AAC a planului de demonstrare a conformității și în acord cu conținutul acestuia, solicitantul unui certificat de tip are următoarele obligații:

1. demonstrează conformitatea cu baza aplicabilă a certificării de tip stabilită și notificată solicitantului de către AAC în conformitate cu punctul 21L.B.43;

2. demonstrează conformitatea cu cerințele de protecție a mediului aplicabile stabilite și notificate solicitantului de către AAC în conformitate cu punctul 21L.B.45; și

3. prezintă AAC mijloacele prin care a fost demonstrată această conformitate.

(b) Solicitantul unui certificat de tip prezintă AAC o justificare înregistrată a AMC în documentele de conformitate, potrivit planului de demonstrare a conformității.

(c) Atunci când efectuează încercări și inspecții pentru a demonstra conformitatea în acord cu litera (a), solicitantul trebuie să fi verificat și documentat această verificare înainte de a efectua orice încercare:

1. pentru fiecare specimen de încercare, că:

(i) materialele și procesele respectă în mod adecvat specificațiile pentru proiectul de tip propus;

(ii) piesele componente ale produselor respectă în mod adecvat desenele din proiectul de tip propus;

(iii) procesele de fabricație, construcție și montaj le respectă în mod adecvat pe cele specificate în proiectul de tip propus, și

2. echipamentele de încercare și de măsurare utilizate pentru încercare au fost adecvate pentru încercare și calibrate în mod corespunzător.

(d) Probele în zbor efectuate în scopul obținerii unui certificat de tip se pun în practică în conformitate cu metodele de testare specificate de către AAC. Solicitantul unui certificat de tip execută toate probele în zbor necesare pentru a stabili conformitatea cu baza aplicabilă a certificării de tip. Probele în zbor includ o perioadă de operare într-o configurație finală cu o durată suficientă pentru a se asigura că nu vor exista probleme de siguranță la prima dare în exploatare a aeronavei.

(e) Un solicitant al unui certificat de tip permite AAC:

1. să examineze orice fel de date și informații referitoare la demonstrarea conformității;

2. să asiste la sau să efectueze orice încercare sau inspecție desfășurată în scopul demonstrării conformității;

3. să efectueze o inspecție fizică a primului articol al produsului respectiv în configurația finală pentru a verifica conformitatea proiectului cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile, precum și orice altă investigație stabilită în

conformitate cu punctul 21L.B.46.

(f) La finalizarea demonstrației de conformitate, solicitantul trebuie să declare AAC că:

1. a demonstrat conformitatea cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile stabilite și notificate solicitantului de către AAC în conformitate cu punctele 21L.B.43 și 21L.B.45, în acord cu planul de demonstrare a conformității; și

2. nu a fost identificată nicio caracteristică sau particularitate care ar putea afecta siguranța produsului sau compatibilitatea acestuia cu mediul pentru utilizările pentru care se solicită certificarea.

21L.A.26 Proiectul de tip

Solicitantul unui certificat de tip definește proiectul de tip de produs pentru a permite identificarea sa unică și lipsită de ambiguitate, constând în:

(a) desenele, specificațiile și lista acestor desene și specificații care sunt necesare pentru a se defini configurația și caracteristicile de construcție ale produsului;

(b) informații cu privire la materialele și procesele utilizate;

(c) informații cu privire la metodele de fabricație și montaj;

(d) orice limitări de navigabilitate;

(e) cerințele de compatibilitate cu mediul; și

(f) orice alte date care permit, prin comparație, determinarea navigabilității și, dacă este relevant, compatibilitățile cu mediul ale unor produse ulterioare de același tip.

21L.A.27 Cerințe privind eliberarea unui certificat de tip

Pentru a i se elibera un certificat de tip, solicitantul:

(a) își demonstrează capacitatea de proiectare în conformitate cu punctul 21L.A.23;

(b) demonstrează conformitatea proiectului în acord cu punctul 21L.A.25;

(c) demonstrează, în cazul certificatelor de tip ale aeronavelor, că motorul sau elicea sau ambele, dacă sunt instalate pe aeronavă:

1. au un certificat de tip eliberat sau stabilit în conformitate cu anexa nr. 1 (partea 21) sau eliberat în conformitate cu prezenta anexă; sau

2. au fost incluse în cererea de certificat de tip al aeronavei, iar solicitantul a asigurat conformitatea motorului și a elicei în timpul demonstrării conformității de la punctul 21L.A.25;

(d) demonstrează că nu există probleme nesoluționate în urma inspecției fizice a

primului articol al produsului respectiv în configurația finală sau a oricărei alte investigații efectuate de AAC în conformitate cu punctul 21L.B.46 literele (c) și (d).

21L.A.28 Obligațiile deținătorilor unui certificat de tip

Deținătorul unui certificat de tip își asumă obligațiile unui deținător de certificat de tip prevăzute în capitolul A din prezenta anexă și respectă în continuare cerința de eligibilitate prevăzută la punctul 21L.A.22.

21L.A.29 Transferabilitatea unui certificat de tip

Un certificat de tip poate fi transferat unui nou deținător, cu condiția ca AAC să fi verificat, în conformitate cu punctul 21L.B.49, dacă persoana fizică sau juridică căreia îi este destinat transferul certificatului de tip este eligibilă în conformitate cu punctul 21L.A.22 să dețină un certificat de tip și își poate asuma obligațiile unui deținător de certificat de tip în temeiul punctului 21L.A.28. Deținătorul certificatului de tip sau persoana fizică sau juridică care dorește să adopte certificatul solicită AAC să verifice dacă aceste condiții sunt respectate, în forma și modul stabilite.

21L.A.30 Menținerea valabilității unui certificat de tip

(a) Un certificat de tip rămâne valabil atât timp cât:

1. deținătorul nu renunță la certificatul de tip;

2. deținătorul certificatului de tip continuă să respecte cerințele relevante din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și normele sale de punere în aplicare, ținând cont de dispozițiile referitoare la tratarea constatărilor conform dispozițiilor de la punctul 21L.B.21;

3. certificatul de tip nu este revocat de AAC în conformitate cu punctul 21L.B.22.

(b) În caz de renunțare sau retragere, certificatul de tip se restituie AAC.

Capitolul C

DECLARAȚII DE CONFORMITATE

A PROIECTULUI AERONAVEI

21L.A.41 Domeniul de aplicare

(a) Prezentul capitol stabilește procedura de declarare a conformității proiectului aeronavei, precum și drepturile și obligațiile persoanelor care fac astfel de declarații.

(b) Prezentul capitol se aplică următoarelor categorii de aeronave, cu condiția ca proiectul aeronavei să nu includă caracteristici de proiectare noi sau neobișnuite:

1. un avion cu masa maximă la decolare (MTOM) mai mică sau egală cu 1200 kg, care nu este acționat prin propulsie cu reacție și care are o configurație a locurilor pentru

pasageri de maximum două locuri;

2. un planor sau un planor motorizat cu MTOM mai mică sau egală cu 1200 kg;

3. un balon proiectat pentru cel mult patru persoane;

4. un dirijabil cu aer cald proiectat pentru cel mult patru persoane.

(c) În sensul prezentului capitol, o caracteristică de proiectare este considerată nouă sau neobișnuită dacă, la momentul întocmirii declarației de conformitate a proiectului, acea caracteristică de proiectare nu este acoperită de specificațiile tehnice detaliate stabilite și puse la dispoziție de AAC în conformitate cu punctul 21L.B.61.

21L.A.42 Eligibilitate

Orice persoană fizică sau juridică poate declara conformitatea unui proiect de aeronavă în condițiile prevăzute în prezentul capitol.

(a) Înainte de a fabrica o aeronavă sau de a conveni cu o organizație de producție să fabrice o aeronavă, o persoană fizică sau juridică care proiectează respectiva aeronavă trebuie să declare că proiectul său respectă specificațiile tehnice detaliate aplicabile și cerințele de protecție a mediului aplicabile menționate la punctul 21L.A.45.

(b) Declarația se întocmește în forma și modul stabilite de AAC și conține cel puțin următoarele informații:

1. numele persoanei care depune declarația și adresa/sediul acesteia;

2. un număr unic de referință pentru identificarea aeronavei;

3. indicarea specificațiilor tehnice detaliate aplicabile și a cerințelor de protecție a mediului aplicabile în conformitate cu punctul 21L.A.45, pe care declarantul declară că le respectă;

4. o declarație semnată pe răspunderea exclusivă a persoanei care declară că proiectul aeronavei și, dacă este cazul, al motorului sau al elicei este în conformitate cu specificațiile tehnice detaliate aplicabile și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile menționate la subpunctul 3, în conformitate cu planul de demonstrare a conformității menționat la litera (c) subpunctul 3;

5. o declarație semnată pe răspunderea exclusivă a persoanei care declară că nu au fost identificate de către aceasta particularități sau caracteristici care ar putea afecta siguranța aeronavei sau compatibilitatea acesteia cu mediul pentru utilizarea prevăzută;

6. un angajament semnat potrivit căruia persoana care face declarația își va asuma obligațiile menționate la punctul 21L.A.47;

7. dacă proiectul aeronavei care face obiectul declarației include un motor sau o elice:

(i) o trimitere la certificatul de tip pentru motor sau elice eliberat sau stabilit în

conformitate cu anexa nr. 1 (partea 21) sau eliberat în conformitate cu prezenta anexă; sau

(ii) în cazul motoarelor cu pistoane și al elicelor cu pas fix, o declarație potrivit căreia declarația de conformitate a proiectului aeronavei vizează conformitatea motorului sau a elicei cu specificațiile tehnice aplicabile ale motorului sau elicei;

8. instrucțiuni privind continuitatea navigabilității;

9. limitări de operare;

10. fișa de date pentru navigabilitate și, dacă este cazul, pentru emisii;

11. fișa de date pentru zgomot, dacă este cazul;

12. orice alte condiții sau limitări prevăzute pentru aeronavă și, dacă este cazul, pentru motor sau elice, în specificațiile tehnice detaliate aplicabile și în cerințele de protecție a mediului aplicabile pe care declarantul declară că le respectă.

(c) Declarantul prezintă AAC declarația de conformitate a proiectului menționată la litera (b). Împreună cu această declarație, declarantul pune la dispoziția AAC:

1. o schiță a aeronavei;

2. o descriere detaliată a proiectului aeronavei, care să conțină toate configurațiile care fac obiectul declarației, caracteristicile de exploatare, caracteristicile de proiectare și orice limitări;

3. un plan de demonstrare a conformității care să detalieze mijloacele prin care conformitatea cu specificațiile tehnice detaliate aplicabile și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile a fost demonstrată în cadrul demonstrării conformității;

4. justificările înregistrate ale conformității obținute din activitățile de conformitate care au fost efectuate în acord cu planul de demonstrare a conformității;

5. în cazul în care conformitatea este demonstrată prin efectuarea de încercări, justificarea înregistrată a conformității articolelor și echipamentelor de încercare, demonstrând:

(i) pentru specimenul de încercare, că:

A. materialele și procesele au respectat în mod adecvat specificațiile de proiectare;

B. piesele componente ale produselor au respectat în mod adecvat desenele din proiect; și

C. procesele de fabricație, construcție și montaj le-au respectat în mod adecvat pe cele specificate în proiect;

(ii) echipamentele de încercare și de măsurare utilizate pentru încercare au fost adecvate pentru încercare și calibrate în mod corespunzător;

6. rapoarte, rezultate ale inspecțiilor sau încercărilor pe care declarantul le-a considerat necesare pentru a stabili dacă aeronava și, dacă este cazul, motorul sau elicea respectă specificațiile tehnice detaliate aplicabile și cerințele de protecție a mediului aplicabile.

21L.A.44 Activități de conformitate pentru întocmirea unei declarații de conformitate a proiectului

Înainte de a depune o declarație de conformitate a proiectului în acord cu punctul 21L.A.43, pentru respectivul proiect de aeronavă declarantul responsabil cu proiectarea aeronavei în cauză trebuie:

(a) să stabilească un plan de demonstrare a conformității, indicând în detaliu mijloacele de demonstrare a conformității care trebuie urmărite în cadrul demonstrării conformității. Acest document trebuie actualizat, în funcție de necesități;

(b) să înregistreze justificarea conformității în documentele de conformitate, în acord cu planul de demonstrare a conformității;

(c) să efectueze încercări și inspecții, după caz, în acord cu planul de demonstrare a conformității;

(d) să asigure și să înregistreze conformitatea articolelor și echipamentelor de încercare și să se asigure că specimenul de încercare este conform cu specificațiile, desenele, procesele de fabricație, mijloacele de construcție și montaj prevăzute în proiect;

(e) se asigură că echipamentele de încercare și de măsurare care urmează a fi utilizate pentru încercare sunt adecvate pentru încercare și calibrate în mod corespunzător;

(f) să permită AAC să efectueze sau să participe la orice inspecții sau încercări ale aeronavelor în configurația de proiectare și de producție finală sau elaborată într-un stadiu suficient de avansat, necesare pentru a stabili că produsul nu prezintă particularități sau caracteristici care ar putea afecta siguranța aeronavei sau compatibilitatea acesteia cu mediul pentru utilizarea prevăzută;

(g) să efectueze probe în zbor, în conformitate cu metodele de testare specificate de AAC, pentru a stabili dacă aeronava respectă specificațiile tehnice detaliate aplicabile și cerințele de protecție a mediului aplicabile. Probele în zbor includ o perioadă de operare într-o configurație finală cu o durată suficientă pentru a se asigura că nu vor exista probleme de siguranță la prima dare în exploatare a aeronavei.

21L.A.45 Specificații tehnice detaliate și cerințe de protecție a mediului aplicabile aeronavelor care fac obiectul unor declarații de conformitate a proiectului

Declarantul demonstrează conformitatea proiectului aeronavei cu specificațiile tehnice detaliate și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile menționate la punctul 21L.B.61, care sunt aplicabile aeronavei respective și care sunt în vigoare la data la care declarația de conformitate a proiectului este transmisă la AAC.

21L.A.46 Date de proiectare a aeronavelor

(a) Declarantul definește în mod clar proiectul aeronavei pentru a permite identificarea sa unică și lipsită de ambiguitate.

(b) Datele de proiectare a aeronavei care sunt utilizate de declarant pentru a defini în mod unic proiectul aeronavei includ:

1. desenele, specificațiile și lista acestor desene și specificații care sunt necesare pentru a defini configurația și caracteristicile de construcție ale produsului;
2. informații cu privire la materialele și procesele utilizate;
3. informații cu privire la metodele de fabricație și montaj;
4. orice limitări de navigabilitate;
5. orice cerințe de compatibilitate cu mediul; și
6. orice alte date care permit, prin comparație, determinarea navigabilității și, dacă este relevant, compatibilitățile cu mediul ale unor produse ulterioare de același tip.

21L.A.47 Obligațiile declarantului unei declarații de conformitate a proiectului

Declarantul care a transmis AAC o declarație de conformitate a proiectului aeronavei în conformitate cu punctul 21L.A.43 are următoarele obligații:

(a) în momentul depunerii declarației, ia măsuri pentru ca AAC să efectueze o inspecție fizică și probe în zbor ale primului articol al aeronavei respective în configurația finală sau elaborată într-un stadiu suficient de avansat, pentru a se asigura că aeronava poate atinge un nivel acceptabil de siguranță și că este compatibilă cu mediul;

(b) păstrează toate documentele justificative pentru declarația de conformitate a proiectului și le pune la dispoziția AAC, la cerere;

(c) respectă toate celelalte obligații aplicabile declarantului unei declarații de conformitate a proiectului prevăzute în capitolul A din prezenta anexă.

21L.A.48 Transferabilitate

(a) O declarație de conformitate a proiectului aeronavei nu are caracter transferabil.

(b) O persoană fizică sau juridică care preia proiectarea unei aeronave pentru care conformitatea proiectului a fost declarată anterior are următoarele obligații:

1. transmite o nouă declarație de conformitate a proiectului aeronavei, în acord cu prezentul capitol;
2. demonstrează că declarantul care a făcut anterior o declarație de conformitate a proiectului aeronavei și-a încetat activitatea sau a fost de acord cu transferul datelor de

proiectare a aeronavei;

3. se angajează să respecte toate obligațiile aplicabile persoanelor care depun o declarație de conformitate a proiectului aeronavei, prevăzute în prezentul capitol, în conformitate cu punctul 21L.A.47.

Capitolul D

MODIFICĂRI ALE CERTIFICATELOR DE TIP

21L.A.61 Domeniul de aplicare

Prezentul capitol stabilește:

(a) procedura de solicitare a aprobării modificărilor certificatelor de tip pentru produsele certificate în conformitate cu prezenta anexă, cu condiția ca produsul modificat să se încadreze în continuare în domeniul de aplicare al punctului 21L.A.21;

(b) drepturile și obligațiile solicitanților și ale deținătorilor aprobărilor menționate la litera (a);

(c) dispozițiile privind modificările standard care nu necesită aprobare.

21L.A.62 Modificări standard

(a) Modificările standard sunt acele modificări ale certificatului de tip al unui produs aprobat în conformitate cu secțiunea B capitolul B din prezenta anexă:

1. care respectă datele de proiectare incluse în specificațiile de certificare emise de AAC, care conțin metode, tehnici și practici acceptabile pentru efectuarea și identificarea modificărilor standard, inclusiv instrucțiunile aferente pentru continuitatea navigabilității; și

2. care nu intră în conflict cu datele deținătorului certificatului de tip respectiv.

(b) Punctele 21L.A.63-21L.A.70 nu sunt aplicabile modificărilor standard.

21L.A.63 Clasificarea modificărilor certificatului de tip

(a) Modificările certificatului de tip sunt clasificate ca minore sau majore.

(b) O „modificare minoră” este o modificare care nu are un efect semnificativ asupra masei, centrului, rezistenței structurii, fiabilității, nivelurilor certificate de zgomot și emisii, caracteristicilor operaționale sau asupra altor caracteristici care afectează navigabilitatea produsului sau compatibilitatea sa cu mediul.

(c) Toate celelalte modificări sunt „modificări majore”, cu excepția cazului în care modificarea proiectului, a puterii, a tracțiunii sau a masei este atât de amplă încât impune o investigație completă a conformității cu baza aplicabilă a certificării de tip sau cu cerințele de protecție a mediului aplicabile sau cu specificațiile tehnice detaliate aplicabile, caz în care proiectul trebuie certificat în conformitate cu capitolul B din prezenta anexă.

(d) Cerințele pentru aprobarea modificărilor minore sunt cele stabilite la punctul 21L.A.67.

(e) Cerințele pentru aprobarea modificărilor majore sunt cele stabilite la punctul 21L.A.68.

21L.A.64 Eligibilitate

(a) Numai deținătorul certificatului de tip poate solicita aprobarea unei modificări majore a certificatului de tip, în temeiul prezentului capitol; toți ceilalți solicitanți ai unei modificări majore a unui certificat de tip trebuie să facă cererea în temeiul capitolului E din prezenta anexă.

(b) Orice persoană fizică sau juridică poate solicita aprobarea unei modificări minore a unui certificat de tip, în conformitate cu prezentul capitol.

21L.A.65 Cerere de modificare a unui certificat de tip

(a) Cererea pentru aprobarea unei modificări a unui certificat de tip se întocmește în forma și modul stabilite de AAC.

(b) În cazul unei modificări majore a unui certificat de tip, solicitantul include în cerere un plan de demonstrare a conformității pentru demonstrarea conformității în acord cu punctul 21L.A.66, împreună cu o propunere privind baza certificării de tip și cerințele de protecție a mediului aplicabile, elaborată în conformitate cu cerințele și opțiunile specificate la punctul 21L.B.81.

21L.A.66 Demonstrarea conformității

(a) Solicitantul aprobării unei modificări majore a unui certificat de tip demonstrează conformitatea cu baza aplicabilă a certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile stabilite și notificate solicitantului de către AAC în conformitate cu punctul 21L.B.81 și prezintă AAC mijloacele prin care a fost demonstrată această conformitate.

(b) Solicitantul aprobării unei modificări majore a unui certificat de tip trebuie să prezinte AAC o justificare înregistrată a AMC, potrivit planului de demonstrare a conformității.

(c) În cazul în care solicitantul efectuează încercări și inspecții pentru a demonstra conformitatea în acord cu litera (a), acesta trebuie să fi verificat și documentat această verificare înainte de a efectua orice încercare:

1. pentru specimenul de încercare, că:

(i) materialele și procesele respectă în mod adecvat specificațiile pentru proiectul de tip modificat propus;

(ii) piesele produselor respectă în mod adecvat desenele din proiectul de tip modificat propus;

(iii) procesele de fabricație, construcție și montaj le respectă în mod adecvat pe cele specificate în proiectul de tip modificat propus; și

2. echipamentele de încercare și de măsurare utilizate pentru încercare au fost adecvate pentru încercare și calibrate în mod corespunzător.

(d) Probele în zbor efectuate în scopul obținerii aprobării unei modificări majore a unui certificat de tip se pun în practică în conformitate cu metodele de testare specificate de către AAC. Solicitantul unei modificări majore a unui certificat de tip execută toate probele în zbor necesare pentru a stabili conformitatea cu baza aplicabilă a certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile.

(e) Un solicitant al unei modificări majore a unui certificat de tip permite AAC:

1. să examineze orice fel de date și informații referitoare la demonstrarea conformității;

2. să asiste sau să efectueze orice încercare sau inspecție desfășurată în scopul demonstrării conformității; și

3. să efectueze, dacă se consideră necesar, o inspecție fizică a primului articol al produsului respectiv în configurația modificată finală pentru a verifica conformitatea proiectului cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile.

(f) La finalizarea demonstrației de conformitate, solicitantul trebuie să declare AAC că:

1. a demonstrat conformitatea cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile stabilite și notificate solicitantului de către AAC în conformitate cu punctul 21L.B.81, în acord cu planul de demonstrare a conformității; și

2. nu a fost identificată nicio caracteristică sau particularitate care ar putea afecta siguranța produsului modificat sau compatibilitatea acestuia cu mediul pentru utilizările pentru care se solicită certificarea.

21L.A.67 Cerințe pentru aprobarea unei modificări minore a unui certificat de tip

Solicitantul aprobării unei modificări minore a unui certificat de tip:

(a) demonstrează că modificarea și aspectele vizate de modificare sunt conforme:

1. cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile incluse ca referință în certificatul de tip; sau

2. dacă solicitantul alege această opțiune, cu specificațiile de certificare aplicabile produsului la data depunerii cererii de modificare;

(b) declară conformitatea cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile în conformitate cu litera (a) subpunctul 1 sau cu specificațiile de

certificare alese în conformitate cu litera (a) subpunctul 2, înregistrează justificările conformității în documentele de conformitate și înscrie că nu a fost identificată nicio caracteristică sau particularitate care ar putea afecta siguranța produsului modificat pentru utilizările pentru care se solicită certificarea;

(c) prezintă AAC justificarea conformității pentru modificare și declarația de conformitate.

21L.A.68 Cerințe pentru aprobarea unei modificări majore a unui certificat de tip

Solicitantul aprobării unei modificări majore a unui certificat de tip:

(a) demonstrează că modificarea și aspectele vizate de modificare sunt conforme cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile, stabilite și notificate solicitantului de către AAC în conformitate cu punctul 21L.B.81;

(b) demonstrează conformitatea în acord cu punctul 21L.A.66;

(c) demonstrează că nu există probleme nesoluționate în urma inspecției fizice a primului articol al produsului respectiv în configurația modificată finală efectuată de AAC în conformitate cu punctul 21L.A.66 litera (e) subpunctul 3.

21L.A.69 Aprobarea unei modificări a unui certificat de tip în temeiul unei prerogative

(a) Aprobarea unei modificări a unui certificat de tip pe care l-a proiectat poate fi emisă de o organizație de proiectare aprobată fără o cerere în conformitate cu punctul 21L.A.65, în conformitate cu sfera prerogativelor sale prevăzute la punctul 21.A.263 litera (c) subpunctele 2 și 8 din anexa nr. 1 (partea 21), în locul AAC, astfel cum se menționează în condițiile de aprobare.

(b) Atunci când eliberează o aprobare a unei modificări a certificatului de tip în conformitate cu litera (a), organizația de proiectare:

1. se asigură că sunt disponibile toate datele doveditoare și justificările;

2. se asigură că, în conformitate cu punctul 21L.A.66, a fost demonstrată și declarată conformitatea modificării cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile în conformitate cu punctul 21L.A.67 litera (a) subpunctul 1 sau cu punctul 21L.A.68 litera (a);

3. confirmă că nu a identificat:

(i) nicio neconformitate cu baza certificării de tip sau, după caz, cu cerințele de protecție a mediului aplicabile sau cu specificațiile de certificare alese;

(ii) nicio particularitate sau caracteristică a modificării care ar putea afecta siguranța produsului modificat sau compatibilitatea acestuia cu mediul pentru utilizările pentru care se solicită certificarea;

4. limitează aprobarea unei modificări a unui certificat de tip la configurația sau configurațiile specifice din certificatul de tip care fac obiectul modificării.

21L.A.70 Obligații privind modificările minore ale unui certificat de tip

Deținătorul unei aprobări a unei modificări minore a unui certificat de tip se asigură că sunt îndeplinite obligațiile ce le revin deținătorilor aprobărilor de modificări minore, prevăzute în capitolul A din prezenta anexă.

Capitolul E

CERTIFICATE DE TIP SUPLIMENTARE

21L.A.81 Domeniul de aplicare

Prezentul capitol stabilește procedura pentru persoanele fizice sau juridice, altele decât deținătorul certificatului de tip respectiv, pentru solicitarea aprobării unor modificări majore ale certificatelor de tip eliberate în temeiul anexei nr. 1 (partea 21) sau al prezentei anexe, pentru produsele care intră sub incidența punctului 21L.A.21, cu condiția ca produsul modificat să se încadreze în continuare în domeniul de aplicare al punctului respectiv, și stabilește drepturile și obligațiile solicitanților și ale deținătorilor certificatelor respective.

21L.A.82 Eligibilitate

Orice persoană fizică sau juridică care și-a demonstrat sau este în curs de a-și demonstra ori și-a declarat capacitatea de proiectare în conformitate cu punctul 21L.A.83 poate solicita un certificat de tip suplimentar, în conformitate cu condițiile stabilite în prezentul capitol.

21L.A.83 Demonstrarea capacității de proiectare

Un solicitant al unui certificat de tip suplimentar își demonstrează capacitatea de proiectare prin:

(a) deținerea unei aprobări de organizație de proiectare cu condiții de aprobare care vizează categoria respectivă de produs, emisă de AAC în conformitate cu secțiunea A capitolul J din anexa nr. 1 (partea 21); sau

(b) declararea capacității sale de proiectare pentru domeniul de aplicare al produsului în conformitate cu capitolul J din prezenta anexă.

21L.A.84 Cererea de certificat de tip suplimentar

(a) Cererea de certificat de tip suplimentar se întocmește în forma și modul stabilite de AAC.

(b) Atunci când depune o cerere de certificat de tip suplimentar, solicitantul:

1. include în cerere informațiile solicitate la punctul 21L.A.65 litera (b);

2. specifică dacă datele de certificare au fost sau vor fi pregătite în întregime de către solicitant sau pe baza unei înțelegeri cu proprietarul datelor de certificare de tip.

21L.A.85 Demonstrarea conformității

(a) Solicitantul unui certificat de tip suplimentar demonstrează conformitatea cu baza aplicabilă a certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile stabilite și notificate solicitantului de către AAC în conformitate cu punctul 21L.B.101 și prezintă AAC mijloacele prin care a fost demonstrată această conformitate.

(b) Solicitantul unui certificat de tip suplimentar prezintă AAC o justificare înregistrată a AMC în documentele de conformitate, potrivit planului de demonstrare a conformității.

(c) Atunci când efectuează încercări și inspecții pentru a demonstra conformitatea în acord cu litera (a), solicitantul trebuie să fi verificat și documentat această verificare înainte de a efectua orice încercare:

1. pentru specimenul de încercare, că:

(i) materialele și procesele respectă în mod adecvat specificațiile pentru proiectul de tip modificat propus;

(ii) piesele componente ale produselor respectă în mod adecvat desenele din proiectul de tip modificat propus;

(iii) procesele de fabricație, construcție și montaj le respectă în mod adecvat pe cele specificate în proiectul de tip modificat propus; și

2. echipamentele de încercare și de măsurare utilizate pentru încercare au fost adecvate pentru încercare și calibrate în mod corespunzător.

(d) Probele în zbor efectuate în scopul obținerii unui certificat de tip suplimentar se pun în practică în conformitate cu metodele de testare specificate de către AAC. Solicitantul unui certificat de tip suplimentar execută toate probele în zbor necesare pentru a stabili conformitatea cu baza aplicabilă a certificării de tip.

(e) Un solicitant al unui certificat de tip suplimentar permite AAC:

1. să examineze orice fel de date și informații referitoare la demonstrarea conformității;

2. să asiste la sau să efectueze orice încercare sau inspecție desfășurată în scopul demonstrării conformității; și

3. să efectueze o inspecție fizică a primului articol al produsului respectiv în configurația modificată finală pentru a verifica conformitatea proiectului cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile.

(f) La finalizarea demonstrației de conformitate, solicitantul unui certificat de tip

suplimentar trebuie să declare AAC că:

1. a demonstrat conformitatea cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile stabilite și notificate solicitantului de către AAC în conformitate cu punctul 21L.B.101, în acord cu planul de demonstrare a conformității; și

2. nu a fost identificată nicio caracteristică sau particularitate care ar putea afecta siguranța produsului modificat sau compatibilitatea acestuia cu mediul pentru utilizările pentru care se solicită certificarea.

21L.A.86 Cerințe pentru aprobarea unui certificat de tip suplimentar

(a) Solicitantul unui certificat de tip suplimentar trebuie:

1. să își demonstreze capacitatea de proiectare în conformitate cu punctul 21L.A.83;

2. să demonstreze că modificarea unui certificat de tip și aspectele vizate de modificare sunt conforme cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile, stabilite de AAC în conformitate cu punctul 21L.B.101;

3. să demonstreze conformitatea în acord cu punctul 21L.A.85;

4. să demonstreze, în cazul în care a specificat că a furnizat date de certificare pe baza unei înțelegeri cu proprietarul datelor de certificare de tip în conformitate cu punctul 21L.A.84 litera (b), că deținătorul certificatului de tip:

(i) nu are nicio obiecție tehnică referitoare la informațiile prezentate în temeiul punctului 21L.A.65; și

(ii) a convenit să colaboreze cu solicitantul pentru a asigura îndeplinirea tuturor obligațiilor privind continuitatea navigabilității produsului modificat, prin respectarea dispozițiilor de la punctele 21L.A.28 și 21L.A.88;

5. să demonstreze că nu există probleme nesoluționate în urma inspecției fizice a primului articol al produsului respectiv în configurația modificată finală efectuată de AAC în conformitate cu punctul 21L.A.85 litera (e) subpunctul 3.

(b) Un certificat de tip suplimentar se limitează la configurația sau configurațiile specifice din certificatul de tip care fac obiectul modificării majore aferente.

21L.A.87 Aprobarea unui certificat de tip suplimentar în temeiul unei prerogative

(a) Aprobarea unui certificat de tip suplimentar pentru o modificare majoră pe care l-a proiectat poate fi eliberată de o organizație de proiectare aprobată fără o cerere în conformitate cu punctul 21L.A.84, în conformitate cu sfera prerogativelor sale prevăzute la punctul 21.A.263 litera (c) subpunctul 9 din anexa nr. 1 (partea 21), în locul AAC, astfel cum se menționează în condițiile de aprobare.

(b) Atunci când eliberează un certificat de tip suplimentar în conformitate cu litera

(a), organizația de proiectare:

1. se asigură că sunt disponibile toate datele doveditoare și justificările;
2. se asigură că a fost demonstrată și declarată conformitatea modificării cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile;
3. confirmă că nu a identificat:
 - (i) nicio neconformitate cu baza certificării de tip sau, după caz, cu cerințele de protecție a mediului aplicabile sau cu specificațiile de certificare alese;
 - (ii) nicio particularitate sau caracteristică a modificării care ar putea afecta siguranța produsului modificat sau compatibilitatea acestuia cu mediul pentru utilizările pentru care se solicită certificarea;
4. limitează aprobarea unui certificat de tip suplimentar la configurația sau configurațiile specifice din certificatul de tip care fac obiectul modificării.

21L.A.88 Obligațiile deținătorului unui certificat de tip suplimentar

Fiecare deținător al unui certificat de tip suplimentar își asumă obligațiile unui deținător de certificat de tip suplimentar prevăzute în capitolul A din prezenta anexă și respectă în continuare cerința de eligibilitate prevăzută la punctul 21L.A.82.

21L.A.89 Transferabilitate

Un certificat de tip suplimentar poate fi transferat unui nou deținător, cu condiția ca AAC să fi verificat dacă persoana fizică sau juridică căreia îi este destinat transferul certificatului este eligibilă în conformitate cu punctul 21L.A.83 să dețină un certificat de tip suplimentar și își poate asuma obligațiile unui deținător de certificat de tip suplimentar în temeiul punctului 21L.A.88.

21L.A.90 Menținerea valabilității unui certificat de tip suplimentar

(a) Un certificat de tip suplimentar rămâne valabil atât timp cât:

1. deținătorul nu renunță la certificatul de tip suplimentar;
2. certificatului de tip suplimentar continuă să respecte cerințele relevante din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și normele sale de punere în aplicare, ținând cont de dispozițiile referitoare la tratarea constatărilor conform dispozițiilor de la punctul 21L.B.21;
3. certificatul de tip suplimentar nu este revocat de AAC în conformitate cu punctul 21L.B.22.

(b) În caz de renunțare sau retragere, certificatul de tip se restituie AAC.

21L.A.91 Modificarea părții unui produs care face obiectul unui certificat de

tip suplimentar

(a) O modificare minoră a părții unui produs care face obiectul unui certificat de tip suplimentar se aprobă în conformitate cu capitolul D din prezenta anexă.

(b) O modificare majoră a părții unui produs care face obiectul unui certificat de tip suplimentar se aprobă ca un certificat de tip suplimentar separat, în conformitate cu prezentul capitol.

(c) Prin derogare de la litera (b), o modificare majoră a părții unui produs care face obiectul unui certificat de tip suplimentar, prezentată de deținătorul certificatului de tip suplimentar, poate fi aprobată ca modificare a certificatului de tip suplimentar existent, în conformitate cu punctele 21L.A.63-21L.A.69.

Capitolul F

MODIFICĂRI ADUSE AERONAVELOR PENTRU

CARE A FOST DECLARATĂ CONFORMITATEA

PROIECTULUI

21L.A.101 Domeniul de aplicare

Prezentul capitol stabilește:

(a) procedura de declarare a conformității unei modificări aduse proiectului unei aeronave care a făcut obiectul unei declarații în conformitate cu capitolul C din prezenta anexă;

(b) drepturile și obligațiile declarantului care face o declarație de conformitate a modificării, menționată la litera (a); și

(c) dispoziții privind modificările standard care nu necesită o declarație de conformitate a proiectului.

21L.A.102 Modificări standard

(a) Modificările standard sunt modificările aduse proiectului unei aeronave care a făcut obiectul unei declarații în conformitate cu capitolul C din prezenta anexă și care:

1. respectă datele de proiectare incluse în specificațiile de certificare emise de AAC, care conțin metode, tehnici și practici acceptabile pentru efectuarea și identificarea modificărilor standard, inclusiv instrucțiunile aferente pentru continuitatea navigabilității; și

2. nu intră în conflict cu datele de proiectare care fac obiectul declarației de conformitate a proiectului aeronavei, întocmită în conformitate cu capitolul C din prezenta anexă.

(b) Punctele 21L.A.103-21L.A.108 nu sunt aplicabile modificărilor standard.

21L.A.103 Clasificarea modificărilor aduse proiectului unei aeronave pentru care a fost declarată conformitatea proiectului

(a) Modificările aduse proiectului unei aeronave care a făcut obiectul unei declarații în conformitate cu capitolul C din prezenta anexă sunt clasificate ca minore sau majore, utilizând criteriile prevăzute la punctul 21L.A.63 literele (b) și (c).

(b) Conformitatea proiectului unei modificări minore se declară în acord cu punctul 21L.A.105.

(c) Conformitatea proiectului unei modificări majore se declară în acord cu punctul 21L.A.107.

21L.A.104 Eligibilitate

(a) Un declarant care a făcut o declarație de conformitate a proiectului aeronavei în acord cu capitolul C din prezenta anexă poate declara conformitatea unei modificări minore a proiectului aeronavei respective în condițiile prevăzute în prezentul capitol. În plus, o astfel de declarație de conformitate poate fi făcută în condițiile prevăzute în prezentul capitol, de către o organizație de proiectare autorizată în conformitate cu punctul 21.A.263 litera (c) subpunctul 3 din anexa nr. 1 (partea 21).

(b) Numai declarantul care a făcut o declarație de conformitate a proiectului aeronavei în acord cu capitolul C din prezenta anexă poate declara conformitatea unei modificări majore a proiectului unei aeronave pentru care a fost declarată conformitatea proiectului în acord cu capitolul C din prezenta anexă, în condițiile prevăzute în prezentul capitol.

(c) Prin derogare de la punctul 21.L.A.104 litera (b), în cazul în care declarantul care a făcut o declarație de conformitate a proiectului aeronavei în acord cu capitolul C din prezenta anexă și-a încetat activitatea sau nu mai răspunde cererilor de modificare a proiectului, conformitatea unui proiect de aeronavă modificat poate fi declarată, în acord cu capitolul C din prezenta anexă, de către o organizație de proiectare aprobată în conformitate cu punctul 21.A.263 litera (c) subpunctul 4 din anexa nr. 1 (partea 21), în limitele condițiilor sale de aprobare, sau de către orice altă persoană fizică sau juridică care își poate asuma obligațiile prevăzute la punctul 21L.A.47 cu privire la aeronava modificată în cauză.

21L.A.105 Declarația de conformitate a proiectului în cazul unor modificări minore

(a) Înainte de a instala sau de a încorpora sau de a fi de acord ca o organizație de producție să instaleze sau să încorporeze o modificare minoră a proiectului unei aeronave pentru care a fost declarată conformitatea proiectului în acord cu capitolul C din prezenta anexă, organizația care a proiectat respectiva modificare minoră declară că proiectul respectivei modificări minore respectă:

1. fie specificațiile tehnice detaliate incluse prin trimitere în declarația de conformitate a proiectului aeronavei, cu excepția cazului în care respectivele specificații

tehnice detaliate sau părți ale acestora nu mai sunt aplicabile în conformitate cu punctul 21L.B.61, deoarece AAC a stabilit că experiența dobândită în ceea ce privește alte produse similare aflate în exploatare sau produse cu caracteristici de proiectare similare a demonstrat că pot apărea situații care afectează siguranța, iar specificațiile tehnice detaliate la care s-a făcut trimitere în declarația de conformitate a proiectului aeronavei nu abordează aceste situații care afectează siguranța; fie

2. specificațiile tehnice detaliate aplicabile, la data la care se face declarația în conformitate cu punctul 21L.B.61, dacă declarantul optează în acest sens; și

3. cerințele de protecție a mediului aplicabile menționate la punctul 21L.B.61, care sunt aplicabile la data la care este întocmită declarația.

(b) Declarația de conformitate a proiectului se întocmește în forma și modul stabilite de AAC.

(c) Declarantul sau organizația care a proiectat modificarea minoră ține un registru al modificărilor minore aduse proiectului aeronavei pentru care a fost declarată conformitatea proiectului și pune la dispoziția AAC, la cerere, orice declarație întocmită în conformitate cu litera (a).

21L.A.106 Obligațiile persoanei care face o declarație de conformitate a proiectului unei modificări minore

Orice persoană care a făcut o declarație de conformitate a unei modificări minore aduse proiectului unei aeronave în conformitate cu punctul 21L.A.105 are următoarele obligații:

(a) ține un registru al acestor declarații și le pune la dispoziția AAC, la cerere;

(b) păstrează toate documentele justificative pentru o declarație de conformitate a proiectului și le pune la dispoziția AAC, la cerere;

(c) își asumă toate celelalte obligații prevăzute în capitolul A din prezenta anexă care îi revin declarantului unei declarații de conformitate a proiectului.

21L.A.107 Declarația de conformitate a proiectului în cazul unor modificări majore

(a) Înainte de a instala sau de a încorpora sau de a fi de acord ca o organizație de producție să instaleze sau să încorporeze o modificare majoră a proiectului unei aeronave pentru care a fost declarată conformitatea proiectului în acord cu capitolul C din prezenta anexă, organizația care a proiectat respectiva modificare majoră declară că proiectul respectivei modificări majore și aspectele vizate de modificare respectă:

1. fie specificațiile tehnice detaliate incluse prin trimitere în declarația de conformitate a proiectului aeronavei, cu excepția cazului în care respectivele specificații tehnice detaliate sau părți ale acestora nu mai sunt aplicabile în conformitate cu punctul 21L.B.61, deoarece AAC a stabilit că experiența dobândită în ceea ce privește alte produse

similare aflate în exploatare sau produse cu caracteristici de proiectare similare a demonstrat că pot apărea situații care afectează siguranța, iar specificațiile tehnice detaliate la care s-a făcut trimitere în declarația de conformitate a proiectului aeronavei nu abordează aceste situații care afectează siguranța; fie

2. specificațiile tehnice detaliate aplicabile, la data la care se face declarația în conformitate cu punctul 21L.B.61, dacă declarantul optează în acest sens; și

3. cerințele de protecție a mediului aplicabile menționate la punctul 21L.B.61, care sunt aplicabile la data la care este întocmită declarația.

(b) Declarația de conformitate a proiectului se întocmește în forma și modul stabilite de AAC.

(c) Declarația trebuie să conțină cel puțin următoarele informații:

1. numele persoanei care prezintă declarația și adresa/sediul acesteia;

2. numărul de referință al declarației privind aeronava vizată de modificarea majoră;

3. un număr unic de referință pentru identificarea modificării majore;

4. indicarea specificațiilor tehnice detaliate și a cerințelor de protecție a mediului aplicabile pe care declarantul declară că le respectă;

5. o declarație semnată pe răspunderea exclusivă a persoanei care declară că proiectul modificării majore este în conformitate cu specificațiile tehnice detaliate și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile menționate la subpunctul 4, în conformitate cu planul de demonstrare a conformității menționat la litera (d) subpunctul 3;

6. o declarație semnată pe răspunderea exclusivă a persoanei care declară că nu au fost identificate de către persoana respectivă caracteristici sau particularități care ar putea afecta siguranța aeronavei sau compatibilitatea acesteia cu mediul pentru utilizarea prevăzută;

7. un angajament semnat potrivit căruia persoana care face declarația își va asuma obligațiile menționate la punctul 21L.A.47 în ceea ce privește proiectul de aeronavă modificat;

8. instrucțiuni privind continuitatea navigabilității;

9. limitările de operare, dacă au fost modificate;

10. fișa de date pentru navigabilitate și, dacă este cazul, istoricul conformității cu cerințele privind emisiile;

11. fișa de date pentru zgomot, dacă este cazul;

12. orice alte condiții sau limitări prevăzute pentru aeronavă în specificațiile tehnice detaliate aplicabile și în cerințele de protecție a mediului aplicabile pe care declarantul

declară că le respectă.

(d) Declarantul care proiectează o modificare majoră prezintă AAC declarația menționată la litera (c). Împreună cu această declarație, declarantul pune la dispoziția AAC:

1. o descriere a modificării majore;
2. date de bază privind modificarea majoră, inclusiv caracteristicile de operare, caracteristicile de proiectare și orice limitări;
3. un plan de demonstrare a conformității, indicând în detaliu mijloacele de demonstrare a conformității urmărite în cadrul demonstrării conformității;
4. justificările înregistrate ale conformității în cadrul datelor de conformitate obținute din activitățile de conformitate care au fost efectuate în acord cu planul de demonstrare a conformității;
5. mijloacele prin care a fost demonstrată conformitatea cu specificațiile tehnice detaliate aplicabile și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile de la punctul 21L.B.61;
6. în cazul în care conformitatea este demonstrată prin efectuarea de încercări, justificarea înregistrată a conformității articolelor și echipamentelor de încercare, demonstrând:
 - (i) pentru specimenul de încercare, că:
 - A. materialele și procesele au respectat în mod adecvat specificațiile de proiectare;
 - B. piesele componente ale produselor au respectat în mod adecvat desenele din proiect; și
 - C. procesele de fabricație, construcție și montaj le-au respectat în mod adecvat pe cele specificate în proiect;
 - (ii) echipamentele de încercare și de măsurare utilizate pentru încercare au fost adecvate pentru încercare și calibrate în mod corespunzător;
7. rapoarte, rezultate ale inspecțiilor sau ale încercărilor pe care declarantul le-a considerat necesare pentru a stabili dacă aeronava respectă specificațiile tehnice detaliate aplicabile și cerințele de protecție a mediului aplicabile.

(e) Declarația unei modificări majore a unei declarații de conformitate a proiectului se limitează la configurația sau configurațiile specifice din declarația de conformitate a proiectului care fac obiectul modificării.

21L.A.108 Activități de conformitate pentru declararea conformității unei modificări majore

Înainte de a depune o declarație de conformitate în acord cu punctul 21L.A.107, declarantul are următoarele obligații în ceea ce privește proiectul specific:

(a) stabilește un plan de demonstrare a conformității, indicând în detaliu mijloacele de demonstrare a conformității care trebuie urmărite în cadrul demonstrării conformității. Acest document trebuie actualizat, în funcție de necesități;

(b) înregistrează justificarea conformității în documentele de conformitate, în acord cu planul de demonstrare a conformității;

(c) efectuează încercări și inspecții în funcție de necesități, în acord cu planul de demonstrare a conformității;

(d) asigură și înregistrează conformitatea articolelor și echipamentelor de încercare și se asigură că specimenul de încercare este conform cu specificațiile, desenele, procesele de fabricație, mijloacele de construcție și montaj prevăzute în proiect;

(e) se asigură că echipamentele de încercare și de măsurare care urmează a fi utilizate pentru încercare sunt adecvate pentru încercare și calibrate în mod corespunzător;

(f) permite AAC să efectueze sau să participe la orice inspecții sau încercări ale aeronavelor în configurația de proiectare și de producție finală sau elaborată într-un stadiu suficient de avansat, necesare pentru a stabili că produsul modificat nu prezintă particularități sau caracteristici care ar putea afecta siguranța aeronavei sau compatibilitatea acesteia cu mediul pentru utilizarea prevăzută;

(g) efectuează probe în zbor, în conformitate cu metodele de testare specificate de AAC, astfel cum este necesar pentru a stabili că aeronava respectă specificațiile tehnice detaliate aplicabile și cerințele de protecție a mediului aplicabile.

Capitolul G

ORGANIZAȚII DE PRODUCȚIE DECLARATE

21L.A.121 Domeniul de aplicare

(a) Prezentul capitol stabilește:

1. procedurile de declarare a capacității de producție a persoanelor fizice și juridice care demonstrează conformitatea produselor și a pieselor cu datele de proiectare aplicabile;

2. drepturile și obligațiile persoanelor fizice și juridice care fac o declarație privind capacitatea de producție, menționată la punctul 1.

(b) Următoarele categorii de produse și piese pot fi produse de organizații care au făcut o declarație privind capacitatea de producție în conformitate cu prezentul capitol:

1. produse și piese al căror proiect a fost certificat în conformitate cu prezenta anexă;

2. aeronave al căror proiect face obiectul unei declarații făcute în conformitate cu prezenta anexă, precum și motoarele, elicele și piesele acestora.

21L.A.122 Eligibilitate

Orice persoană fizică sau juridică (organizație) își poate declara capacitatea de producție în temeiul prezentului capitol, în cazul în care persoana respectivă (organizația):

(a) a solicitat sau intenționează să solicite aprobarea proiectului produsului sau al piesei în conformitate cu prezenta anexă; sau

(b) a declarat sau intenționează să declare conformitatea unui proiect de aeronavă în conformitate cu prezenta anexă; sau

(c) colaborează cu solicitantul sau cu deținătorul unei aprobări a proiectului produsului care urmează să fie emisă sau care a fost emisă în conformitate cu prezenta anexă sau cu organizația care a declarat sau intenționează să declare conformitatea proiectului aeronavei în cauză în conformitate cu prezenta anexă, pentru a se asigura că produsul fabricat sau piesa fabricată este în conformitate cu proiectul respectiv și pentru a asigura continuitatea navigabilității produsului sau a piesei.

21L.A.123 Declarație privind capacitatea de producție

(a) Înainte de a fabrica produse sau piese, o organizație care intenționează să demonstreze conformitatea respectivelor produse sau piese cu datele de proiectare aplicabile trebuie să își declare capacitatea de producție.

(b) Declarația și orice modificări ulterioare ale acesteia se realizează în forma și modul stabilite de AAC.

(c) Declarația include informațiile necesare pentru ca AAC să se familiarizeze cu organizația și cu domeniul de activitate preconizat și cuprinde cel puțin următoarele:

1. denumirea organizației;

2. datele de contact ale sediului principal al activității organizației și, dacă este cazul, datele de contact și locurile de desfășurare a activității organizației;

3. numele și datele de contact ale managerului responsabil al organizației desemnate în conformitate cu punctul 21L.A.125 litera (c) subpunctul 1;

4. domeniul de activitate preconizat;

5. data la care se intenționează începerea activității de producție;

6. o declarație care să confirme că organizația:

(i) dispune de un sistem de management al producției în conformitate cu punctul 21L.A.124 litera (a); și

(ii) va menține sistemul de management al producției în conformitate cu prezentul capitol;

7. o declarație care să confirme că organizația va respecta procesele și procedurile stabilite în conformitate cu punctul 21L.A.124 litera (d);

8. o declarație potrivit căreia organizația este de acord să își asume obligațiile unei organizații de producție declarate în conformitate cu punctul 21L.A.127.

(d) Declarația privind capacitatea de producție se înaintează AAC.

21L.A.124 Sistemul de management al producției

(a) Organizația de producție declarată stabilește, pune în aplicare și menține un sistem de management al producției în baza unor prevederi clare în materie de răspundere și responsabilități la nivelul întregii organizații care:

1. corespunde naturii și complexității activităților sale și dimensiunii organizației și ia în considerare pericolele și riscurile asociate inerente acestor activități;

2. este instituit pe baza răspunderii unui manager responsabil numit în conformitate cu punctul 21L.A.125. litera (c) subpunctul 1.

(b) Sistemul de management al producției include un mijloc de gestionare a calității prin menținerea unui sistem al calității care:

1. garantează că fiecare produs sau piesă produs(ă) de organizația de producție declarată sau de partenerii acesteia sau furnizat(ă) de terți ori subcontractat(ă) acestora este conform(ă) cu datele de proiectare aplicabile și poate fi exploatat(ă) în condiții de siguranță;

2. stabilește, implementează și menține, după caz, în domeniul de aplicare al activităților sale, proceduri de control pentru:

(i) emiterea, aprobarea sau modificarea documentelor;

(ii) evaluarea, auditarea și controlul vânzătorului și al subcontractantului;

(iii) verificarea ca produsele, piesele, materialele și echipamentele achiziționate, inclusiv articolele noi sau exploatate furnizate de către cei care cumpără produsele, să fie conforme cu datele de proiectare aplicabile;

(iv) identificare și trasabilitate;

(v) procesele de fabricație;

(vi) inspecții și încercări, inclusiv probele în zbor în etapa de producție;

(vii) calibrarea uneltelor, dispozitivelor de montaj și a instrumentelor de încercare;

(viii) controlarea elementelor neconforme;

(ix) colaborarea cu solicitantul sau cu deținătorul aprobării de proiect sau cu declarantul unei declarații de conformitate a proiectului;

(x) completarea și păstrarea evidențelor;

(xi) asigurarea competenței și a calificărilor personalului;

(xii) eliberarea certificatelor de navigabilitate;

(xiii) manevrarea, depozitarea și ambalarea;

(xiv) auditurile interne de calitate și acțiunile corective ulterioare;

(xv) lucrări desfășurate în orice altă locație decât locurile de operare incluse în declarație;

(xvi) lucrări realizate după încheierea producției, dar înainte de livrare, în vederea menținerii aeronavei în starea de funcționare în condiții de siguranță;

(xvii) cererea de eliberare a permiselor de zbor și aprobarea condițiilor de zbor asociate;

3. include dispoziții specifice în procedurile de control pentru orice piese critice.

(c) Organizația de producție declarată instituie, ca parte a sistemului său de management al producției, o funcție independentă de monitorizare a conformității organizației cu cerințele relevante, precum și a conformității cu sistemul de management al producției și a caracterului adecvat al acestuia. Această monitorizare include un sistem de furnizare de feedback către persoana sau grupul de persoane menționate la punctul 21L.A.125 litera (c) subpunctele 1 și 2, astfel încât să se garanteze implementarea acțiunilor corective, în funcție de necesități.

(d) Organizația de producție declarată stabilește, menține și actualizează permanent, ca parte a sistemului său de management al producției, procesele și procedurile care asigură conformitatea produselor fabricate cu datele de proiectare aplicabile. Organizația de producție declarată pune la dispoziția AAC, la cerere, documente justificative privind aceste procese și proceduri.

(e) Organizația de producție declarată trebuie să instituie proceduri pentru a se asigura că aeronavele nou fabricate sunt întreținute în conformitate cu instrucțiunile de întreținere aplicabile și că sunt menținute în stare de navigabilitate și, dacă este cazul, că este eliberat un certificat de repunere în exploatare pentru lucrările de întreținere finalizate.

(f) În cazul în care organizația de producție declarată deține un alt (alte) certificat(e) de organizație eliberat(e) în temeiul Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și al actelor sale de punere în aplicare adoptate în temeiul acestuia, organizația de producție poate integra sistemul de management al producției în sistemul de management care se impune pentru eliberarea celui alt (celorlalte) certificat(e).

21L.A.125 Resursele organizației de producție declarate

Organizația de producție declarată se asigură că:

(a) instalațiile, condițiile de lucru, echipamentele și uneltele, procesele și materialele,

numărul și competența personalului și organizarea generală sunt adecvate pentru îndeplinirea obligațiilor sale menționate la punctul 21L.A.127;

(b) în ceea ce privește toate datele necesare referitoare la navigabilitate și la protecția mediului:

1. primește astfel de date din partea AAC și din partea declarantului conformității proiectului, a deținătorului sau a solicitantului certificatului de tip sau al aprobării de proiect, pentru a determina conformitatea cu datele de proiectare aplicabile;

2. a stabilit o procedură prin care se asigură încorporarea corectă în datele sale de producție a datelor referitoare la navigabilitate și la compatibilitatea cu mediul;

3. actualizează aceste date și le pune la dispoziția întregului personal care trebuie să aibă acces la astfel de date pentru a-și îndeplini obligațiile profesionale;

(c) în ceea ce privește conducerea și personalul:

1. organizația de producție declarată a desemnat un manager responsabil care are autoritatea de a se asigura că, în cadrul organizației, întreaga producție este realizată în conformitate cu standardele impuse și că organizația de producție declarată respectă în permanență cerințele sistemului de management al producției menționat la punctul 21.A.124 litera (a), precum și procesele și procedurile identificate la punctul 21L.A.124 litera (d);

2. pentru a asigura respectarea de către organizație a cerințelor din prezentul capitol, managerul responsabil a desemnat o persoană sau un grup de persoane care au fost identificate, împreună cu nivelul lor de autoritate. Persoana sau grupul de persoane răspund în fața managerului responsabil și au acces direct la acesta. Persoana sau persoanele desemnate trebuie să dețină cunoștințele, pregătirea și experiența necesară pentru a-și îndeplini responsabilitățile lor;

3. membrilor personalului de la toate nivelurile le-a fost conferit un nivel adecvat de autoritate care să le permită să-și execute responsabilitățile alocate și există o coordonare deplină și eficace în cadrul organizației de producție declarate în ceea ce privește aspectele legate de datele referitoare la navigabilitate și la compatibilitatea cu mediul;

4. structura organizatorică a organizației, împreună cu personalul-cheie cu responsabilități în asigurarea conformității organizației cu dispozițiile din prezentul subcapitol, este documentată și actualizată permanent;

(d) în ceea ce privește personalul responsabil de certificare, autorizat de către organizația de producție declarată să semneze documentele emise în temeiul punctului 21L.A.126, în conformitate cu domeniul de aplicare al activităților de producție declarată:

1. cunoștințele, parcursul profesional (inclusiv alte funcții din cadrul organizației) și experiența membrilor personalului responsabili de certificare sunt adecvate pentru îndeplinirea obligațiilor ce le revin;

2. membrii personalului responsabili de certificare primesc un document care atestă domeniul de aplicare a autorizării lor. Organizația de producție declarată menține o listă a membrilor personalului responsabili de certificare.

21L.A.126 Domeniul de activitate

(a) O organizație de producție declarată are dreptul de a demonstra conformitatea produselor și a pieselor care intră în domeniul de aplicare al prezentei secțiuni și pe care le-a produs în cadrul domeniului de activitate declarat, cu datele de proiectare aplicabile.

(b) O organizație de producție declarată are dreptul, în cazul unei aeronave complete, după prezentarea unei declarații de conformitate a aeronavei (formularul 52B AAC), să solicite:

1. pentru o aeronavă care este conformă cu un proiect de tip aprobat în acord cu secțiunea B capitolul B din prezenta anexă, un certificat de navigabilitate și un certificat de zgomot;

2. pentru o aeronavă care este conformă cu un proiect a cărui conformitate a fost declarată în acord cu capitolul C din prezenta anexă, un certificat de navigabilitate restrictiv și un certificat de zgomot restrictiv.

(c) O organizație de producție declarată are dreptul de a elibera certificate de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 AAC) pentru motoarele, elicele și piesele care sunt conforme cu:

1. datele de proiectare aprobate emise în conformitate cu secțiunea B capitolul B, D, E sau M din prezenta anexă;

2. datele de proiectare declarate pentru care conformitatea proiectului a fost declarată în acord cu capitolul C, F sau N din prezenta anexă;

3. datele de producție bazate pe toate datele de proiectare aprobate necesare, astfel cum sunt furnizate de deținătorul aprobării unui proiect de reparații.

(d) O organizație de producție declarată are dreptul de a recomanda, pentru o aeronavă pe care a produs-o și pentru care a atestat conformitatea cu datele de proiectare aplicabile, condițiile în care AAC poate elibera un permis de zbor în temeiul capitolului P din anexa nr. 1.

(e) O organizație de producție declarată are dreptul de a întreține o aeronavă nouă pe care a produs-o, astfel cum este necesar pentru a o menține în stare de navigabilitate, cu excepția cazului în care Regulamentul privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu impune efectuarea întreținerii în temeiul normelor, precum și de a elibera un certificat de repunere în exploatare (formularul 53B AAC) cu privire la respectiva întreținere.

21L.A.127 Obligațiile organizației de producție declarate

(a) Organizația de producție declarată funcționează în conformitate cu proceduri, practici și procese clar definite.

(b) În cazul în care organizația de producție declarată intenționează să efectueze probe în zbor, aceasta elaborează, menține și actualizează în permanență un manual de operațiuni care include o descriere a politicilor și proceselor organizației în materie de probe în zbor. Organizația de producție declarată pune acest manual la dispoziția AAC, la cerere.

(c) În cazul aeronavelor finalizate, înainte de a prezenta AAC o declarație de conformitate a aeronavei (formularul 52B AAC), organizația de producție declarată se asigură că aeronava poate fi exploatată în condiții de siguranță și este conformă cu:

1. proiectul de tip aprobat al unui produs certificat de tip eliberat în conformitate cu secțiunea B capitolul B din prezenta anexă sau

2. datele de proiectare ale unei aeronave pentru care conformitatea proiectului a fost declarată în acord cu capitolul C din prezenta anexă.

(d) În ceea ce privește produsele (altele decât aeronavele complete) și piesele, organizația de producție declarată se asigură, înainte de a elibera un certificat de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 AAC), că produsul sau piesa poate fi exploatat(ă) în condiții de siguranță și că este conform(ă) cu proiectul de tip aprobat al unui produs certificat de tip eliberat în conformitate cu secțiunea B capitolul B, D, E sau M din prezenta anexă sau că este conform(ă) cu datele de proiectare ale unei aeronave pentru care conformitatea proiectului a fost declarată în acord cu capitolul C, F sau M din prezenta anexă.

(e) În ceea ce privește motoarele, organizația de producție declarată se asigură că motorul finalizat este în conformitate cu cerințele aplicabile privind emisiile de evacuare ale motorului aplicabile la data de fabricație a motorului.

(f) Organizația de producție declarată include, în toate certificatele de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 AAC) eliberate de aceasta, numărul de referință emis de AAC în conformitate cu punctul 21L.B.142 pentru respectiva organizație de producție declarată.

(g) Organizația de producție declarată se asigură că organizația înregistrează informații detaliate cu privire la toate lucrările finalizate.

(h) Organizația de producție declarată îi oferă deținătorului de proiect sau declarantului unei declarații de conformitate a proiectului sprijin pentru continuitatea navigabilității produselor sau pieselor fabricate.

(i) Organizația de producție declarată trebuie să dispună de un sistem de arhivare care înregistrează cerințele care au fost impuse altor organizații, cum ar fi furnizorii și subcontractanții. Organizația de producție declarată pune datele arhivate la dispoziția AAC în scopul continuității navigabilității.

(j) În ceea ce privește producția de aeronave noi, organizația de producție declarată se asigură că aeronava este menținută în stare de navigabilitate și că lucrările de întreținere, inclusiv orice reparații necesare în conformitate cu datele de proiectare aplicabile, se efectuează înainte de emiterea unei declarații de conformitate a aeronavei (formularul 52B AAC).

(k) În caz de eliberare a unui certificat de repunere în exploatare în urma unor astfel de lucrări de întreținere, organizația de producție declarată stabilește, înainte de eliberarea certificatului respectiv, că fiecare aeronavă finalizată a fost supusă lucrărilor de întreținere necesare și poate fi exploatată în condiții de siguranță.

(l) Organizația de producție declarată trebuie să respecte cerințele aplicabile unei organizații de producție declarate, prevăzute în capitolul A din prezenta anexă.

21L.A.128 Notificarea modificărilor și încetarea activităților

Organizația de producție declarată notifică AAC, fără întârzieri nejustificate, următoarele:

(a) orice modificări ale informațiilor care au fost declarate în conformitate cu punctul 21L.A.123 litera (c);

(b) orice modificări ale sistemului de management al producției care sunt semnificative pentru demonstrarea conformității sau în ceea ce privește caracteristicile de navigabilitate și de compatibilitate cu mediul ale produsului sau ale piesei;

(c) încetarea unora dintre activități sau a tuturor activităților care fac obiectul declarației.

Capitolul H

CERTIFICATE DE NAVIGABILITATE ȘI CERTIFICATE

DE NAVIGABILITATE RESTRICTIVE

21L.A.141 Domeniul de aplicare

Prezentul capitol stabilește procedura de solicitare a unui certificat de navigabilitate sau a unui certificat de navigabilitate restrictiv pentru o aeronavă al cărei proiect a fost certificat sau declarat în conformitate cu prezenta anexă, precum și drepturile și obligațiile solicitanților și deținătorilor respectivelor certificate.

21L.A.142 Eligibilitate

Orice persoană fizică sau juridică pe numele căreia este sau va fi înmatriculată o aeronavă în Registrul aerian al Republicii Moldova poate solicita un certificat de navigabilitate sau un certificat de navigabilitate restrictiv pentru respectiva aeronavă în condițiile prevăzute în prezentul capitol.

21L.A.143 Solicitarea unui certificat de navigabilitate sau a unui certificat de

navigabilitate restrictiv

(a) O persoană fizică sau juridică solicită un certificat de navigabilitate sau un certificat de navigabilitate restrictiv în forma și modul stabilite de AAC.

(b) O persoană fizică sau juridică poate solicita:

1. un certificat de navigabilitate pentru o aeronavă care este conformă cu un certificat de tip eliberat de AAC în conformitate cu secțiunea B capitolul B din prezenta anexă; sau

2. un certificat de navigabilitate restrictiv pentru o aeronavă care este conformă cu o declarație de conformitate a proiectului în acord cu capitolul C din prezenta anexă, înregistrată de AAC în conformitate cu punctul 21L.B.63 la momentul depunerii cererii.

(c) În ceea ce privește o aeronavă nouă care este conformă cu un certificat de tip eliberat de AAC, solicitantul include în cerere:

1. o declarație de conformitate a aeronavei (formularul 52 AAC sau formularul 52B AAC) care este fie emisă, fie semnată de:

(i) o organizație de producție care și-a declarat capacitatea de producție în temeiul capitolului G din prezenta anexă și care a fost înregistrată de AAC în conformitate cu punctul 21L.B.142; sau

(ii) deținătorul unei aprobări de organizație de producție în temeiul prerogativelor prevăzute la punctul 21.A.163 litera (b) din anexa nr. 1 (partea 21);

2. o fișă de masă și centraj, însoțită de instrucțiunile de încărcare;

3. manualul de zbor, dacă acesta este impus de baza certificării de tip aplicabile pentru aeronava respectivă.

(d) În ceea ce privește o aeronavă nouă care este conformă cu o declarație de conformitate a proiectului înregistrată de AAC, solicitantul include în cerere:

1. o declarație de conformitate a aeronavei (formularul 52B AAC) care este fie emisă, fie semnată de:

(i) o persoană fizică sau juridică în conformitate cu capitolul R din prezenta anexă;

(ii) o organizație de producție care și-a declarat capacitatea de producție în temeiul capitolului G din prezenta anexă și care a fost înregistrată de AAC în conformitate cu punctul 21L.B.142; sau

(iii) deținătorul unei aprobări de organizație de producție în temeiul prerogativelor prevăzute la punctul 21.A.163 litera (d) din anexa nr. 1 (partea 21);

2. o fișă de masă și centraj, însoțită de instrucțiunile de încărcare;

3. manualul de zbor, dacă acesta este impus de specificațiile tehnice detaliate

aplicabile pentru declarația de conformitate a proiectului.

(e) Pentru o aeronavă exploatată provenind dintr-un stat membru al UE, solicitantul include în cerere un certificat de examinare a navigabilității eliberat în conformitate cu partea M sau partea ML din Regulamentul privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu.

(f) Pentru o aeronavă exploatată provenind dintr-un stat care nu este membru al UE, solicitantul include în cerere:

1. o declarație din partea autorității competente a statului în care este sau a fost înmatriculată aeronava, care să reflecte starea de navigabilitate a aeronavei în momentul transferului;

2. evidențe istorice pentru a stabili standardul de producție, de modificare și de întreținere a aeronavei;

3. o fișă de masă și centraj, însoțită de instrucțiunile de încărcare;

4. manualul de zbor;

5. o recomandare privind eliberarea unui certificat de navigabilitate sau a unui certificat de navigabilitate restrictiv și a unui certificat de examinare a navigabilității în temeiul unei evaluări a navigabilității în conformitate cu partea M sau partea ML a unui certificat de navigabilitate restrictiv, în conformitate cu Regulamentul privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu.

(g) În afara cazului în care s-a convenit altfel, declarațiile menționate la litera (c) subpunctul 1, la litera (d) subpunctul 1 și la litera (f) subpunctul 1 se emit într-un termen care nu trebuie să depășească 60 de zile înainte de prezentarea aeronavei la autoritatea competentă.

21L.A.144 Obligațiile solicitantului unui certificat de navigabilitate sau al unui certificat de navigabilitate restrictiv

Solicitantul unui certificat de navigabilitate sau al unui certificat de navigabilitate restrictiv are următoarele obligații:

(a) prezintă manualele, plachetele, listele și marcajele instrumentelor și alte informații necesare impuse de baza certificării de tip aplicabile sau de specificațiile tehnice detaliate aplicabile pentru declarațiile de conformitate a proiectului într-una dintre limbile oficiale acceptate de către AAC;

(b) demonstrează că aeronava sa este identificată în conformitate cu capitolul Q din prezenta anexă;

(c) organizează inspecții ale AAC pentru a evalua dacă aeronava prezintă neconformități care ar putea afecta siguranța aeronavei.

21L.A.146 Menținerea valabilității unui certificat de navigabilitate și a unui certificat de navigabilitate restrictiv

(a) Un certificat de navigabilitate sau un certificat de navigabilitate restrictiv rămâne valabil atât timp cât:

1. aeronava rămâne înmatriculată în același registru;

2. deținătorul nu a renunțat la certificat;

3. aeronava continuă să respecte cerințele relevante din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și normele sale de punere în aplicare, proiectul de tip aplicabil sau datele de proiectare aplicabile ale unei aeronave pentru care a fost declarată conformitatea proiectului, precum și cerințele privind continuitatea navigabilității, ținând cont de dispozițiile referitoare la tratarea constatărilor conform dispozițiilor de la punctul 21L.B.21;

4. certificatul nu a fost revocat de autoritatea competentă în temeiul punctului 21L.B.22.

(b) În caz de renunțare sau retragere, certificatul se restituie AAC.

Capitolul I

CERTIFICATE DE ZGOMOT ȘI CERTIFICATE

DE ZGOMOT RESTRICTIVE

21L.A.161 Domeniul de aplicare

Prezentul capitol stabilește procedura de solicitare a unui certificat de zgomot sau a unui certificat de zgomot restrictiv pentru o aeronavă al cărei proiect a fost certificat sau declarat în conformitate cu prezenta anexă, precum și drepturile și obligațiile solicitanților și deținătorilor respectivelor certificate.

21L.A.162 Eligibilitate

Orice persoană fizică sau juridică pe numele căreia este sau va fi înmatriculată o aeronavă poate solicita un certificat de zgomot sau un certificat de zgomot restrictiv pentru respectiva aeronavă în temeiul prezentului capitol.

21L.A.163 Solicitarea unui certificat

(a) O persoană fizică sau juridică solicită un certificat de zgomot sau un certificat de zgomot restrictiv în forma și modul stabilite de autoritatea competentă a statului în care se efectuează înmatricularea.

(b) O persoană fizică sau juridică poate solicita:

1. un certificat de zgomot pentru o aeronavă care este conformă cu un certificat de tip eliberat de AAC în conformitate cu secțiunea B capitolul B din prezenta anexă; sau

2. un certificat de zgomot restrictiv pentru o aeronavă care este conformă cu o declarație de conformitate a proiectului prezentată în acord cu capitolul C din prezenta anexă, înregistrată de AAC în conformitate cu punctul 21L.B.63 la momentul depunerii cererii.

(c) Solicitantul include în cerere:

1. în ceea ce privește o aeronavă nouă:

(i) o declarație de conformitate a aeronavei (formularul 52 AAC sau formularul 52B AAC) care este fie emisă, fie semnată de:

A. o persoană fizică sau juridică în conformitate cu capitolul R din prezenta anexă;

B. o organizație de producție care și-a declarat capacitatea de producție în temeiul capitolului G din prezenta anexă și care a fost înregistrată de către AAC în conformitate cu punctul 21L.B.142; sau

C. deținătorul unei aprobări de organizație de producție în temeiul prerogativelor prevăzute la punctul 21.A.163 litera (b) din anexa nr. 1 (partea 21);

(ii) trimiterea la înregistrarea zgomotului din baza de date a AAC privind nivelurile de zgomot care reflectă informațiile privind zgomotul, determinate în conformitate cu cerințele de zgomot aplicabile;

2. în ceea ce privește o aeronavă exploatată:

(i) trimiterea la înregistrarea zgomotului din baza de date a AAC privind nivelurile de zgomot care reflectă informațiile privind zgomotul, determinate în conformitate cu cerințele de zgomot aplicabile; și

(ii) evidențe istorice pentru a stabili standardul de producție, de modificare și de întreținere a aeronavei.

(d) În afara cazului în care s-a convenit altfel, declarațiile menționate la litera (c) subpunctul 1 punctul (i) se emit într-un termen care nu trebuie să depășească 60 de zile înainte de prezentarea aeronavei la autoritatea competentă a statului în care se efectuează înmatricularea.

21L.A.165 Durata și menținerea valabilității unui certificat de zgomot și a unui certificat de zgomot restrictiv

(a) Un certificat de zgomot sau un certificat de zgomot restrictiv rămâne valabil atât timp cât:

1. aeronava rămâne înmatriculată în același registru;

2. deținătorul nu a renunțat la certificat;

3. aeronava continuă să respecte cerințele de protecție a mediului aplicabile din

Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și normele sale de punere în aplicare, precum și proiectul de tip aplicabil sau datele de proiectare aplicabile ale unei aeronave pentru care a fost declarată conformitatea proiectului, ținând cont de dispozițiile referitoare la tratarea constatărilor conform dispozițiilor de la punctul 21L.B.21;

4. certificatul nu a fost revocat de autoritatea competentă a statului de înmatriculare în temeiul punctului 21L.B.22.

(b) În caz de renunțare sau retragere, certificatul se restituie autorității competente a statului în care s-a efectuat înmatricularea.

Capitolul J

ORGANIZAȚII DE PROIECTARE DECLARATE

21L.A.171 Domeniul de aplicare

Prezentul capitol stabilește:

(a) procedura de declarare a capacității de proiectare de către persoanele fizice și juridice care proiectează produse în temeiul prezentei secțiuni; și

(b) drepturile și obligațiile persoanelor care fac declarații privind capacitatea de proiectare, menționate la litera (a).

21L.A.172 Eligibilitate

Orice persoană fizică sau juridică (organizație) care, în conformitate cu punctul 21L.A.22, punctul 21L.A.82 sau punctul 21L.A.204 are obligația de a-și demonstra capacitatea de proiectare, își poate declara capacitatea în condițiile prevăzute în prezentul capitol.

21L.A.173 Declarație privind capacitatea de proiectare

(a) Înainte de sau concomitent cu solicitarea aprobării unui proiect în temeiul prezentei secțiuni sau înainte de depunerea cererii de aprobare a condițiilor de zbor în conformitate cu punctul 21.A.710 din anexa nr. 1 (partea 21) în cazul unui produs pe care îl proiectează, oricare dintre acestea survine mai întâi, organizația prezintă AAC o declarație privind capacitatea de proiectare.

(b) Declarația și orice modificări ulterioare ale acesteia se realizează în forma și modul stabilite de AAC.

(c) Declarația include informațiile necesare pentru ca AAC să se familiarizeze cu organizația și cu domeniul de activitate preconizat și cuprinde cel puțin următoarele:

1. denumirea organizației;

2. adresa sediului principal al activității organizației și, dacă este cazul, a locurilor de desfășurare a activității organizației;

3. numele și datele de contact ale șefului organizației de proiectare;

4. domeniul de activitate preconizat;

5. o declarație care să confirme că organizația:

(i) dispune de un sistem de management al proiectării în conformitate cu punctul 21L.A.174 litera (a); și

(ii) va menține sistemul de management al proiectării în conformitate cu prezentul capitol;

6. o declarație care să confirme că organizația va respecta procesele și procedurile stabilite în conformitate cu punctul 21L.A.174 litera (d);

7. o declarație potrivit căreia organizația este de acord să își asume obligațiile unei organizații de proiectare declarate în conformitate cu punctul 21L.A.177.

(d) Declarația privind capacitatea de proiectare se înaintează AAC.

21L.A.174 Sistemul de management al proiectării

(a) Organizația de proiectare declarată stabilește, pune în aplicare și menține un sistem de management al proiectării în baza unor prevederi clare în materie de răspundere și responsabilități la nivelul întregii organizații, care:

1. corespunde naturii și complexității activităților sale și dimensiunii organizației și ia în considerare pericolele și riscurile asociate inerente acestor activități;

2. este instituit pe baza răspunderii unui singur manager desemnat drept șef al organizației de proiectare în conformitate cu punctul 21L.A.175 litera (a).

(b) Organizația de proiectare declarată dispune, ca parte a sistemului său de management al proiectării, de un mijloc de asigurare a calității proiectului prin instituirea, implementarea și menținerea unui sistem de management al proiectării, al modificărilor de proiectare și al reparațiilor produselor. Sistemul respectiv:

1. include o funcție de navigabilitate responsabilă să asigure că proiectele produselor și proiectele modificărilor și reparațiilor acestora sunt conforme cu baza aplicabilă a certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile;

2. instituie, implementează și menține o funcție independentă de verificare a demonstrării conformității, pe baza căreia organizația declară conformitatea cu baza aplicabilă a certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile;

3. specifică modalitatea în care sistemul de asigurare a calității proiectului determină posibilitatea de acceptare a pieselor care sunt proiectate sau a sarcinilor care sunt realizate de parteneri sau subcontractanți, prin intermediul unor metode care fac obiectul unor proceduri scrise.

(c) Organizația de proiectare declarată instituie, ca parte a sistemului său de management al proiectării, o funcție independentă de monitorizare a conformității organizației cu cerințele relevante, precum și a conformității sistemului de management al proiectării și a caracterului adecvat al acestuia. Această monitorizare include un sistem de furnizare de feedback către persoana sau grupul de persoane menționate la punctul 21L.A.175 litera (b) și către managerul responsabil menționat la punctul 21L.A.175 litera (a), astfel încât să se garanteze implementarea acțiunilor corective în funcție de necesități.

(d) Organizația de proiectare declarată stabilește, menține și actualizează permanent procesele și procedurile care asigură conformitatea proiectului produselor cu baza aplicabilă a certificării de tip, cu specificațiile tehnice detaliate aplicabile și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile. Organizația de proiectare declarată pune la dispoziția AAC, la cerere, documente justificative privind aceste procese și proceduri.

(e) În cazul în care unele piese sau unele modificări aduse produselor sunt proiectate de organizații partenere sau de subcontractanți, procesele și procedurile menționate la litera (d) cuprind o descriere a modului în care organizația de proiectare poate furniza, pentru toate piesele, asigurarea de conformitate solicitată la litera (b) subpunctul 2 și cuprinde, direct sau prin trimiteri, descrieri și informații cu privire la activitățile de proiectare și organizarea respectivilor parteneri sau subcontractanți.

(f) În cazul în care organizația de proiectare declarată deține un alt (alte) certificat(e) de organizație eliberat(e) în temeiul Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și al actelor sale de punere în aplicare adoptate în temeiul acestuia, organizația de proiectare declarată poate integra sistemul de management al proiectării în sistemul de management care se impune pentru eliberarea celui(lalte) certificat(e).

21L.A.175 Resursele organizației de proiectare declarate

(a) Organizația de proiectare declarată desemnează un șef al organizației de proiectare care are autoritatea de a se asigura că toate activitățile de proiectare în cadrul organizației sunt efectuate în conformitate cu standardele impuse și că organizația de proiectare declarată respectă în permanență cerințele sistemului de management al proiectării menționat la punctul 21L.A.174 literele (a)-(c), precum și procesele și procedurile menționate la punctul 21L.A.174 litera (d).

(b) Șeful organizației de proiectare numește și identifică personalul-cheie din cadrul organizației responsabil de:

1. asigurarea faptului că proiectele produselor și proiectele modificărilor și reparațiilor acestora sunt conforme cu baza aplicabilă a certificării de tip, cu specificațiile tehnice detaliate aplicabile și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile;

2. monitorizarea independentă a funcției de conformitate și de adecvare; și

3. în funcție de dimensiunea organizației, orice altă persoană sau grup de persoane care este necesar(ă) pentru a se asigura că organizația respectă cerințele prezentei secțiuni.

(c) Persoana sau grupul de persoane identificat(ă) la litera (b):

1. răspunde în fața șefului organizației de proiectare și are acces direct la acesta;
2. deține cunoștințele, pregătirea și experiența necesară pentru a-și îndeplini responsabilitățile atribuite.

(d) Organizația de proiectare declarată se asigură că:

1. personalul din toate departamentele tehnice este în număr suficient, are o experiență corespunzătoare și autoritatea necesară pentru a-și putea îndeplini responsabilitățile atribuite și că acestea, împreună cu birourile, instalațiile și echipamentele, sunt adecvate, astfel încât să permită personalului să se asigure că produsele proiectate îndeplinesc cerințele de navigabilitate și sunt compatibile cu mediul;

2. există o coordonare deplină și eficientă în cadrul organizației de proiectare declarate în ceea ce privește aspectele de navigabilitate și de protecție a mediului.

(e) Organizația de proiectare declarată documentează structura organizatorică a organizației sale, împreună cu personalul-cheie cu responsabilități în asigurarea faptului că organizația respectă prezentul capitol, o actualizează permanent și o pune la dispoziția AAC, la cerere.

21L.A.176 Domeniul de activitate

Organizația de proiectare declarată identifică tipurile de lucrări de proiectare, categoriile de produse pentru care se desfășoară activități de proiectare, precum și funcțiile și sarcinile pe care organizația le îndeplinește în ceea ce privește navigabilitatea produselor și compatibilitatea lor cu mediul.

21L.A.177 Obligațiile organizației de proiectare declarate

O organizație de proiectare declarată:

(a) funcționează în conformitate cu proceduri, practici și procese clar definite;

(b) în cazul în care organizația de proiectare declarată intenționează să efectueze probe în zbor, menține și actualizează un manual de operațiuni care furnizează o descriere a politicilor și proceselor organizației în materie de probe în zbor și, la cerere, pune manualul la dispoziția AAC;

(c) stabilește dacă proiectele produselor, inclusiv modificările și reparațiile acestora, nu prezintă caracteristici care afectează siguranța și dacă sunt conforme cu baza aplicabilă a certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile și furnizează AAC declarații/documente care să confirme acest lucru;

(d) furnizează AAC informații sau instrucțiuni referitoare la acțiunile de continuitate a navigabilității;

(e) respectă cerințele prevăzute în capitolul A din prezenta anexă, aplicabile organizațiilor de proiectare declarate.

21L.A.178 Notificarea modificărilor și încetarea activităților

Organizația de proiectare declarată notifică AAC, fără întârzieri nejustificate, următoarele:

(a) orice modificări ale informațiilor care au fost declarate în conformitate cu punctul 21L.A.173 litera (c);

(b) modificările aduse sistemului de management al proiectării care sunt semnificative pentru demonstrarea conformității produsului pe care l-a proiectat;

(c) încetarea unora dintre activitățile sau a tuturor activităților care fac obiectul declarației.

Capitolul K

PIESE

21L.A.191 Domeniul de aplicare

Prezentul capitol stabilește modul în care trebuie demonstrată conformitatea pieselor cu cerințele de navigabilitate.

21L.A.192 Demonstrarea conformității

(a) Demonstrarea conformității cu cerințele de navigabilitate a pieselor care urmează a fi instalate într-un produs certificat de tip sau pe o aeronavă pentru care a fost declarată conformitatea proiectului se realizează:

1. în cadrul procedurilor de certificare de tip din capitolul B, D sau E din prezenta anexă pentru produsul în care trebuie instalat; sau

2. în cadrul procedurilor de declarare a conformității proiectului din capitolul C sau F din prezenta anexă pentru produsul în care trebuie instalat; sau

3. în cazul pieselor standard, în conformitate cu standardele recunoscute în mod oficial.

(b) În toate cazurile în care aprobarea unei piese este explicit impusă de măsurile adoptate de AAC, piesa trebuie să se conformeze specificațiilor recunoscute de AAC ca fiind echivalente în cazul dat.

21L.A.193 Aprobarea pieselor în vederea instalării

(a) O piesă se instalează într-un produs numai atunci când este identificată de către deținătorul unui certificat de tip, al unui certificat de tip suplimentar, al aprobării unui proiect de modificare sau de reparații sau în baza unei declarații de conformitate a proiectului ca fiind adecvată pentru instalare și atunci când:

1. se află într-o stare care permite exploatarea în condiții de siguranță;

2. este marcată în conformitate cu dispozițiile din capitolul Q din prezenta anexă; și

3. este însoțită de un certificat de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 AAC), care atestă că articolul a fost fabricat în conformitate cu datele de proiectare aplicabile.

(b) Prin derogare de la litera (a) subpunctul 3 și sub rezerva îndeplinirii condițiilor prevăzute la litera (c), următoarele piese nu necesită un certificat de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 AAC) pentru a fi instalate într-un produs certificat de tip sau pe o aeronavă pentru care a fost declarată conformitatea proiectului:

1. o piesă standard;

2. o piesă care:

(i) nu are o durată limitată de viață, nu face parte din structura primară și nici din comenzile de zbor;

(ii) este identificată în vederea instalării pe aeronava respectivă de către deținătorul unui certificat de tip, al unui certificat de tip suplimentar, al aprobării unui proiect de modificare sau de reparații sau în baza unei declarații de conformitate a proiectului;

(iii) urmează a fi instalată pe o aeronavă al cărei proprietar a verificat conformitatea cu condițiile aplicabile de la subpunctele (i) și (ii) și a acceptat să își asume răspunderea pentru această conformitate;

3. o piesă pentru care consecințele unei neconformități cu datele sale de proiectare aprobate sau cu datele de proiectare declarate au un efect neglijabil asupra siguranței produsului și care este identificată ca atare de deținătorul aprobării de proiect sau de declarantul conformității proiectului în instrucțiunile privind continuitatea navigabilității. Pentru a determina efectele unei piese neconforme asupra siguranței, deținătorul aprobării de proiect sau declarantul unei declarații de conformitate a proiectului poate prevedea, în instrucțiunile privind continuitatea navigabilității, activități de verificare specifice care să fie realizate de persoana care instalează piesa pe produs;

4. în cazul aplicării unei modificări standard în conformitate cu punctul 21L.A.102 sau a unei reparații standard în conformitate cu punctul 21L.A.202, o piesă pentru care consecințele unei neconformități cu datele sale de proiectare au un efect neglijabil asupra siguranței produsului, iar piesa este identificată ca atare în specificațiile de certificare pentru modificările standard și pentru reparațiile standard, emise în conformitate cu punctul 21.B.70 din anexa nr. 1 (partea 21). Pentru a determina efectele unei piese neconforme asupra siguranței, în aceste specificații de certificare pot fi prevăzute activități de verificare specifice care să fie realizate de persoana care instalează piesa în produs;

5. o piesă care este exceptată de la aprobarea navigabilității în conformitate cu Regulamentul de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene; și

6. o piesă care este o componentă a unui ansamblu superior identificat la litera (b) subpunctele 1-5.

(c) Piese enumerate la litera (b) sunt eligibile pentru instalarea într-un produs certificat de tip sau pe o aeronavă pentru care a fost declarată conformitatea proiectului fără a fi însoțite de un formular 1 AAC, cu condiția ca instalatorul să dețină un document emis de persoana sau de organizația care a fabricat piesa, în care se declară denumirea piesei, numărul piesei și conformitatea piesei cu datele sale de proiectare și care conține data emiterii.

Capitolul M

PROIECTAREA REPARAȚIILOR PENTRU

PRODUSE CERTIFICATE DE TIP

21L.A.201 Domeniul de aplicare

Prezentul capitol stabilește:

(a) procedura de solicitare a aprobării proiectelor de reparații pentru produse certificate de tip;

(b) drepturile și obligațiile solicitanților și deținătorilor aprobărilor menționate la litera (a);

(c) dispoziții privind reparațiile standard care nu necesită aprobare.

21L.A.202 Reparații standard

(a) Reparațiile standard sunt proiecte de reparații pentru un produs certificat de tip aprobat în conformitate cu secțiunea B capitolul B din prezenta anexă și care:

1. respectă datele de proiectare incluse în specificațiile de certificare emise de AAC, care conțin metode, tehnici și practici acceptabile pentru efectuarea și identificarea reparațiilor standard, inclusiv instrucțiunile aferente privind continuitatea navigabilității; și

2. nu intră în conflict cu datele deținătorului certificatului de tip respectiv.

(b) Punctele 21L.A.203-21L.A.211 nu se aplică reparațiilor standard.

21L.A.203 Clasificarea proiectelor de reparații pentru un produs certificat de tip

(a) Proiectele de reparații pentru un produs certificat de tip sunt clasificate ca minore sau majore.

(b) O reparație „minoră” este un proiect de reparații care nu are un efect semnificativ asupra masei, centrului, rezistenței structurii, fiabilității, nivelurilor certificate de zgomot și emisii, caracteristicilor operaționale sau asupra altor caracteristici care afectează navigabilitatea produsului sau compatibilitatea sa cu mediul.

(c) Toate celelalte proiecte de reparații sunt reparații „majore”.

(d) Cerințele pentru aprobarea proiectelor de reparații minore sunt cele prevăzute la punctul 21L.A.207.

21L.A.204 Eligibilitate

(a) Orice persoană fizică sau juridică care și-a demonstrat sau este în curs de a-și demonstra capacitatea de proiectare în conformitate cu punctul 21L.A.23 poate solicita aprobarea unui proiect de reparații majore pentru un produs certificat de tip, în conformitate cu condițiile stabilite în prezentul capitol.

(b) Orice persoană fizică sau juridică poate solicita aprobarea unui proiect de reparații minore pentru un produs certificat de tip, în conformitate cu condițiile stabilite în prezentul capitol.

21L.A.205 Cererea de aprobare a unui proiect de reparații pentru un produs certificat de tip

(a) O cerere de aprobare a unui proiect de reparații pentru un produs certificat de tip se întocmește în forma și modul stabilite de AAC.

(b) Pentru aprobarea unui proiect de reparații majore, solicitantul include în cerere sau prezintă, după cererea inițială, un plan de demonstrare a conformității care:

1. cuprinde o descriere a defectiunilor și a proiectului de reparații, cu identificarea configurației proiectului de tip conform căruia se realizează proiectul de reparații;

2. identifică toate aspectele proiectului de tip și ale manualelor aprobate, care sunt modificate sau vizate de proiectul de reparații;

3. identifică orice noi investigații necesare pentru a demonstra conformitatea proiectului de reparații și a aspectelor vizate de proiectul de reparații cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile, incluse ca referință fie în certificatul de tip, fie în certificatul de tip suplimentar, după caz;

4. identifică orice revizuirii propuse ale bazei certificării de tip inclusă ca referință fie în certificatul de tip, fie în certificatul de tip suplimentar, după caz;

5. specifică dacă datele de certificare au fost sau vor fi pregătite în întregime de către solicitant sau pe baza unei înțelegeri cu proprietarul datelor de certificare de tip.

21L.A.206 Demonstrarea conformității

(a) Solicitantul aprobării unui proiect de reparații majore demonstrează conformitatea cu baza aplicabilă a certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile stabilite și notificate solicitantului de către AAC în conformitate cu punctul 21L.B.201 și prezintă AAC mijloacele prin care a fost demonstrată această conformitate.

(b) Solicitantul aprobării unui proiect de reparații majore prezintă AAC o justificare înregistrată a mijloacelor de conformare în documentele de conformitate, potrivit planului de demonstrare a conformității.

(c) Atunci când efectuează încercări și inspecții pentru a demonstra conformitatea în acord cu litera (a), solicitantul trebuie să fi verificat și documentat această verificare înainte de a efectua orice încercare:

1. pentru specimenul de încercare, că:

(i) materialele și procesele respectă în mod adecvat specificațiile pentru proiectul de tip propus;

(ii) piesele componente ale produselor respectă în mod adecvat desenele din proiectul de tip propus;

(iii) procesele de fabricație, construcție și montaj le respectă în mod adecvat pe cele specificate în proiectul de tip propus, și

2. echipamentele de încercare și de măsurare utilizate pentru încercare au fost adecvate pentru încercare și calibrate în mod corespunzător.

(d) Probele în zbor efectuate în scopul obținerii aprobării unui proiect de reparații majore se pun în practică în conformitate cu metodele de testare specificate de către AAC. Solicitantul execută toate probele în zbor necesare pentru a stabili conformitatea cu baza aplicabilă a certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile.

(e) Solicitantul aprobării unui proiect de reparații majore îi permite AAC:

1. să examineze orice fel de date și informații referitoare la demonstrarea conformității;

2. să asiste la sau să efectueze orice încercare sau inspecție desfășurată în scopul demonstrării conformității; și

3. dacă se consideră necesar, să efectueze o inspecție fizică a produsului reparat pentru a verifica conformitatea proiectului cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile.

(f) La finalizarea demonstrației de conformitate, solicitantul trebuie să declare AAC că:

1. a demonstrat conformitatea cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile stabilite și notificate solicitantului de către AAC în conformitate cu punctul 21L.B.201, în acord cu planul de demonstrare a conformității; și

2. nu a fost identificată nicio caracteristică sau particularitate care ar putea afecta siguranța produsului cu proiectul de reparații sau compatibilitatea acestuia cu mediul pentru utilizările pentru care se solicită certificarea.

21L.A.207 Cerințe pentru aprobarea unui proiect de reparații minore

Pentru a i se emite o aprobare a unui proiect de reparații minore pentru un produs certificat de tip, solicitantul:

(a) trebuie să demonstreze că proiectul de reparații și aspectele vizate de proiectul de reparații sunt conforme:

1. cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile incluse ca referință în certificatul de tip; sau

2. dacă solicitantul alege această opțiune, cu specificațiile de certificare aplicabile produsului la data prezentării cererii de aprobare a proiectului de reparații;

(b) trebuie să declare conformitatea cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile în conformitate cu litera (a) subpunctul 1 sau cu specificațiile de certificare alese în conformitate cu litera (a) subpunctul 2, să înregistreze justificările conformității în documentele de conformitate și să înscrie că nu a fost identificată nicio caracteristică sau particularitate care ar putea afecta siguranța produsului modificat sau compatibilitatea acestuia cu mediul pentru utilizările pentru care se solicită certificarea.

21L.A.208 Cerințe pentru aprobarea unui proiect de reparații majore

Pentru a i se emite o aprobare a unui proiect de reparații majore pentru un produs certificat de tip, solicitantul trebuie să demonstreze:

(a) conformitatea proiectului de reparații și a aspectelor vizate de proiectul de reparații cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile, stabilite și notificate solicitantului de către AAC în conformitate cu punctul 21L.B.201;

(b) conformitatea în acord cu punctul 21L.A.206;

(c) în cazul în care solicitantul a specificat că a furnizat date de certificare pe baza unei înțelegeri cu proprietarul datelor de certificare de tip în conformitate cu punctul 21L.A.205 litera (b) subpunctul 5, faptul că deținătorul certificatului de tip:

1. nu are nicio obiecție tehnică referitoare la informațiile prezentate în temeiul punctului 21L.A.205; și

2. a convenit să colaboreze cu solicitantul pentru a asigura îndeplinirea tuturor obligațiilor privind continuitatea navigabilității produsului reparat, prin respectarea dispozițiilor de la punctele 21L.A.28 și 21L.A.88;

(d) lipsa unor probleme nesoluționate în urma inspecției fizice a primului articol al produsului respectiv cu proiectul de reparații în configurația modificată finală efectuată de AAC în conformitate cu punctul 21L.A.206 litera (e) subpunctul 3.

21L.A.209 Aprobarea unui proiect de reparații în temeiul unei prerogative

(a) O organizație de proiectare aprobată poate emite aprobarea unui proiect de reparații pe care l-a proiectat, fără a fi necesară o cerere în conformitate cu punctul 21L.A.205, în conformitate cu sfera prerogativelor sale prevăzute la punctul 21.A.263 litera (c) subpunctele 2 și 5 din anexa nr. 1 (partea 21), în locul AAC, astfel cum se menționează în condițiile de aprobare.

(b) Atunci când emite o aprobare a unui proiect de reparații în conformitate cu litera (a), organizația de proiectare:

1. se asigură că sunt disponibile toate datele doveditoare și justificările;

2. se asigură că, în conformitate cu punctul 21L.A.206, a fost demonstrată și declarată conformitatea modificării cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile în conformitate cu punctul 21L.A.207 litera (a) sau cu punctul 21L.A.208 litera (a);

3. confirmă că nu a identificat:

(i) nicio neconformitate cu baza certificării de tip sau, după caz, cu cerințele de protecție a mediului aplicabile sau cu specificațiile de certificare alese;

(ii) nicio particularitate sau caracteristică a reparației care ar putea afecta siguranța produsului modificat sau compatibilitatea acestuia cu mediul pentru utilizările pentru care se solicită certificarea;

4. limitează aprobarea unei reparații aduse unui certificat de tip la configurația sau configurațiile specifice din certificatul de tip care fac obiectul reparației.

21L.A.210 Obligațiile deținătorului aprobării unui proiect de reparații

Deținătorul aprobării unui proiect de reparații:

(a) în cazul în care nu este deținătorul certificatului de tip sau al certificatului de tip suplimentar, iar datele de certificare au fost furnizate în conformitate cu punctul 21L.A.205 litera (b) subpunctul 5, încheie un acord cu deținătorul în cauză;

(b) furnizează organizației care realizează reparația toate instrucțiunile necesare pentru instalarea sau aplicarea proiectului de reparații;

(c) sprijină orice organizație de producție care produce piese pentru proiectul de reparații și se asigură că aceste piese sunt produse utilizând date de producție bazate pe datele de proiectare furnizate de deținătorul aprobării proiectului de reparații;

(d) se asigură că proiectul de reparații include toate instrucțiunile și limitările necesare, în cazul în care un proiect de reparații este aprobat sub rezerva unor limitări. Aceste instrucțiuni și limitări sunt transmise operatorului de către deținătorul aprobării proiectului de reparații în conformitate cu o procedură convenită cu AAC;

(e) își asumă obligațiile unui deținător al unei aprobări a unui proiect de reparații, prevăzute în capitolul A din prezenta anexă.

21L.A.211 Defecțiuni neremediate

Este posibil ca deteriorarea unui produs al cărui proiect a fost aprobat în conformitate cu secțiunea B să nu necesite un proiect de reparații dacă o evaluare a consecințelor în materie de navigabilitate justifică acest lucru. O astfel de evaluare trebuie

efectuată fie de AAC, fie de o organizație de proiectare care este aprobată în mod corespunzător în acord cu secțiunea A capitolul J din anexa nr. 1 (partea 21), în conformitate cu o procedură acceptată de AAC. În cazul în care evaluarea concluzionează că defectiunile neremediate necesită limitări, acestea se prelucrează în conformitate cu punctul 21L.A.210 litera (d).

Capitolul N

PROIECTAREA REPARAȚIILOR AERONAVELOR

PENTRU CARE A FOST DECLARATĂ

CONFORMITATEA PROIECTULUI

21L.A.221 Domeniul de aplicare

Prezentul capitol stabilește:

(a) procedura de declarare a conformității proiectelor de reparații pentru o aeronavă care a făcut obiectul unei declarații întocmite în conformitate cu capitolul C din prezenta anexă;

(b) drepturile și obligațiile declarantului care face o declarație de conformitate a modificării, menționată la litera (a);

(c) dispozițiile privind reparațiile standard care nu necesită o declarație de conformitate a proiectului.

21L.A.222 Reparații standard

(a) Reparațiile standard sunt proiecte de reparații pentru o aeronavă care a făcut obiectul unei declarații întocmite în conformitate cu capitolul C din prezenta anexă și care:

1. respectă datele de proiectare incluse în specificațiile de certificare emise de AAC, care conțin metode, tehnici și practici acceptabile pentru efectuarea și identificarea reparațiilor standard, inclusiv instrucțiunile aferente pentru continuitatea navigabilității; și

2. nu intră în conflict cu datele de proiectare care fac obiectul declarației de conformitate a proiectului aeronavei, întocmită în conformitate cu capitolul C din prezenta anexă.

(b) Punctele 21L.A.223-21L.A.229 nu se aplică reparațiilor standard.

21L.A.223 Clasificarea proiectelor de reparații pentru o aeronavă pentru care a fost declarată conformitatea proiectului

(a) Proiectele de reparații pentru o aeronavă care a făcut obiectul unei declarații în conformitate cu capitolul C din prezenta anexă sunt clasificate ca majore sau minore, utilizând criteriile prevăzute la punctul 21L.A.203 literele (b) și (c).

(b) Conformitatea proiectului unei reparații minore se declară în acord cu punctul 21L.A.225.

(c) Conformitatea proiectului unei reparații majore se declară în acord cu punctul 21L.A.226.

21L.A.224 Eligibilitate

(a) Un declarant care a făcut o declarație de conformitate a proiectului aeronavei în acord cu capitolul C din prezenta anexă poate declara conformitatea unui proiect de reparații minore pentru aeronava respectivă în condițiile prevăzute în prezentul capitol. În plus, o astfel de declarație de conformitate poate fi făcută, în condițiile prevăzute în prezentul capitol, de către o organizație de proiectare autorizată în conformitate cu punctul 21.A.263 litera (c) subpunctul 3 din anexa nr. 1 (partea 21).

(b) Numai declarantul care a făcut o declarație de conformitate a proiectului aeronavei în acord cu capitolul C din prezenta anexă poate declara conformitatea unui proiect de reparații majore pentru o aeronavă pentru care a fost declarată conformitatea proiectului în acord cu capitolul C din prezenta anexă, în condițiile prevăzute în prezentul capitol.

(c) Prin derogare de la litera (b), în cazul în care declarantul care a făcut o declarație de conformitate a proiectului aeronavei în acord cu capitolul C din prezenta anexă și-a încetat activitatea sau nu mai răspunde cererilor de proiecte de reparații, conformitatea unui proiect de aeronavă modificat poate fi declarată, în acord cu capitolul C din prezenta anexă, de către o organizație de proiectare aprobată în conformitate cu punctul 21.A.263 litera (c) subpunctul 2 din anexa nr. 1 (partea 21), în limitele condițiilor sale de aprobare, sau de către orice altă persoană fizică sau juridică care își poate asuma obligațiile prevăzute la punctul 21L.A.47 cu privire la aeronava modificată în cauză.

21L.A.225 Declarația de conformitate a proiectului în cazul proiectelor de reparații minore

(a) Înainte de a încorpora sau de a aplica ori de a fi de acord ca o organizație de producție să încorporeze sau să aplice un proiect de reparații minore pentru o aeronavă pentru care a fost declarată conformitatea proiectului în acord cu capitolul C din prezenta anexă, declarantul sau organizația care a proiectat reparația minoră declară că proiectul de reparații minore respectă specificațiile tehnice detaliate și cerințele de protecție a mediului aplicabile cu care a fost declarată conformitatea în acord cu punctul 21L.A.43.

(b) Declarantul sau organizația care a proiectat modificarea minoră ține un registru al proiectelor de reparații minore pentru o aeronavă pentru care a fost declarată conformitatea proiectului și pune la dispoziția AAC, la cerere, orice declarație întocmită în conformitate cu litera (a).

21L.A.226 Declarația de conformitate a proiectului în cazul proiectelor de reparații majore

(a) Înainte de a încorpora sau de a aplica ori de a fi de acord ca o organizație de

producție să încorporeze sau să aplice un proiect de reparații majore pentru o aeronavă pentru care a fost declarată conformitatea proiectului în acord cu capitolul C din prezenta anexă, declarantul declară că proiectul de reparații majore respectă specificațiile tehnice detaliate și cerințele de protecție a mediului aplicabile cu care a fost declarată conformitatea în acord cu punctul 21L.A.43.

(b) Declarația de conformitate a proiectului se întocmește în forma și modul stabilite de AAC.

(c) Declarația trebuie să conțină cel puțin următoarele informații:

1. numele persoanei care prezintă declarația și adresa/sediul acesteia;
2. numărul de referință al declarației privind aeronava vizată de proiectul de reparații majore;
3. un număr unic de referință pentru identificarea proiectului de reparații majore;
4. indicarea specificațiilor tehnice detaliate și a cerințelor de protecție a mediului aplicabile cu care declarantul a declarat conformitatea aeronavei în conformitate cu punctul 21L.A.43;
5. o declarație semnată pe răspunderea exclusivă a persoanei care declară că proiectul reparației majore este în conformitate cu specificațiile tehnice detaliate și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile menționate la subpunctul 4, în conformitate cu planul de demonstrare a conformității menționat la litera (d) subpunctul 3;
6. o declarație semnată pe propria răspundere exclusivă a persoanei care declară că nu au fost identificate de către aceasta particularități sau caracteristici care ar putea afecta siguranța aeronavei sau compatibilitatea acesteia cu mediul pentru utilizarea prevăzută;
7. o descriere a defecțiunilor și a proiectului de reparații, cu identificarea configurației proiectului de tip conform căruia se efectuează reparația;
8. identificarea tuturor aspectelor proiectului de tip și ale manualelor aprobate, care sunt modificate sau vizate de proiectul de reparații.

(d) Declarantul care proiectează o reparație majoră prezintă AAC declarația menționată la litera (c). Împreună cu această declarație, declarantul pune la dispoziția AAC:

1. o descriere a reparației majore;
2. date de bază privind reparația majoră, inclusiv caracteristicile de operare, caracteristicile de proiectare și orice limitări;
3. un plan de demonstrare a conformității, indicând în detaliu mijloacele de demonstrare a conformității urmărite în cadrul demonstrării conformității;
4. justificările înregistrate ale conformității în cadrul datelor de conformitate obținute din activitățile de conformitate care au fost efectuate în acord cu planul de demonstrare a

conformității;

5. mijloacele prin care conformitatea cu specificațiile tehnice detaliate și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile în raport cu care declarantul declarase că a fost demonstrată conformitatea aeronavei în acord cu punctul 21L.A.43;

6. în cazul în care conformitatea este demonstrată prin efectuarea de încercări, justificarea înregistrată a conformității articolelor și echipamentelor de încercare, demonstrând:

(i) pentru specimenul de încercare, că:

A. materialele și procesele au respectat în mod adecvat specificațiile de proiectare;

B. piesele componente ale produselor au respectat în mod adecvat desenele din proiect; și

C. procesele de fabricație, construcție și montaj le-au respectat în mod adecvat pe cele specificate în proiect;

(ii) că echipamentele de încercare și de măsurare utilizate pentru încercări au fost adecvate pentru încercări și calibrate în mod corespunzător;

7. rapoarte, rezultate ale inspecțiilor sau încercărilor pe care declarantul le- a considerat necesare pentru a stabili dacă aeronava respectă specificațiile tehnice detaliate și cerințele de protecție a mediului aplicabile.

(e) Declarația de reparații majore aferentă unei declarații de conformitate a proiectului se limitează la configurația sau configurațiile specifice din declarația de conformitate a proiectului care fac obiectul modificării.

21L.A.227 Activități de conformitate pentru declararea conformității unui proiect de reparații majore

Înainte de a depune o declarație de conformitate în acord cu punctul 21L.A.226, declarantul are următoarele obligații în ceea ce privește proiectul specific:

(a) stabilește un plan de demonstrare a conformității, indicând în detaliu mijloacele de demonstrare a conformității care trebuie urmărite în cadrul demonstrării conformității. Acest document trebuie actualizat, în funcție de necesități;

(b) înregistrează justificarea conformității în documentele de conformitate, în acord cu planul de demonstrare a conformității;

(c) efectuează încercări și inspecții în funcție de necesități, în acord cu planul de demonstrare a conformității;

(d) asigură și înregistrează conformitatea articolelor și echipamentelor de încercare și se asigură că specimenul de încercare este conform cu specificațiile, desenele, procesele de fabricație, mijloacele de construcție și montaj prevăzute în proiect;

(e) se asigură că echipamentele de încercare și de măsurare care urmează a fi utilizate pentru încercare sunt adecvate pentru încercare și calibrate în mod corespunzător;

(f) permite AAC să efectueze sau să participe la orice inspecții sau încercări ale aeronavelor în configurația de proiectare și de producție finală sau elaborată într-un stadiu suficient de avansat, necesare pentru a stabili că produsul cu proiectul de reparații nu prezintă particularități sau caracteristici care ar putea afecta siguranța aeronavei sau compatibilitatea acesteia cu mediul pentru utilizarea prevăzută;

(g) efectuează probe în zbor, în conformitate cu condițiile de zbor pentru metodele de testare specificate de AAC, astfel cum este necesar pentru a stabili că aeronava respectă specificațiile tehnice detaliate aplicabile și cerințele de protecție a mediului aplicabile.

21L.A.228 Obligațiile declarantului unei declarații de conformitate a proiectului în cazul unui proiect de reparații

Declarantul unei declarații de conformitate a proiectului:

(a) în cazul proiectelor de reparații minore, ține un registru al acestor declarații și le pune la dispoziția AAC, la cerere;

(b) furnizează organizației care realizează reparația toate instrucțiunile necesare pentru instalarea sau aplicarea proiectului de reparații;

(c) în cazul în care un proiect de reparații este declarat sub rezerva unor limitări, transmite aceste limitări operatorului utilizând o procedură documentată care este pusă la dispoziția AAC la cerere;

(d) își asumă obligațiile unui declarant al conformității proiectului de reparații, prevăzute în capitolul A din prezenta anexă.

21L.A.229 Defecțiuni neremediate

Declarantul conformității proiectului unei aeronave în acord cu capitolul C din prezenta anexă sau o organizație de proiectare aprobată cu prerogative acordate în conformitate cu punctul 21.A.263 litera (c) subpunctul 3 din anexa nr. 1 (partea 21) și cu domeniul de aplicare corespunzător al aprobării efectuează o evaluare a consecințelor în materie de navigabilitate și de compatibilitate cu mediul ale oricărei defecțiuni ale aeronavei respective care nu este reparată și care nu este vizată de datele declarate anterior. Toate limitările necesare trebuie prelucrate în conformitate cu punctul 21L.A.228 litera (d).

Capitolul P

PERMISUL DE ZBOR

21L.A.241 Permisul de zbor și condițiile de zbor

(a) Procedurile pentru solicitarea eliberării permiselor de zbor și condițiile de zbor aferente pentru aeronavele care intră în domeniul de aplicare al prezentei anexe sunt cele

stabilite în secțiunea A capitolul P din anexa nr. 1 (partea 21) și cele stabilite la punctul 21L.A.241 literele (b) și (c).

(b) Atunci când solicită un permis de zbor în conformitate cu punctul 21.A.707 din anexa nr. 1 (partea 21), solicitantul ia măsurile necesare pentru ca AAC să efectueze o inspecție de conformitate a aeronavei atunci când cererea de eliberare a permisului de zbor se referă la:

1. activitățile de demonstrare a conformității de la punctul 21L.A.25 pentru o aeronavă care este sau urmează să fie certificată de tip;

2. activitățile de demonstrare a conformității de la punctul 21L.A.44 pentru o aeronavă pentru care conformitatea proiectului este sau urmează să fie declarată.

(c) Atunci când solicită condiții de zbor în conformitate cu punctul 21.A.709 din anexa nr. 1 (partea 21), solicitantul ia măsurile necesare pentru ca AAC:

1. să inspecteze fizic și să evalueze aeronava în cazul în care condițiile de zbor sunt legate de demonstrarea conformității pentru a susține o declarație de conformitate a proiectului prevăzută la punctul 21L.A.44 și dacă AAC solicită acest lucru în timpul activităților de demonstrare a conformității menționate la punctul 21L.B.121 litera (b) și la punctul 21L.B.203 litera (c); sau

2. să inspecteze fizic și să evalueze aeronava și să efectueze o analiză critică a proiectului în cazul în care condițiile de zbor sunt legate de demonstrarea conformității asociate cu certificarea proiectului prevăzută la punctul 21L.A.25 și dacă AAC solicită acest lucru la punctul 21L.B.83, la punctul 21L.B.102 și la punctul 21L. B.203.

Capitolul Q

IDENTIFICAREA PRODUSELOR ȘI PIESELOR

21L.A.251 Domeniul de aplicare

Prezentul capitol stabilește cerințele pentru identificarea produselor și pieselor proiectate și produse în temeiul prezentei anexe.

21L.A.252 Proiectarea marcajelor

(a) Deținătorul unui certificat de tip, al unui certificat de tip suplimentar, al aprobării unei modificări a certificatului de tip sau al aprobării unui proiect de reparații ori declarantul unei declarații de conformitate a proiectului specifică în datele de proiectare marajul pentru produsele și piesele proiectate în conformitate cu prezenta anexă.

(b) Specificațiile marcajului trebuie să includă următoarele informații:

1. pentru produse:

(i) denumirea organizației de producție;

(ii) denumirea produsului;

(iii) numărul de serie al produsului;

(iv) orice alte informații adecvate pentru identificarea produsului;

2. pentru piese:

(i) o denumire, o marcă comercială sau un simbol care să identifice organizația de producție;

(ii) numărul piesei;

(iii) numărul de serie, în cazul în care o piesă care urmează să fie montată pe un produs a fost identificată ca fiind o piesă componentă critică.

(c) Specificațiile pieselor în conformitate cu litera (b) subpunctul 2 punctul (ii) includ litera „(R)” la sfârșitul numărului piesei atunci când:

1. piesa este parte dintr-un proiect care face obiectul unei declarații de conformitate a proiectului în acord cu capitolul C din prezenta anexă;

2. piesa urmează să fie dată în exploatare cu un formular 1 AAC, în conformitate cu punctul 21L.A.193 litera (a); și

3. piesa a fost produsă în conformitate cu capitolul R din prezenta anexă.

21L.A.253 Identificarea produselor

(a) Orice persoană fizică sau juridică care produce produse în temeiul secțiunii A capitolul G din anexa nr. 1 (partea 21) sau al capitolului G sau R din prezenta anexă, al căror proiect a fost aprobat sau declarat în conformitate cu prezenta anexă, identifică produsul respectiv astfel cum este specificat în conformitate cu punctul 21L.A.252 printr-o metodă de marcarea ignifugă pe o placă ignifugă.

(b) Placa de identificare se fixează astfel încât să fie accesibilă și lizibilă și să nu poată fi demontată sau ștearsă în condiții de exploatare normală, nici să se piardă ori să se distrugă în caz de accident, iar în cazul unei elice, al unei pale de elice sau al unui butuc de elice, este aplicată pe o suprafață adecvată a articolului.

(c) Pentru baloanele cu echipaj, placa de identificare se fixează pe învelișul balonului și se aplică, dacă este posibil, într-un loc în care să fie lizibilă pentru operator atunci când balonul este umplut cu aer. În plus, nacela, cadrul de încărcare și orice sistem de încălzire se marchează permanent și lizibil cu numele organizației de producție, cu numărul piesei (sau echivalent), precum și cu numărul de serie (sau echivalent).

21L.A.254 Tratarea datelor de identificare

(a) Orice persoană fizică sau juridică care efectuează lucrări de întreținere în conformitate cu Regulamentul privind menținerea navigabilității aeronavelor și a

produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu, poate, în conformitate cu metodele, tehnicile și practicile stabilite de către AAC:

1. să înlăture, să modifice sau să aplice datele de identificare menționate la punctul 21L.A.253; sau

2. să înlăture sau să instaleze o placă de identificare menționată la punctul 21L.A.253, atunci când acest lucru este necesar în timpul operațiilor de întreținere.

(b) Cu excepția scopurilor menționate la punctul 21L.A.254 litera (a), nicio persoană nu înlătură, nu modifică sau nu aplică datele de identificare menționate la punctul 21L.A.253 litera (a).

(c) Cu excepția scopurilor menționate la punctul 21L.A.254 litera (a), nicio persoană nu înlătură sau nu instalează nicio placă de identificare menționată la punctul 21L.A.253 litera (a).

(d) Nicio persoană nu poate instala o placă de identificare înlăturată în conformitate cu litera (a) subpunctul 2 pe o aeronavă, un motor, o elice, pală de elice sau un butuc de elice, în afara celor de pe care a fost înlăturată.

21L.A.255 Identificarea pieselor

Orice persoană fizică sau juridică care produce piese în temeiul secțiunii A capitolul G din anexa nr. 1 (partea 21) sau al capitolului G sau R din prezenta anexă pentru un produs al cărui proiect a fost aprobat sau declarat în conformitate cu prezenta anexă marchează permanent și lizibil piesa respectivă astfel cum este specificat în conformitate cu punctul 21L.A.252.

Capitolul R

DECLARAȚIA DE CONFORMITATE PENTRU

AERONAVE ȘI CERTIFICATUL DE AUTORIZARE

A DĂRII ÎN EXPLOATARE (FORMULARUL 1 AAC)

PENTRU MOTOARELE ȘI ELICELE SAU

PĂRȚILE ACESTORA CARE SUNT CONFORME

CU O DECLARAȚIE DE CONFORMITATE

A PROIECTULUI

21L.A.271 Domeniul de aplicare

Prezentul capitol stabilește procedurile de emitere a declarațiilor de conformitate pentru aeronave (formularul 52B AAC) și a certificatelor de autorizare a dării în exploatare

(formularul 1 AAC) pentru motoarele și elicele sau părțile acestora care au fost produse în conformitate cu datele de proiectare ale unei declarații de conformitate a proiectului, precum și cu drepturile și obligațiile declarantului.

21L.A.272 Eligibilitate

Orice persoană fizică sau juridică căreia i se acordă acces la datele de proiectare aplicabile și care își poate asuma obligațiile menționate la punctul 21L.A.275 poate emite o declarație de conformitate (formularul 52B AAC) pentru o aeronavă sau un certificat de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 AAC) pentru un motor sau o elice sau o parte a acestora, în condițiile prevăzute în prezentul capitol.

21L.A.273 Sistemul de control al producției

O persoană fizică sau juridică care emite o declarație de conformitate (formularul 52B AAC) sau un certificat de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 AAC) cu datele de proiectare declarate aplicabile ale unei aeronave, ale unui motor sau ale unei elice sau ale unei părți a acestora pe care le-a produs instituie, implementează și întreține un sistem de control al producției care:

(a) include procese și proceduri care asigură conformitatea aeronavei, a motorului sau a elicei, precum și a oricărei părți a acestora, cu datele de proiectare declarate aplicabile;

(b) se asigură că fiecare declarație de conformitate (formularul 52B AAC) sau certificat de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 AAC) este semnat numai de persoane autorizate;

(c) în cazul în care sunt necesare probe în zbor în cadrul domeniului de aplicare al producției, dispune de procese care asigură efectuarea în condiții de siguranță a oricăror probe în zbor;

(d) se asigură că persoana fizică sau juridică primește toate datele necesare privind navigabilitatea și compatibilitatea cu mediul pentru a determina conformitatea;

(e) dispune de proceduri care garantează că datele privind navigabilitatea și compatibilitatea cu mediul sunt corect încorporate în datele de producție, actualizate în permanență și puse la dispoziția tuturor membrilor personalului care au nevoie de acces la aceste date pentru a-și îndeplini sarcinile;

(f) include un sistem de inspecție care garantează că orice aeronavă, motor sau elice, precum și orice parte a acestora care este produs(ă) de persoana fizică sau juridică, inclusiv de partenerii acesteia, sau este furnizat(ă) de terți ori subcontractat(ă) acestora, este conform(ă) cu datele de proiectare declarate aplicabile și poate fi exploatat(ă) în condiții de siguranță;

(g) include un sistem de arhivare care înregistrează cerințele care au fost impuse altor organizații, cum ar fi furnizorii și subcontractanții. Datele arhivate sunt puse la dispoziția AAC în scopul continuității navigabilității;

(h) se asigură că întreținerea unei aeronave nou fabricate se efectuează în conformitate cu instrucțiunile de întreținere aplicabile și că aeronava este menținută într-o stare de navigabilitate și, dacă este cazul, se eliberează un certificat de repunere în exploatare pentru lucrările de întreținere finalizate;

(i) include un sistem intern de raportare a evenimentelor în interesul siguranței, pentru a permite colectarea și evaluarea rapoartelor privind evenimentele colectate în conformitate cu punctul 21L.A.3, pentru a identifica tendințele nefavorabile sau pentru a aborda deficiențele, precum și pentru a extrage evenimentele cu raportare obligatorie. Acest sistem include evaluarea informațiilor relevante cu privire la evenimente și diseminarea informațiilor aferente.

21L.A.274 Emiterea unei declarații de conformitate (formularul 52B AAC) sau a unui certificat de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 AAC)

(a) Atunci când emite o declarație de conformitate (formularul 52B AAC) sau un certificat de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 AAC), persoana fizică sau juridică include următoarele elemente:

1. o declarație prin care se atestă faptul că aeronava, motorul sau elicea, sau orice parte a acestora, este conform(ă) cu datele de proiectare declarate aplicabile și poate fi exploatat(ă) în condiții de siguranță;

2. pentru fiecare aeronavă, o declarație prin care se garantează faptul că respectiva aeronavă a fost verificată la sol și în zbor;

3. pentru fiecare motor sau elice cu pas variabil, o declarație care să ateste că motorul sau elicea cu pas variabil a fost supus(ă) unui test de funcționare final;

4. dacă este cazul, o declarație conform căreia motorul finalizat este în conformitate cu cerințele aplicabile privind emisiile de evacuare ale motorului, valabile la data de fabricație a motorului.

(b) Persoana fizică sau juridică emite o declarație de conformitate (formularul 52B AAC) sau un certificat de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 AAC) în ceea ce privește:

1. transferul inițial al dreptului de proprietate asupra aeronavei, motorului sau elicei sau asupra unor părți ale acestora; sau

2. pentru aeronave, cererea de eliberare a certificatului de navigabilitate restrictiv pentru aeronavă.

21L.A.275 Obligațiile unei persoane fizice sau juridice care emite o declarație de conformitate (formularul 52B AAC) sau un certificat de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 al AAC)

Persoana fizică sau juridică care emite o declarație de conformitate (formularul 52B AAC) sau un certificat de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 AAC) are

următoarele obligații:

(a) informează AAC că intenționează să producă o aeronavă, un motor sau o elice sau o parte a acestora în conformitate cu datele de proiectare ale unei declarații de conformitate a proiectului și că va emite declarații de conformitate (formularul 52B AAC) sau certificate de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 AAC) în conformitate cu prezentul capitol;

(b) se asigură că sunt înregistrate detaliile oricăror lucrări finalizate;

(c) păstrează, la locul de producție, datele tehnice și desenele necesare pentru a determina dacă aeronava, motorul sau elicea sau orice parte a acestora este conform(ă) cu datele de proiectare declarate aplicabile;

(d) îi furnizează sprijin pentru continuitatea navigabilității declarantului unei declarații de conformitate a proiectului pentru orice aeronavă, motor sau elice sau pentru orice parte a acestora pe care le-a produs;

(e) în ceea ce privește aeronavele noi produse, se asigură că aeronava este menținută în stare de navigabilitate și că se efectuează întreținerea, cu excepția cazului în care Regulamentul privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu, impune efectuarea lucrărilor de întreținere în conformitate cu normele, inclusiv orice reparație necesară în conformitate cu datele de proiectare aplicabile, înainte de emiterea unei declarații de conformitate a aeronavei (formularul 52B AAC);

(f) atunci când eliberează un certificat de repunere în exploatare, după efectuarea acestor lucrări de întreținere, stabilește că fiecare aeronavă finalizată a fost supusă lucrărilor de întreținere necesare și poate fi exploatată în condiții de siguranță, înaintea eliberării certificatului;

(g) își asumă obligațiile unei persoane fizice sau juridice care emite declarații de conformitate (formularul 52B AAC) sau certificate de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 AAC), prevăzute în capitolul A din prezenta anexă;

(h) informează AAC cu privire la încetarea activităților sale în temeiul prezentului capitol.

SECȚIUNEA B

PROCEDURI PENTRU AUTORITĂȚILE

COMPETENTE

21L.B.11 Documentația de supraveghere

AAC pune la dispoziția personalului relevant toate actele legislative, standardele, normele, publicațiile tehnice și documentele conexe pentru ca acesta să își execute sarcinile și să se achite de responsabilitățile sale.

21L.B.12 Schimbul de informații

(a) AAC și autoritățile competente ale altor state își comunică informațiile obținute prin intermediul investigației și al supravegherii desfășurate în conformitate cu prezenta secțiune, care sunt relevante pentru cealaltă parte atunci când își îndeplinește sarcinile și responsabilitățile de certificare, de supraveghere sau de aplicare a normelor în temeiul prezentei secțiuni.

(b) AAC și autoritățile competente ale altor state coordonează o investigație axată pe produse și o supraveghere a proiectării și fabricării produselor și pieselor în temeiul prezentei anexe, inclusiv, dacă este necesar, prin efectuarea de vizite comune de supraveghere.

21L.B.13 Informarea organului de specialitate

(a) AAC informează organul central de specialitate în cazul apariției oricăror probleme semnificative legate de punerea în aplicare a prevederilor Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și a actelor sale de punere în aplicare adoptate în temeiul acestuia.

(b) Fără a aduce atingere RAC-RAASEAC, AAC furnizează Biroului de Investigare a Accidentelor și Incidentelor în Transporturi cât mai curând posibil orice informații semnificative din punctul de vedere al siguranței care rezultă din rapoartele cu privire la evenimente stocate în baza de date națională.

21L.B.15 Reacția imediată la o problemă de siguranță

(a) Fără a aduce atingere RAC-RAASEAC, AAC implementează un sistem pentru a colecta, a analiza și a difuza în mod corespunzător informații privind siguranța.

(b) AAC implementează un sistem pentru a analiza în mod corespunzător orice informație relevantă privind siguranța pe care a primit-o și pentru a transmite, fără întârzieri nejustificate, părților interesate toate informațiile, inclusiv recomandările sau acțiunile corective care trebuie realizate, necesare pentru ca acestea să reacționeze în timp util la o problemă de siguranță ce implică produse, piese, persoane sau organizații care fac obiectul Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și al actelor sale de punere în aplicare adoptate în temeiul acestuia.

(c) La primirea informațiilor menționate la literele (a) și (b), AAC ia măsuri adecvate pentru soluționarea problemei de siguranță.

(d) Măsurile luate în temeiul punctului 21L.B.15 litera (c) se notifică imediat tuturor persoanelor sau organizațiilor care trebuie să le respecte în conformitate cu prevederile Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și cu actele sale de punere în aplicare adoptate în temeiul acestuia.

21L.B.16 Sistemul de management

(a) AAC instituie și menține un sistem de management care include cel puțin:

1. politici și proceduri documentate pentru descrierea organizării sale, a mijloacelor și a metodelor de asigurare a conformării cu prevederile Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și RAC-RAASEAC. Procedurile trebuie actualizate permanent și servesc ca documente de lucru fundamentale în cadrul AAC pentru toate sarcinile aferente;

2. suficient personal pentru a-și executa sarcinile și a-și îndeplini responsabilitățile. Trebuie instituit un sistem de planificare a disponibilității personalului, pentru a asigura îndeplinirea corespunzătoare a tuturor sarcinilor;

3. personal calificat pentru executarea sarcinilor care îi sunt atribuite și care deține cunoștințele, experiența, pregătirea inițială și periodică necesare pentru a asigura competența continuă;

4. dotări și spații de birouri adecvate pentru executarea sarcinilor atribuite;

5. o funcție de monitorizare a conformității sistemului de management cu cerințele relevante și a gradului de adecvare a procedurilor, inclusiv instituirea unui proces de audit intern și a unui proces de management al riscurilor la adresa siguranței. Funcția de monitorizare a conformității trebuie să includă un sistem de furnizare de feedback către conducerea AAC în legătură cu constatările auditului în vederea asigurării implementării unor acțiuni corective, după caz;

6. o persoană sau un grup de persoane care răspunde în fața conducerii AAC pentru funcția de monitorizare a conformității.

(b) Pentru fiecare domeniu de activitate, inclusiv pentru sistemul de management, AAC atribuie unei sau mai multor persoane răspunderea generală pentru gestionarea sarcinii sau a sarcinilor relevante.

(c) AAC instituie proceduri pentru participarea la un schimb reciproc de informații necesare cu alte autorități similare și le oferă acestora asistență, indiferent dacă sunt din alte state, inclusiv privind:

1. toate constatările semnalate și acțiunile ulterioare întreprinse ca urmare a supravegherii persoanelor și organizațiilor care desfășoară activități pe teritoriul Republicii Moldova, dar care sunt certificate de autoritatea competentă a altui stat;

2. orice informații care rezultă din raportarea obligatorie și voluntară a evenimentelor, astfel cum se prevede la punctul 21L.A.3.

21L.B.18 Schimbări ale sistemului de management

(a) AAC trebuie să dispună de un sistem pentru identificarea schimbărilor care îi afectează capacitatea de a-și executa sarcinile și de a-și îndeplini responsabilitățile în conformitate cu prevederile Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și RAC-RAASEAC și ale actelor sale de punere în aplicare adoptate în temeiul acestora. Acest sistem trebuie să îi permită să ia măsurile necesare pentru a garanta că sistemul său de management rămâne adecvat și eficace.

(b) AAC își actualizează sistemul de management pentru a reflecta rapid orice modificare a Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și RAC-RAASEAC și în actele sale de punere în aplicare adoptate în temeiul acestora, astfel încât să asigure o implementare eficientă.

21L.B.20 Evidența documentelor

(a) AAC instituie un sistem de evidență care permite stocarea adecvată, accesibilitatea și trasabilitatea fiabilă a următoarelor elemente, care cuprind:

1. politicile și procedurile documentate ale sistemului de management;
2. pregătirea, calificarea și autorizarea personalului său;
3. atribuirea sarcinilor, cuprinzând elementele impuse de punctul 21L.B.17, precum și detaliile sarcinilor atribuite;
4. procesele de certificare și de supraveghere continuă a organizațiilor certificate și declarate, inclusiv:
 - (i) cererile de certificate;
 - (ii) declarațiile privind capacitatea;
 - (iii) declarațiile de conformitate a proiectului;
 - (iv) programul de supraveghere continuă al autorității competente, incluzând toate evidențele evaluărilor, auditurilor și inspecțiilor;
 - (v) certificatele eliberate, inclusiv orice modificări ale acestora;
 - (vi) o copie a programului de supraveghere, care să conțină datele la care trebuie efectuate auditurile, precum și datele la care acestea au fost efectuate;
 - (vii) copii ale întregii corespondențe oficiale;
 - (viii) recomandări pentru eliberarea sau prelungirea unui certificat sau prelungirea înregistrării unei declarații, detalii privind constatările și acțiunile întreprinse de organizații pentru a le închide, inclusiv data închiderii, acțiuni de asigurare a respectării legislației și observații;
 - (ix) orice raport de evaluare, de audit sau de inspecție emis de o altă autoritate similară;
 - (x) copii ale tuturor manualelor, procedurilor și proceselor organizației și ale modificărilor acestora;
 - (xi) copii ale oricăror altor documente aprobate de AAC;

5. declarațiile de conformitate pentru aeronave (formularul 52B AAC) sau certificatele de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 AAC) pentru motoarele, elicele sau piesele

pe care le-a inspectat în conformitate cu capitolul R din prezenta anexă.

(b) AAC include în evidențe:

1. evaluarea și notificarea oricăror AltMoC propuse de organizații, precum și evaluarea oricăror AltMoC utilizate de AAC însăși;

2. informații privind siguranța în conformitate cu punctul 21L.B.13 și măsurile subsecvente;

3. utilizarea dispozițiilor de salvagardare și de flexibilitate în conformitate cu prevederile Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017.

(c) AAC păstrează o listă a tuturor certificatelor pe care le-a eliberat și a tuturor declarațiilor pe care le-a înregistrat.

(d) Toate evidențele menționate la literele (a)-(c) se păstrează timp de minimum cinci ani, sub rezerva respectării legislației aplicabile cu privire la protecția datelor cu caracter personal.

(e) Toate evidențele menționate la literele (a)-(c) se pun, la cerere, la dispoziția autorității competente a unui alt stat.

21L.B.21 Constatări și observații

(a) Atunci când, în cursul unei investigații sau al supravegherii sau prin orice alte mijloace, AAC detectează o neconformitate cu cerințele aplicabile din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și normele sale de punere în aplicare a unei proceduri sau a unui manual impus de regulamentele respective sau a unui certificat sau a unei declarații eliberate în conformitate cu regulamentele respective, aceasta formulează o constatare, fără a aduce atingere niciunei măsuri suplimentare impuse de regulamentele respective.

(b) AAC trebuie să dispună de un sistem de analiză a constatărilor pentru a stabili semnificația acestora la nivelul siguranței.

AAC emite o constatare de nivelul unu atunci când este detectată orice neconformitate semnificativă care reduce nivelul de siguranță sau pune în pericol grav siguranța zborului sau care, în cazul organizațiilor de proiectare, poate duce la o neconformitate necontrolată și la o potențială situație care afectează siguranța în conformitate cu punctul 21L.B.23. Constatările de nivelul unu includ următoarele elemente, fără a se limita însă la acestea:

1. neacordarea accesului AAC la infrastructura organizației sau a persoanei fizice sau juridice, astfel cum este prevăzut la punctul 21L.A.10, în timpul programului normal de lucru și după două solicitări scrise;

2. furnizarea de informații greșite sau falsificarea documentelor justificative;

3. dovada unor practici incorecte sau a utilizării frauduloase a unui certificat sau a unei declarații eliberate în conformitate cu prezenta anexă;

4. lipsa unui manager responsabil sau a unui șef al organizației de proiectare, după caz.

AAC emite o constatare de nivelul doi atunci când se constată orice neconformitate cu cerințele aplicabile din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și normele sale de punere în aplicare în raport cu o procedură sau un manual prevăzut de regulamentele respective sau în raport cu o declarație emisă în conformitate cu aceste regulamente, care nu este clasificată drept constatare de nivelul unu.

(c) AAC comunică în scris constatarea către organizație sau persoana fizică sau juridică și solicită acțiuni corective pentru a remedia neconformitatea sau neconformitățile identificate.

(d) Dacă există constatări de nivelul unu, AAC ia măsuri imediate și adecvate în conformitate cu punctul 21L.B.22, cu excepția cazului în care constatarea se referă la o organizație de proiectare care și-a declarat capacitățile de proiectare, când AAC acordă mai întâi organizației un termen pentru implementarea acțiunilor corective corespunzător naturii constatării, care în niciun caz nu poate depăși 21 de zile lucrătoare. Termenul curge de la data comunicării în scris a constatării către organizație, cu solicitarea executării unor acțiuni corective pentru soluționarea neconformității identificate. Atunci când o constatare de nivelul unu este legată în mod direct de o aeronavă, AAC informează autoritatea competentă a statului în care este înmatriculată respectiva aeronavă.

(e) Pentru constatările de nivelul doi, AAC acordă organizației sau persoanei fizice sau juridice un termen pentru implementarea acțiunilor corective care este corespunzător naturii constatării. Termenul curge de la data comunicării în scris a constatării către organizație sau către persoana fizică sau juridică, cu solicitarea executării unor acțiuni corective pentru soluționarea neconformității identificate. La finalul acestui termen și în funcție de natura constatării, AAC poate prelungi termenul, cu condiția existenței unui plan satisfăcător de acțiuni corective, convenit cu AAC.

AAC evaluează acțiunile corective și planul de implementare propuse de organizație sau de persoana fizică sau juridică și, dacă evaluarea concluzionează că acestea sunt suficiente pentru a soluționa neconformitatea sau neconformitățile, le acceptă.

În cazul în care o organizație sau o persoană fizică sau juridică nu depune un plan de acțiuni corective acceptabil sau nu execută acțiunile corective în termenul acceptat sau prelungit de AAC, constatarea se transformă în constatare de nivelul unu și se iau măsurile prevăzute la litera (d).

(f) AAC poate emite observații pentru următoarele cazuri care nu necesită constatări de nivelul unu sau doi:

1. pentru orice element a cărui performanță a fost evaluată ca fiind ineficace;
2. atunci când s-a constatat că un element are potențialul de a cauza o neconformitate; sau
3. atunci când sugestiile sau îmbunătățirile prezintă interes pentru performanța

generală în materie de siguranță a organizației.

Observațiile formulate în temeiul prezentei litere se comunică în scris organizației sau persoanei fizice sau juridice și se înregistrează de către AAC.

21L.B.22 Măsurile de asigurare a respectării normelor (a) AAC:

1. suspendă un certificat atunci când consideră că există motive întemeiate pentru care o astfel de măsură este necesară pentru a preveni o amenințare credibilă la adresa siguranței aeronavelor;

2. emite o dispoziție privind navigabilitatea în condițiile de la punctul 21L.B.23;

3. suspendă, revocă sau limitează un certificat dacă o astfel de acțiune este necesară în temeiul punctului 21L.B.21 litera (d);

4. suspendă sau revocă un certificat de navigabilitate sau un certificat de navigabilitate restrictiv atunci când sunt îndeplinite condițiile prevăzute la punctul 21L.B.163 litera (b);

5. suspendă sau revocă un certificat de zgomot sau un certificat de zgomot restrictiv atunci când sunt îndeplinite condițiile prevăzute la punctul 21L.B.173 litera (b);

6. ia măsuri imediate și adecvate pentru a limita sau a interzice activitățile unei organizații sau ale unei persoane fizice sau juridice, în cazul în care AAC consideră că există motive întemeiate pentru care o astfel de acțiune este necesară pentru a preveni o amenințare credibilă la adresa siguranței aeronavelor;

7. limitează sau interzice activitățile unei organizații sau ale unei persoane fizice sau juridice care și-a declarat capacitatea de a proiecta sau de a fabrica produse sau piese în conformitate cu secțiunea A sau care eliberează declarații de conformitate (formularul 52B AAC) sau certificate de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 AAC) în conformitate cu secțiunea A capitolul R din prezenta anexă în temeiul punctului 21L.B.21 litera (d);

8. nu înregistrează o declarație de conformitate a proiectului atât timp cât există constatări nesoluționate ale investigației inițiale de supraveghere;

9. radiază temporar sau permanent o declarație de conformitate a proiectului sau o declarație privind capacitatea în temeiul punctului 21L.B.21 litera (d);

10. ia orice alte măsuri de asigurare a respectării normelor necesare pentru a pune capăt unei neconformități cu cerințele esențiale prevăzute în Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și cu prezenta anexă și, dacă este necesar, pentru a remedia consecințele acesteia.

(b) La adoptarea unei măsuri de asigurare a respectării normelor în conformitate cu litera (a), AAC o notifică destinatarului, precizează motivele care au stat la baza acesteia și informează destinatarul cu privire la dreptul său la o cale de atac.

21L.B.23 Dispoziții privind navigabilitatea

(a) Dispozițiile privind navigabilitatea reprezintă un document emis sau adoptat de AAC în care se prevăd acțiunile care trebuie întreprinse în legătură cu o aeronavă pentru a o readuce la un nivel acceptabil de siguranță, atunci când există dovezi că nivelul de siguranță al aeronavei poate fi compromis în caz contrar.

(b) AAC emite dispoziții privind navigabilitatea atunci când:

1. există o situație care afectează siguranța la bordul unei aeronave, din cauza unei deficiențe a aeronavei sau a unui motor, elice sau piese instalate pe respectiva aeronavă; și
2. există posibilitatea ca acea situație să existe sau să apară și la alte aeronave.

(c) Dispozițiile privind navigabilitatea trebuie să conțină cel puțin informații care să identifice:

1. situația care afectează siguranța;
2. aeronava afectată;
3. acțiunea sau acțiunile necesare;
4. termenul de executare a acțiunii sau acțiunilor necesare;
5. data intrării în vigoare.

21L.B.24 Mijloace acceptabile de punere în conformitate

(a) AAC elaborează AMC, care pot fi utilizate pentru a stabili conformarea cu prevederile Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și cu actele delegate și de punere în aplicare adoptate în temeiul acestuia.

(b) Se pot utiliza AltMoC pentru a stabili conformarea cu prezentul regulament.

(c) AAC publică orice mijloc acceptabil de punere în conformitate alternativ utilizat de persoanele fizice sau juridice aflate sub supravegherea sa pentru a stabili conformarea cu regulament.

Capitolul B

CERTIFICATE DE TIP

21L.B.41 Specificații de certificare

În conformitate cu prevederile Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017, AAC aprobă specificații de certificare și alte specificații detaliate, inclusiv specificații de certificare privind navigabilitatea și compatibilitatea cu mediul, pe care autoritățile, organizațiile și personalul competent le pot utiliza pentru a demonstra conformitatea produselor și a pieselor cu cerințele esențiale, precum și cu cerințele de protecție a mediului. Specificațiile trebuie să fie suficient de detaliate și de specifice pentru a indica solicitanților condițiile în care se eliberează, se modifică sau se suplimentează certificatele.

21L.B.42 Investigații inițiale

(a) La primirea unei cereri de eliberare a unui certificat de tip în temeiul prezentei anexe, AAC verifică dacă produsul se încadrează în domeniul de aplicare prevăzut la punctul 21L.A.21 și dacă solicitantul este eligibil în conformitate cu punctul 21L.A.22 pentru a solicita un certificat de tip pentru produs.

(b) În cazul în care condițiile prevăzute la litera (a) nu sunt îndeplinite, AAC respinge cererea.

21L.B.43 Baza certificării de tip pentru un certificat de tip

(a) AAC stabilește și notifică solicitantului baza certificării de tip. Baza certificării de tip constă în:

1. specificațiile de certificare pentru navigabilitate indicate de AAC din rândul celor aplicabile produsului la data depunerii cererii pentru respectivul certificat, cu excepția cazului în care:

(i) solicitantul alege să se conformeze specificațiilor de certificare care au devenit aplicabile după data depunerii cererii; dacă un solicitant alege să se conformeze unei anumite specificații de certificare care a devenit aplicabilă după data depunerii cererii, AAC include în baza certificării de tip orice alte specificații de certificare direct legate de aceasta; sau

(ii) AAC acceptă orice alternativă la o specificație de certificare indicată care nu poate fi respectată, pentru care s-au găsit factori compensatori care oferă un nivel de siguranță echivalent; sau

(iii) AAC acceptă sau prevede alte mijloace care demonstrează conformitatea cu cerințele esențiale din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017;

2. orice condiție specială prevăzută de AAC în conformitate cu punctul 21L.B.44 litera (a).

(b) AAC poate modifica baza certificării de tip în orice moment înainte de eliberarea certificatului de tip în cazul în care a stabilit că experiența acumulată pentru produse similare aflate în exploatare sau pentru produse care prezintă caracteristici de proiectare similare a arătat că pot apărea situații care afectează siguranța, iar baza certificării de tip care a fost stabilită și notificată solicitantului nu abordează această situație care afectează siguranța.

21L.B.44 Condiții speciale

(a) AAC prevede specificații tehnice speciale detaliate pentru un produs, în cazul în care specificațiile de certificare aferente nu cuprind standarde de siguranță adecvate sau corespunzătoare pentru produs, deoarece:

1. produsul are caracteristici de proiectare noi sau neobișnuite în raport cu practicile de proiectare pe care se bazează specificațiile de certificare aplicabile;

2. utilizarea prevăzută a produsului este neconvențională; sau

3. experiența acumulată în privința unor produse similare aflate în exploatare sau a unor produse care prezintă caracteristici similare de proiectare sau riscuri nou identificate a arătat că pot apărea situații care afectează siguranța.

(b) Condițiile speciale cuprind standardele de siguranță pe care AAC le consideră necesare pentru a stabili un nivel de siguranță echivalent cu cel stabilit prin specificațiile de certificare aplicabile.

21L.B.45 Stabilirea cerințelor de protecție a mediului aplicabile în cazul unui certificat de tip

AAC stabilește și notifică cerințele de protecție a mediului aplicabile solicitantului unui certificat de tip pentru o aeronavă sau pentru un motor, în conformitate cu punctul 21.B.85 din anexa nr. 1 (partea 21).

21L.B.46 Investigații

La primirea unei cereri de eliberare a unui certificat de tip în temeiul prezentei anexe, AAC:

(a) efectuează o revizuire a planului inițial de demonstrare a conformității și orice actualizare ulterioară furnizată de solicitant pentru a stabili dacă planul este complet și dacă mijloacele și metodele propuse sunt adecvate pentru a demonstra conformitatea cu baza certificării de tip stabilită în conformitate cu punctul 21L.B.43 și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile indicate în conformitate cu punctul 21L.B.45; în cazul în care planul de demonstrare a conformității este incomplet sau mijloacele și metodele nu sunt adecvate pentru a realiza demonstrarea conformității, AAC informează solicitantul și solicită modificarea acestuia;

(b) atunci când consideră că planul de demonstrare a conformității furnizat este adecvat, astfel încât solicitantul să poată demonstra conformitatea, aprobă planul de demonstrare a conformității și orice actualizări ulterioare ale planului de demonstrare a conformității;

(c) după primirea declarației de conformitate în acord cu punctul 21L.A.25 litera (f), efectuează o inspecție fizică și o evaluare a primului articol al produsului respectiv în configurația finală, luând în considerare analiza critică a proiectului efectuată în conformitate cu punctul 21L.B.242 litera (a), pentru a verifica conformitatea produsului cu baza aplicabilă a certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile; AAC verifică conformitatea produsului, luând în considerare probabilitatea unei neconformități neidentificate cu baza certificării de tip sau cu cerințele de protecție a mediului aplicabile, precum și impactul potențial al neconformității respective asupra siguranței sau compatibilității produsului cu mediul;

(d) în cazul în care, în cursul stabilirii bazei certificării de tip, al desemnării cerințelor de protecție a mediului aplicabile sau în cadrul revizuirii planului de demonstrare a conformității, AAC stabilește că proiectul produsului conține orice element pentru care o

neconformitate neidentificată cu baza certificării de tip sau cu cerințele de protecție a mediului aplicabile poate avea un impact negativ asupra siguranței sau compatibilității produsului cu mediul, AAC stabilește ce investigații sunt necesare în plus față de cele descrise la litera (c) pentru a verifica demonstrarea conformității; AAC informează solicitantul cu privire la orice investigații suplimentare și la elementele proiectului care urmează să facă obiectul acestor investigații.

21L.B.47 Eliberarea unui certificat de tip

(a) AAC eliberează, fără întârzieri nejustificate, un certificat de tip pentru o aeronavă, un motor sau o elice, în următoarele condiții:

1. solicitantul a respectat punctul 21L.A.27;

2. AAC, prin investigația efectuată în conformitate cu punctul 21L.B.46, nu a constatat nicio neconformitate cu baza certificării de tip sau cu cerințele de protecție a mediului aplicabile;

3. nu există probleme nesoluționate în urma investigației efectuate în conformitate cu punctul 21L.B.46 litera (c) cu privire la produsul respectiv în configurația finală;

4. nu a fost identificată nicio caracteristică sau particularitate care ar putea afecta siguranța produsului sau compatibilitatea acestuia cu mediul pentru utilizările pentru care se solicită certificarea.

(b) Certificatul de tip include:

1. proiectul de tip;

2. limitări de operare;

3. instrucțiuni privind continuitatea navigabilității;

4. fișa de date a certificatului de tip pentru navigabilitate și, dacă este cazul, istoricul conformității cu cerințele privind emisiile de evacuare ale motorului;

5. baza aplicabilă a certificării de tip și cerințele de protecție a mediului aplicabile pe baza cărora AAC înregistrează conformitatea;

6. dacă este cazul, fișa de date a certificatului de tip pentru zgomot; și

7. orice alte condiții sau limitări prevăzute pentru produs în baza aplicabilă a certificării de tip și în cerințele de protecție a mediului aplicabile.

21L.B.48 Supravegherea continuității navigabilității în cazul produselor pentru care a fost eliberat un certificat de tip

În cazul în care AAC, prin supravegherea continuității navigabilității, inclusiv prin rapoarte primite în conformitate cu punctul 21L.A.3 sau prin orice alte mijloace, detectează o neconformitate cu baza certificării de tip sau cu cerințele de protecție a mediului

aplicabile, AAC formulează o constatare în conformitate cu punctul 21L.B.21 sau emite dispoziții privind navigabilitatea în condițiile de la punctul 21L.B.23.

21L.B.49 Transferul unui certificat de tip

(a) În cazul în care AAC primește o cerere pentru a verifica dacă un certificat de tip poate fi transferat de către deținătorul său în conformitate cu punctul 21L.A.29 sau în cazul în care AAC are în vedere o cerere de adoptare a unui certificat de tip în conformitate cu punctul 21L.A.29, AAC verifică, în conformitate cu punctele 21L.B.42 și 21L.B.46, dacă cesionarul este eligibil pentru a fi deținător al unui certificat de tip în conformitate cu punctul 21L.A.22 și dacă este în măsură să își asume obligațiile unui deținător de certificat de tip în temeiul punctului 21L.A.28.

(b) În cazul în care ajunge la concluzia că cesionarul îndeplinește condițiile menționate la litera (a), AAC informează deținătorul certificatului de tip sau persoana fizică sau juridică care solicită adoptarea unui certificat de tip că transferul certificatului de tip către persoana fizică sau juridică respectivă este acceptat de AAC.

Capitolul C

DECLARAȚII DE CONFORMITATE

A PROIECTULUI

21L.B.61 Specificații tehnice detaliate și cerințe de protecție a mediului aplicabile în cazul declarațiilor de conformitate a proiectului produsului

(a) În conformitate cu prevederile Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017, AAC stabilește și pune la dispoziție specificațiile tehnice detaliate pe care persoanele fizice și juridice le pot utiliza pentru a demonstra conformitatea cu cerințele esențiale relevante atunci când declară conformitatea proiectului aeronavei în acord cu secțiunea A capitolul C din prezenta anexă.

(b) Specificațiile tehnice detaliate menționate la litera (a) furnizează standarde de proiectare care reflectă stadiul actual al tehnologiei și cele mai bune practici de proiectare și care se bazează pe cea mai bună experiență disponibilă și pe progresul științific și tehnic, precum și pe cele mai bune dovezi și analize disponibile ale proiectării aeronavelor, pentru aeronavele care se încadrează în domeniul de aplicare prevăzut la punctul 21L.A.41. Aceste specificații tehnice detaliate pot include sau pot face trimitere la:

1. specificațiile de certificare aprobate de AAC în conformitate cu punctul 21.B.70 din anexa nr. 1 (partea 21) pentru navigabilitatea proiectului aeronavei;

2. condițiile speciale care au fost aprobate de AAC în conformitate cu punctul 21.B.75 din anexa nr. 1 (partea 21) sau cu punctul 21L.B.44 pentru alte aeronave și care au un caracter general;

3. standardele tehnice detaliate elaborate de organisme de standardizare și de alte organisme din domeniu.

(c) În scopul asigurării compatibilității proiectului cu mediul, AAC stabilește și pune la dispoziție cerințele de protecție a mediului care urmează să fie utilizate ca bază pentru declarația de conformitate a proiectului, care cuprind:

1. cerințele de protecție a mediului pentru categoriile de produse relevante, astfel cum figurează în anexa 16 la Convenția privind aviația civilă internațională, volumele I-III, conform Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017; în acest scop, trimiterile la:

(i) data depunerii cererii pentru un certificat de tip conținut în volumele respective se interpretează ca trimiteri la data la care declarantul face declarația de conformitate a proiectului; și

(ii) cerințele de certificare cuprinse în volumele respective trebuie înțelese ca cerințe pentru declarația de conformitate a proiectului.

21L.B.62 Investigații inițiale de supraveghere

(a) La primirea unei declarații de conformitate a proiectului, AAC verifică dacă aeronava se încadrează în domeniul de aplicare al secțiunii A capitolul C din prezenta anexă și dacă declarația conține toate informațiile specificate la punctul 21L.A.43. AAC confirmă primirea declarației, inclusiv faptul că a atribuit declarantului un număr de referință unic al declarației de conformitate a proiectului pentru configurația aeronavei respective.

(b) AAC efectuează o inspecție fizică și o evaluare a primului articol al aeronavei respective în configurația finală, luând în considerare analiza de siguranță efectuată în conformitate cu punctul 21L.B.242 litera (a) subpunctul 2. În cazul în care AAC găsește dovezi, în declarație sau prin inspecția fizică și evaluarea efectuate în conformitate cu prima teză, care indică faptul că aeronava nu ar putea efectua un zbor în condiții de siguranță sau nu ar fi compatibilă cu mediul în timpul operațiunilor de exploatare, AAC formulează o constatare în conformitate cu punctul 21L.B.21.

21L.B.63 Înregistrarea unei declarații de conformitate a proiectului

AAC înregistrează o declarație de conformitate a proiectului pentru o aeronavă, în următoarele condiții:

(a) declarantul a declarat conformitatea în acord cu punctul 21L.A.43 litera (a);

(b) declarantul a furnizat AAC documentele necesare în conformitate cu punctul 21L.A.43 litera (c);

(c) declarantul și-a luat angajamentul de a-și asuma obligațiile în conformitate cu punctul 21L.A.47;

(d) nu există constatări nesoluționate în urma inspecției fizice și a evaluării primului articol al aeronavei în configurația finală, efectuate în conformitate cu punctul 21L.B.62 litera (b).

21L.B.64 Supravegherea continuității navigabilității în cazul aeronavelor pentru care a fost declarată conformitatea proiectului

În cazul în care AAC, prin supravegherea continuității navigabilității, inclusiv prin rapoarte primite în conformitate cu punctul 21L.A.3 sau prin orice alte mijloace, detectează o neconformitate cu specificațiile tehnice detaliate aplicabile sau cu cerințele de protecție a mediului aplicabile, AAC formulează o constatare în conformitate cu punctul 21L.B.21 sau emite dispoziții privind navigabilitatea în condițiile de la punctul 21L.B.23.

Capitolul D

MODIFICĂRI ALE CERTIFICATELOR DE TIP

21L.B.81 Baza certificării de tip și cerințele de protecție a mediului aplicabile în cazul unei modificări majore a certificatului de tip

(a) AAC stabilește și notifică solicitantului baza certificării de tip pentru o modificare majoră a unui certificat de tip.

(b) În cazul unei modificări majore a unui certificat de tip și în ceea ce privește aspectele vizate de modificare, baza certificării de tip constă în specificațiile de certificare incluse ca referință în certificatul de tip, cu excepția cazului în care:

1. AAC constată că specificațiile de certificare menționate în certificatul de tip nu prevăd standarde corespunzătoare cu privire la modificarea propusă, prin urmare modificarea și aspectele vizate de modificare trebuie să fie conforme cu orice condiții speciale, precum și cu revizuirile acelor condiții speciale, prevăzute de AAC în conformitate cu punctul 21L.B.44, pentru a oferi un nivel de siguranță echivalent cu cel stabilit de specificațiile de certificare aplicabile la data cererii de modificare;

2. un solicitant decide să se conformeze unei specificații de certificare prevăzute într-o revizuire care este aplicabilă la data cererii de modificare.

(c) AAC stabilește și notifică solicitantului cerințele de protecție a mediului aplicabile pentru modificarea majoră a unui certificat de tip în conformitate cu punctul 21.B.85 din anexa nr. 1 (partea 21).

21L.B.82 Investigarea și emiterea unei aprobări pentru o modificare minoră a unui certificat de tip

(a) La primirea unei cereri de aprobare a unei modificări minore a unui certificat de tip în temeiul prezentei anexe, AAC aprobă modificarea minoră atunci când:

1. solicitantul furnizează datele doveditoare și justificările și demonstrează și declară conformitatea modificării cu baza aplicabilă a certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile sau cu specificațiile de certificare alese în conformitate cu punctul 21L.A.67;

2. AAC, prin verificarea demonstrării conformității, ținând seama de caracteristicile de proiectare, de complexitatea și de caracterul critic general al proiectului sau al tehnologiei, precum și de experiența anterioară în activitățile de proiectare cu solicitantul, nu a constatat:

(i) nicio neconformitate cu baza certificării de tip sau, după caz, cu cerințele de protecție a mediului aplicabile sau cu specificațiile de certificare alese;

(ii) nicio particularitate sau caracteristică a modificării care ar putea afecta siguranța produsului modificat sau compatibilitatea acestuia cu mediul pentru utilizările pentru care se solicită certificarea.

(b) O aprobare a unei modificări minore a unui certificat de tip se limitează la configurația sau configurațiile specifice din certificatul de tip care fac obiectul modificării.

21L.B.83 Investigarea unei modificări majore a unui certificat de tip

La primirea unei cereri de modificare majoră a unui certificat de tip în temeiul prezentei anexe, AAC:

(a) efectuează o revizuire a planului inițial de demonstrare a conformității și a oricărei actualizări ulterioare furnizate de solicitant pentru a stabili dacă planul este complet și dacă mijloacele și metodele propuse sunt adecvate pentru a demonstra conformitatea cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile, stabilite și indicate în conformitate cu punctul 21L.B.81; în cazul în care planul de demonstrare a conformității este incomplet sau mijloacele și metodele nu sunt adecvate pentru a realiza demonstrarea conformității, AAC informează solicitantul și solicită modificarea acestuia;

(b) atunci când consideră că planul de demonstrare a conformității furnizat este adecvat, astfel încât solicitantul să poată demonstra conformitatea, aprobă planul de demonstrare a conformității, precum și orice actualizări ulterioare ale planului de demonstrare a conformității;

(c) determină probabilitatea unei neconformități neidentificate a modificării majore cu baza certificării de tip sau cu cerințele de protecție a mediului aplicabile, precum și impactul potențial al respectivei neconformități asupra siguranței produsului sau a compatibilității acestuia cu mediul și determină, pe această bază, dacă este necesară o inspecție fizică și o evaluare a primului articol al produsului respectiv în configurația modificată finală, pentru a verifica conformitatea produsului cu baza aplicabilă a certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile, luând în considerare analiza critică a proiectului, dacă este efectuată în conformitate cu punctul 21L.B.242 litera (a) subpunctul 3; AAC informează solicitantul înainte de a efectua inspecția și evaluarea în cauză;

(d) în cazul în care, în cursul stabilirii bazei certificării de tip, al desemnării cerințelor de protecție a mediului aplicabile sau în cadrul revizuirii planului de demonstrare a conformității, AAC stabilește că proiectul modificării majore conține orice element pentru care o neconformitate neidentificată cu baza certificării de tip sau cu cerințele de protecție a mediului aplicabile poate avea un impact negativ asupra siguranței produsului modificat sau asupra compatibilității acestuia cu mediul, AAC stabilește ce investigații sunt necesare în plus față de cele prevăzute la litera (c) pentru a verifica demonstrarea conformității; AAC informează solicitantul cu privire la respectivele investigații suplimentare și la elementele proiectului care ar face obiectul investigației.

21L.B.84 Emiterea unei aprobări pentru o modificare majoră a unui certificat de tip

(a) AAC aprobă modificarea majoră atunci când:

1. solicitantul demonstrează că modificarea și aspectele vizate de modificare sunt conforme cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile, stabilite și indicate de către AAC în conformitate cu punctul 21L.B.81;

2. solicitantul demonstrează și declară conformitatea în acord cu punctul 21L.A.66 litera (f);

3. AAC, prin verificarea demonstrării conformității, nu a constatat:

(i) nicio neconformitate cu baza certificării de tip sau, după caz, cu cerințele de protecție a mediului aplicabile;

(ii) nicio particularitate sau caracteristică a modificării care ar putea afecta siguranța produsului modificat sau compatibilitatea acestuia cu mediul pentru utilizările pentru care se solicită certificarea.

(b) O aprobare a unei modificări majore a unui certificat de tip se limitează la configurația sau configurațiile specifice din certificatul de tip care fac obiectul modificării.

21L.B.85 Supravegherea continuității navigabilității în cazul produselor modificate pentru care a fost eliberat un certificat de tip

În cazul în care AAC, prin supravegherea continuității navigabilității, inclusiv prin rapoarte primite în conformitate cu punctul 21L.A.3 sau prin orice alte mijloace, detectează o neconformitate cu baza certificării de tip sau cu cerințele de protecție a mediului aplicabile în cazul unui produs pentru care a fost aprobată modificarea unui certificat de tip, AAC prezintă o constatare în conformitate cu punctul 21L.B.21 sau emite dispoziții privind navigabilitatea în condițiile de la punctul 21L.B.23.

Capitolul E

CERTIFICATE DE TIP SUPLIMENTARE

21L.B.101 Baza certificării de tip și cerințele de protecție a mediului aplicabile în cazul unui certificat de tip suplimentar

(a) AAC stabilește și notifică solicitantului baza certificării de tip pentru un certificat de tip suplimentar.

(b) În cazul modificărilor majore aduse unui certificat de tip sub forma unui certificat de tip suplimentar, baza certificării de tip pentru aspectele vizate de modificare este cea care este inclusă ca referință în certificatul de tip, cu excepția cazului în care:

1. AAC constată că specificațiile de certificare menționate în certificatul de tip nu prevăd standarde corespunzătoare cu privire la modificarea propusă, prin urmare,

modificarea și aspectele vizate de modificare trebuie să fie conforme cu orice condiții speciale, precum și cu revizuirile acelor condiții speciale, prevăzute de AAC în conformitate cu punctul 21L.B.44, pentru a oferi un nivel de siguranță echivalent cu cel stabilit de specificațiile de certificare aplicabile la data cererii de modificare;

2. un solicitant decide să se conformeze unei specificații de certificare prevăzute într-o revizuire care este aplicabilă la data cererii de modificare.

(c) AAC stabilește și notifică solicitantului cerințele de protecție a mediului aplicabile pentru o modificare majoră a unui certificat de tip în conformitate cu punctul 21.A.85 din anexa nr. 1 (partea 21).

21L.B.102 Investigatii

La primirea unei cereri de certificat de tip suplimentar în temeiul prezentei anexe, AAC:

(a) efectuează o revizuire a planului inițial de demonstrare a conformității și a oricărei actualizări ulterioare furnizate de solicitant pentru a stabili dacă planul este complet și dacă mijloacele și metodele propuse sunt adecvate pentru a demonstra conformitatea cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile, stabilite și indicate în conformitate cu punctul 21L.B.101; în cazul în care planul de demonstrare a conformității este incomplet sau mijloacele și metodele nu sunt adecvate pentru a realiza demonstrarea conformității, AAC informează solicitantul și solicită modificarea acestuia;

(b) atunci când consideră că planul de demonstrare a conformității furnizat este adecvat, astfel încât solicitantul să poată demonstra conformitatea, aprobă planul de demonstrare a conformității și orice actualizări ulterioare ale planului de demonstrare a conformității;

(c) determină probabilitatea unei neconformități neidentificate a modificării majore cu baza certificării de tip sau cu cerințele de protecție a mediului aplicabile, precum și impactul potențial al respectivei neconformități asupra siguranței produsului sau a compatibilității acestuia cu mediul și determină, pe această bază, dacă este necesară o inspecție fizică și o evaluare a primului articol al produsului respectiv în configurația modificată finală, pentru a verifica conformitatea produsului cu baza aplicabilă a certificării de tip sau cerințele de protecție a mediului aplicabile, luând în considerare analiza critică a proiectului, dacă este efectuată în conformitate cu punctul 21L.B.242 litera (a); AAC informează solicitantul înainte de a efectua inspecția și evaluarea în cauză;

(d) în cazul în care, în cursul stabilirii bazei certificării de tip, al desemnării cerințelor de protecție a mediului aplicabile sau în cadrul revizuirii planului de demonstrare a conformității, AAC stabilește că modificarea majoră a proiectului conține orice element pentru care o neconformitate neidentificată cu baza certificării de tip sau cu cerințele de protecție a mediului aplicabile poate avea un impact negativ asupra siguranței produsului sau a compatibilității acestuia cu mediul, AAC stabilește ce investigații sunt necesare în plus față de cele prevăzute la litera (c) pentru a verifica demonstrarea conformității; AAC

informează solicitantul cu privire la respectivele investigații suplimentare și la elementele proiectului care ar face obiectul acestei investigații.

21L.B.103 Eliberarea unui certificat de tip suplimentar

(a) La primirea unei cereri de certificat de tip suplimentar în temeiul prezentei anexe, AAC eliberează un certificat de tip suplimentar atunci când:

1. solicitantul demonstrează că modificarea și aspectele vizate de modificare sunt conforme cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile, stabilite și indicate de către AAC în conformitate cu punctul 21L.B.101;

2. solicitantul demonstrează și declară conformitatea în acord cu punctul 21L.A.85 litera (f);

3. proprietarul datelor privind certificatul de tip, în cazul în care solicitantul a specificat, în conformitate cu punctul 21L.A.84 litera (b) subpunctul 2, că datele de certificare au fost furnizate pe baza unui acord cu proprietarul datelor privind certificatul de tip:

(i) nu are nicio obiecție tehnică referitoare la informațiile prezentate în conformitate cu punctul 21L.B.103 litera (a) subpunctul 2; și

(ii) a convenit să colaboreze cu deținătorul aprobării unui proiect de reparații, pentru a asigura îndeplinirea tuturor obligațiilor privind continuitatea navigabilității produsului cu proiectul de reparații prin respectarea dispozițiilor de la punctul 21L.A.88;

4. AAC prin verificarea demonstrării conformității, nu a constatat:

(i) nicio neconformitate cu baza certificării de tip sau, după caz, cu cerințele de protecție a mediului aplicabile;

(ii) nicio particularitate sau caracteristică a modificării care ar putea afecta siguranța produsului modificat sau compatibilitatea acestuia cu mediul pentru utilizările pentru care se solicită certificarea.

(b) Un certificat de tip suplimentar se limitează la configurația sau configurațiile specifice din certificatul de tip care fac obiectul modificării majore aferente.

21L.B.104 Supravegherea continuității navigabilității în cazul produselor pentru care a fost eliberat un certificat de tip suplimentar

În cazul în care AAC, prin supravegherea continuității navigabilității, inclusiv prin rapoarte primite în conformitate cu punctul 21L.A.3 sau prin orice alte mijloace, detectează o neconformitate cu baza certificării de tip sau cu cerințele de protecție a mediului aplicabile în cazul unui produs pentru care a fost eliberat un certificat de tip suplimentar, AAC formulează o constatare în conformitate cu punctul 21L.B.21 sau emite dispoziții privind navigabilitatea în condițiile de la punctul 21L.B.23.

MODIFICĂRI ADUSE AERONAVELOR
PENTRU CARE A FOST DECLARATĂ
CONFORMITATEA PROIECTULUI

21L.B.121 Investigații inițiale de supraveghere în cazul unei declarații de conformitate a proiectului pentru o modificare majoră adusă proiectului unei aeronave pentru care a fost declarată conformitatea proiectului

(a) La primirea unei declarații de conformitate a proiectului în cazul unei modificări majore a proiectului unei aeronave pentru care a fost declarată conformitatea proiectului, AAC verifică dacă modificarea intră în domeniul de aplicare al punctului 21L.A.101 și dacă declarația conține toate informațiile specificate la punctul 21L.A.107. AAC confirmă primirea declarației, inclusiv faptul că a atribuit declarantului un număr de referință unic al declarației de conformitate a proiectului.

(b) AAC evaluează, pe baza riscului de neconformitate care dă naștere unui proiect ce nu îndeplinește condițiile de siguranță în zbor sau de compatibilitate cu mediul, dacă este necesară o inspecție fizică și o evaluare a produsului modificat și, într-o astfel de situație, informează ulterior declarantul în acest sens. Această evaluare a riscului are în vedere:

1. complexitatea modificării majore și efectul general asupra structurilor, caracteristicilor de zbor și sistemelor aeronavei;
2. experiența anterioară în ceea ce privește inspecțiile fizice ale aeronavelor și modificările majore care au fost proiectate de declarant;
3. răspunsul declarantului la orice constatări anterioare care au fost formulate în cazul neconformităților pentru aeronava specifică sau aeronavele similare proiectate de declarant care au făcut obiectul unei declarații de conformitate a proiectului.

(c) În cazul în care AAC găsește, în declarație sau prin inspecția fizică și evaluarea efectuate în conformitate cu punctul 21L.B.121 litera (b), dovezi care indică faptul că aeronava modificată nu ar putea efectua un zbor în condiții de siguranță sau nu ar fi compatibilă cu mediul în timpul operațiunilor de exploatare, AAC formulează o constatare în conformitate cu punctul 21L.B.21.

21L.B.122 Înregistrarea unei declarații de conformitate a proiectului în cazul unei modificări majore a proiectului unei aeronave

(a) AAC înregistrează o declarație de conformitate a proiectului pentru o modificare majoră adusă proiectului unei aeronave pentru care a fost declarată conformitatea proiectului, în următoarele condiții:

1. declarantul a declarat conformitatea în acord cu punctul 21L.A.107 litera (a);
2. declarantul a furnizat AAC documentele necesare în conformitate cu punctul 21L.A.107 litera (d);

3. declarantul și-a luat angajamentul de a-și asuma obligațiile în conformitate cu punctul 21L.A.47 și în ceea ce privește proiectul de aeronavă modificat;

4. nu există aspecte nesoluționate în urma inspecției fizice, dacă este efectuată în conformitate cu punctul 21L.B.121 litera (b).

(b) AAC înregistrează o declarație de modificare majoră a proiectului unei aeronave pentru care a fost declarată conformitatea proiectului numai dacă se limitează la configurația sau configurațiile specifice din declarația înregistrată de conformitate a proiectului care fac obiectul modificării.

Capitolul G

ORGANIZAȚII DE PRODUCȚIE DECLARATE

21L.B.141 Investigații inițiale de supraveghere

(a) La primirea unei declarații din partea unei organizații prin care aceasta își declară capacitatea de producție, AAC verifică dacă:

1. declarantul este eligibil să își declare capacitatea de producție în conformitate cu punctul 21L.A.122;

2. declarația conține toate informațiile specificate la punctul 21L.A.123 litera (c); și

3. declarația nu conține informații care să indice o neconformitate cu cerințele din secțiunea A capitolul G din prezenta anexă.

(b) AAC confirmă declarantului primirea declarației, inclusiv atribuirea unui număr de referință unic al organizației de producție declarate.

21L.B.142 Înregistrarea unei declarații privind capacitatea de producție

AAC înregistrează declarația privind capacitatea de producție într-o bază de date adecvată, inclusiv domeniul de activitate declarat, în următoarele condiții:

(a) declarantul și-a declarat capacitatea în conformitate cu punctul 21L.A.123;

(b) declarantul și-a luat angajamentul de a-și asuma obligațiile în conformitate cu punctul 21L.A.127.

21L.B.143 Supraveghere

(a) AAC supraveghează organizația de producție declarată pentru a verifica conformarea în permanență a acesteia cu cerințele aplicabile din secțiunea A și punerea în aplicare a măsurilor de siguranță impuse în conformitate cu punctul 21L.B.15 literele (c) și (d).

(b) Supravegherea include o inspecție a primului articol al fiecărui proiect nou de aeronavă, motor, elice sau piesă produsă pentru prima dată și, astfel cum se stabilește în

programul de supraveghere în conformitate cu punctul 21L.B.144, inspecții ale aeronavelor, motoarelor, elicelor și pieselor produse ulterior de organizația de producție declarată.

21L.B.144 Programul de supraveghere

(a) AAC stabilește și menține un program de supraveghere pentru a asigura conformitatea cu punctul 21L.B.143. Programul de supraveghere ține cont de natura specifică a organizației, de complexitatea activităților sale și de rezultatele activităților anterioare de certificare și/sau de supraveghere și se bazează pe evaluarea riscurilor asociate. Acesta include, în cadrul fiecărui ciclu de planificare a supravegherii, următoarele elemente:

1. evaluări, audituri și inspecții, inclusiv, după caz:

(i) evaluări ale sistemului de management și audituri ale proceselor;

(ii) audituri de produse dintr-un eșantion relevant de produse și piese care se încadrează în domeniul de activitate al organizației;

(iii) eșantionarea lucrărilor efectuate; și

(iv) inspecții inopinate;

2. întâlniri stabilite între managerul responsabil din cadrul organizației de producție și AAC, pentru a se asigura că ambele părți rămân informate cu privire la toate aspectele importante.

(b) Programul de supraveghere trebuie să includă evidențe ale datelor la care trebuie să aibă loc evaluări, audituri, inspecții și reuniuni și ale datelor la care s-au derulat efectiv respectivele evaluări, audituri, inspecții și reuniuni.

(c) Se aplică un ciclu de planificare a supravegherii care nu depășește 24 de luni.

(d) În pofida dispozițiilor de la litera (c), ciclul de planificare a supravegherii poate fi prelungit până la 36 de luni dacă AAC a constatat că, în decursul celor 24 de luni anterioare:

1. organizația a demonstrat că poate identifica în mod eficace pericolele în materie de siguranță a aviației și poate gestiona riscurile asociate;

2. organizația a demonstrat permanent conformarea cu punctul 21L.A.128 și faptul că ține complet sub control toate modificările aduse sistemului de management al producției;

3. nu s-au emis constatări de nivelul unu;

4. toate acțiunile corective au fost implementate în termenul acceptat sau prelungit de AAC, după cum se prevede la punctul 21L.B.21.

(e) În pofida dispozițiilor literei (c), ciclul de planificare a supravegherii poate fi prelungit până la maximum 48 de luni dacă, pe lângă condițiile prevăzute la litera (d),

organizația a instituit, iar AAC a aprobat, un sistem eficace de raportare continuă către AAC cu privire la performanța în materie de siguranță și la conformarea cu reglementările a organizației însăși.

(f) Ciclul de planificare a supravegherii poate fi redus dacă există dovezi că performanța în materie de siguranță a organizației a scăzut.

(g) La finalizarea fiecărui ciclu de planificare a supravegherii, AAC întocmește un raport de recomandare referitor la continuarea activităților desfășurate de organizația de producție declarată, pe baza declarației acesteia privind capacitatea de producție, care reflectă rezultatele supravegherii.

21L.B.145 Activități de supraveghere

(a) Atunci când verifică conformarea organizației de producție declarate în conformitate cu punctul 21L.B.143 și a programului de supraveghere instituit în conformitate cu punctul 21L.B.144, AAC:

1. furnizează personalului responsabil de supraveghere îndrumări privind exercitarea funcțiilor sale;

2. efectuează evaluări, audituri, inspecții și, dacă se dovedește necesar, inspecții inopinate;

3. colectează dovezile necesare în cazul în care trebuie luate măsuri suplimentare, inclusiv măsurile prevăzute la punctele 21L.B.21 și 21L.B.22;

4. informează organizația de producție declarată cu privire la rezultatele activităților de supraveghere.

(b) În cazul în care unitățile de lucru ale organizației de producție declarate sunt situate în mai multe state, sarcinile de supraveghere vor fi executate fie de autoritatea sau autoritățile competente din statul respectiv, fie de către AAC. Orice organizație de producție declarată care face obiectul unui astfel de acord trebuie să fie informată cu privire la existența și la sfera de aplicare ale acestuia.

(c) Pentru orice activități de supraveghere desfășurate de către autoritatea competentă în unități de lucru situate într-un alt stat decât cel în care organizația își are sediul principal de activitate, AAC informează autoritatea competentă din statul respectiv înainte de a efectua orice audit sau inspecție la fața locului a unităților de lucru.

(d) AAC colectează și prelucerează toate informațiile considerate necesare pentru desfășurarea activităților de supraveghere.

(e) În cazul în care AAC detectează o neconformitate a organizației de producție declarate cu cerințele aplicabile din secțiunea A și cu punerea în aplicare a măsurilor de siguranță impuse în conformitate cu punctul 21L.B.15 literele (c) și (d), AAC acționează în conformitate cu punctele 21L.B.21 și 21L.B.22.

21L.B.146 Modificări aduse declarațiilor

(a) La primirea unei notificări privind modificările în conformitate cu punctul 21L.A.128, AAC verifică dacă notificarea este completă în conformitate cu punctul 21L.B.141.

(b) AAC își actualizează programul de supraveghere stabilit în conformitate cu punctul 21L.B.144 și analizează dacă este necesar să se stabilească condițiile în care organizația poate funcționa în timpul modificării.

(c) În cazul în care modificarea afectează orice aspect al declarației înregistrate în conformitate cu punctul 21L.B.142, AAC actualizează registrul.

(d) La finalizarea activităților prevăzute la literele (a)-(c), AAC confirmă organizației de producție declarate primirea notificării.

Capitolul H

CERTIFICATE DE NAVIGABILITATE

ȘI CERTIFICATE DE NAVIGABILITATE

RESTRICTIVE

21L.B.161 Investigații

(a) AAC stabilește proceduri pentru investigațiile sale, care se referă cel puțin la următoarele elemente:

1. evaluarea eligibilității solicitantului;
2. evaluarea condițiilor pentru depunerea cererii;
3. clasificarea certificatelor de navigabilitate;
4. evaluarea documentației primite împreună cu cererea;
5. inspectarea aeronavei;
6. determinarea condițiilor, restricțiilor sau limitărilor necesare ale certificatului.

(b) La primirea unei cereri de certificat de navigabilitate sau de certificat de navigabilitate restrictiv, AAC verifică dacă aeronava se încadrează în domeniul de aplicare stabilit la punctul 21L.A.141.

(c) AAC efectuează suficiente activități de investigare pentru a justifica eliberarea, menținerea, modificarea, suspendarea sau revocarea certificatului de navigabilitate sau a certificatului de navigabilitate restrictiv. Atunci când efectuează investigații legate de eliberarea unui certificat de navigabilitate sau a unui certificat de navigabilitate restrictiv pentru o aeronavă nou produsă, AAC evaluează necesitatea efectuării unei inspecții fizice a aeronavei pentru a asigura conformitatea și siguranța zborului aeronavei înainte de eliberarea unui certificat de navigabilitate sau a unui certificat de navigabilitate restrictiv.

Această evaluare ia în considerare:

1. rezultatele inspecției fizice a primului articol al produsului respectiv în configurația finală, efectuată în conformitate cu punctul 21L.B.143 litera (b) sau cu punctul 21L.B.251 litera (b) de către AAC sau de către persoana fizică sau juridică care a produs aeronava respectivă, dacă sunt diferite;

2. perioada de timp scursă de la ultima inspecție fizică efectuată de AAC a unei aeronave produse de organizație sau de persoana fizică sau juridică care a produs aeronava respectivă;

3. rezultatele supravegherii efectuate în temeiul capitolului G din prezenta anexă sau al secțiunii B capitolul G din anexa nr. 1 (partea 21) a organizației care emite declarația de conformitate pentru aeronavă sau ale verificării efectuate în temeiul secțiunii A capitolul R din prezenta anexă a altor declarații de conformitate (formularul 52B AAC) sau a altor certificate de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 AAC) care au fost eliberate de același semnatar;

4. perioada de timp de la ultima vizită de supraveghere a organizației în conformitate cu capitolul G din prezenta anexă sau cu secțiunea B capitolul G din anexa nr. 1 (partea 21) sau de la ultima verificare efectuată în temeiul secțiunii A capitolul R din prezenta anexă a unei declarații de conformitate (formularul 52B AAC) sau a unui certificat de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 AAC) eliberat de același semnatar.

21L.B.162 Eliberarea sau modificarea unui certificat de navigabilitate sau a unui certificat de navigabilitate restrictiv

(a) AAC emite sau modifică fără întârzieri nejustificate un certificat de navigabilitate (formularul 25 AAC) dacă solicitantul a furnizat documentația prevăzută la punctul 21L.A.143 și respectă obligațiile de la punctul 21L.A.144 și, după ce se asigură:

1. pentru aeronavele noi, că aeronava și, dacă este cazul, motorul și elicea acesteia sunt conforme cu un proiect aprobat în conformitate cu capitolul B din prezenta anexă și pot fi exploatate în siguranță;

2. pentru aeronavele exploatate, că:

(i) aeronava și, dacă este cazul, motorul și elicea acesteia sunt conforme cu un proiect de tip aprobat în conformitate cu capitolul B din prezenta anexă și cu orice certificat de tip suplimentar, orice modificare sau orice reparație aprobată în conformitate cu capitolul D, E sau M din prezenta anexă;

(ii) au fost respectate dispozițiile aplicabile privind navigabilitatea; și

(iii) aeronava și, dacă este cazul, motorul și elicea acesteia au fost inspectate în conformitate cu partea M sau cu partea ML din Regulamentul privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu.

(b) AAC emite sau modifică fără întârzieri nejustificate un certificat de navigabilitate restrictiv (formularul 24B AAC), dacă solicitantul a furnizat documentația prevăzută la punctul 21L.A.143 și respectă obligațiile de la punctul 21L.A.144 și după ce se asigură:

1. pentru aeronavele noi, că aeronava și, dacă este cazul, motorul și elicea acesteia sunt conforme cu un proiect de aeronavă pentru care conformitatea proiectului a fost declarată în conformitate cu secțiunea A capitolul C din prezenta anexă și declarația este înregistrată de AAC în conformitate cu punctul 21L.B.63 la momentul depunerii cererii, și pot fi exploatate în siguranță;

2. pentru aeronavele exploatate, că:

(i) aeronava și, dacă este cazul, motorul și elicea acesteia sunt conforme cu un proiect de aeronavă pentru care conformitatea proiectului a fost declarată în conformitate cu secțiunea A capitolul C din prezenta anexă și declarația este înregistrată de AAC în conformitate cu punctul 21L.B.63 la momentul depunerii cererii, și cu orice modificări ale proiectului sau modificări ale proiectului de reparații pentru care conformitatea proiectului a fost declarată în conformitate cu secțiunea A capitolul F sau N și declarația este înregistrată de AAC în conformitate cu punctul 21L.B.122 sau 21L.B.222 sau de către declarant în conformitate cu punctul 21L.A.105 litera (c);

(ii) au fost respectate dispozițiile aplicabile privind navigabilitatea; și

(iii) aeronava a fost inspectată în conformitate cu partea M sau partea ML din Regulamentul privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu.

(c) Prin derogare de la punctul 21L.B.162 literele (a) și (b), pentru o aeronavă exploatată originară dintr-un alt stat, autoritatea competentă a statului de înmatriculare eliberează certificatul de navigabilitate sau certificatul de navigabilitate restrictiv dacă solicitantul a furnizat documentația prevăzută la punctul 21L.A.145 litera (b) și dacă s-a asigurat că solicitantul respectă punctul 21L.A.144 litera (a).

(d) Pe lângă certificatul de navigabilitate corespunzător menționat la litera (a) sau (b), pentru o aeronavă nouă sau exploatată provenită dintr-un alt stat, AAC eliberează:

1. în cazul aeronavelor care cad sub incidența prevederilor din partea M a Regulamentului privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu, un certificat inițial de evaluare a navigabilității (formularul 15a AAC);

2. în cazul aeronavelor noi care cad sub incidența prevederilor din partea ML a Regulamentului privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu, un certificat inițial de evaluare a navigabilității (formularul 15c AAC);

3. în cazul aeronavelor exploatate care provin dintr-un alt stat și care cad sub incidența prevederilor din partea ML a Regulamentului privind menținerea navigabilității

aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu, un certificat inițial de evaluare a navigabilității (formularul 15c AAC), atunci când AAC a efectuat evaluarea navigabilității.

(e) Un certificat de navigabilitate sau un certificat de navigabilitate restrictiv se eliberează pentru o durată nelimitată. Acesta poate fi modificat numai de către AAC.

21L.B.163 Supraveghere

(a) În cazul în care se dovedește că există o încălcare a oricărei dintre condițiile în care a fost eliberat certificatul de navigabilitate sau certificatul de navigabilitate restrictiv sau că deținătorul nu respectă cerințele aplicabile din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și normele sale de punere în aplicare sau proiectul de tip aplicabil sau datele de proiectare aplicabile ale unei aeronave pentru care a fost declarată conformitatea proiectului sau cerințele de menținere a navigabilității, AAC formulează o constatare în conformitate cu punctul 21L.B.21.

(b) În cazul în care certificatul de tip în temeiul căruia a fost eliberat certificatul de navigabilitate este suspendat sau revocat sau își pierde valabilitatea în alt mod în conformitate cu punctul 21L.A.30 sau în cazul în care declarația de conformitate a proiectului în temeiul căreia a fost eliberat certificatul de navigabilitate restrictiv nu mai este înregistrată în conformitate cu punctul 21L.B.63, AAC ia măsuri în conformitate cu punctul 21L.B.22.

Capitolul I

CERTIFICATE DE ZGOMOT

21L.B.171 Investigații

(a) AAC stabilește proceduri pentru investigațiile sale care se referă cel puțin la următoarele elemente:

1. evaluarea eligibilității solicitantului;
2. evaluarea condițiilor pentru depunerea cererii;
3. evaluarea documentației primite împreună cu cererea;
4. inspectarea aeronavei.

(b) La primirea unei cereri de certificat de zgomot sau de certificat de zgomot restrictiv, AAC verifică dacă aeronava se încadrează în domeniul de aplicare stabilit la punctul 21L.A.161.

(c) AAC desfășoară suficiente activități de investigație referitoare la solicitantul sau deținătorul unui certificat de zgomot sau al unui certificat de zgomot restrictiv pentru a justifica eliberarea, menținerea, modificarea, suspendarea sau retragerea certificatului.

21L.B.172 Eliberarea sau modificarea certificatelor de zgomot

(a) AAC eliberează sau modifică certificatele de zgomot (formularul 45 AAC) și certificatele de zgomot restrictive (formularul 45B AAC), fără întârzieri nejustificate, dacă solicitantul a furnizat documentația prevăzută la punctul 21L.A.163 și dacă a verificat că aeronava este conformă cu informațiile privind zgomotul aplicabile, determinate în conformitate cu cerințele de zgomot aplicabile.

(b) Pentru aeronavele exploatate care provin dintr-un alt stat, certificatul de zgomot sau certificatul de zgomot restrictiv se eliberează pe baza datelor corespunzătoare furnizate de baza de date a AAC privind nivelurile de zgomot.

(c) Un certificat de zgomot sau un certificat de zgomot restrictiv se eliberează pentru o durată nelimitată. Acesta poate fi modificat numai de către AAC.

21L.B.173 Supraveghere

(a) În cazul în care se dovedește că există o încălcare a oricăreia dintre condițiile în care a fost eliberat certificatul de zgomot sau certificatul de zgomot restrictiv sau că deținătorul nu respectă cerințele aplicabile din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și normele sale de punere în aplicare sau proiectul de tip aplicabil sau datele de proiectare aplicabile ale unei aeronave pentru care a fost declarată conformitatea proiectului, AAC formulează o constatare în conformitate cu punctul 21L.B.21.

(b) În cazul în care certificatul de tip în temeiul căruia a fost eliberat certificatul de zgomot este suspendat sau revocat sau își pierde valabilitatea în alt mod în conformitate cu punctul 21L.A.30 sau în cazul în care declarația de conformitate a proiectului în temeiul căreia a fost eliberat certificatul de zgomot restrictiv nu mai este înregistrată în conformitate cu punctul 21L.B.63, AAC ia măsuri în conformitate cu punctul 21L.B.22.

Capitolul J

ORGANIZAȚII DE PROIECTARE DECLARATE

21L.B.181 Investigații inițiale de supraveghere

(a) La primirea unei declarații din partea unei organizații prin care își declară capacitatea de proiectare, AAC verifică dacă:

1. declarantul este eligibil să își declare capacitatea de proiectare în conformitate cu punctul 21L.A.172;
2. declarația conține toate informațiile specificate la punctul 21L.A.173 litera (c); și
3. declarația nu conține informații care să indice o neconformitate cu cerințele din secțiunea A capitolul J din prezenta anexă.

(b) AAC confirmă primirea declarației, inclusiv faptul că a atribuit declarantului un număr de referință unic al organizației de proiectare declarate.

21L.B.182 Înregistrarea unei declarații privind capacitatea de proiectare

AAC înregistrează declarația privind capacitatea de proiectare într-o bază de date adecvată, inclusiv domeniul de activitate declarat, în următoarele condiții:

(a) declarantul și-a declarat capacitatea în conformitate cu punctul 21L.A.173;

(b) declarantul și-a luat angajamentul de a-și asuma obligațiile în conformitate cu punctul 21L.A.177;

(c) nu există aspecte nesoluționate în conformitate cu punctul 21L.B.181.

21L.B.183 Supraveghere

(a) AAC supraveghează organizația de proiectare declarată pentru a verifica conformitatea permanentă a organizației cu cerințele aplicabile prevăzute în secțiunea A.

(b) Supravegherea include o analiză critică a proiectului produsului sau o inspecție fizică a produsului, precum și o inspecție a primului articol al fiecărui proiect nou al organizației de proiectare declarate.

21L.B.184 Programul de supraveghere

(a) AAC stabilește și menține un program de supraveghere pentru a asigura conformitatea cu punctul 21L.B.183. Programul de supraveghere ține cont de natura specifică a organizației, de complexitatea activităților sale și de rezultatele activităților anterioare de certificare și/sau de supraveghere și se bazează pe evaluarea riscurilor asociate. Acesta include, în cadrul fiecărui ciclu de planificare a supravegherii, următoarele elemente:

1. evaluări, audituri și inspecții, inclusiv, după caz:

(i) evaluări ale sistemului de management și audituri ale proceselor;

(ii) audituri de produse dintr-un eșantion relevant de proiectare și de certificare a produselor și pieselor care se încadrează în domeniul de activitate al organizației;

(iii) eșantionarea lucrărilor efectuate;

(iv) inspecții inopinate;

2. întâlniri stabilite între șeful organizației de proiectare și AAC, pentru a se asigura că ambele părți rămân informate cu privire la aspectele importante.

(b) Programul de supraveghere trebuie să includă evidențe ale datelor la care trebuie să aibă loc evaluări, audituri, inspecții și reuniuni și ale datelor la care s-au derulat efectiv respectivele evaluări, audituri, inspecții și reuniuni.

(c) Se aplică un ciclu de planificare a supravegherii care nu depășește 24 de luni.

(d) În pofida dispozițiilor de la litera (c), ciclul de planificare a supravegherii poate fi prelungit până la 36 de luni dacă AAC a constatat că, în decursul celor 24 de luni anterioare:

1. organizația a demonstrat că poate identifica în mod eficace pericolele în materie de siguranță a aviației și poate gestiona riscurile asociate;
2. organizația a demonstrat permanent conformitatea cu punctul 21L.A.178 și că ține complet sub control toate modificările aduse sistemului de management al proiectării;
3. nu s-au emis constatări de nivelul unu;
4. toate acțiunile corective au fost implementate în termenul acceptat sau prelungit de AAC, după cum se prevede la punctul 21L.B.21.

(e) În pofida dispozițiilor de la litera (c), ciclul de planificare a supravegherii poate fi prelungit până la maximum 48 de luni dacă, pe lângă condițiile prevăzute la litera (d), organizația a instituit, iar AAC a aprobat, un sistem eficace de raportare continuă către AAC cu privire la performanța organizației în materie de siguranță și la conformitatea sa cu reglementările.

(f) Ciclul de planificare a supravegherii poate fi redus dacă există dovezi că performanța în materie de siguranță a organizației a scăzut.

(g) La finalizarea fiecărui ciclu de planificare a supravegherii, AAC întocmește un raport de recomandare referitor la continuarea activităților desfășurate de organizația de proiectare declarată, pe baza declarației sale privind capacitatea de proiectare, care reflectă rezultatele supravegherii.

21L.B.185 Activități de supraveghere

(a) Atunci când verifică conformitatea organizației de proiectare declarate în acord cu punctul 21L.B.183 și a programului de supraveghere instituit în conformitate cu punctul 21L.B.184, AAC:

1. furnizează personalului responsabil de supraveghere îndrumări privind exercitarea funcțiilor sale;
2. efectuează evaluări, audituri, inspecții și, dacă se dovedește necesar, inspecții inopinate;
3. colectează dovezile necesare în cazul în care trebuie luate măsuri suplimentare, inclusiv măsurile prevăzute la punctele 21L.B.21 și 21L.B.22;
4. informează organizația de proiectare declarată cu privire la rezultatele activităților de supraveghere.

(b) AAC colectează și prelucrează orice informație considerată necesară pentru desfășurarea activităților de supraveghere.

(c) În cazul în care AAC detectează o neconformitate a organizației de proiectare declarate cu cerințele aplicabile din secțiunea A, cu o procedură sau cu un manual prevăzut în secțiunea A sau cu declarația prezentată, AAC acționează în conformitate cu punctele 21L.B.21 și 21L.B.22.

21L.B.186 Modificări aduse declarațiilor

(a) La primirea unei notificări privind modificările în conformitate cu punctul 21L.A.178, AAC verifică dacă notificarea este completă în conformitate cu punctul 21L.B.181.

(b) AAC își actualizează programul de supraveghere stabilit în conformitate cu punctul 21L.B.184 și analizează dacă este necesar să se stabilească condițiile în care organizația poate funcționa în timpul modificării.

(c) În cazul în care modificarea afectează orice aspect al declarației înregistrate în conformitate cu punctul 21L.B.182, AAC actualizează registrul.

(d) La finalizarea activităților prevăzute la literele (a)-(c), AAC confirmă organizației de proiectare declarate primirea notificării.

Capitolul K

PIESE

Capitolul M

PROIECTAREA REPARAȚIILOR PENTRU

PRODUSE CERTIFICATE DE TIP

21L.B.201 Baza certificării de tip și cerințele de protecție a mediului aplicabile în cazul unei aprobări a unui proiect de reparații

AAC indică orice modificări ale bazei certificării de tip și ale cerințelor de protecție a mediului aplicabile incluse ca referință, după caz, fie în certificatul de tip, fie în certificatul de tip suplimentar, pe care AAC le consideră necesare pentru a menține un nivel de siguranță și de compatibilitate cu mediul egal cu cel stabilit anterior și le notifică solicitantului în vederea aprobării unui proiect de reparații.

21L.B.202 Investigarea și emiterea unei aprobări pentru un proiect de reparații minore

(a) La primirea unei cereri de aprobare a unui proiect de reparații minore a unui produs certificat de tip în temeiul prezentei anexe, AAC aprobă proiectul de reparații minore atunci când:

1. solicitantul furnizează datele doveditoare și justificările și demonstrează și declară conformitatea proiectului de reparații cu baza aplicabilă a certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile stabilite în conformitate cu punctul 21L.B.201;

2. AAC, prin verificarea demonstrării conformității, ținând seama de caracteristicile de proiectare ale proiectului de reparații, de complexitatea și de caracterul general de risc al proiectului de reparații, precum și de experiența anterioară în activitățile de proiectare cu solicitantul, nu a constatat:

(i) nicio neconformitate cu baza certificării de tip sau, după caz, cu cerințele de protecție a mediului aplicabile;

(ii) nicio particularitate sau caracteristică a proiectului de reparații care ar putea afecta siguranța produsului cu proiectul de reparații pentru utilizările pentru care se solicită certificarea.

(b) O aprobare a unui proiect de reparații minore se limitează la configurația sau configurațiile specifice din certificatul de tip care fac obiectul proiectului de reparații.

21L.B.203 Investigarea unei cereri de aprobare a unui proiect de reparații majore

La primirea unei cereri de aprobare a unui proiect de reparații majore în temeiul prezentei anexe, AAC:

(a) efectuează o revizuire a planului inițial de demonstrare a conformității și a oricărei actualizări ulterioare furnizate de solicitant pentru a stabili dacă planul este complet și dacă mijloacele și metodele propuse sunt adecvate pentru a demonstra conformitatea cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile, stabilite și indicate în conformitate cu punctul 21L.B.201; în cazul în care planul de demonstrare a conformității este incomplet sau mijloacele și metodele nu sunt adecvate pentru a realiza demonstrarea conformității, AAC informează solicitantul și solicită modificarea acestuia;

(b) atunci când consideră că planul de demonstrare a conformității furnizat este adecvat, astfel încât solicitantul să poată demonstra conformitatea, aprobă planul de demonstrare a conformității și orice actualizări ulterioare ale planului de demonstrare a conformității;

(c) determină probabilitatea unei neconformități neidentificate a proiectului de reparații majore cu baza certificării de tip sau cu cerințele de protecție a mediului aplicabile, precum și impactul potențial al respectivei neconformități asupra siguranței produsului sau a compatibilității acestuia cu mediul și determină, pe această bază, dacă este necesară o inspecție fizică și o evaluare a primului articol al produsului respectiv în configurația finală cu proiectul de reparații, pentru a verifica conformitatea produsului cu baza aplicabilă a certificării de tip; AAC informează solicitantul înainte de a efectua inspecția și evaluarea în cauză;

(d) în cazul în care, în cadrul revizuirii planului de demonstrare a conformității, AAC stabilește că proiectul de reparații majore conține orice element pentru care o neconformitate neidentificată cu baza certificării de tip sau cu cerințele de protecție a mediului aplicabile poate avea un impact negativ asupra siguranței produsului modificat sau asupra compatibilității acestuia cu mediul, AAC stabilește ce investigații sunt necesare în plus față de cele prevăzute la litera (c) pentru a verifica demonstrarea conformității; AAC informează solicitantul cu privire la respectivele investigații suplimentare și la elementele proiectului care ar face obiectul investigației.

21L.B.204 Emiterea unei aprobări pentru un proiect de reparații majore

(a) La primirea unei cereri de aprobare a unui proiect de reparații majore a unui produs certificat de tip în temeiul prezentei anexe, AAC aprobă proiectul de reparații majore atunci când:

1. solicitantul demonstrează că proiectul de reparații și aspectele vizate de proiectul de reparații sunt conforme cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile, stabilite de către AAC în conformitate cu punctul 21L.B.201; și

2. solicitantul demonstrează și declară conformitatea în acord cu punctul 21L.A.208;

3. proprietarul datelor privind certificatul de tip, în cazul în care solicitantul a specificat, în conformitate cu punctul 21L.A.205 litera (b) subpunctul 5, că a furnizat datele de certificare pe baza unui acord cu proprietarul datelor privind certificatul de tip:

(i) nu are nicio obiecție tehnică referitoare la informațiile prezentate în conformitate cu punctul 21L.B.204 litera (a) subpunctul 2; și

(ii) a convenit să colaboreze cu deținătorul aprobării unui proiect de reparații, pentru a asigura îndeplinirea tuturor obligațiilor privind continuitatea navigabilității produsului cu proiectul de reparații prin respectarea dispozițiilor de la punctul 21L.A.210;

4. AAC, prin verificarea demonstrării conformității, nu a constatat:

(i) nicio neconformitate cu baza certificării de tip sau, după caz, cu cerințele de protecție a mediului aplicabile;

(ii) nicio particularitate sau caracteristică a modificării care ar putea afecta siguranța produsului cu proiectul de reparații pentru utilizările pentru care se solicită certificarea.

(b) O aprobare a unui proiect de reparații majore se limitează la configurația sau configurațiile specifice din certificatul de tip care fac obiectul proiectului de reparații.

21L.B.205 Supravegherea continuității navigabilității în cazul produselor pentru care a fost aprobat un proiect de reparații

În cazul în care AAC, prin supravegherea continuității navigabilității, inclusiv prin rapoarte primite în conformitate cu punctul 21L.A.3 sau prin orice alte mijloace, detectează o neconformitate a unui produs pentru care a fost aprobat un proiect de reparații cu baza certificării de tip sau cu cerințele de protecție a mediului aplicabile, AAC formulează o constatare în conformitate cu punctul 21L.B.21 sau emite dispoziții privind navigabilitatea în condițiile de la punctul 21L.B.23.

21L.B.206 Defecțiuni neremediate

AAC efectuează o evaluare a consecințelor în materie de navigabilitate, atunci când i se solicită acest lucru în temeiul punctului 21L.A.211, în cazul în care un produs defect rămâne neremediat și nu este acoperit de datele aprobate anterior. AAC stabilește orice limitări necesare pentru a asigura un zbor în condiții de siguranță pentru produsul deteriorat.

Capitolul N

PROIECTAREA REPARAȚIILOR AERONAVELOR

PENTRU CARE A FOST DECLARATĂ

CONFORMITATEA PROIECTULUI

21L.B.221 Investigații inițiale de supraveghere în cazul unei declarații de conformitate a proiectului pentru un proiect de reparații majore în cazul unei aeronave pentru care a fost declarată conformitatea proiectului

(a) La primirea unei declarații de conformitate a proiectului pentru un proiect de reparații majore în cazul unei aeronave pentru care a fost declarată conformitatea proiectului, AAC verifică dacă proiectul de reparații intră în domeniul de aplicare al punctului 21L.A.221 și dacă declarația conține toate informațiile specificate la punctul 21L.A.226. AAC confirmă primirea declarației, inclusiv faptul că a atribuit declarantului un număr de referință unic al declarației de conformitate a proiectului.

(b) AAC evaluează, pe baza riscului de neconformitate care generează un proiect ce nu îndeplinește condițiile de siguranță în zbor sau de compatibilitate cu mediul, dacă este necesară o inspecție fizică și o evaluare a aeronavei care face obiectul proiectului de reparații majore și, într-o astfel de situație, informează ulterior declarantul în acest sens. Această evaluare a riscului are în vedere:

1. complexitatea proiectului de reparații majore și efectul general asupra structurilor, caracteristicilor de zbor și sistemelor aeronavei;

2. experiența anterioară în ceea ce privește inspecțiile fizice ale aeronavelor și proiectele de reparații majore și modificările care au fost proiectate de declarant;

3. răspunsul declarantului la orice constatări anterioare care au fost formulate în cazul neconformităților aeronavei specifice sau ale aeronavelor similare proiectate de declarant care au făcut obiectul unei declarații de conformitate a proiectului.

(c) În cazul în care AAC găsește, în declarație sau prin inspecția fizică și evaluarea efectuate în conformitate cu punctul 21L.B.221 litera (b), dovezi care indică faptul că aeronava care face obiectul proiectului de reparații majore nu ar putea efectua un zbor în condiții de siguranță sau nu ar fi compatibilă cu mediul în timpul operațiunilor de exploatare, AAC formulează o constatare în conformitate cu punctul 21L.B.21.

21L.B.222 Înregistrarea unei declarații pentru un proiect de reparații majore aduse unei aeronave pentru care a fost declarată conformitatea proiectului

(a) AAC înregistrează o declarație pentru un proiect de reparații majore aduse unei aeronave pentru care a fost declarată conformitatea proiectului, în următoarele condiții:

1. declarantul a declarat conformitatea în acord cu punctul 21L.A.226 litera (a);

2. declarantul a furnizat AAC documentele necesare în conformitate cu punctul

21L.A.226 litera (d);

3. declarantul și-a luat angajamentul de a-și asuma obligațiile în conformitate cu punctul 21L.A.228;

4. nu există aspecte nesoluționate în urma inspecției fizice, dacă este efectuată în conformitate cu punctul 21L.B.221 litera (b).

(b) AAC înregistrează o declarație pentru un proiect de reparații majore aduse unei aeronave pentru care a fost declarată conformitatea proiectului numai dacă se limitează la configurația sau configurațiile specifice din declarația înregistrată de conformitate a proiectului care fac obiectul proiectului de reparații majore.

21L.B.223 Supravegherea continuității navigabilității în cazul unui proiect de reparații pentru care a fost declarată conformitatea proiectului

În cazul în care AAC, prin supravegherea continuității navigabilității, inclusiv prin rapoarte primite în conformitate cu punctul 21L.A.3 sau prin orice alte mijloace, detectează o neconformitate a unui proiect de reparații pentru care a fost declarată conformitatea proiectului, cu specificațiile tehnice detaliate aplicabile sau cu cerințele de protecție a mediului aplicabile, AAC formulează o constatare în conformitate cu punctul 21L.B.21 sau emite dispoziții privind navigabilitatea în condițiile de la punctul 21L.B.23.

Capitolul P

PERMISUL DE ZBOR

21L.B.241 Investigații efectuate înainte de eliberarea unui permis de zbor

(a) Fără a aduce atingere secțiunii B capitolul P din anexa nr. 1 (partea 21), atunci când examinează o cerere de eliberare a unui permis de zbor pentru o aeronavă care intră sub incidența prezentei anexe, AAC efectuează o inspecție fizică a aeronavei și se asigură că aeronava este conformă cu proiectul definit la punctul 21.A.708 din anexa nr. 1 (partea 21) înainte de zbor, atunci când cererea de permis de zbor se referă la:

1. activitățile de demonstrare a conformității de la punctul 21L.A.25 pentru o aeronavă care este sau urmează să fie certificată de tip;

2. activitățile de demonstrare a conformității de la punctul 21L.A.44 pentru o aeronavă pentru care conformitatea proiectului este sau urmează să fie declarată.

(b) Pentru toate celelalte cereri de eliberare a unui permis de zbor pentru activități și aeronave care intră sub incidența prezentei anexe, AAC evaluează, în conformitate cu punctul 21.B.520 din anexa nr. 1 (partea 21), necesitatea unei inspecții fizice.

(c) În cazul în care AAC găsește dovezi care indică faptul că aeronava nu este conformă cu proiectul definit la punctul 21.A.708 din anexa nr. 1 (partea 21), aceasta formulează o constatare în conformitate cu punctul 21L.B.21.

21L.B.242 Investigații efectuate înainte de publicarea condițiilor de zbor

(a) Fără a aduce atingere secțiunii B capitolul P din anexa nr. 1 (partea 21), atunci când investighează o cerere de aprobare a condițiilor de zbor pentru o aeronavă care intră sub incidența prezentei anexe, AAC:

1. dacă cererea de aprobare a condițiilor de zbor este legată de activitățile de demonstrare a conformității de la punctul 21L.A.25 pentru o aeronavă care este sau urmează să fie certificată de tip, efectuează o analiză critică a proiectului, o inspecție fizică și o evaluare a aeronavei pentru a se asigura că aeronava poate efectua zboruri în siguranță și că probele în zbor pot fi desfășurate în condiții de siguranță;

2. dacă cererea de aprobare a condițiilor de zbor este legată de activitățile de demonstrare a conformității de la punctul 21L.A.44 pentru o aeronavă pentru care conformitatea proiectului este sau urmează să fie declarată, efectuează o inspecție fizică și o evaluare a aeronavei pentru a se asigura că aeronava poate efectua zboruri în siguranță și că probele în zbor pot fi desfășurate în condiții de siguranță;

3. dacă cererea de aprobare a condițiilor de zbor este legată de activitățile de demonstrare a conformității pentru o modificare majoră menționată la punctul 21L.A.66, un certificat de tip suplimentar menționat la punctul 21L.A.85 sau o reparație majoră menționată la punctul 21L.A.206, pe baza evaluării efectuate în conformitate cu punctele 21L.B.83, 21L.B.102 și 21L.B.203, stabilește necesitatea de a efectua o inspecție fizică și o evaluare a aeronavei și o analiză critică a proiectului pentru a se asigura că aeronava poate efectua zboruri în siguranță și că probele în zbor pot fi desfășurate în condiții de siguranță;

4. dacă cererea de aprobare a condițiilor de zbor este legată de activitățile de demonstrare a conformității pentru o modificare majoră menționată la punctul 21L.A.108 sau pentru o reparație majoră menționată la punctul 21L.A.227, pe baza evaluării efectuate în conformitate cu punctul 21L.B.121 și punctul 21L.B.221, stabilește necesitatea de a efectua o inspecție fizică și o evaluare a aeronavei pentru a se asigura că aeronava poate efectua zboruri în siguranță și că probele în zbor pot fi desfășurate în condiții de siguranță.

(b) În cazul în care AAC găsește dovezi care indică faptul că este posibil ca aeronava să nu poată efectua un zbor în siguranță, AAC formulează o constatare în conformitate cu punctul 21L.B.21.

Capitolul Q

IDENTIFICAREA PRODUSELOR ȘI A PIESELOR

Capitolul R

DECLARAȚIA DE CONFORMITATE PENTRU

AERONAVE ȘI CERTIFICATELE DE AUTORIZARE A

DĂRII ÎN EXPLOATARE (FORMULARUL 1 AL AESA)

PENTRU MOTOARELE, ELICELE ȘI PĂRȚILE

ACESTORA CARE SUNT CONFORME CU

O DECLARAȚIE DE CONFORMITATE A PROIECTULUI

21L.B.251 Supraveghere

(a) AAC supraveghează persoana fizică sau juridică care emite declarații de conformitate (formularul 52B AAC) sau certificate de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 AAC), în temeiul secțiunii A capitolul R din prezenta anexă, pentru a verifica respectarea continuă de către persoana fizică sau juridică a cerințelor aplicabile din secțiunea A și punerea în aplicare a măsurilor de siguranță impuse în conformitate cu punctul 21L.B.15 literele (c) și (d).

(b) Supravegherea include o inspecție a primului articol pentru fiecare aeronavă, motor, elice sau piesă nouă produsă pentru prima dată pentru care persoana fizică sau juridică a emis o declarație de conformitate (formularul 52B AAC) sau certificate de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 AAC) și, astfel cum este stabilit în programul de supraveghere în conformitate cu punctul 21L.B.252, inspecții ale aeronavelor, motoarelor, elicelor și pieselor produse ulterior de persoana fizică sau juridică respectivă.

21L.B.252 Programul de supraveghere

(a) AAC stabilește și menține un program de supraveghere pentru a asigura conformitatea cu punctul 21L.B.251. Programul de supraveghere ține cont de natura specifică a persoanei fizice sau juridice, de complexitatea activităților sale și de rezultatele activităților anterioare de supraveghere și se bazează pe evaluarea riscurilor asociate. Acesta include, în cadrul fiecărui ciclu de planificare a supravegherii, următoarele elemente:

1. evaluări, audituri și inspecții, inclusiv, după caz:

(i) evaluări ale sistemului de control al producției și audituri ale proceselor;

(ii) audituri de produse dintr-un eșantion relevant de produse și piese care se încadrează în domeniul de activitate al persoanei fizice sau juridice;

(iii) eșantionarea lucrărilor efectuate; și

(iv) inspecții inopinate;

2. întâlniri stabilite între persoana fizică sau juridică și AAC, pentru a se asigura că ambele părți rămân informate cu privire la toate aspectele importante.

(b) Programul de supraveghere trebuie să includă evidențe ale datelor la care trebuie să aibă loc evaluări, audituri, inspecții și reuniuni și ale datelor la care s-au derulat efectiv respectivele evaluări, audituri, inspecții și reuniuni.

(c) Se aplică un ciclu de planificare a supravegherii care nu depășește 24 de luni.

(d) În pofida dispozițiilor de la litera (c), ciclul de planificare a supravegherii poate fi

prelungit până la 36 de luni dacă AAC a constatat că, în decursul celor 24 de luni anterioare:

1. persoana fizică sau juridică a demonstrat că poate identifica în mod eficace pericolele în materie de siguranță a aviației și poate gestiona riscurile asociate;

2. persoana fizică sau juridică a demonstrat permanent conformarea cu punctul 21L.A.273 și faptul că ține complet sub control toate modificările aduse sistemului de management al producției;

3. nu s-au emis constatări de nivelul unu;

4. toate acțiunile corective au fost implementate în termenul acceptat sau prelungit de AAC, după cum se prevede la punctul 21L.B.21.

(e) În pofida dispozițiilor literei (c), ciclul de planificare a supravegherii poate fi prelungit până la maximum 48 de luni dacă, pe lângă condițiile prevăzute la litera (d), persoana fizică sau juridică a instituit, iar AAC a aprobat, un sistem eficace de raportare continuă către AAC cu privire la performanța în materie de siguranță și la conformarea cu reglementările a persoanei fizice sau juridice însăși.

(f) Ciclul de planificare a supravegherii poate fi redus dacă există dovezi că performanța în materie de siguranță a persoanei fizice sau juridice a scăzut.

(g) La finalizarea fiecărui ciclu de planificare a supravegherii, AAC întocmește un raport de recomandare referitor la continuarea activităților desfășurate de către persoana fizică sau juridică, raport care reflectă rezultatele supravegherii.

21L.B.253 Activități de supraveghere

(a) Atunci când verifică conformarea persoanei fizice sau juridice în conformitate cu punctul 21L.B.251 și a programului de supraveghere instituit în conformitate cu punctul 21L.B.252, AAC:

1. furnizează personalului responsabil de supraveghere îndrumări privind exercitarea funcțiilor sale;

2. efectuează evaluări, audituri, inspecții și, dacă se dovedește necesar, inspecții inopinate;

3. colectează dovezile necesare în cazul în care trebuie luate măsuri suplimentare, inclusiv măsurile prevăzute la punctele 21L.B.21 și 21L.B.22;

4. informează persoana fizică sau juridică cu privire la rezultatele activităților de supraveghere.

(b) În cazul în care unitățile de lucru ale persoanei fizice sau juridice sunt situate în mai multe state, AAC poate fi de acord ca sarcinile de supraveghere să fie executate de autoritatea sau autoritățile competente din statele în care sunt situate respectivele unități de lucru. Orice persoană fizică sau juridică care face obiectul unui astfel de acord trebuie să

fie informată cu privire la existența și la sfera de aplicare a acestuia.

(c) Pentru orice activități de supraveghere desfășurate de către AAC în unități de lucru situate într-un alt stat decât cel în care persoana fizică sau juridică își are sediul principal de activitate, AAC informează autoritatea competentă din statul respectiv înainte de a efectua orice audit sau inspecție la fața locului a unităților de lucru.

(d) AAC colectează și prelucrează toate informațiile considerate necesare pentru desfășurarea activităților de supraveghere.

(e) În cazul în care AAC detectează o neconformitate a persoanei fizice sau juridice care emite declarații de conformitate (formularul 52B AAC) sau certificate de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 AAC) cu cerințele aplicabile din secțiunea A și punerea în aplicare a măsurilor de siguranță impuse în conformitate cu punctul 21L.B.15 literele (c) și (d), AAC acționează în conformitate cu punctele 21L.B.21 și 21L.B.22.